karl may

«În cadrul literaturii instructivo-amuzantă pentru copii și tineret, operele scriitorului Karl May dețin un loc de frunte, nu numai prin bogăția conținutului lor plin de fantezie, dar și printr-un spirit ales, de înaltă moralizare sufletească.

Urmărind întotdeauna același scop instructiv, autorul își plasează povestirile mai ales în geografie și istorie — în acele depărtate colțuri de pămînt în care flora și fauna au un aspect nou și original pentru restul omenirii și în acele vremuri de altădată, în care eroii își trăiesc viața, înfrumusețînd-o cu acte mărețe și pline de fantezie...

Dacă spiritul omenesc este încîntat să-și petreacă clipele libere în cunoașterea unor lumi îndepărtate, și dacă valoarea călătoriilor stă tocmai în această nouă descoperire, nu mai rămîne nici o îndoială că farmecul literaturii lui Karl May se explică prin însăși scopul ei capital: *plimbarea* și *cunoașterea* cît mai multor popasuri...

Și iată-l făurind o bogată literatură instructivă și fantezistă, fără să piardă însă din vedere o singură clipă MORALIZAREA SUFLETEASCĂ.»

ION MINULESCU (1935)

editura minerva

Vol. I—V, lei 25

674

karl may

karl may

winnetou

★★★

Ilustrația copertei: *Victor Feodorov*

karl may

winnetou

ROMAN

***

TRADUCERE DE EUGEN FRUNZĂ

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1972
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

Capitolul IX

PESTE GRANIȚĂ

O săptămînă mai tîrziu, cinci călăreți — patru albi și un negru — atingeau punctul unde se întîlnesc meleagurile sudice a două districte din Texas: Medina și Uvalde. Albii călăreau alături doi cîte doi, iar negrul venea în urmă. Perechea din față purta îmbrăcăminte aproape identică, numai că hainele tînărului erau mai noi decît ale tovarășului său mai în vîrstă și neobișnuit de slab. Roibii lor călcau în trap sprinten și nechezau din cînd în cînd cu voioșie — dovadă că drumurile lungi și grele din acel ținut le priau destul de bine. Cei doi călăreți din spate se vedeau că sînt tată și fiu. Erau și ei îmbrăcați la fel, dar nu în haine de piele ca perechea din față, ci în costume de stofă de lînă. Aveau pe cap pălării de pîslă cu boruri largi. Armele lor, cîte o pușcă cu două țevi, cuțite și pistoale. Negrul, un flăcău deosebit de vînjos, purta îmbrăcăminte dintr-o țesătură ușoară, de bumbac, de culoare închisă, iar pe capul lui creț trona un joben aproape nou, strălucitor. În mînă ținea o flintă mare cu două țevi, iar la brîu o *„macheta"*, una din acele lame lungi, încovoiate, nici cuțit nici sabie — folosite mai ales în Mexic.

Numele celor patru albi ne sînt cunoscute: Old Death, fierarul Lange, fiul său și eu. Negrul era omul lui Cortesio din La Grange, același care în seara memorabilă ne introdusese în casa mexicanului.

Trei zile îi trebuiseră lui Old Death pentru a-şi vindeca stupida lui contuzie. Bănuiam că păţania îl cam ruşina. Să fii rănit în luptă e o cinste; dar să cazi în timpul dansului şi să-ţi striveşti jumătate din şold, e tare neplăcut pentru un *westman* cu faima lui Old Deth. Asta îl şi necăjea pe bătrînul cercetaş. Desigur că îndurase în taină dureri mult mai mari decît cele mărturisite — altminteri n-ar fi acceptat să amînăm cu trei zile plecarea noastră. Desele sale strîmbături dovedeau că nici acum durerea nu-i trecuse cu totul. Cortesio aflînd, fireşte, de hotărîrea celor doi Lange de a ne însoţi, ne vizitase în preziua plecării şi ne rugase să-i facem un serviciu, adică să-l luăm cu noi şi pe negrul Sam. Rugămintea ne-a cam surprins, deşi n-am lăsat să se vadă acest lucru. În plus, nu mi se părea o plăcere să tîrăşti după tine, săptămîni întregi, un negru cu care n-ai nici în clin, nici în mînecă. Dar Cortesio ne-a lămurit că primise de la Washington o depeşă importantă, în urma căreia trebuia să expedieze la Chihuahua un plic nu mai puţin important. Ar fi putut să ni-l încredinţeze nouă, dar aştepta un răspuns pe care noi nu i-l mai puteam aduce. De aceea se vedea nevoit să trimită un curier şi drept cel mai potrivit pentru această misiune îl socotea pe Sam. Era un om simplu, un negru de rînd, dar îi întrecea cu mult pe semenii săi. Îl slujea pe Cortesio de multă vreme, îi era devotat şi făcuse nu o dată primejdiosul drum pînă peste graniţa mexicană, dovedindu-se plin de curaj în momentele grele. Cortesio ne-a asigurat că Sam nu ne va stingheri cîtuşi de puţin şi că, dimpotrivă, ne va fi de un real ajutor. Drept care ne-am dat consimţămîntul. Şi trebuie spus că pînă acum nu aveam motiv să regretăm. Sam era un călăreţ remarcabil. Deprinsese această artă de pe vremea cînd, împreună cu stăpînul său, mai locuia în Mexic şi

trebuia să mîie cirezile mergînd călare. Era sprinten şi foarte îndatoritor, se ţinea mereu respectuos la distanţă şi, dintre toţi cei patru albi, părea să mă simpatizeze cel mai mult pe mine. Mă copleşea cu tot felul de atenţii care îmi dovedeau ataşamentul său.

Old Death considerase inutil să ne pierdem vremea tot căutînd urmele lui Gibson şi luîndu-ne pas cu pas după ele. Ştiam precis în ce direcţie o apucase detaşamentul de care s-a alăturat şi prin ce localităţi avea să treacă. De aceea, bătrînul *westman* opinase să călărim direct spre Rio Nueces şi mai departe — spre trecătoarea Eagle. Acolo era foarte probabil să întîlnim detaşamentul. Bineînţeles că trebuia să ne grăbim pentru a recîştiga atîta timp pierdut. Eu, unul, refuzasem să cred că ar fi posibil să-l ajungem din urmă. Dar Old Death îmi dăduse asigurări că escorta mexicană care-i însoţea pe recruţi se va feri de ochii observatorilor nedoriţi şi va fi, deci, nevoită să facă ocoluri mari, în timp ce noi vom merge în linie dreaptă, ceea ce ar compensa pe deplin avansul de cîteva zile al detaşamentului.

Roibii noştri parcurseseră în şase zile aproape două sute de mile engleze, performanţă de care nimeni, afară de Old Death, nu i-ar fi crezut capabili. Caii aceştia bătrîni păreau să fi întinerit aici, pe drumurile Vestului. Iarba bogată, aerul curat, ritmul susţinut — toate le priau de minune; deveneau din zi în zi mai zdraveni şi mai vioi, iar bătrînul cercetaş nu mai putea de bucurie: se dovedise un excelent cunoscător în materie.

Lăsasem în urma noastră San Antonio şi Castroville, străbătusem districtul Medina, cel cu ape îmbelşugate, şi ne apropiam de ţinutul din ce în ce mai arid care se pierde apoi în trista nisipărie texană, a cărei dezolare culminează între Rio Nueces şi Rio

Grande. Voiam să ajungem mai întîi la Rio Leona, braţul principal al lui Rio Frio, şi apoi la vărsarea lui Turkey Creek în Rio Nueces. La nord-vest de noi se înalţă Leona, muntele semeţ din vecinătatea fortului Inge. Presupuneam că pe acolo trebuie să fi trecut detaşamentul, desigur fără a fi fost observat de garnizoana fortului. Ne aşteptam deci să descoperim vreo urmă a lui Gibson şi a celor de care se alăturase.

Terenul era cît se poate de bun pentru călărie. Ne găseam într-o prerie vastă, cu iarbă măruntă. Caii aproape că zburau pe netezimea ei. Aerul era pur şi, în faţa ochilor noştri, zarea se desfăşura limpede şi luminoasă. Cînd călăream drept spre sud-vest, nici nu ne uitam în altă direcţie. Aşa se explică faptul că nu observarăm decît destul de tîrziu apariţia unor călăreţi. Old Death îi zări primul şi ne atrase luarea aminte arătînd spre dreapta :

— Priviţi, domnilor ! Ce părere aveţi ?

Un punct întunecos parcă se mişca şi se apropia încet-încet de noi.

— Hm ! medită Lange ducîndu-şi palma streaşină la ochi. O fi vreun animal care paşte.

— Aşa ! zîmbi Old Death. Un animal ! Şi încă unul care ronţăie iarbă ! Frumos ! Ochii dumneavoastră par să nu se împace prea bine cu perspectiva. Punctul acela se află cam la două mile engleze de noi. La o asemenea distanţă, pînă şi un punctuleţ ca ăsta nu poate reprezenta un singur animal. Ar trebui să fie un bizon cît cinci elefanţi la un loc ; or, pe aici nu se află bizoni, cu excepţia cîte unui exemplar rătăcit. Dar şi acela, nici gînd să hoinărească în alt anotimp afară de primăvară sau toamnă. În plus de asta dacă nu ai ochi format, mişcările unui punct atît de departat te înşală foarte lesne. În timp ce pasc, bivolul şi calul înaintează extrem de încet, cu cîte un pas.

Iar eu pun rămăşag pe orice că punctul acela se deplasează în galop îndrăcit.

— Imposibil ! exclamă Lange.

— Păi, dacă dumneata, ca alb, nu te dumireşti, reluă Old Death, să auzim ce părere are negrul. Ia spune, Sam, ce crezi tu că se vede acolo ?

Negrul, în modestia lui, tăcuse pînă atunci. Dar, interpelat direct, răspunse :

— Călăreţi este. Patru, cinci sau şase.

— Aşa văd şi eu. Să fie oare indieni ?

— O, nu, sirra ! Indian nu aşa drept la alb vine. Indian se ascunde ca să vede cine este alb, apoi vorbeşte la el. Asta călăreţi drept la noi vine. Asta alb.

— Foarte adevărat, Sam. Constat, spre bucuria mea, că mintea ţi-e mai luminoasă decît culoarea feţei.

— O, sirra, o ! îşi sticli dinţii bravul nostru flăcău.

Laudele lui Old Death reprezentau pentru el o rară cinste.

— Dacă oamenii aceia au într-adevăr intenţia să se apropie de noi, zise Lange, atunci să-i aşteptăm.

— Nici să nu vă gîndiţi la aşa ceva ! îl corectă bătrînul *westman*. Vedeţi doar că nu vin chiar în direcţia noastră, ci mai degrabă tind spre miazăzi. Au observat încotro ne îndreptăm şi, ca să ne iasă în drum, au luat-o în diagonală. Aşadar, înainte ! Nu e timp să stăm pe loc. S-ar putea să fie soldaţi din fortul Inge, plecaţi în recunoaştere. În cazul acesta, întîlnirea n-ar avea de ce să ne bucure.

— Şi de ce nu ?

— Fiindcă am afla lucruri neplăcute, master. Fortul Inge e destul de departe de aici, la nord-vest. Cînd comandantul fortului trimite patrule la o asemenea distanţă, înseamnă că situaţia nu e tocmai roză. O să vă lămuriţi în curînd.

Ne continuarăm drumul în acelaşi tempo. Punctul se apropia acum văzînd cu ochii, divizîndu-se treptat

în şase punctuleţe care se măreau din ce în ce. Nu aveam nici o îndoială că e vorba de călăreţi. După cîteva minute, recunoscurăm şi uniformele militare. Călăreţii se apropiară atît de mult, încît auzirăm şi un glas care ne somă să ne oprim. În faţa noastră se afla un sergent de dragoni însoţit de cinci ostaşi.

— Încotro aşa de grăbiţi ? întrebă el, strunindu-şi calul. N-aţi văzut că ne apropiem ?

— Ba da, răspunse calm Old Death. Numai că nu înţeleg de ce ar fi trebuit să aşteptăm.

— Pentru că aveţi obligaţia să vă prezentaţi.

— Ei, uite, sîntem patru albi şi un negru şi mergem spre sud. Sper că ajunge atît.

— La dracu ! se răsti sergentul. Să nu credeţi că vom permite să ne luaţi în băşcălie !

— *Pshaw !* făcu Old Death zîmbind cu superioritate. Parcă mie îmi arde de glume ?! Dar ne aflăm aici în prerie şi nu la vreo şcoală unde dumneavoastră să ne-o faceţi pe dascălul înarmat cu nuiaua, iar noi să răspundem înfricoşaţi la întrebări.

— Eu execut ordinele pe care le-am primit. Vă somez să ne spuneţi pe rînd numele !

— Şi dacă n-am avea poftă ?

— Vedeţi doar că ne-am putea face ascultaţi : avem arme !

— Va să zică, aşa ! Îmi pare nespus de bine. Numai că nu vă sfătuim să încercaţi. Noi, domnule sergent, sîntem oameni liberi ! Ia să-l văd eu pe acela care ne-ar sili să-i dăm ascultare ! Reţineţi : ne-ar *sili!* L-aş vîrî în pămînt, l-aş strivi sub copitele calului !

Ochii îi scăpărau. Strîns cu genunchii, roibul său se cabră şi făcu un salt în direcţia sergentului. Acesta se dădu repede îndărăt, gata de ripostă. Dar Old Death nu-i lăsă răgaz şi vorbi supărat :

— Nici nu pun la socoteală că sînt de două ori mai bătrîn decît dumneavoastră şi că am trecut deci în

viaţă prin mai multe decît veţi avea vreodată dumneavoastră prilejul. Vreau numai să răspund ameninţării cu armele. Vă imaginaţi că aceste cuţite ale noastre sînt de marţipan, că ţevile puştilor sînt de zahăr şi gloanţele de ciocolată ? Luaţi seama, dulciurile astea vă pot veni de hac ! Spuneţi că executaţi ordinele primite. *Well*, aşa se şi cuvine, n-am nimic împotrivă. Dar vă cere, oare, ordinul să vă răstiţi la nişte *westmen*-i încercaţi şi să adoptaţi un ton de care se serveşte generalul faţă de recrut ? Sîntem gata să stăm de vorbă. Dar noi nu v-am poftit încoace şi vă pretindem să fiţi politicoşi !

Subofiţerul se cam fîstîci. Old Death părea transfigurat, şi atitudinea lui nu rămase fără efect.

— De ce vă supăraţi degeaba, *sir ?* întrebă sergentul. N-am avut intenţia să fiu grosolan.

— Iar eu n-am simţit nici în tonul, nici în expresiile dumneavoastră prea multă delicateţe.

— Înţelegeţi, desigur, că nu ne aflăm în salonul unei lady. Bîntuie pe aici tot felul de vagabonzi şi trebuie să fim cu ochii în patru. Sîntem într-un post înaintat.

— Vagabonzi ? Ne număraţi oare şi pe noi printre aceşti gentlemeni dubioşi ? se burzului bătrînul.

— Nu pot spune în nici un fel. Dar un om cu conştiinţa curată nu refuză să se recomande. Circulă pe aici destui afurisiţi care vor să treacă dincolo, la Juarez. În asemenea canalii nu poţi avea nici o încredere.

— Sînteţi, aşadar, de partea secesioniştilor, a statelor din Sud ?

— Da. Sper că şi dumneavoastră.

— Eu sînt totdeauna de partea oamenilor de treabă şi împotriva mişeilor. În ce priveşte numele şi originea noastră, nu văd nici un motiv să le trecem sub tăcere. Venim din La Grange.

— Sînteţi, va să zică, din Texas. Şi Texasul a mers împreună cu Sudul. Înseamnă că am de-a face cu oameni de aceleaşi convingeri politice.

— Convingeri politice! *All devils!* Vă exprimaţi prea subţire pentru un simplu sergent. Dar decît să vă înşirăm cele cinci nume ale noastre, pe care desigur că le veţi uita imediat, mai bine vi-l spun numai pe-al meu. Sînt un vechi cercetaş de prerie şi cei care mă cunosc îmi spun de obicei Old Death.

Numele făcu impresie. Sergentul se înălţă în şa şi se uită ţintă la bătrîn. Ceilalţi militari îl priveau surprinşi, dar prietenoşi. Subofiţerul, în schimb, îşi încruntă sprîncenele şi vorbi sever:

— Old Death? Sînteţi, va să zică, Old Death, spionul Statelor din Nord!

— Domnule! îi răspunse indignat bătrînul. Luaţi seama cum vorbiţi! Dacă aţi auzit de mine, veţi şti, desigur, că nu sînt omul care se lasă jignit! Mi-am pus în joc pentru Uniune toată averea, sîngele şi viaţa, fiindcă aşa mi-a plăcut şi fiindcă am considerat şi consider că principiile Nordului sînt juste. Prin spion se înţelege cu totul altceva. Iar dacă un ţingău ca dumneavoastră aruncă asemenea vorbă şi eu, vezi bine, nu-l altoiesc cu pumnul, înseamnă că mi-e milă de el! Old Death nu se teme nici de şase dragoni, nici de zece, nici de mai mulţi. Din fericire, soldaţii dumneavoastră par mai deştepţi. S-ar putea să raporteze ei comandantului de la fortul Inge cum l-aţi întîmpinat pe Old Death şi cum l-aţi tratat ca pe un mucos. Sînt convins că aţi încasa-o pe cinste. V-ar scădea nasul într-atît, încît nici cu binoclul nu i-aţi mai da de urmă.

Ultimele cuvinte îşi atinseră scopul. Comandantul fortului probabil că era un om mai inteligent decît sergentul său. În raportul lui, acesta din urmă trebuia, bineînţeles, să pomenească de întîlnirea cu noi.

De fapt, pentru un şef de patrulă e un eveniment fericit să dea peste un vînător cu atîta faimă, care îi poate împărtăşi sumedenie de idei şi sfaturi folositoare. *Westmen*-ii de soiul lui Old Death sînt trataţi de către ofiţeri cu cea mai mare consideraţie şi stimă, ca nişte egali ai lor. Aşadar, ce avea să raporteze sergentul după ce s-a comportat ca un mojic în faţa viteazului cercetaş? Desigur că în sinea lui îşi punea această întrebare. Nu degeaba se îmbujorase la faţă. Pentru a-l intimida şi mai mult, Old Death adăugă:

— Toată cinstea uniformei ce-o purtaţi, dar nici hainele mele nu valorează mai puţin. La vîrsta dumneavoastră, nu strică să ascultaţi cîteva sfaturi din gura lui Old Death. Cine e comandantul fortului Inge?

— Maiorul Webster.

— Cel care acum doi ani era căpitan în fortul Ripley? continuă Old Death cu întrebările.

— Chiar el.

— Atunci transmiteţi-i salutări din partea mea. Mă cunoaşte bine. Am tras adeseori la ţintă amîndoi şi, dintr-un foc, am bătut cuiul drept în centru. Daţi-mi carnetul dumneavoastră, să-i scriu cîteva rînduri. Cred că o să-l bucure nespus cînd va afla că un subaltern al lui m-a făcut spion.

Descumpănit de-a binelea, sergentul nu mai ştia ce să facă. Înghiţi în sec şi, în cele din urmă, îngăimă cu vizibilă nelinişte:

— Dar, *sir*, vă asigur că n-am avut nici un gînd rău! Pentru alde noi, serviciul nu e o joacă. Avem necazuri destule şi nu e de mirare dacă uneori ne scapă cîte un cuvînt nelalocul lui.

— Mă rog! Asta sună ceva mai politicos. Să presupunem, deci, că abia acum începe convorbirea. Sînteţi bine aprovizionaţi cu ţigări în fortul dumneavoastră?

— Acum nu. S-au terminat.

— Asta-i rău. Ostaşul fără tutun n-are chef de nimic. Prietenul meu şi-a umplut coburul cu ţigări de foi. Poate că vă cedează ceva din rezervele sale.

Ochii sergentului şi ai celorlalţi militari se îndreptară curioşi spre mine. Scosei un pumn de ţigări şi le împărţii între ei, oferindu-le şi foc. Subofiţerul trase cîteva fumuri şi faţa i se lumină de încîntare. Îmi mulţumi din cap şi zise:

— O havană ca asta e o adevărată pipă a păcii. Cred că l-aş ierta pe cel mai înverşunat duşman dacă aici, în prerie, după săptămîni de renunţare, mi-ar oferi un asemenea deliciu.

— Păi, dacă havana e mai tare decît cea mai rea vrăjmăşie, atunci se cheamă că nu sînteţi chiar atît de crunt, rîse Old Death.

— Fireşte că nu sînt. Dar, *sir*, trebuie să ne vedem de drum şi să nu discutăm decît strictul necesar. Aţi observat cumva urme de indieni pe unde aţi trecut ?

Old Death răspunse negativ şi se interesă la rîndul lui dacă există indicii că s-ar afla indieni prin partea locului.

— Ba bine că nu ! Avem toate motivele să bănuim că indienii se foiesc pe-aici. Bestiile au dezgropat din nou securea războiului !

— La naiba ! Înseamnă că-i grav ! Despre ce triburi e vorba ?

— Comanşi şi apaşi.

— Aşadar, cei mai periculoşi ! Şi ne aflăm tocmai între cele două teritorii ale lor ! Vai de capul celui pe care-l prind în foarfecă !

— Da. Fiţi cu băgare de seamă. Noi am luat toate măsurile ; am şi trimis curieri după întăriri şi provizii. Zi şi noapte cutreierăm regiunea în lung şi-n lat. Pe oricine ne iese în cale îl cercetăm ca să ştim ce hram poartă. De aceea, se cade să-mi scuzaţi purtarea de adineauri.

— Ce-a fost s-a uitat. Dar cine şi ce îi determină pe indieni să se bată între ei ?

— Vinovat e tocmai blestematul acela de... Pardon, *sir !* Poate că aveţi altă părere despre... vreau să zic preşedintele Juarez. Sînteţi, desigur, informat că Juarez a fost nevoit să se retragă pînă la El Paso. Bineînţeles că francezii îl urmăresc. Au ajuns la Chihuahua şi la Cohahuela. A trebuit să se ascundă de ei ca ursul hăituit de cîini. L-au fugărit pînă la Rio Grande şi l-ar fi urmărit încă mai departe sau l-ar fi prins pur şi simplu, dacă preşedintele nostru de la Washington n-ar fi fost atît de prost să-i oprească. Toată lumea era împotriva lui Juarez ; s-au dezis de el pînă şi indienii din care face parte prin obîrşie.

— Şi apaşii ?

— Nu. Ăştia n-au fost nici pentru, nici contra. N-au luat nici o atitudine şi au stat liniştiţi în bîrlog. Aşa i-a sfătuit Winnetou, tînărul şi vestitul lor şef. În schimb, agentul trimis de Bazaine i-a stîrnit pe comanşi împotriva „preşedintelui roşu". Au venit în cete compacte, fireşte, pe ascuns, cum e felul lor, şi au trecut în Mexic, pentru a face de petrecanie partizanilor lui Juarez.

— Hm ! Adică pentru a jefui şi ucide, pentru a distruge şi pîrjoli. Dar mă întreb, ce interes ar avea comanşii în Mexic ? Doar nu acolo se află aşezările şi domeniile lor de vînătoare, ci dincoace de Rio Grande. Ce le pasă lor, dacă în Mexic guvernează Juarez, Maximilian sau Napoleon ? Nu, vinovaţii sînt cei care îi agită şi îi asmut împotriva unor oameni paşnici. Nu putem condamna un trib înapoiat, dacă se lasă ispitit şi profită de prilej ca să se înavuţească. Dar îi cunoaştem noi pe cei ce poartă vina... Nu vreau să intru în amănunte.

— Nici eu. În fond, nu mă priveşte. Şi, cum ziceam, cetele comanşilor au trecut graniţa, au executat, fireşte, toate ordinele primite şi, ca urmare, s-au izbit de apaşi. Comanşii sînt dintotdeauna duşmanii neîmpăcaţi ai apaşilor. De astă dată au năvălit în tabăra lor, au semănat moarte, au capturat prizonieri, le-au luat corturile şi caii.

— Şi pe urmă ?

— Şi pe urmă, *sir ?* Toţi prizonierii bărbaţi, aşa cum e obiceiul la indieni, au fost legaţi la stîlpul torturii.

— Bănuiesc că obiceiul acesta nu e prea plăcut pentru victimele ciopîrţite cu cuţitul şi fripte de vii ; astea le încarcă, de asemeni, conştiinţa domnilor francezi. Ei, şi atunci, probabil că apaşii au hotărît să se răzbune.

— Nu. Sînt nişte fricoşi.

— Asta o aud pentru întîia oară. Oricum, nu-mi închipui să fi acceptat în linişte această fărădelege.

— Au trimis cîţiva războinici să trateze cu căpeteniile cele mai în vîrstă ale comanşilor. Întîlnirea a avut loc la noi.

— În fortul Inge ? De ce tocmai acolo ?

— Au ales un teren neutru.

— Aha, înţeleg. Va să zică, şefii comanşilor s-au prezentat la întîlnire ?

— Au venit cinci căpetenii, însoţite de douăzeci de războinici.

— Şi cîţi apaşi ?

— Trei.

— Cu ce escortă ?

— Singuri.

— Hm ! Şi mai susţineţi că sînt fricoşi ! Trei oameni fără nici o gardă au curajul să străbată teritoriul inamic pentru a se întîlni cu douăzeci şi cinci de adversari ! Domnule, dacă-i cunoaşteţi cît

de cît pe indieni, trebuie să admiteţi că e un act eroic. Şi cum s-a terminat întrevederea ?

— Nu prea bine. Neînţelegerile s-au adîncit şi mai mult. Pînă la urmă, comanşii au tăbărît pe solii apaşilor. Doi au fost ucişi, iar al treilea, deşi rănit, a reuşit să ajungă la calul său şi să sară un gard de trei coţi înălţime. Comanşii l-au urmărit, dar fără rezultat.

— Şi asta se întîmplă pe teren neutru, sub protecţia unui fort comandat de un maior din trupele Uniunii ! Ce perfidie din partea comanşilor ! Mai e de mirare dacă, în urma celor întîmplate, apaşii au dezgropat securea războiului ? Solul lor, care a scăpat din ghearele morţii, le va fi adus ştirea, şi acuma, fireşte că au pornit să se răzbune. Şi cum crima s-a petrecut într-un fort al albilor, se vor ridica şi împotriva acestora. Dar cum credeţi, ce atitudine vor avea comanşii faţă de noi ?

— Amicală. Înainte de a părăsi fortul, căpeteniile lor ne-au asigurat că se vor bate numai cu apaşii ; feţele palide, ziceau ei, sînt prieteni.

— Cînd a avut loc această întîlnire sîngeroasă ?

— Luni.

— Astăzi e vineri. Au trecut, aşadar, patru zile. Cît au mai zăbovit comanşii în fort după fuga apaşului ?

— Foarte puţin. Preţ de un ceas.

— Şi i-aţi lăsat să plece ? De ce nu i-aţi reţinut ca să dea socoteală de fapta lor ? Trădarea şi crima au fost săvîrşite pe teritoriul Statelor Unite. Maiorul avea datoria să-i ia prizonieri şi să raporteze cazul la Washington. Nu-l înţeleg !

— Plecase în ziua aceea la vînătoare şi s-a întors abia către seară.

— Ca să nu asiste la tratative şi la crimă ! Cunosc eu şmecheria. Dacă apaşii află că li s-a permis co-

manşilor să părăsească fortul, atunci vai de albii ce vor cădea în mîinile lor! N-or să cruţe pe nimeni.

— Vă alarmaţi degeaba, *sir!* Au profitat şi apaşii de pe urma acestei măsuri. Dacă solii comanşilor ar mai fi rămas numai o oră în plus, atunci apaşii ar mai fi pierdut încă o căpetenie de-a lor.

Old Death se arătă surprins.

— Încă o căpetenie? Ah, încep să înţeleg! Au trecut patru zile de atunci. Or, dînsul avea un cal minunat, galopa mai repede ca noi. Da, da! Cu siguranţă că...

— De cine vorbiţi? întrebă mirat sergentul.

— De Winnetou.

— Da, el a fost. Nu apucaseră bine comanşii să dispară spre apus, că şi zărirăm un călăreţ. Venea dinspre răsărit, din direcţia lui Rio Frio şi căuta să cumpere în fort nişte praf de puşcă şi gloanţe de pistol. Nu purta nici un semn al vreunui trib şi nu-l cunoşteam. În timp ce-şi lua în primire muniţia, ofiţerul de serviciu, care se afla întîmplător acolo, îi povesti cele petrecute.

— Foarte, foarte interesant! exclamă Old Death agitat la culme. Păcat că n-am fost şi eu de faţă. Şi ce i-a răspuns ofiţerului?

— Doar atît: „Mulţi albi vor ispăşi această fărădelege comisă sub ochii voştri şi nepedepsită!" Apoi a ieşit din depozit şi a încălecat. Ofiţerul s-a luat după el ca să-i admire murgul, un cal într-adevăr splendid. Atunci indianul i-a spus: „Vreau să fiu mai cinstit cu voi decît aţi fost voi cu mine. Vă declar că de astăzi începe bătălia între războinicii apaşi şi feţele palide. Oamenii noştri stăteau liniştiţi în corturile lor; au venit comanşii, i-au atacat mişeleşte, le-au luat femeile, copiii, caii şi corturile, pe mulţi i-au ucis, pe alţii i-au făcut prizonieri şi i-au dus departe ca să-i pună la stîlpul caznelor. Dar

şi atunci înţelepţii noştri, ascultînd de glasul marelui spirit, şi-au păstrat răbdarea. Nu au dezgropat pe loc securea războiului, ci au trimis încoace, la voi, pe solii neamului lor pentru a se înţelege cu comanşii. Şi solii au fost omorîţi aici, în faţa voastră. I-aţi lăsat pe ucigaşi să plece şi v-aţi arătat a fi duşmanii apaşilor. Nu asupra noastră, ci asupra voastră cadă în valuri sîngele acestui război!"

— Da, da, aşa e dînsul! Parcă-l aud vorbind! comentă Old Death. Şi ofiţerul ce-a făcut?

— L-a întrebat cine e. Şi abia atunci indianul îşi spuse numele: Winnetou, căpetenia apaşilor. Aflînd cu cine are de-a face, ofiţerul a dat ordin să se închidă poarta şi indianul să fie luat prizonier. Avea tot dreptul să procedeze aşa, deoarece Winnetou declarase războiul şi nu se afla în misiune de parlamentar. Însă indianul i-a rîs în nas, a dat pinteni calului, a trecut ca un fulger printre militari şi, ca şi apaşul dinaintea lui, a sărit peste gard. Detaşamentul trimis în urmărire s-a întors fără nici o ispravă.

— Aţi dat de belea! Acum se dezlănţuie iadul. Vai de fort şi de garnizoana lui dacă nu înving comanşii! Veţi fi măcelăriţi cu toţii. Dar să nu pierdem vremea cu reflecţii inutile. N-avem timp de asta. Spuneţi-mi, n-aţi mai primit şi altă vizită?

— A trecut unul călare, alaltăieri, către seară. Pleca spre Sabinal şi-şi spunea Clinton. Asta o ştiu precis: eram tocmai de gardă la poartă.

— Clinton! Hm! Să vi-l descriu un pic, poate se potriveşte.

Îl zugrăvi pe Gibson care, după cum se ştie, îşi luase numele de Clinton. Sergentul confirmă. În plus, Old Death îi arătă şi fotografia, în care sergentul recunoscu fără nici o rezervă pe omul cu pricina.

— V-aţi lăsat duşi de nas, zise Old Death. Individul nu mergea la Sabinal, ci a trecut pe la voi ca să spioneze cum stau lucrurile. E unul din păcătoşii de care vorbeaţi adineauri. Desigur că s-a întors la banda lui, care-l aştepta. Altceva important nu s-a mai întîmplat ?

— Nu mai ştiu nimic.

— Atunci am terminat. Să-i raportaţi maiorului că m-aţi întîlnit. Ca subordonat, nu e nevoie să-i comunicaţi părerea mea despre ultimele întîmplări, dar vă spun că aţi fi putut evita mari nenorociri şi multă vărsare de sînge dacă v-aţi fi făcut datoria cum trebuie. *Good bye, boys!* La revedere, băieţi!

Îşi îndemnă calul şi porni. Îl urmarăm şi noi, salutîndu-i scurt pe dragonii care se îndreptau spre nord. Galoparăm apoi în tăcere o bună bucată de drum. Old Death era necăjit, căzuse pe gînduri. Soarele se pregătea să apună. Rămăsese cel mult o oră pînă să se însereze şi totuşi la miazăzi orizontul mai arăta ca o linie subţire. Voiam să ajungem încă în aceeaşi zi la Rio Leone ; or, pădurile de acolo ar fi trebuit să apară la orizont ca o dungă mult mai vizibilă. Însemna, deci, că ne aflam încă departe de ţinta noastră. Şi Old Death îşi dădu, desigur, seama de situaţie ; nu-şi slăbea de loc calul ; zorea într-una.

Graba noastră se dovedi pînă la urmă utilă. Tocmai cînd discul dilatat al soarelui se cufunda în apus, zărirăm la miazăzi o dungă întunecată. Pe cît ne apropiam, pe atît dunga devenea mai clară. Pămîntul, pînă atunci nisipos, se acoperea din nou cu iarbă. În sfîrşit, desluşirăm limpede şi arborii. După ce făcuserăm atîta drum obositor, ni se părea că vîrfurile copacilor ne îmbie şi ne cheamă la odihnă. Old Death îşi lăsă calul la pas şi zise :

— Unde cresc arbori, musai să fie şi apă prin apropiere. În faţa noastră e rîul Leona. Vom poposi pe malul lui.

Ajunserăm curînd la un crîng care se întindea ca o fîşie îngustă pe ambele maluri ale rîului. Pe lîngă arbori creşteau tufe multe şi dese. Albia rîului era largă, apa în schimb destul de mică. Totuşi, la punctul unde ajunsesem, nu era vad ; de aceea o luarăm încet în sus, de-a lungul malului. După o scurtă cercetare, găsirăm un loc unde apa, nu prea adîncă, unduia limpede peste prundişul lucios. Într-acolo ne mînarăm caii ca să trecem pe malul celălalt. Old Death călărea în frunte. Cînd să intre în apă, bătrînul opri, descălecă şi privi atent albia rîului.

— *Well!* dădu el din cap. Îmi închipuiam eu ! Iată aici o urmă pe care n-am fi putut-o descoperi în pietrişul de pe mal. Uitaţi-vă şi voi !

Descălecarăm la rîndul nostru şi observarăm într-adevăr nişte adîncituri mai mari de o palmă şi ducînd spre largul apei.

— Să fie asta o urmă ? întrebă Lange. În sfîrşit, s-ar putea să aveţi dreptate, *sir*. O fi trecut vreun cal, adică un călăreţ.

— Să vină şi Sam. Să-i auzim părerea.

Negrul se ţinea îndărătul nostru. Veni în faţă, se uită în fundul apei şi declară :

— Asta doi călăreţi ; trecut apa încolo.

— De unde ştii că au fost călăreţi şi nu nişte cai slobozi ?

— Fiindcă asta cai cu fier la picior, nu sălbatic. Asta cai blînzi, merge pe ei călăreţi. Urma este adînc. Cai avut greutate, adică om. Cai singuri nu trece alături apă, merge unul după altul. Întîi opreşte la mal şi bei, după aceea trece. Dar asta aici nu stat, ci trecut drept înainte. Ai mers şi alături. Asta calul

faci numai dacă vine poruncă de la frîu. Şi unde frîu, înseamnă că este şa. Şi pe şa este călăreţi.

— Bravo, Sam ! îl lăudă din nou bătrînul. Nici eu n-aş şti s-o spun mai bine. Vedeţi, domnilor, că sînt cazuri în care un alb poate învăţa destule de la un negru. Prin urmare, cei doi călăreţi erau grăbiţi ; nici n-au lăsat răgaz cailor să-şi moaie botul în apă. Cum însă bietele animale vor fi fost însetate şi orice călăreţ are în primul rînd grijă de calul său, îmi vine să cred că s-au adăpat la malul celălalt. Oricum, oamenii aceştia trebuie să fi avut motive serioase de s-au grăbit atîta să ajungă dincolo. Să sperăm că le vom afla.

În timp ce noi cercetam urmele, caii se adăpară pe îndelete. Ne săltarăm iarăşi în şei şi atinserăm malul opus fără să ne udăm măcar cizmele ; apa era acolo atît de mică, încît nu ne ajungea nici pînă la scări.

Abia urcarăm pe uscat că Old Death, al cărui ochi atent nu scăpa nici un amănunt, zise :

— Iată de ce erau grăbiţi. Uitaţi-vă la teiul acesta : e descojit cam pînă la înălţimea unui om. Şi cu astea de-aici ce-o fi ?

Ne arătă două rînduri de ţăruşi înfipţi în pămînt, nu mai mari ca nişte creioane.

— Ce rost vor fi avînd ţăruşii? continuă Old Death. Ce legătură e între ei şi scoarţa teiului ? Vedeţi pe jos nişte răzătură de coajă, uscată, împrăştiată jur-împrejur ? Ţăruşii, domnilor, au fost folosiţi la împletituri. Aţi văzut vreodată un dispozitiv de lemn pentru împletit plase şi alte lucruri asemănătoare ? Ei, un asemenea dispozitiv se află acum în faţa noastră, numai că nu e din lemn şi nu e prins în cuie. Cei doi călăreţi au împletit din scoarţă de copac o legătură de doi coţi lungime şi doi lăţime. Asta se vede din felul cum sînt dispuşi ţăruşii. După cîte ştiu,

asemenea legături sau feşe din scoarţă proaspătă le folosesc indienii pentru bandajarea rănilor. Scoarţa umedă răcoreşte rana şi apoi, uscîndu-se, se contractă atît de tare, încît face să reziste chiar şi un os beteag. Înseamnă că cel puţin unul din cei doi călăreţi era rănit. Şi acum priviţi fundul apei. Observaţi în nisip două adîncituri mari de tot ca de la nişte scoici gigantice ? Aici s-au bălăcit caii. Aşa nu fac decît caii indieni. Au fost deşeuaţi ca să se poată odihni şi răcori, ceea ce înseamnă că-i mai aştepta un drum obositor. Sînt aproape sigur că cei doi călăreţi n-au zăbovit aici decît pentru a confecţiona un bandaj, apoi şi-au continuat în grabă drumul. Iată deci concluzia cercetărilor noastre : doi călăreţi pe cai indieni, din care cel puţin unul era rănit, au trecut apa în mare grabă fără să-şi adape mai întîi caii ; zăriseră teiul acesta şi au dat zor încoace ca să bandajeze rana. Apoi au pornit mai departe. Ce rezultă de aici, domnule ? Frămîntaţi-vă un pic creierul ? mă îndemnă bătrînul pe mine.

— Am să încerc. Dar să nu rîdeţi dacă voi nimeri cu bîta în baltă !

— Nici gînd ! Vă consider ucenicul meu şi de aceea nici nu mă aştept încă la o judecată matură.

— Ei bine, luînd în considerare rasa cailor, presupun că stăpînii lor erau indieni, ceea ce mă trimite cu gîndul la întîmplările din fortul Inge. Unul dintre solii apaşilor, deşi rănit, s-a salvat prin fugă. Winnetou a părăsit şi el mai apoi fortul, s-a luat în toată graba după omul lui şi, avînd un cal foarte sprinten, l-a ajuns curînd din urmă.

— Nu e rău ! aprobă Old Death. Şi altceva ?

— Cei doi apaşi trebuiau să ajungă repede la ai lor, ca să-i informeze despre crima săvîrşită de comanşi la fortul Inge şi să-i pună în gardă asupra unui eventual atac din partea acestora. De aci şi

graba lor. Abia după ce au trecut dincoace, şi-au îngăduit răgazul de a se ocupa de bandajarea rănii ; ştiau, probabil, dinainte că aici vor putea face rost de coajă de tei. Au lăsat caii să se mai înviorеze şi pe urmă şi-au reluat cursa.

— Aşa e ! Sînt mulţumit de răspuns. Nici o îndoială că e vorba de Winnetou şi de solul scăpat din mîinile comanşilor. Fireşte că urmele lăsate în iarbă s-au şters pînă acum, dar îmi închipui ce direcţie au apucat. Vor fi traversat Rio Grande, continuîndu-şi apoi drumul în linie dreaptă. Aşa vom merge şi noi. Sper că vom da de vreun semn al lor. Deocamdată, să ne căutăm un loc de popas ; mîine va trebui s-o pornim foarte devreme.

Ochiul lui ager găsi curînd un loc potrivit, un mic luminiş cu iarbă deasă şi înconjurat de tufe, unde caii noştri se puteau ospăta din belşug. Le scoaserăm şeile şi îi priponirăm cu ajutorul *lasso*-urilor pe care le luasem din La Grange. Apoi, din ultimele rezerve alimentare, pregătirăm o cină modestă. Făcînd pe naivul, îl întrebai pe Old Death dacă n-ar fi cazul să aprindem un foc de tabără, acesta mă măsură ironic şi răspunse :

— Mă aşteptam, *sir*, la o astfel de întrebare din partea dumneavoastră. Veţi fi citit, desigur, vreo dulceagă istorioară cu indieni, din cele ale lui Cooper[1] sau ale altor autori. Îmi închipui că v-au plăcut, nu-i aşa ?

— Oarecum.

— Păi da ! Toate astea se citesc cu plăcere ; lucrurile merg strună, fără greutăţi. Îţi aprinzi pipa sau ţigara, te lungeşti pe canapea, îţi rezemi picioarele de spetează şi te scufunzi în lectura cărţii împrumutate de la bibliotecă. Dar ia încearcă să intri aievea în pădurile virgine, în Vestul sălbatic ! O fi fost Cooper un foarte iscusit romancier, nu zic ba, de altfel am savurat şi eu cărţile lui cu mohicani şi cu alte drăcovenii, dar în Vest nu i-a călcat vreodată piciorul. S-a priceput de minune să amestece poezia cu realitatea, numai că în Vest n-ai de-a face decît cu faptul concret. Eu, unul, n-am descoperit nici strop de poezie. Citeşti în volumele lui despre nişte splendide focuri de tabără, la flacăra cărora se frig pulpe suculente de bizon. Eu, însă, atîta vă spun, dacă aprindem un foculeţ cît de mic, orice indian aflat la două mile engleze de aici i-ar simţi mirosul.

— Va să zică la distanţă de aproape un ceas călare ? E cu putinţă ?

— Veţi mai avea prilejul să descoperiţi cum lucrează nasul indienilor. Şi nu numai ei, dar şi caii lor adulmecă orice miros şi îl semnalează cu acel nechezat specific în urma căruia destui albi şi-au pierdut viaţa. Iată de ce cred că va trebui să renunţăm astăzi la farmecul focului de tabără.

— Bănuiesc, totuşi, că nu sînt indieni prin apropiere : comanşii încă nu pot fi pe drum. Pînă să se fi întors parlamentarii, pînă să fi dat curierii alarma în diferitele triburi, trebuie să fi trecut destul timp.

— Hm ! Ce mai vorbe deştepte poate să înşire un *greenhorn* ! Aţi uitat, din păcate, trei lucruri. Întîi, că ne aflăm chiar pe teritoriul comanşilor ; al doilea, că războinicii lor mişună pînă şi dincolo, în Mexic ; al treilea, că nici cei rămaşi acasă nu aşteaptă să fie mobilizaţi cu toba, ci sînt demult gata de luptă. Sau credeţi cumva că comanşii sînt atît de proşti încît să-i ucidă pe solii apaşilor, fără să se fi pregătit pentru o bătălie în stil mare ?

[1] E vorba de Fenimore Cooper, scriitor american (1789—1851), autor al unor romane de aventuri din viaţa pieilor-roşii.

Aflaţi că acţiunea împotriva solilor apaşi nu s-a produs în urma unui simplu impuls de mînie: totul a fost dinainte chibzuit şi hotărît. Pun rămăşag că încă de pe acum comanşii se află la Rio Grande. Şi mă tem că n-o să-i fie uşor lui Winnetou să treacă rîul pe ascuns.

— Sînteţi, aşadar, de partea apaşilor ?

— În sinea mea, sînt. Li s-a făcut o nedreptate. Au fost atacaţi mişeleşte. În plus, am o simpatie deosebită pentru Winnetou. Dar prudenţa ne obligă să nu luăm atitudine pe faţă. Să fim bucuroşi dacă vom ajunge teferi la ţintă; să nu cedăm cumva ispitei de a face ochi dulci vreuneia din părţi. De altfel, nu prea am motive să mă tem de comanşi. Ei mă cunosc. Nu le-am făcut niciodată cu bună ştiinţă vreun rău. I-am vizitat adeseori şi m-au primit prieteneşte. Una din cele mai cunoscute căpetenii ale lor, Oyo-coltsa, adică „Biberul alb", mi-e chiar prieten. I-am făcut cîndva un serviciu pe care a promis să nu-l uite nicicînd. Asta s-a întîmplat sus, lîngă Red River; fusese atacat de o trupă de cicazaşi şi, dacă nu soseam eu, şi-ar fi pierdut, desigur, scalpul şi viaţa. Acum prietenia asta poate fi de mare însemnătate pentru noi. Dacă-i întîlnim pe comanşi şi vedem că ne întîmpină cu duşmănie, atunci fac apel la prietenia cu şeful. Şi, la urma urmei, sîntem cinci oameni în toată firea şi sper că toţi ştim să tragem cu puşca. Pînă să-mi jupoaie vreun indian pielea de pe cap, vă asigur că o duzină de-ai lui vor primi bilete de călătorie spre veşnicele plaiuri ale vînătoarei. Oricum, să fim pregătiţi ca şi cînd ne-am afla pe teritoriu inamic. Nu ne culcăm toţi deodată; trebuie să avem mereu cîte un om de gardă; ne schimbăm din oră în oră; tragem la sorţi cu cinci fire de iarbă şi stabilim

schimbul fiecăruia. Vom dormi deci fiecare cîte cinci ore. E suficient.

Smulse firele de iarbă şi traserăm la sorţi. Eu căzui în ultimul schimb. Între timp se înnoptase şi domnea un întuneric de nepătruns. Cît eram încă treji, nu trebuia nici o gardă. Şi se părea că nici nu aveam poftă de somn. Ne aprinserăm cîte o ţigară şi ne aşezarăm la taclale. Mai cu seamă Old Death ne antrena cu istorisirile lui. Alegea cu bună ştiinţă întîmplări din care să avem ceva de învăţat. Astfel, trecu o bună parte din timp. Cînd să-mi întorc ceasul de buzunar, constatai că se făcuse ora zece şi jumătate.

Deodată, Old Death tăcu şi trase cu urechea. Unul din caii noştri sforăise într-un fel aparte, ca de nelinişte sau teamă.

— Hm ! făcu bătrînul. Asta ce-o fi ? Ştiam eu ce ştiam cînd i-am declarat lui Cortesio că gloabele astea trebuie să fi trăit cîndva în prerie ! Numai un cal obişnuit cu Vestul sforăie aşa. Pesemne că a simţit ceva suspect prin apropiere. Dar, domnilor, nu mai căscaţi degeaba ochii ca să descoperiţi cauza neliniştii sale ! Aici, între tufe, e întuneric beznă, şi, dacă vă concentraţi privirea, ochii capătă o strălucire care poate fi observată de duşman. Mai bine uitaţi-vă în pămînt şi lăsaţi că studiez eu întunericul ; îmi trag pălăria pe ochi ca să nu se vadă licărul... Atenţie ! Nu vă mişcaţi !

Sforăitul se repetă. Unul din cai — probabil al meu — tropăia de parc-ar fi vrut să se smulgă din *lasso*. Amuţirăm cu toţii, dar Old Death şopti, mustrîndu-ne :

— Ce dracu aţi amuţit ? Dacă e cineva prin preajmă şi ne-a iscodit, atunci ştie că stăteam la taifas ; şi tocmai tăcerea noastră de acum îl va face să priceapă

că sforăitul calului ne-a trezit bănuieli. Ei, hai discutaţi! Vorbiţi ce vă trece prin cap!

Atunci negrul anunţă în şoaptă:

— Sam ştie unde este om. Sam ai văzut doi ochi.

— Bine! Dar nu te mai uita încolo, că te vede şi el. Unde zici că e omul?

— Unde Sam legat cal, dreapta de corcoduş. Jos, la pămînt, văzut doi scîntei slab.

— Am înţeles! Mă strecor eu în spatele lui şi-l iau de ceafă. Nu cred să fie mai mulţi, deoarece caii noştri s-ar comporta în alt chip. Hai, vorbiţi, discutaţi cu glas tare! Asta ne aduce un dublu folos: întîi de toate, îl faceţi pe individ să creadă că nu bănuim nimic şi, în al doilea rînd, îmi acoperiţi zgomotul paşilor care, pe asemenea întuneric, e greu de evitat.

Lange mă întrebă ceva în gura mare şi eu îi dădui un răspuns sonor. De aci se porni un dialog susţinut în care ne căzneam să picurăm cît mai mult umor, pentru a crea o atmosferă de veselie şi voie bună. Rîsul degajat era, desigur, cel mai potrivit spre a-l convinge pe spion de totala noastră nepăsare şi a-i abate atenţia de la zgomotul provocat de apropierea lui Old Death. Will, fiul lui Lange, ca şi negrul Sam ni se alăturară şi sporovăirăm aşa, fără nici o reţinere, timp de vreo zece minute, pînă cînd ne întrerupse glasul lui Old Death.

— Ei, ăia de colo! Nu mai turuiţi atîta! Nu mai e nevoie. L-am prins. Vi-l aduc plocon!

Dinspre partea unde era pironit calul negrului veni mai întîi ca un foşnet şi apoi se ivi bătrînul călcînd apăsat. Depuse în faţa noastră povara pe care o cărase în spinare.

— Aşa! zise el. A fost o luptă uşoară; larma voastră l-ar fi făcut pe indian să nu audă nici huruitul unui cutremur de pămînt!

— Indian? Atunci înseamnă că sînt şi alţii prin apropiere?

— Se poate, dar nu cred. Deocamdată, să facem un pic de lumină şi să-l vedem la faţă. Am văzut aici destule frunze uscate, ba şi nişte vreascuri. Staţi să le aduc. Între timp, aveţi grijă de dumnealui.

— Văd că nu mişcă. L-aţi ucis?

— Nu. Doar conştiinţa i-am trimis-o la plimbare. I-am legat mîinile la spate chiar cu brîul lui. Pînă îşi vine în fire, mă întorc.

Se duse după vreascurile cu pricina şi se înapoie curînd. Ne apucarăm să le mărunţim. Chibrituri aveam. Încinserăm astfel un crîmpei de foc pentru a desluşi chipul prizonierului. Vreascurile erau atît de uscate, încît aproape că nici nu scoteau fum.

Acum îl vedeam bine pe indian. Purta pantaloni de piele cu ciucuri, cămaşă vînătorească tot din piele şi mocasini simpli, fără nici o podoabă. Părul îi era tuns mărunt. Numai în creştet păstrase un smoc. Avea faţa vopsită: dungi negre, pe fond galben. Armele, adică un cuţit, un arc şi o tolbă de piele pentru săgeţi, precum şi alte lucruri pe care le purta la brîu i le luase Old Death. Indianul zăcea fără simţire, nemişcat, cu ochii închişi. Parcă era mort.

— Un războinic de rînd, constată Old Death. Nu poartă nici un semn că ar fi răpus vreun inamic: nici un scalp la brîu, iar încălţările îi sînt simple, fără ciucuri de păr de om. Îi lipseşte pînă şi punga cu „medicamente". Pare să n-aibă nume, sau poate şi l-a pierdut în luptă o dată cu amuletele. Acum l-au trimis ca iscoadă; e o misiune plină de primejdii, în care se poate evidenţia doborînd vreun duşman şi redobîndindu-şi astfel numele. Aha, uitaţi-vă! Începe să mişte. Îşi revine. Staţi liniştiţi!

Prizonierul încercă să-şi destindă mădularele şi respiră adînc. Dîndu-şi seama că are mîinile legate, un fior de groază îi străbătu fiinţa. Deschise ochii, dădu să se salte, dar căzu la loc. Ne privi apoi cu ochii injectaţi. Zărindu-l pe Old Death, exclamă :

— Coşa-pehve !

Aceasta e o expresie din graiul comanşilor, însemnînd *bătrîna moarte*, adică exact înţelesul numelui *Old Death*.

— Chiar eu, răspunse bătrînul cercetaş. Războinicul roşu mă cunoaşte ?

— Fiii comanşilor îl cunosc foarte bine pe omul cu acest nume şi care a fost oaspetele lor.

— Eşti comanş. Se vede după vopseaua de pe obrazul tău. Cum te cheamă ?

— Fiul comanşilor şi-a pierdut numele şi n-o să-l mai poarte niciodată. Credeam că-l recuceresc, dar căzînd acum în mîinile feţelor palide, m-am acoperit iarăşi de ocară şi ruşine. Vă rog, luaţi-mi viaţa ! Voi înălţa cîntece de luptă şi nu-mi va scăpa nici un geamăt cînd mă veţi arde la stîlpul caznelor !

— Nu putem să-ţi îndeplinim rugămintea ; doar îţi sîntem prieteni ! Numai întunericul e de vină că te-am luat prizonier ; nu am ştiut că eşti un fiu al comanşilor cu care trăim în bună pace. Vei rămîne în viaţă şi vei săvîrşi fapte mari ca să-ţi cucereşti un nume, iar duşmanii or să tremure înaintea ta. Eşti liber !

Şi Old Death îi dezlegă mîinile. Mă aşteptam ca indianul să nu mai poată de bucurie ; dar el nici nu se mişcă din loc :

— Nu, fiul comanşilor nu e liber ! El vrea să moară. Bagă-i cuţitul în inimă !

— N-am pentru ce, şi nici nu-mi face vreo bucurie. De ce, adică, te-aş omorî ?

— Pentru că m-ai prins. Dacă războinicii noştri află adevărul, voi fi alungat. Ei vor spune despre mine : „Mai întîi şi-a pierdut punga cu medicamente şi numele, apoi a căzut în mîinile feţelor palide ; înseamnă că e orb şi surd şi nu va mai purta niciodată semne de războinic".

Omul vorbea sfîşietor de trist. Ce-i drept, nu-l înţelegeam cuvînt cu cuvînt, pentru că vorbea în graiul comanşilor amestecat cu expresii englezeşti. Dar ceea ce nu înţelegeam mă sileam să ghicesc.

— Fratele roşu să nu-şi simtă fruntea întinată şi sufletul apăsat de ruşine, intervenii eu, înainte ca Old Death să-i răspundă. Nu e de fel ruşinos să fii prins de un alb cum e Coşa-pehve. De altfel, războinicii comanşilor nu vor afla niciodată că ai căzut prizonier. Vom şti să păstrăm taina.

— Şi Coşa-pehve întăreşte oare acest legămînt ? întrebă indianul.

— Bucuros ! încuviinţă Old Death. Vom spune doar că ne-am întîlnit, atît. Tu m-ai recunoscut şi, ştiindu-mă prieten, ai venit paşnic în întîmpinarea mea... Asta nu mai e nici o greşeală.

— Vorbele fratelui meu alb, atît de vestit, mă bucură. Acum mă pot ridica de jos ; am încredere în cuvîntul lui şi nu mă mai întorc printre războinicii comanşilor ca un blestemat. Cîtă vreme ochii mei or să vadă soarele, voi purta recunoştinţa feţelor palide pentru tăcerea lor.

Se ridică în capul oaselor, rămase un timp aşa şi răsuflă uşurat. Pe faţa lui vopsită, zadarnic ai fi căutat să-i desluşeşti starea sufletească ; dar se simţea cît de colo că i se luase o piatră de pe inimă.

Fireşte că lăsai în seama bătrînului *westman* să continue discuţia. Ceea ce dînsul nu întîrzie să facă.

— Prietenul nostru roşu a văzut că-i dorim binele. Sperăm că şi el ni-e prieten şi va răspunde cinstit întrebărilor mele.

— Coşa-pehve să întrebe. Voi spune numai adevărul.

— A pornit oare fratele meu de unul singur şi din voia lui, ca să răpună vreun duşman sau vreo fiară sălbatică, pentru ca pe urmă să se întoarcă la el, în wigwam, cu un nume nou ? Sau poate că mai sînt şi alţi războinici pe-aici ?

— Cîtă frunză şi iarbă.

— Înseamnă că toţi răboinicii voştri sînt plecaţi de la wigwamurile lor ?

— Da, au pornit să le ia duşmanilor scalpul.

— Despre ce duşmani vorbeşti ?

— Despre cîinii de apaşi. Au împrăştiat o putoare, de-a pătruns pînă în corturile noastre. Şi atunci războinicii comanşilor au pornit împotriva acestor coioţi, făgăduind să-i şteargă de pe faţa pămîntului.

— Şi n-au cerut mai întîi sfatul înţeleptelor căpetenii ?

— Ba da. Căpeteniile s-au adunat şi au hotărît războiul. Apoi vracii l-au întrebat pe Manitu, marele spirit, şi răspunsul a fost mulţumitor. Începînd de la taberele comanşilor şi pînă la marele fluviu pe care albii îl numesc Rio Grande del Norte, pretutindeni mişună războinicii noştri. De patru ori a asfinţit soarele de cînd securea războiului a fost purtată din cort în cort.

— Fratele meu roşu face şi el parte dintr-o ceată de războinici ?

— Da. Am poposit mai sus de aici, pe malul rîului, şi iscoadele au plecat să cerceteze dacă ţinutul e sigur. Eu m-am îndreptat încoace ; mirosisem că se află aici nişte cai străini, ai feţelor palide. M-am strecurat printre tufe ca să-i număr ; dar m-a prins Coşa-pehve şi m-a omorît pentru cîtva timp.

— Să uităm ce-a fost şi să nu mai pomenim de întîmplarea asta. Cîţi războinici ai comanşilor se află acolo sus ?

— De zece ori zece.

— Şi cine îi comandă ?

— Avat-vila, tînăra căpetenie.

Avat-vila înseamnă *Marele urs*. Old Death îşi controlă memoria şi rosti :

— Nu-l cunosc. Nici n-am auzit de el.

— Şi-a primit numele abia de cîteva luni, fiindcă a doborît în munţi un urs cenuşiu şi a adus acasă blana şi ghiarele ursului. E feciorul lui Oyo-coltsa, căruia feţele palide îi spun „Biberul alb".

— O, pe acela îl cunosc ! Sîntem prieteni.

— Ştiu. Am văzut cu ochii mei cînd ai fost la el. Fiul său, „Marele urs", va fi bucuros să te întîlnească.

— Şi unde îl găsesc ? Departe ?

— După socoteala albilor, ar fi cam o jumătate de oră călare.

— Atunci se cade să-l vedem. Îl vom ruga să ne primească în ospeţie. Fratele meu roşu să ne arate drumul.

După nici cinci minute încălecarăm şi pornirăm ; indianul mergea înainte. Ne conduse mai întîi prin crîng, ne scoase în cîmp deschis şi o luă apoi în susul malului.

Nu dură decît un sfert de oră şi observarăm prin întuneric cîteva siluete de oameni. Erau străjile. Călăuza noastră schimbă cu ele cîteva vorbe şi se depărtă. Noi ceilalţi rămaserăm locului. După un timp, comanşul se înapoie şi ne călăuzi mai departe. Era beznă s-o tai cu cuţitul. Cerul se înnourase ; pe boltă — nici un licăr de stea. Ne uitam atent

ba la dreapta, ba la stînga, dar nu desluşeam nimic. Ne oprirăm din nou.

— Fraţii mei albi să nu mai înainteze, ne sfătui călăuza. Pe timp de război fiii comanşilor nu aprind focul, dar acum îl vor aprinde, fiindcă sînt convinşi că nu se află nici un duşman prin preajmă.

Plecă iarăşi de lîngă noi. La un moment dat, zării prin noapte o luminiţă cît o gămălie de ac.

— Asta-i punka, ne lămuri Old Death.

— Ce anume ? mă interesai, prefăcîndu-mă că nu ştiu.

— Scăpărătoarea preriei. Două bucăţi de lemn, una lată, alta subţire, rotundă. Cea lată e prevăzută cu o mică crestătură care se umple cu punka, adică putregai uscat de prin scorburile copacilor. E cea mai bună iască din cîte se cunosc. Beţişorul subţire se potriveşte apoi în scobitura umplută cu putregai şi se freacă repede-repede, cu amîndouă mîinile. Prin frecare, iasca se încinge şi ia foc. Uitaţi-vă !

Pîlpîi mai întîi o flăcăruie, apoi — alimentată cu frunziş uscat — crescu pălălaie. Curînd, focul scăzu din nou, căci indienii tempereazǎ de obicei lumina ca să nu se întindă prea departe. Ei cară uscături şi le aşază jur-împrejur cu vîrfurile îndreptate spre flacără. Astfel, apropiind sau depărtînd vreascurile de foc, lumina poate fi înteţită sau domolită după voie.

Cînd, la un moment dat, flacăra izbucni mai tare, mă dumerii unde ne aflăm. Ne opriserăm sub nişte arbori şi eram împresuraţi din toate părţile de indieni. Numai puţini erau înarmaţi cu puşti ; majoritatea purtau suliţe, arcuri şi săgeţi. Dar fiece ins îşi avea tomahawkul său, acea teribilă secure a indienilor care, mînuită de oameni iscusiţi, e cu mult mai primejdioasă decît pare.

După ce comanşii îşi reglară focul, ni se transmise invitaţia să descălecăm. Caii noştri fură duşi în altă parte ; ne aflam astfel în puterea indienilor, căci în aceste locuri omul fără cal e ca şi paralizat. Ce-i drept, nimeni nu ne ceru să depunem armele, dar cinci oameni — fie şi înarmaţi — contra o sută de războinici nu înseamnă un raport de forţe prea plăcut.

Ni se îngădui să venim lîngă foc, unde nu şedea decît un singur indian. Avea obrazul atît de vopsit (în aceleaşi culori ca şi călăuza noastră), încît nu desluşeam deloc dacă e tînăr sau bătrîn. Părul îi era împletit şi adunat într-o chică înaltă. O pană de vultur alb îi flutura pe creştet. La brîu îi atîrnau două scalpuri, la gît — punga cu „medicamente" şi pipa păcii. De-a curmezişul genunchilor ţinea o flintă veche de prin anii douăzeci sau treizeci. Omul ne măsură pe rînd din creştet pînă-n tălpi. Pe negrul nostru parcă nici nu-l luă în seamă, căci indienii îi dispreţuiesc total pe semenii noştri de rasă neagră.

— Face pe grozavul, îmi strecură Old Death în nemţeşte, pentru ca indianul să nu priceapă. Ia să-i arătăm că şi noi sîntem şefi ! Luaţi loc şi lăsaţi-mă pe mine să vorbesc !

Se aşeză în faţa căpeteniei şi noi îi urmarăm exemplul. Numai Sam rămase în picioare. Ştia că, fiind un negru, nu-i era îngăduit să se aşeze lîngă foc şi că, abuzînd de o favoare rezervată numai căpeteniilor, ar fi putut să-şi rişte viaţa.

— Iuf ! făcu morocănos indianul şi pronunţă nişte cuvinte neînţelese.

— Pricepi limba feţelor palide ? întrebă Old Death.

— Avat-vila o pricepe. Dar nu vrea s-o folosească, nu-i place ! rosti căpetenia şi Old Death ne tălmăci pe loc răspunsul.

— Te rog eu să vorbeşti de astă dată !
— De ce ?
— Fiindcă tovarăşii mei nu cunosc limba comanşilor şi trebuie să înţeleagă ce vorbim.
— Voi sînteţi aici la comanşi ; se cade deci să vorbiţi în limba noastră. Aşa cere buna-cuviinţă.
— Te înşeli. Cum să se folosească cineva de o limbă pe care n-o cunoaşte ? Afară de asta, însoţitorii mei sînt aici musafiri şi îţi pot cere aceeaşi bunăcuviinţă. Doar zici că ştii englezeşte ! Vrei să creadă că, de fapt, nu ştii ?
— Iuf ! exclamă el. Apoi vorbi într-o englezească stricată : Eu nu mint. Dacă nu mă cred pe cuvînt, înseamnă că mă jignesc şi am să dau ordin să fie ucişi ! Cum de-aţi îndrăznit să vă aşezaţi lîngă mine ?
— E dreptul nostru de căpetenii.
— A cui căpetenie eşti tu ?
— A cercetaşilor.
— Şi dînsul ? se interesă indianul arătînd spre Lange.
— Dînsul e căpetenia meşterilor care fac arme.
— Şi ăsta ? continuă indianul fixîndu-l pe Will.
— Acesta e fiul său. Lucrează săbii şi tomahawkuri care sparg ţeasta duşmanilor.
Faptul părea să-i impună indianului.
— Dacă face aşa ceva, înseamnă că e o căpetenie foarte pricepută. Dar ăla de colo ? mă arătă roşul pe mine.
— Bărbatul acesta renumit e tocmai de dincolo de apa cea mare. A venit din ţara lui depărtată ca să-i cunoască pe războinicii comanşi. Dînsul e o căpetenie a înţelepţilor, a învăţaţilor. Cînd se va întoarce la el acasă, va povesti mulţimii ce bărbaţi destoinici sînteţi.

Acestea parcă depăşeau puterea de înţelegere a indianului. Mă privi foarte atent, apoi rosti :
— Va să zică, face parte dintre bărbaţii cei mai înţelepţi şi încercaţi ? Dar nici nu i-a albit măcar părul !
— În ţara lui tinerii sînt înţelepţi ca şi bătrînii voştri.
— Atunci Marele Spirit o fi iubind foarte mult acea ţară. Numai că fiii comanşilor n-au nevoie de înţelepciune străină ; ei au destulă minte ca să ştie unde şi cum să-şi afle norocul. De altfel, se pare că tînărul acesta şi-a cam pierdut înţelepciunea, de vreme ce cutează să vină încoace în timp de război. După ce am dezgropat securea războiului, oamenii albi nu mai au ce căuta în ţinuturile noastre.
— Pesemne că nu ştii ce au făgăduit solii voştri la fortul Inge. Ei au spus că veţi porni război împotriva apaşilor, dar cu feţele palide veţi rămîne prieteni.
— N-au decît să se ţină ei de cuvînt. Eu n-am fost de faţă !
Vorbise tot timpul pe un ton cît se poate de sever, în schimb, Old Death se menţinuse calm şi prietenos. Acum, însă, bătrînul socoti necesar să-şi schimbe atitudinea şi se răsti la indian.
— Aşa ştii tu să vorbeşti ? Dar cine eşti tu, la urma urmelor, de îndrăzneşti să arunci astfel de vorbe în obrazul lui Coşa-pehve ? De ce nu mi-ai spus numele tău ? Ori nici nu ai vreunul ? Dacă n-ai, atunci spune cum îl cheamă pe tatăl tău !
Indianul, mirat de atîta îndrăzneală, îl ţintui cu privirea pe Old Death şi rosti :
— Omule ! Vrei să te pun la cazne şi să te omor ?
— N-ai s-o faci !
— Eu sînt Avat-vila, căpetenia comanşilor !

— Avat-vila ? „Marele urs" ! Află că eu, cînd am răpus pentru prima oară un urs, nu eram decît un băieţandru. De atunci am ucis atîţia grizzly, că aş putea să-mi îmbrac tot trupul cu ghearele lor. Pe cine a doborît abia un urs, încă nu-l socotesc viteaz fără pereche.

— Atunci, uite aici, la brîu, scalpurile !

— *Pshaw !* Dacă i-aş fi jupuit pe toţi duşmanii înfrînţi de mine, aş avea scalpuri să-ţi împodobesc toată ceata de războinici. Nici asta nu-mi spune nimic !

— Sînt fiul lui Oyo-coltsa, marea căpetenie !

— Ei, asta poate fi o recomandare. Cu tatăl tău, „Biberul alb", am fumat cîndva pipa păcii. Atunci ne-am legat ca prietenii lui să fie şi ai mei, după cum prietenii mei să fie şi ai lui. Şi ne-am ţinut totdeauna de cuvînt. Nădăjduiesc că fiul său va face la fel !

— Eşti tare îndrăzneţ la vorbă ! Îţi închipui, pesemne, că războinicii comanşi sînt şoareci la care poate lătra orice cîine ?

— Cîine ai spus ? Crezi că Old Death e o javră care se lasă ciomăgită de oricine ? Dacă aşa ţi-e gîndul, află că te pot trimite numaidecît în veşnicele plaiuri ale vînătoarei !

— Iuf ! Am aici o sută de oameni !

Şi Avat-vila descrise un cerc cu braţul.

— Mă rog ! răspunse bătrînul. Dar crezi că noi nu valorăm cît o sută de comanşi laolaltă ? ! Toată ceata ta de războinici nu mă poate opri să-ţi reped un glonţ în piept. Şi pe urmă mai vorbim şi cu ei. Ia uite-ncoace ! Am două pistoale şi în fiecare cîte şase gloanţe. Cei patru tovarăşi ai mei sînt tot atît de bine înarmaţi. Asta face la un loc şaizeci de gloanţe. Ei, şi mai adaugă, te rog, puştile şi cuţitele. Pînă să ne răpuneţi, ar cădea jumătate din războinicii voştri !

Nimeni încă nu-i vorbise astfel acestui tînăr şef indian. Cinci contra o sută ! Şi, totuşi, Old Death şedea înaintea lui, plin de siguranţă ! Ciudat lucru ! Avat-vila i se adresă cu oarecare şovăială.

— Se vede că ai leacuri tari !

— Da, am un „medicament" care pînă acum i-a trimis la moarte pe toţi duşmanii mei. Aşa va fi şi de-aci încolo. Răspunde : vrei să fii prieten cu noi, ori ba ?

— Trebuie să mă sfătuiesc cu războinicii mei.

— O căpetenie a comanşilor mai are nevoie de asemenea sfat ? Asta n-aş fi crezut-o. Dar dacă spui tu, hai să te cred. Noi, în calitate de şefi, hotărîm toate după gîndurile noastre. Înseamnă, deci, că avem mai multă trecere şi putere. De aceea, nu se cade să stăm aici împreună cu tine. Ne luăm caii şi plecăm.

Bătrînul se ridică ţinînd ambele pistoale în mîini. Ne sculărăm şi noi, la rîndul nostru. „Marele urs" sări de la locul lui ca muşcat de năpîrcă. Ochii îi fulgerau şi dinţii albi îi scăpărau prin buzele întredeschise. Era vădit că ducea o luptă crîncenă cu sine însuşi. Dacă ne-ar fi atacat, desigur că am fi plătit cu viaţa curajul lui Old Death ; dar tot atît de sigur era că mulţi comanşi ar fi fost ucişi sau răniţi. Tînărul şef ştia ce armă teribilă e un pistol din acesta cu repetiţie şi că dînsul ar fi fost prima lui victimă. Pe de altă parte, era răspunzător faţă de tatăl său în ce priveşte întregul detaşament. Şi chiar dacă la indieni nu funcţionează obligaţia de a deveni războinic — totuşi, odată investit cu această calitate, trebuie să te supui unei discipline de fier şi unor legi necruţătoare. Potrivit acestor legi, tatăl îşi trimite la moarte chiar propriul fiu. Cine se

dovedeşte laş, inapt sau prea puţin rezistent în luptă, incapabil de a se stăpîni şi de a ţine seama de interesul general — se expune dispreţului tuturor şi nici un alt trib, fie şi inamic, nu-l mai primeşte în sînul lui. Proscris, omul rătăceşte prin locuri pustii şi sălbatice şi îşi poate redobîndi un nume cît de cît onorabil numai dacă se întoarce în preajma tribului său şi se sinucide lent, în cele mai groaznice chinuri, demonstrînd astfel că ştie măcar să îndure suferinţa. Aceasta e singura cale pentru a avea din nou acces în veşnicele plaiuri ale vînătoarei. Şi în acest scop, indianul, spre deosebire de orice altă rasă, nu se dă îndărăt de la nimic.

Asemenea simţăminte frămîntau, probabil, şi sufletul tînărului şef. Să poruncească oare ca să fim omorîţi şi abia pe urmă să-l anunţe pe tatăl său ? Şi dacă va cădea chiar el ucis şi tatăl său va afla de la alţii cum n-a fost în stare să se stăpînească şi cum, pentru a-şi da aere de căpetenie, a refuzat dreptul la ospitalitate unui prieten, cum s-a răstit la dînsul şi la tovarăşii lui ca la nişte potăi ?

Pe astfel de ezitări conta, desigur, Old Death. Chipul său nu trăda nici cea mai mică îngrijorare. Stătea în faţa indianului, cu ambele pistoale gata să tragă şi privindu-l ţintă în ochii bîntuiţi de mînie.

— Vreţi să plecaţi ? strigă indianul. Unde vă sînt caii ? Nu-i puteţi lua ! Sînteţi încercuiţi !

— Şi tu laolaltă cu noi ! Gîndeşte-te la „Biberul alb" ! Dacă te împuşc, tatăl tău nu-şi va înveli capul şi nu va îngîna pentru tine rugăciunea morţilor, ci va spune : „N-am avut nici un fiu. Cel pe care l-a împuşcat Old Death era un băieţaş fără minte ; nu mi-a respectat prietenii şi a dat ascultare numai prostiei sale". Umbrele celor pe care îi vom ucide o dată cu tine îţi vor închide intrarea în veşnicele plaiuri ale vînătoarei, şi babele ştirbe îl vor batjocori pe conducătorul care n-a ştiut să cruţe viaţa războinicilor săi, fiindcă nici pe sine însuşi n-a ştiut să se conducă. Priveşte cum stau în faţa ta ! Am eu mutră de fricos ? Nu de teamă îţi vorbesc aşa, ci pentru că eşti fiul fratelui meu roşu şi aş vrea ca dînsul să fie mîndru de tine. Acum n-ai decît să hotărăşti ! Un singur cuvînt necugetat spus alor tăi, o singură mişcare pripită, şi trag ! Lupta începe !

Căpetenia mai rămase preţ de un minut pe gînduri. Din cauza vopselelor ce-l mascau, asemeni unei pojghiţe de clei, nu i se putea citi pe faţă frămîntarea. În sfîrşit, se aşeză încet la loc, desprinse calumetul de la gît şi zise :

— „Marele urs" va fuma pipa păcii cu feţele palide.

— Bine faci ! Cine vrea să lupte cu apaşii nu trebuie să se duşmănească şi cu albii.

Ne aşezarăm cu toţii.

„Marele urs" îşi scoase punga de la brîu şi îşi umplu pipa cu kinnikinnik, acel tutun amestecat cu frunze de cînepă sălbatică. Îi dădu foc, rosti o scurtă cuvîntare cu numeroase referiri la pace, la prietenie şi la fraţii albi, trase cîteva fumuri, le slobozi apoi în sus, în jos şi în cele patru puncte cardinale, după care îi trecu pipa lui Old Death. Acesta, la rîndul lui, improviză o foarte amicală cuvîntare în numele întregului nostru grup, trase şi el şase fumuri procedînd aidoma cu indianul şi îmi întinse pipa mie, cu observaţia că noi, ceştilalţi, nu avem decît să repetăm jocul cu fumul. Apoi calumetul trecu la bătrînul Lange şi, în fine, la fiul său. Sam al nostru fu trecut cu vederea, căci niciodată un indian nu s-ar mai folosi de o pipă care a poposit între buzele unui negru. Totuşi, Sam era şi el cuprins în legămîntul nostru de prietenie.

În sfîrşit, după ce încheiarăm pactul, comanşii care stătuseră pînă atunci în picioare, formînd un cerc

larg, se așezară și ei, iar iscoada fu chemată să raporteze despre întîlnirea noastră. Bietul indian nu pomeni nici o vorbă despre pățania lui cu Old Death. Rugai pe urmă ca Sam să fie condus pînă la caii noștri, ca să-mi aducă țigări. Firește că nu oferii țigări decît „Marelui urs", avînd în vedere că ar fi fost incompatibil cu rangul meu de „căpetenie" dacă m-aș fi purtat prea familiar cu războinicii de rînd. „Marele urs" părea să prețuiască mult țigara de foi. După ce aprinse havana și simți gustul fumului, chipul i se transfigură de plăcere... Pe urmă, ne întrebă cît se poate de prietenos ce anume scop are de fapt călătoria noastră. Old Death evită să-i mărturisească adevărul. Îl informă doar că vrea să-i ajungă din urmă pe niște albi aflați la Rio Grande și să trecem apoi în Mexic.

— Atunci frații mei albi ne-ar putea însoți, propuse indianul. Noi sîntem în căutarea unui apaș. Îndată ce ne cade în mînă, pornim la drum.

— Și din ce direcție îl așteptați ?

— A trecut și el pe-acolo, unde solii noștri s-au întîlnit cu apașii, cu ereții aceia mîncători de stîrvuri. În limba albilor, locul se cheamă fortul Inge. Ticălosul era să fie ucis, dar a scăpat numai cu cîteva răni. În orice caz, nu se poate ține multă vreme în șa. Trebuie să se fi ascuns pe-aici, prin împrejurimi. Oare frații mei albi nu i-au dat de urmă ?

Evident că vorbea de apașul cu care Winnetou trecuse apa ca să-l bandajeze. Despre căpetenia apașilor, însă, „Marele urs" nu știa nimic.

— Nu, răspunse Old Death și, de fapt, nu mințea, fiindcă nu zărisem alt semn decît adînciturile acelea pe fundul rîului. Bineînțeles că nu ne-ar fi trecut prin minte să-l trădăm pe Winnetou.

— Atunci cînele trebuie să zacă undeva mai la vale. Cu rănile lui, nu putea să ajungă prea departe.

Și apoi, războinicii noștri l-ar fi prins numaidecît dac-ar fi venit dinspre fortul Inge, de partea astălaltă a rîului. Doar erau pregătiți să-i iasă în drum.

Vorbele lui anunțau serioase primejdii pentru Winnetou. Eram, ce-i drept, convins că semnele de pe fundul apei nu au putut fi descoperite de comanși, deoarece caii noștri trecuseră peste ele, dar aflîndu-se de patru zile prin aceste locuri, nu era exclus ca Winnetou și omul său să fi căzut în mîinile unei cete de comanși. Faptul că „Marele urs" nu era informat încă nu era o dovadă concludentă. Old Death, care nu scăpa nimic din vedere, observă :

— Cercetînd cu atenție, frații roșii vor găsi locul pe unde am trecut apa și am descojit un tei. Mi s-a deschis o rană veche și am avut nevoie de coajă cu care să mi-o leg. E un bandaj minunat. Fratele meu roșu n-ar face rău să-l țină minte.

— Războinicii comanșilor îl cunosc și se folosesc de el cînd se află vreo pădure în preajmă. Fratele meu alb nu-mi spune nimic nou.

— Sper ca războinicii comanșilor să nu aibă trebuință de acest leac. Ca prieten, vă doresc izbîndă și slavă și îmi pare rău că nu pot rămîne cu voi ; știu că veți pierde încă timp cu căutarea urmelor, pe cînd noi sîntem grăbiți să-i ajungem pe albii noștri.

— În cazul acesta, frații mei îl vor vedea pe „Biberul alb". Tatăl meu va fi bucuros de întîlnire. Vă dau o călăuză care să vă conducă pînă la el.

— Unde se află tatăl tău, vestita căpetenie a comanșilor ?

— Ca să răspund întrebării, trebuie să numesc toate locurile cu numele pe care i le-au dat fețele palide. Dacă frații mei pornesc călare spre asfințit, vor ajunge la afluentul lui Rio Nueces, căruia îi zice Turkey-Creek, adică Brațul Curcanului. După aceea vor trece peste Chico-Creek, de unde se întinde

un mare deşert pînă la Elm-Creek. Acest deşert e cutreierat de războinicii tatălui meu, care veghează ca nimeni să nu pătrundă prin vadul ce duce peste Rio del Norte, mai sus de trecătoarea Eagle.

— Fir-ar să fie ! îi scăpă lui Old Death, dar se grăbi să adauge : e tocmai drumul pe care vrem să apucăm şi noi. Fratele meu roşu ne-a făcut o mare bucurie. Sînt fericit că-l voi revedea pe „Biberul alb". Dar acum cată să mergem la culcare, ca să ne putem scula în zori.

— Vă arăt eu un loc bun pentru odihnă.

Indianul se ridică şi ne conduse pînă la un arbore masiv, cu coroana bogată. Trimise apoi după şeile şi păturile noastre. De cînd fumase cu noi pipa păcii, parcă era alt om. După ce plecă, ne controlarăm coburii. Nu lipsea absolut nimic, lucru vrednic de toată lauda. Ne puserăm şeile căpătîi şi ne culcarăm, învelindu-ne cu păturile. După puţin veniră şi comanşii ; în ciuda întunericului, observarăm cum se rînduiesc şi se culcă în jurul nostru.

— Să nu cădeţi la bănuială, ne linişti Old Death. Oamenii ne iau sub ocrotirea lor, asta-i tot. După ce ai fumat cu un indian pipa păcii, poţi să te bizui pe el. Mai pe urmă vom căuta s-o ştergem de-aici cît mai departe posibil. I-am ameţit frumos în ce-l priveşte pe Winnetou ; trebuia, nu-i aşa, să le abat atenţia. Mă tem doar că-i va fi extrem de greu să ajungă dincolo de Rio Grande. Altcineva nici vorbă să izbutească. Pe el, ce-i drept, îl cred în stare, dar mă nelinişteşte faptul că mai duce cu sine şi un rănit. La tratative se trimit, de obicei, războinicii cei mai înţelepţi. Înseamnă că apaşul cu pricina trebuie să fie un om în vîrstă. Dacă mai adaug şi frigurile provocate de rană, care, îndeosebi la un asemenea ritm de călărie sînt inevitabile, atunci mă cam înspăimîntă

soarta amîndurora. Ei, să lăsăm deoparte gîndurile şi să dormim. Noapte bună !

Ne urase noapte bună ! Dar nu avui parte de linişte. Nici vorbă să adorm. Grija pentru Winnetou nu-mi dădea pace. Zorile mă găsiră treaz, adică *tot* treaz.

Îi deşteptai şi pe ceilalţi. Se sculară uşurel, fără nici un zgomot. Dar în aceeaşi clipă şi indienii erau în picioare. Acum, la lumina zilei, îi puteam deosebi mult mai clar. Mă înfiorau desenul şi coloritul straniu al feţelor, ca, de altfel, întregul lor aspect. Doar puţini îşi acoperiseră pe de-a-ntregul goliciunea. Majoritatea purtau nişte zdrenţe jalnice, probabil pline de paraziţi, dar erau flăcăi înalţi, chipeşi, comanşii fiind renumiţi pentru frumuseţea lor bărbătească. În schimb, femeile lor nici nu sînt băgate în seamă. Femeia, *squaw*, cum o numesc ei, este o roabă tratată cu dispreţ.

Căpetenia se interesă dacă n-am vrea să ne „ospătăm" şi, într-adevăr, ne aduse cîteva porţii de carne de cal, vînoasă, bătătorită sub şa. Îi mulţumirăm şi scăparăm de „ospăţ" sub pretextul că avem destule provizii proprii, deşi acestea se rezumau de fapt la o rămăşiţă de şuncă. „Marele urs" ni-l prezentă pe omul care urma să ne însoţească, iar Old Death îşi epuiză toată arta diplomatică pentru a-l face să renunţe în cele din urmă la această idee. Căpetenia acceptă abia după ce bătrînul *westman* îi declară că ar fi o jignire pentru nişte războinici albi atît de sus-puşi, dacă li s-ar afecta o călăuză. De aşa ceva n-au nevoie decît copiii sau oamenii fără experienţă. Îl vom găsi noi singuri pe „Biberul alb".

Ne umplurăm burdufurile cu apă, pregătirăm cîteva legături de iarbă pentru hrana cailor şi plecarăm după un scurt schimb de amabilităţi. Ceasul meu arăta ora patru.

Mai întîi o luarăm încet, la pas, ca să se mai dezmorţească animalele. Călcam încă pe iarbă, dar vegetaţia devenea tot mai rară, mai seacă, pînă dispăru cu totul şi lăsă loc nisipului.

După ce arborii de pe mal se pierdură în urma noastră, s-ar fi zis că ne aflăm în plină Sahara. Un şes întins, fără o colină cît de mică, se desfăşura în faţa noastră : nisip, nimic decît nisip şi deasupra soarele care, în pofida orei matinale, începuse să dogorească.

— Acuşi o luăm la trap, hotărî Old Death. Trebuie să ne grăbim, mai ales înainte de amiază, cînd avem soarele în spate. Drumul duce exact spre apus şi după-amiază, cu soarele în ochi, va fi mult mai greu.

— Nu cumva o să pierdem direcţia în şesul acesta monoton, fără nici un punct de reper ? întrebai eu, făcînd pe *greenhorn*-ul.

Old Death rîse cu duioasă compasiune.

— Iarăşi una din celebrele dumneavoastră întrebări, *sir !* Soarele e cel mai sigur ghid din cîte există. Ţinta noastră imediată e Turkey-Creek, la vreo şaisprezece mile de aici. Dacă n-aveţi nimic împotrivă, vom ajunge în mai puţin de două ore.

Bătrînul îşi porni calul la trap, apoi la galop. Făcurăm şi noi la fel. De aci încolo, amuţirăm cu toţii. Căutam fiecare să ne menajăm caii, scutindu-i de zdruncinături şi de eforturi inutile.

Trecu o oră, trecură două. Pe parcurs mai lăsarăm uneori caii la pas, să răsufle. Deodată, Old Death arătă drept înainte şi-mi spuse :

— Uitaţi-vă la ceas, *sir !* Am călătorit două ore şi cinci minute. Şi iată, în faţa noastră e Rio Nueces ! Este ?

Într-adevăr, aşa era.

— Ei, vedeţi, continuă el, noi, ăştia, avem, ca să zic aşa, ceasul în mădulare. Chiar şi noaptea, pe cel

mai grozav întuneric, vă pot spune aproape cu precizie cît e ora. Nu greşesc decît cel mult cu cîteva minute. Veţi învăţa şi dumneavoastră, încet-încet.

O dungă întunecată desena cursul rîului, dar nu zăream nici un copac, doar nişte tufişuri. Găsirăm uşor un loc de trecere şi ajunserăm apoi la vărsarea lui Turkey-Creek în Rio Nueces. Puţin după ora nouă ne aflam pe malul lui Chico-Creek. Şi aici albia era secată. Doar pe alocuri, din cîte o băltoacă murdară, se prelingea la vale un firicel subţire de apă. Nici urmă de arbore, de arbust. Pînă şi iarba puţină era uscată ca iasca.

Descălecarăm pe celălalt mal şi adăparăm caii cu apă din burduf. Pălăria lui Will Lange făcea oficiu de găleată. Sarcinile de iarbă pe care le luasem cu noi se topiră repede în burţile cailor şi, după un popas de jumătate de oră, pornirăm mai departe, spre Elm-Creek, ultima ţintă a călătoriei noastre.

Pe drum, animalele începură să dea semne de oboseală. Popasul şi odihna fuseseră prea scurte pentru refacerea forţelor. De aceea călăream la pas.

Se făcuse amiază. Soarele dogorea ca focul şi nisipul era atît de adînc, încît caii parcă înotau în valurile sale fierbinţi. Înaintam cu greu. Către ora două, descălecarăm din nou pentru a adăpa caii cu apa ce mai rămăsese pe fundul burdufurilor. Noi nu băurăm nici un strop. Old Death ne oprise să bem. Zicea că noi, oamenii, putem îndura setea cu mult mai uşor decît caii care ne poartă în spinare pe nisipul încins.

— De altfel, zîmbi bătrînul pe sub mustaţă, v-aţi ţinut foarte bine. Nici nu vă daţi seama ce distanţă am parcurs. Spuneam că vom ajunge la Elm-Creek abia deseară, dar o să-l atingem în cel mult două ore. E un succes pe care nu mulţi l-ar putea obţine cu asemenea cai.

În fine, Old Death o coti nițel spre sud și se miră.

— E pur și simplu un miracol că n-am dat încă de urmele nici unui comanș! Se vede că s-au ținut mereu pe lîngă apă. Auzi prostie, să pierzi atîta vreme în căutarea unui apaș fugar! Dac-ar fi mers drept peste Rio Grande, i-ar fi surprins cu siguranță pe cei urmăriți.

— Își vor fi zicînd că nici acum nu-i prea tîrziu, raționă bătrînul Lange. Dacă n-au trecut încă dincolo, Winnetou și rănitul nici n-au de unde bănui că trupele comanșilor sînt atît de aproape.

— Hm! E un pic de adevăr în ceea ce spuneți, *sir*. Faptul că nu-i întîlnim pe comanși îmi sporește îngrijorarea în legătură cu Winnetou. Aștia nu mai cutreieră regiunea, cum spunea „Marele urs". Dimpotrivă, se pare că s-au repliat undeva. Semn rău pentru cei doi apași: te pomenești că i-au și prins!

— Și în acest caz, ce-l așteaptă pe Winnetou?

— Cea mai cruntă soartă din cîte se pot imagina. Să nu credeți că va fi torturat sau ucis în timpul campaniei. A-l captura pe cel mai de seamă conducător al apașilor e un eveniment excepțional, pe care comanșii l-ar sărbători cu cea mai mare pompă, adică în chip oribil. Aceștia l-ar pune sub pază sigură și l-ar duce pînă la ei acasă, unde n-au rămas decît femeile, copiii și bătrînii. Acolo l-ar îngriji cum nu se poate mai bine, lipsindu-l numai de libertate. Femeile i-ar citi din ochi orice dorință. Dar dacă apreciați cumva că tratamentul acesta aplicat unui prizonier e frumos și uman, atunci vă înșelați sută la sută. Ei nu urmăresc decît să-l fortifice, ca să poată rezista mai tîrziu chinurilor și să nu-și dea sufletul de la primele încercări. Ascultați ce vă spun: dacă-l prind pe Winnetou, comanșii îl omoară cu siguranță, dar nu pe moment, nici după un ceas, nici a doua zi. Trupul i-ar fi sfîșiat bucată cu bucată, cu o meticulozitate aproape științifică. Ar trece multe zile pînă să-l izbăvească moartea. După credința lor, asta înseamnă o moarte demnă de un șef. Și sînt convins că, îndurînd toate aceste cazne rafinate, victima nici nu s-ar strîmba măcar de durere; mai curînd și-ar rîde de călăi, i-ar batjocori. Pe mine unul m-ar durea nespus soarta lui Winnetou și vă spun cinstit că, într-un asemenea caz, mi-aș risca fără preget viața ca să-l scap din mîinile dușmanilor. În sfîrșit, comanșii se află, va să zică, la vest de noi. Hai s-o apucăm mai spre sud. Mă gîndesc să ajungem la un vechi prieten al meu, unde vom căpăta, probabil, informații despre situația de la Rio Grande. Înnoptăm la dînsul.

— Dar va fi bucuros de oaspeți?

— Fără îndoială! Altminteri, nici nu l-aș număra printre prieteni. E vorba de un *ranchero*, un agricultor mexican de cea mai curată obîrșie spaniolă. Unul din strămoșii lui a fost ridicat de nu știu cine la rangul de cavaler, așa că-și spune și el *caballero*. Iar ferma și-a botezat-o cu răsunătorul nume de *Estanzia del Caballero*. Dumneavoastră să-i spuneți señor Atanasio.

Ne continuarăm apoi drumul în liniște. De galop nu putea fi vorba: caii se înfundau în nisip pînă deasupra genunchilor. Dar încet-încet, stratul de nisip scăzu și, către ora patru, salutarăm primele smocuri de iarbă. Dădurăm apoi într-o prerie, unde niște *vaqueros*, adică văcari, își supravegheau cornutele, caii și oile. Bietele noastre animale se însuflețiră pe dată și își iuțiră pasul. Mai în fund apărură primii arbori și, în fine, în mijlocul decorului verde, licări silueta albă a unei clădiri.

— Asta e *Estanzia del Caballero*, explică Old Death. E o construcție foarte curioasă, exact în stilul clădirilor „Moqui" și „Zunni". O adevărată fortă-

reață, ceea ce prin partea locului e cît se poate de necesar.

Ne apropiarăm de acest edificiu și-l examinarăm mai în amănunt. Casa era împrejmuită cu un zid înalt cît două staturi de om și prevăzut cu o poartă mare, masivă. La poartă se ajungea trecînd un podeț boltit peste un șanț adînc de apă — acum secat. Întreaga construcție avea formă de cub. Parterul nu se vedea, fiind pe de-a-ntregul mascat de zid. Etajul era mai retras și jur-împrejurul lui se întindea o terasă acoperită cu foaie albă de cort. Nu descoperisem nicăieri nici o ferestruie. Deasupra etajului întîi se ridica un al doilea, în aceeași formă cubică, avînd baza mai mică decît cel de dedesubt și împrejmuit, la rîndul lui, de o terasă umbrită și ea cu foaie de cort. În felul acesta, clădirea se compunea din trei cuburi suprapuse — adică parterul și cele două etaje — avînd dimensiuni din ce în ce mai reduse. Pereții erau albi, ca și pînza de cort. De aceea, întreaga casă parcă lumina de departe. Abia cînd ajunserăm aproape de tot, zărirăm la fiecare etaj cîte un rînd de creneluri care probabil slujeau și ca ferestre.

— Frumos palat ! zîmbi Old Death. O să vă mire și interiorul. Mă întreb căruia dintre șefii indieni i-ar trece măcar prin minte să ia cu asalt o asemenea casă !

Trecurăm călare podețul pînă la poarta prevăzută cu un ochi discret. La o margine atîrna un clopot cît un cap de om. Old Death trase de clopot și stîrni un sunet care putea fi auzit pe puțin la o jumătate de ceas depărtare. Foarte curînd se iviră în deschizătura porții un nas indian și niște buze groase.

— Cine-i ? întrebă omul în spaniolă.

— Prieteni ai stăpînului, răspunse Old Death. E acasă señor Atanasio ?

Nasul și buzele dispărură și în locul lor sclipiră doi ochi negri.

— Ce bucurie ! Señor Death ! Vă deschid numaidecît. Poftiți, señores ! Mă duc să vă anunț.

Se auzi zăvorul. Apoi poarta se dădu în lături și intrarăm de-a călare. Paznicul era un indian voluminos, îmbrăcat în haine de pînză albă ; era unul din acei *indios fideles*, adică indieni supuși, credincioși, care, spre deosebire de temerarii *indios bravos*, s-au împăcat cu normele civilizației moderne. El închise poarta după noi, făcu o plecăciune adîncă, străbătu solemn curtea și trase de o sîrmă atîrnată de zid.

— Mai avem vreme să ocolim casa călare, zise Old Death. Haide s-o admirăm !

Vedeam acum și parterul, înzestrat cu creneluri jur-împrejur. Clădirea se înălța în mijlocul unei ogrăzi înconjurată de ziduri, largă, nepavată, cu iarbă crescută. În afara crenelurilor — nici o fereastră. Făcurăm ocolul și revenirăm în fața casei, fără să fi descoperit nici o ușă de intrare. Indianul ne aștepta.

— Dar cum se intră în casă ? întrebă Lange.

— Veți vedea numaidecît, răspunse Old Death.

Pe terasa parterului apăru cineva și, aplecîndu-se peste balustradă, ne cercetă din ochi. Zărindu-l pe indian, dispăru îndată și slobozi de sus o scară îngustă pe care ne urcarăm pînă la primul etaj. Cine ar fi crezut că găsește barem aici o ușă, ar fi rămas cu buzele umflate. La etajul al doilea ne aștepta un alt servitor, îmbrăcat de asemenea în alb. Acesta potrivi încă o scară și astfel ajunserăm tocmai sus, pe o platformă de tablă acoperită cu nisip. În centrul platformei se căsca o deschizătură pătrată prin care cobora o scară în interior.

— Vedeți, așa construiau indienii încă demult, cu secole în urmă, ne lămuri Old Death. Nimeni nu e în stare să pătrundă în curte. Și dacă, prin absurd,

vreun duşman reuşeşte să treacă totuşi zidul, scara e retrasă imediat şi omul rămîne neputincios în faţa pereţilor masivi, fără intrări. În timp de pace, fireşte că ai putea să intri şi să ieşi de aici fără să te foloseşti nici de poartă, nici de scară. Te ridici în picioare pe spinarea calului şi te salţi peste zid în sus, pe galerie. Dar în timp de război n-aş sfătui pe nimeni să încerce experienţa. Cum vedeţi, de pe această platformă şi de pe terase, prin creneluri poate fi semănată cu gloanţe toată curtea, ca şi terenul dimprejurul zidului. Señor Atanasio dispune de vreo douăzeci de *vaqueros* şi de alţi slujitori înarmaţi cu puşti. Cînd aceşti douăzeci de flăcăi trag de sus, atunci sute de indieni trebuie să cadă pînă ce vreunul mai norocos izbuteşte să treacă peste zid. Aici, la graniţă, o asemenea construcţie e de mare preţ. Datorită ei, stăpînul fermei a rezistat nu odată unor asedii serioase.

De sus, de pe casă, puteam cuprinde cu ochii întreaga împrejurime. Observai că la mică distanţă, în spatele clădirii, curgea Elm-Creek. Apa era clară, abundentă şi fertiliza ambele maluri. Atît de ispititoare şi limpede era apa, încît îmi trezi dorinţa de a face o baie.

Conduşi de un slujitor, coborîrăm scara şi ajunserăm într-un coridor lung, îngust, luminat la fiecare capăt prin două creneluri. De ambele laturi ale coridorului erau uşi, iar în fund o scară conducea spre catul de jos. Aşadar, pentru a ajunge aici dinspre curte trebuia să urci mai întîi două rînduri de scări şi apoi, înăuntru, să cobori alte două. Lucrul mi se păru foarte complicat, dar împrejurările îl justificau pe deplin.

Servitorul dispăru îndărătul unei uşi şi reveni abia după un răstimp, anunţîndu-ne că sîntem aşteptaţi de către señor Capitano de Caballeria. Pînă atunci, Old Death avusese grijă să ne pună în gardă.

— Nu-i luaţi în nume de rău bătrînului señor Atanasio dacă vă primeşte excesiv de ceremonios. Spaniolul nu poate fără etichetă, iar mexicanul de obîrşie spaniolă a păstrat uzanţele. Dacă eram singur, mi-ar fi ieşit demult în întîmpinare. Aşa însă primirea căpătă un caracter oficial. Să nu zîmbiţi dacă îl veţi vedea în uniformă. În tinereţe a avut gradul de căpitan în cavaleria mexicană şi a rămas cu obiceiul de a se arăta în uniforma lui veche, aş zice antică. Plăcerea lui, ce vreţi ! Altminteri, e un om de zahăr.

În sfîrşit, servitorul ne conduse într-o odaie răcoroasă, plăcută, cu mobilier cîndva preţios, însă degradat în toată legea. Trei ferestrui, cu perdelele trase pe jumătate, răspîndeau o lumină dulce şi primitoare. În mijlocul odăii stătea un bărbat înalt, uscăţiv, cu părul şi mustaţa albe ca zăpada. Purta pantaloni roşii cu lampasuri late, aurii, cizme de lac, înalte, de cavalerie şi pinteni cu rotile mari, cît două carboave. Tunica era albastră şi semăna cu un frac, împodobit cu brandenburguri strălucitoare. Pe epoleţii, de asemenea auriţi, nu purta grade de căpitan, ci de general. La şold, într-o teacă de oţel, îi atîrna sabia cu mînerul suflat în aur. În mîna stîngă ţinea un tricorn cu ciucuri de aur şi cu agrafă lucioasă în penajul multicolor. Pe scurt, parcă era îmbrăcat într-un costum de mascaradă. Privindu-l pe omul acesta cărunt, grav, semeţ, cu ochii încă tineri şi blajini, trebuia să zîmbeşti măcar pe ascuns. Cînd păşirăm pragul, omul îşi pocni călcîiele şi pintenii zornăiră milităreşte. Apoi señor Atanasio rosti :

— Bună ziua, domnii mei ! Fiţi bineveniţi !

Cuvintele sunau marţial. Ne înclinarăm tăcuţi. Old Death răspunse în englezeşte :

— Mulţumim, señor Capitano de Caballeria! Aflîndu-mă în acest ţinut, am voit să ofer însoţitorilor

mei plăcerea de a face cunoştinţă cu eroicul luptător pentru independenţa Mexicului. Îngăduiţi-mi să vi-i prezint.

Un zîmbet măgulit se aşternu pe faţa bătrînului *haciendero*. Aprobă din cap şi zise :

— Cu dragă inimă, señor Death ! Sînt încîntat să-i cunosc pe aceşti señores !

Old Death îi înşiră numele noastre, iar *caballero* ne strînse tuturor mîna, chiar şi negrului Sam. Apoi ne pofti să luăm loc. Old Death se interesă de señora şi señorita, la care stăpînul casei deschise o uşă şi amîndouă femeile — pregătite din timp şi aşteptînd invitaţia — intrară în odaie. Señora era o matroană foarte frumoasă, cu privirea caldă şi sinceră ; iar señorita — o fată drăgălaşă — era de fapt nepoata ei, după cum aflarăm mai tîrziu. Amîndouă purtau rochii negre de mătase, gătite ca pentru o recepţie la curtea regală. Old Death se grăbi să le întîmpine şi le scutură mîinile atît de viguros, încît mi-era teamă să nu le strivească. Lange şi fiul său încropiră o închinăciune, iar Sam exclamă arătîndu-şi toţi dinţii :

— O, missis, missis, ce frumos, ce mătase !

Mă apropiai la rîndul meu de señora, îi luai mîna cu vîrful degetelor, mă aplecai şi o dusei la buze. Doamna primi cu atîta emoţie gestul, încît îmi oferi şi obrazul ca să depun acel *beso de cortesia*, sărutul stimei — ceea ce însemna o mare cinste acordată persoanei mele. La fel au decurs lucrurile şi cu señorita. În sfîrşit, ne aşezarăm din nou. Fireşte că veni vorba de scopul călătoriei noastre. Le povestirăm cît socoteam necesar despre întîlnirea noastră cu comanşii. Toţi ascultară cu cea mai mare atenţie, schimbînd priviri semnificative. Încheindu-mi relatarea, señor Atanasio ne pofti să-i descriem pe cei doi oameni căutaţi de noi. Atunci scosei din buzunar fotografiile

şi le arătai întregii familii. Cum îşi aruncă ochii asupra lor, señora izbucni :

— Ei sînt, ei sînt ! Cu siguranţă ! Nu-i aşa, dragă Atanasio ?

— Într-adevăr, confirmă *caballero*. Señores, aceşti doi domni au dormit azi-noapte la mine.

— Cînd au sosit şi cînd au plecat ? se interesă Old Death.

— Au venit tîrziu seara, obosiţi de drum, istoviţi. Un *vaquero* de-al meu i-a observat şi i-a condus pînă la mine. Au dormit adînc şi s-au deşteptat abia către prînz. Acum trei ore au plecat mai departe.

— Perfect ! Înseamnă că-i găsim mîine cu siguranţă Urmele, în tot cazul, le vom descoperi.

— Da, da, fireşte, señor. Aveau de gînd s-o apuce spre Rio Grande şi să-l traverseze mai sus de trecătoarea Eagle, cam între Rio Moral şi Rio las Moras. De altfel, vom mai afla noutăţi. Am trimis după ei cîţiva *vaqueros* şi aceştia ne vor spune precis încotro au luat-o.

— De ce i-aţi mai trimis pe slujitori ?

— Vedeţi, „musafirii“ mi-au răsplătit ospitalitatea în chip mîrşav. După ce-au ieşit pe poartă, l-au expediat la mine cu o aşa-zisă misivă pe paznicul de acolo şi, în lipsa lui, au şters-o furîndu-mi şase cai.

— Ce ruşine ! Înseamnă că nu erau singuri ?

— Nu. Erau împreună cu nişte militari camuflaţi care escortează un detaşament de recruţi pentru Mexic.

— Atunci nu cred că oamenii dumneavoastră vor mai pune mîna pe caii furaţi. Sînt prea puţini în raport cu numărul tîlharilor.

— O, n-aveţi grijă, oamenii mei ştiu să-şi folosească puştile ! Am trimis băieţi din cei mai curajoşi.

— V-au vorbit cumva Gibson și Ohlert despre situația planurilor lor ?

— Nici un cuvînt. Primul era, de altfel, foarte volubil, în timp ce al doilea tăcea într-una. Eu le-am acordat toată încrederea. Mi-au solicitat să le arăt încăperile și aranjamentul casei. N-am refuzat. I-am condus peste tot. L-au văzut chiar și pe indianul rănit pe care îl țin ascuns la mine.

— Un indian rănit ? ! Cine-i ? Cum a ajuns la dumneavoastră ?

Caballero zîmbi superior și răspunse :

— Da, firește, asta vă interesează foarte mult, señores ! Aflați că-l adăpostesc aici pe solul apașilor, despre care mi-ați povestit adineauri și căruia Winnetou i-a bandajat rănile sus, la Rio Leona. E vorba de căpetenia Inda-nișo.

— Inda-nișo, „Omul bun", care-și merită pe deplin numele ! Cel mai în vîrstă, mai chibzuit și mai pașnic dintre șefii apașilor ! Trebuie să-l văd și eu !

— Am să vi-l arăt. Cînd a venit încoace, era într-un hal fără de hal. Trebuie să știți că Winnetou, faimosul Winnetou, mă cunoaște și trage la mine ori de cîte ori se află prin apropiere. Dînsul e sigur că poate avea oricînd încredere în ospitalitatea mea. De data asta, a venit cu Inda-nișo de la fortul Inge, unde solul apașilor fusese rănit la braț și la coapsă. Ajunși la Rio Leona, Winnetou i-a pansat rănile, apoi au călărit în grabă mai departe. Dar pe bătrînul sol l-au năpădit la un moment dat niște friguri crunte, în timp ce comanșii cutreierau deșertul ca să-l prindă pe fugar. E o minune cum de-a reușit Winnetou, înfruntînd atîtea piedici, să-l aducă pînă aici, la *Estancia del Caballero*. Numai un Winnetou e în stare de așa ceva. Însă de aici, ar fi fost cu neputință să mai continue drumul împreună cu bătrînul rănit și bolnav. Inda-nișo nu se mai putea ține pe cal. Era tare slăbit și-l scuturau

groaznic frigurile. Pierduse o mare cantitate de sînge și, să nu uităm, a trecut de șaizeci de ani.

— Cine-ar crede ! Să fii rănit și să călărești, la vîrsta lui, tocmai de la fortul Inge pînă aici, peste o sută șaizeci de mile engleze ! Numai un indian poate rezista atîta. Continuați, vă rog !

— Așadar, au sosit seara. Auzind clopotul de la poartă, am coborît chiar eu și l-am recunoscut pe Winnetou care îmi istorisi tot ce s-a întîmplat și mă rugă să-i acord rănitului ocrotirea mea pînă va veni cineva să-l scoată de aici. În ce-l privește, trebuia să treacă repede Rio Grande și să anunțe triburilor trădarea și operațiile ostile ale comanșilor. I-am dat pe cei mai buni *vaqueros* ai mei ca să-l însoțească și, întorcîndu-se apoi în grabă, să-mi raporteze dacă Winnetou a reușit să se strecoare neobservat.

— Și ? întrebă încordat Old Death. A trecut ?

— Da. Și lucrul acesta m-a liniștit pe deplin. A fost foarte prevăzător. Nu s-a deplasat în sus de Rio Moral, unde se află comanșii, ci a traversat Rio Grande mult mai la vale. Bineînțeles că acolo nu există vad de trecere. Apa e sălbatică și, dacă încerci s-o treci înot, îți riști serios viața. Totuși oamenii mei au trecut dincolo împreună cu Winnetou și l-au mai însoțit o bucată, pînă s-au încredințat că nu-l amenință primejdia unei întîlniri cu comanșii. Acum apașii sînt puși în gardă și îi vor primi pe dușmani cum se cuvine. Dar, señores, dacă doriți, putem să mergem la bătrînul Inda-nișo.

Ne ridicarăm cu toții și, înclinîndu-ne în fața doamnelor, coborîrăm la parter. Jos, ne pomenirăm într-un coridor identic cu cel de sus. Intrarăm printr-o ușă pe partea stîngă a coridorului.

Bătrîna căpetenie a apașilor zăcea într-o odaie cu aer proaspăt, răcoros. Frigurile se domoliseră, dar omul era atît de istovit, încît cu greu reușea să

vorbească. Avea ochii adînciți în orbite și obrajii căzuți. Medici nu existau. Dar *caballero* ne asigură că Winnetou e un mare meșter în tratarea rănilor. Îl oblojise pe bătrîn cu niște buruieni de leac și stăruise să nu i se desfacă bandajele. După trecerea frigurilor, bolnavul va scăpa de primejdie. Ar fi însă grav dacă ar mai pierde sînge și febra s-ar întoarce.

După ce ieșirăm din odaie și scara se ivi din nou în fața noastră, îmi exprimai dorința să mă scald în apa rîului.

— Dacă vreți, nici nu mai e nevoie să coborîți scările, mă lămuri señor Atanasio. Puteți ieși de aici de-a dreptul în curte.

— Credeam că nu există uși.

— Ba există, dar secrete. Le-am construit ca să-mi asigur o ieșire pentru cazul cînd, totuși, niște bandiți ar izbuti, în cele din urmă, să intre în casă. O să le vedeți imediat.

Lîngă zid era un dulăpior. Îl împinse în lături și apăru o deschizătură prin care se putea ajunge în curte. Afară, deschizătura era camuflată cu arbuști plantați în acest scop.

Señor Atanasio mă conduse pînă afară, îmi arătă zidul din partea opusă a clădirii, unde se aflau arbuști asemănători, și reluă explicațiile.

— Pe acolo se iese în cîmp, fără ca vreun ochi străin s-o bănuiască. Vreți să vă folosiți de această trecere ? Duce de-a dreptul spre rîu. Dar stați nițel să vă trimit un costum mai comod.

În clipa aceea sună clopotul la poartă. Señor Atanasio se duse să deschidă. Erau cinci călăreți, niște bărbați splendizi, viguroși, pe care stăpînul fermei îi trimisese pe urma hoților de cai.

— Ei ? întrebă el. Ați adus caii ?

— Nu, răspunse unul. Era gata-gata să-i ajungem. Tocmai le descoperiserăm urmele. I-am fi prins în cel

mult un sfert de oră. Dar deodată urmele lor se amestecară cu altele, multe la număr, venind dinspre dreapta. Se întîlniseră cu comanșii. Ne-am luat imediat după ei și, peste puțin, i-am și zărit înaintea noastră. Erau peste cinci sute de comanși și, față de numărul lor atît de mare, am renunțat să ne aventurăm.

— Foarte bine. Doar n-o să vă riscați viața pentru cîțiva cai ! Și comanșii ce-au făcut ? Cum i-au tratat pe albi ?

— Ar fi trebuit să ne apropiem prea mult ca să deslușim ce se petrece.

— Încotro călăreau ?

— Spre Rio Grande.

— Adică tot înainte. Deci n-ar fi nici un motiv de neliniște. În regulă. Mergeți la cirezile voastre !

Călăreții se depărtară. Dar bunul *caballero* se înșela amarnic. Pericolul era iminent. Comanșii — după cum aveam să aflu mai tîrziu — fuseseră informați de Gibson că bătrînul apaș rănit se află în *hacienda* lui Atanasio. Drept care, un grup de războinici s-au detașat numaidecît de grosul trupei și au luat drumul îndărăt, galopînd nebunește. Primiseră sarcina să-l smulgă din adăpost pe Indo-nișo și să-l pedepsească pe señor Atanasio pentru gestul său amical față de dușmanii comanșilor.

Dar, deocamdată, acesta urcă liniștit în casă și, după puțin, se ivi un peon rugîndu-mă să-l urmez. Mă scoase pe poartă afară și mă conduse la rîu. Mai sus de *hacienda* era un vad ușor de ghicit după jocul undelor. Lîngă vad, însă, apa era foarte adîncă. Acolo se opri peonul. Ținea pe braț un costum de pînză albă.

— Aici, señor ! mă invită el. După baie, îmbrăcați acest costum. Hainele dumneavoastră, dacă-mi îngă-

duiţi, le iau cu mine. Cînd terminaţi cu scăldatul, trageţi clopotul de la poartă şi vă vom deschide.

Plecă cu hainele mele, iar eu sării în apă. După arşiţa zilei şi după atîta călărit era o adevărată desfătare să te afunzi într-o asemenea răcoare şi să înoţi.

Cred că mă bălăcii în apă cam o jumătate de oră, apoi urcai pe mal şi-mi pusei costumul. Eram tocmai gata, cînd privirea îmi căzu pe malul opus. De aici, dintre copaci, vedeam bine pînă la cotul rîului, unde se mişca un şir lung de călăreţi indieni. Se apropiau de casă. Dădui fuga la poartă şi trăsei de clopot. Peonul mă aştepta. Îmi deschise imediat.

— Du-mă repede la *caballero* ! îi poruncii. Vin indienii !

— Cîţi ?

— Peste cincizeci.

În prima clipă omul se cam sperie. Dar după ce află numărul indienilor, se înseninâ numaidecît.

— Numai atîţia ? comentă el. Ei, atunci nu-i mare lucru. O scoatem noi la capăt cu cincizeci de piei-roşii, chiar şi cu mai mulţi. Sîntem pregătiţi pentru asemenea vizite. Acum nu pot să urc la *caballero* ; trebuie să-i vestesc mai întîi pe paznici. Poftiţi hainele, señor. Eu ies afară, dumneavoastră închideţi poarta pe dinăuntru şi alergaţi la senor Atanasio. Dar, pe măsură ce urcaţi, aveţi grijă să trageţi scările !

— Cum stăm cu caii noştri ? Sînt în siguranţă ?

— Da, señor. I-am dus afară, la păscut, sub pază bună. Harnaşamentul l-am adăpostit în casă. Să n-aveţi nici o grijă în privinţa cailor.

Închisei poarta şi urcai în toată graba ambele scări, trăgîndu-le pe rînd după mine.

Cînd ajunsei sus, pe platformă, señor Atanasio şi Old Death tocmai ieşeau din interiorul casei. Gazda

nu se sperie deloc cînd îi comunicai apariţia indienilor şi numărul lor. Se mărgini să mă întrebe calm :

— Cărui trib aparţin ?

— Nu ştiu. N-am putut recunoaşte vopselele de pe faţa lor.

— Ei, o să aflăm noi curînd. Ori sînt apaşi pe care Winnetou i-a întîlnit în drum şi i-a trimis după Indanişo, ori sînt comanşi. Dacă-s comanşi, sînt, desigur, un grup de recunoaştere ; ne vor întreba dacă n-am văzut nişte apaşi. Aflînd răspunsul nostru, vor pleca deîndată.

— Mie îmi face totuşi impresia că vin cu gînduri rele, interveni Old Death. Vă sfătuiesc să luaţi urgente măsuri de apărare.

— S-a şi făcut. Oamenii mei îşi ştiu fiecare sarcina într-un asemenea caz. Priviţi, peonul de colo aleargă de pe acum la caii cei mai apropiaţi. Va sări în spinarea unuia şi va pune în gardă pe *vaqueros*. Aceştia, în cel mult zece minute, vor aduna cirezile, lăsîndu-le în paza a doi oameni. Pe urmă, vor face front împotriva duşmanilor. *Lasso*-urile sînt arme teribile ; un *vaquero* le mînuieşte şi mai abil decît indienii. În plus, puştile noastre trag mai departe decît arcurile sau flintele învechite ale pieilor-roşii. Nu se sperie flăcăii mei de cincizeci de indieni ! Iar noi aici, în *estanzia*, sîntem bine apăraţi. Nici picior de roşu nu poate să treacă dincoace, peste zid. De altfel, contez şi pe dumneavoastră. Dacă-l socotim şi pe negru, sînteţi cinci la număr, bine înarmaţi. Mai sînt şi eu cu cei opt peoni aflaţi în casă. Deci, în total paisprezece inşi. Să-i văd şi eu pe indienii care ar izbuti să-mi forţeze poarta ! O, nu, señor ! Pieile-roşii vor trage de clopot, ne vor spune ce-i interesează şi vor pleca iarăşi, cum au venit. Cînd cercetaşul lor va zări aici sus paisprezece bărbaţi hotărîţi, se va retrage respectuos. Situaţia nu e de loc dificilă.

Chipul lui Old Death exprima îndoială. Bătrînul *westman* clătină din cap și zise :

— Pe mine, însă, mă bat alte gînduri. Sînt convins că nu de apași e vorba, ci de comanși. Ce caută ei aici ? O simplă acțiune de recunoaștere ? Nu cred. Dac-ar fi intrat la bănuială că apașii se află prin împrejurimi, le-ar fi căutat urmele și le-ar fi găsit. Într-un asemenea caz, nu mai umblă ei după informații. Nu, banda urmărește un alt scop. Vrea să pătrundă în casa dumneavoastră, señor, ca să-l răpească pe apașul rănit.

— Dar ei nu știu nimic ! Cine să le fi spus ?

— Chiar Gibson, omul pe care-l căutăm și care a dormit la dumneavoastră. I-ați arătat pe apaș, iar dînsul v-a vîndut comanșilor pentru a se pune bine cu ei. Dacă nu-i așa, să nu-mi spuneți pe nume !

— Se poate. În cazul acesta, vor încerca să mă oblige să-l predau pe apaș.

— Fără îndoială. Și aveți de gînd să-l predați ?

— Nici în ruptul capului ! Winnetou mi-e prieten. El mi l-a încredințat pe Inda-nișo și n-am să-i însel prietenia. Comanșii se vor zbate în zadar. Ne vom apăra.

— Vă expuneți unui mare pericol. E adevărat că putem să le ținem piept acestor cincizeci de inși, dar pe urmă vor aduce întăriri serioase și mă tem că veți pierde partida.

— Asta e în mîna sorții. Eu, însă, fie ce-o fi, îmi respect cuvîntul dat.

Old Death îi strînse mîna spaniolului și rosti :

— Sînteți un om de onoare și vă puteți bizui pe ajutorul nostru. Eu îl cunosc pe șeful comanșilor ; sîntem prieteni. Poate reușesc să-l abat de la acte ostile. I-ați arătat lui Gibson și ușile secrete ?

— Nu, señor.

— Foarte bine. Cîtă vreme pieile-roșii nu cunosc aceste intrări, ne vom apăra. Acum să coborîm, să ne luăm armele.

În timpul absenței mele, ni se repartizaseră odăi în care fusese adăpostit bagajul nostru. Pentru mine se nimerise o odaie din față, luminată prin două crenele. Acolo îmi găsii agățată arma. Cînd s-o desprind din cui, zării printr-un crenel pe indienii care se apropiau dinspre vadul de lîngă *hacienda*. Trecuseră dincoace și goneau în galop către noi. Nu țipau, după cum le era obiceiul, ci păstrau o tăcere perfidă, care mi se păru și mai periculoasă. Erau comanși. Îi recunoscui după culoarea vopselelor de pe obraz. Cît ai clipi, ajunseră lîngă zid, care — masiv și înalt — îi ascundea vederii noastre. Erau înarmați cu sulițe, arcuri și săgeți. Numai călărețul din frunte, probabil conducătorul, purta pe umăr o flintă. Unii tîrau niște pari lungi, solizi, legați în spatele cailor. La început crezui că e vorba de bețe de cort, mai groase, dar îmi dădui curînd seama că greșesc. Firește că alergai să-i anunț pe ai noștri. Pe coridor mă întîlnii cu Old Death, care tocmai ieșea din camera lui situată față-n față cu a mea.

— Atenție ! strigă el. Comanșii trec zidul ! Au adus trunchiuri de copaci tineri. Se servesc de ele în loc de scări. Repede sus, pe platformă !

Dar lucrurile nu merseră chiar atît de repede. Peonii se aflau jos, la primul etaj, rezervat servitorilor. Nici Old Death și cu mine nu puturăm urca imediat, deoarece odată cu *caballero* ieșiseră pe coridor și cele două doamne, speriate în toată legea și copleșindu-ne cu lamentările lor. Trecură deci pe puțin două minute pînă să urcăm scara — timp prețios într-o asemenea situație. Consecința nu întîrzie să se arate. În clipa cînd ajunserăm pe platformă, primul indian se și sălta pe bordura ei, urmat de alții. Aveam armele pregătite, dar nu-i mai puteam opri decît dacă ne-am

fi hotărît să-i împuşcăm. Folosindu-se de trunchiurile de copaci, indienii escaladaseră zidul exterior şi, traversînd curtea, se căţăraseră cu o viteză uluitoare pe ambele etaje. Noi stam acum în centrul platformei de sus, pe cînd comanşii se mai aflau la marginea ei.

— Îndreptaţi armele asupra lor! porunci Old Death. În primul rînd, trebuie să cîştigăm timp.

Numărai cincizeci şi doi de indieni. Operaseră fără o vorbă, fără un strigăt, luîndu-ne prin surprindere. Totuşi, nu se hotărau încă să ne atace. Stăteau la bordură cu arcurile şi săgeţile în mîini. Suliţele, fiind prea lungi, i-ar fi stînjenit la căţărat. De aceea le lăsaseră jos.

Caballero înaintă cîţiva paşi şi, într-un amestec de spaniolă, engleză şi indiană — folosit în acel ţinut de graniţă — întrebă:

— Ce doresc oamenii roşii de la mine? De ce au pătruns în casa mea fără să-mi ceară voie?

Şeful, care între timp îşi scosese flinta de pe umăr, înaintă şi el cîţiva paşi, apoi răspunse:

— Războinicii comanşilor s-au convins că le eşti duşman. De aceea îţi vei lua astăzi rămas bun de la lumina soarelui.

— Ba nu sînt duşmanul vostru. Mie îmi sînt dragi toţi oamenii roşii; nici măcar nu-i întreb din care trib fac parte.

— Faţa palidă minte! Aici, în casă, se află ascunsă o căpetenie a apaşilor. Cîinii de apaşi îi duşmănesc pe comanşi. Iar cel care ascunde pe un apaş înseamnă că e duşmanul nostru şi trebuie să moară.

— *Caramba*! Vreţi să-mi interziceţi să dau adăpost cui îmi place? Dar cine-i stăpîn aici, voi sau eu?

— Războinicii comanşilor au ocupat casa. Acum ei sînt stăpînii. Predă-ni-l pe apaş! Sau tăgăduieşti că se află la tine?

— De ce să tăgăduiesc! Numai fricoşii se folosesc de minciuni. Eu însă nu mă tem. Pot să vă spun că...

— Staţi! îl întrerupse Old Death mai mult în şoaptă. Nu faceţi prostii, señor!

— Credeţi că e mai bine să neg? întrebă mexicanul.

— Bineînţeles. Minciuna e un păcat, recunosc. Dar adevărul ar fi în cazul acesta curată sinucidere. Şi vă întreb: ce păcat e mai mare: să minţi sau să te sinucizi?

— Sinucidere? Ce sînt în stare să facă indienii împotriva celor paisprezece puşti ale noastre?

— Multe pot face! Doar îi vedeţi aici, sus. Majoritatea vor cădea, desigur, dar ne-am alege şi noi cu cîteva săgeţi şi cuţite în piept. Şi dacă-i alungăm, vor aduce altă ceată şi va porni din nou măcelul. Lăsaţi-mă pe mine! Vorbesc eu!

Se întoarse către şeful indienilor.

— Vorbele fratelui nostru ne miră foarte. Cum de vă trece prin gînd că s-ar afla aici un apaş?

— Ştim! răspunse scurt comanşul.

— Atunci ştiţi mai mult decît ştim noi.

— Vrei să zici că ne înşelăm? Minţi!

— Iar tu, dacă mai spui odată cuvîntul acesta, o plăteşti cu viaţa! Nu îngădui să fiu făcut mincinos. Uite cum te pîndesc armele noastre! Un semn al meu, şi de fiecare puşcă ar cădea un comanş.

— În schimb, ceilalţi v-ar trimite pe urmele celor ucişi. Colo, afară, sînt încă mulţi războinici de-ai noştri, mai mulţi decît de zece ori zece ori cinci. Vor sări şi vor dărîma casa.

— Nici măcar zidul n-au să-l treacă! Acum ştim totul şi sîntem pregătiţi. Îi vom saluta cu gloanţe de n-o să rămînă unul viu.

— Fratele meu alb e bun de gură. Dar de ce vorbeşte dînsul? E cumva stăpînul casei? Ia să-mi spui

cum te cheamă şi cum de grăieşti astfel cu un şef al comanşilor ?

Old Death dădu din mînă cu dispreţ.

— Şi cine-i, mă rog, şeful ăsta al comanşilor ? E cumva un războinic vestit, sau face parte din sfatul înţelepţilor ? Nu văd să poarte pană de vultur sau de corb, nici vreun alt semn al rangului. În schimb, eu sînt o căpetenie a feţelor palide. Mă întreb din ce trib veţi fi fiind, dacă nici măcar nu mă cunoaşteţi ! Eu sînt Coşa-pehve şi am fumat pipa păcii cu Oyo-coltsa, căpetenia voastră. Nu mai departe decît ieri am stat de vorbă cu fiul său, cu Avat-vila, şi am înnoptat în tabăra lui. Va să zică, e limpede că sînt prietenul vostru, al comanşilor. Dar dacă mă faceţi mincinos, răspund cu arma.

Un murmur străbătu rîndurile indienilor. Şeful se întoarse spre ei şi le vorbi în şoaptă. Felul cum îl priveau pe Old Death vădea că numele lui făcuse impresie.

După o scurtă deliberare, şeful se adresă din nou bătrînului *westman.*

— Războinicii comanşilor ştiu că „Bătrîna moarte" este prieten cu „Biberul alb", dar vorbele tale nu sînt vorbe de prieten. De ce tăinuieşti că în casa asta se ascunde un apaş ?

— N-am ce tăinui. Vă spun cinstit că nu e nimeni.

— Noi însă am aflat că Inda-nişo e aici. Ne-a spus-o chiar o faţă palidă, care ne-a cerut ocrotire.

— Cum se numeşte acea faţă palidă ?

— Are un nume pe care gura comanşilor nu-l prea poate rosti, ceva ca Ta-hi-ha-no.

— Nu cumva Gavilano ?

— Da, da, aşa-i spune.

— În cazul acesta, aţi făcut o mare greşeală. Eu îl cunosc pe Gavilano. E un ticălos fără pereche şi pe

limbă nu are decît minciuni. Războinicii comanşilor se vor căi că l-au luat sub scutul lor.

— Fratele meu se înşală. Faţa palidă ne-a spus adevărul. Noi ştim că Winnetou l-a adus încoace pe Inda-nişo şi că a fugit apoi peste Avat-hono, adică Rio Grande. Dar o să-l găsim, o să-l prindem şi o să-l legăm de stîlpul caznelor. Mai ştim că Inda-nişo e rănit la braţ şi la picior. Ştim chiar şi locul unde stă ascuns.

— Dacă-i aşa, atunci spune-mi şi mie locul.

— Cobori de aici pe două scări, în casă, pînă dai de o trecătoare îngustă, lungă, cu o mulţime de uşi pe amîndouă părţile. Deschizi ultima uşă pe stînga şi acolo zace Inda-nişo. N-are putere nici să se dea jos din pat.

— Faţa palidă te-a minţit. În locul acela n-ai să găseşti nici un apaş.

— Atunci lasă-ne să coborîm şi să vedem cine spune adevărul : tu sau faţa aceea palidă.

— Asta n-am s-o îngădui fireşte. Casa e deschisă numai pentru oamenii care vin aici cu voia stăpînului, nu şi pentru cei care năvălesc cu duşmănie asupra ei.

— Cuvintele tale dau de înţeles că apaşul se află totuşi aici. „Biberul alb" ne-a poruncit să-l aducem şi vom împlini porunca.

— Te înşeli şi acum. Dacă nu te las să intri, n-o fac pentru că apaşul ar fi aici, ci pentru că pretenţia ta mă jigneşte. Cînd Old Death vă spune că aţi fost minţiţi, trebuie să-l credeţi. Dar dacă vreţi, totuşi, să intraţi cu de-a sila, mă rog, n-aveţi decît ! Încercaţi ! Nouă ne ajunge un singur om ca să apărăm intrarea ! Stînd jos, pe scară, omul nostru poate împuşca pe oricine ar îndrăzni să coboare. V-aţi urcat aici, sus, ca nişte vrăjmaşi. De aceea nu vă dau drumul. Întoar-

ceţi-vă jos, la poartă, şi rugaţi prieteneşte să vă deschidem. Atunci vă vom primi şi noi ca prieteni !

— „Bătrîna moarte" ştie să dea sfaturi foarte bune, dar care nu se potrivesc pentru noi. Dacă n-ai nimic pe cuget, lasă-ne să intrăm. Dacă nu, atunci stăm aici şi trimitem un om să aducă întreaga oaste a comanşilor. Veţi fi nevoiţi să ne lăsaţi înăuntru.

— Nicidecum ! O mie de comanşi de-ar veni, tot numai cîte unul poate să treacă, iar noi îi vom ucide pe rînd. De altfel, nici trimisul tău n-o să facă vreo ispravă ; cum se depărtează de zid şi iese în bătaia puştii mele, îl şi culc la pămînt. Eu vă sînt prieten, dar pentru că aţi venit cu gînduri de vrăjmăşie, n-am să vă cruţ de fel.

În tot timpul discuţiei, puştile noastre erau îndreptate asupra indienilor. Deşi izbutiseră să escaladeze zidul şi să se caţăre pînă pe platformă, aceştia se aflau totuşi în dezavantaj faţă de noi — lucru de care îşi dădea seama şeful. De aceea începu iarăşi consultaţiile cu ai lui. Ce-i drept, nici poziţia noastră nu era de invidiat. Old Death se scărpină după ureche şi zise :

— Încurcată treabă, zău aşa ! Prudenţa ne cere să nu-i tratăm cu ostilitate. Dar dacă-i aduc şi pe ceilalţi împotriva noastră, atunci o păţim ! Da, da, ar fi bine să-l ascundem pe apaş, pentru ca dumnealor să-l caute fără nici un rezultat ! Mă tot gîndesc la casa asta, pe care o cunosc la perfecţie, şi nu văd nici o ascunzătoare ca lumea.

— Să-l scoatem afară, propusei eu.

— Afară ? rîse bătrînul. Sînteţi într-o ureche, *sir* ? Cum să-l scoatem ?

— Aţi uitat cele două uşi secrete ? Sînt în spate, pe cînd comanşii stau în faţa casei şi nu pot observa nimic. Îl duc eu afară, în tufărişul de pe mal ; să rămînă acolo pînă se depărtează primejdia.

— Ştiţi că nu-i rea ideea ! admise Old Death. Nici nu m-am gîndit la uşile din dos. Dar ce ne facem dacă au postat afară o santinelă ?

— Asta nu cred. Numărul lor nu trece cu mult peste cincizeci. Dintre aceştia, unii au trebuit să rămînă lîngă cai, dincolo de zid. Greu de presupus ca să fi rînduit oameni şi în spatele casei.

— Bine, hai să încercăm, *sir*. Preluaţi sarcina, împreună cu unul din peoni. Noi vom avea grijă ca indienii să nu vă observe cînd coborîţi şi să nu sesizeze lipsa dumneavoastră. S-ar putea ca şi doamnele să vă ajute ; după ce ieşiţi pe uşă, să împingă la loc dulăpiorul.

— Mai am o propunere : Ce-ar fi să le instalăm pe doamne în odaia rănitului ? Comanşii vor crede că acolo stau într-adevăr femeile şi că nu e vorba de nici un indian.

— Foarte just ! observă señor Atanasio. E nevoie numai de nişte cuverturi şi de hamacurile din odăile soţiei şi nepoatei mele. Cîrlige se află peste tot. Doamnele să se culce, iar dumneavoastră căutaţi o ascunzătoare pentru apaş ; cel mai bine ar fi să-l duceţi niţel mai la vale de locul unde v-aţi îmbăiat adineauri. O mulţime de petunii în floare atîrnă acolo pînă deasupra apei ; acolo veţi găsi şi barca noastră. Culcaţi-l pe apaş în barcă şi n-o să-l descopere nimeni. Luaţi-l şi pe Petro cu dumneavoastră. Pînă vă întoarceţi, îl ţinem pe comanş aici ; apoi îl lăsăm să intre în casă.

Împreună cu peonul căruia îi zicea Petro, coborîi scara pînă jos, unde femeile aşteptau îngrijorate desfăşurarea evenimentelor. Aflînd care-i situaţia, se arătară gata să ne ajute. Aduseră chiar ele cuverturile şi hamacurile. Apoi îl înfăşurară pe apaş într-o pătură. La vestea că e căutat de comanşi, „Omul bun" rosti anevoie :

— Inda-nişo a văzut multe ierni şi zilele lui sînt numărate. De ce bunele feţe palide să-şi pună în joc viaţa din pricina lui ? Mai bine să-l ucidă şi să-l predea comanşilor. Ascultaţi-i rugămintea !

Refuzai ideea, clătinînd doar energic din cap. Apoi îl scosei în coridor. Dădui la o parte dulăpiorul, ieşii cu rănitul şi-l dusei fără nici o greutate pînă dincolo de zid.

Pînă atunci nimeni nu ne observase. Arbuştii ne serviseră de camuflaj. Însă mai departe, către rîu, se întindea o fîşie de teren neacoperit, pe care trebuia s-o tăiem de-a latul. Prudent, mă uitai de după rămuriş dacă nu se află nimeni prin apropiere. Spre marea mea dezamăgire, zării un comanş care şedea ghemuit lîngă suliţa, tolba şi arcul lui. Supraveghea zidul din spatele casei. Această împrejurare părea să ne dea peste cap întregul plan.

— Trebuie să ne întoarcem, señor, zise peonul după ce i-l arătasem pe indian. Am putea, ce-i drept, să-l omorîm, dar ne-am atrage răzbunarea celorlalţi.

— Nu-l omorîm în nici un caz. Poate găsim o soluţie mai bună : îl scoatem de-aici, îl ademenim în altă parte.

— Dar nu văd cum s-o facem. Santinela nu-şi părăseşte postul fără ordin.

— Am eu un plan care ne poate salva. Tu ascunde-te aici, iar eu îi voi atrage atenţia asupra mea. Cînd mă observă, fac pe speriatul şi o iau la fugă. Fireşte că dînsul se va lua după mine.

— Sau va trage cu arcul.

— Mă rog, trebuie să risc.

— Să nu riscaţi, señor ! E prea periculos ! Comanşii trag cu arcul cum tragem noi cu puşca, la sigur. Ca să fugiţi, trebuie să-i întoarceţi spatele, şi nu vă puteţi feri de săgeată.

— Sar în apă şi înot pe spate ; atunci văd cum ţinteşte şi mă dau repede la fund. El, închipuindu-şi că plănuiesc ceva împotriva comanşilor, va grăbi, probabil, înot după mine. Şi pe urmă, pe malul celălalt, mă descurc eu ; îi izbesc un pumn şi gata. Pînă mă întorc stai aici, nu-ţi părăsi locul ! Adineauri mă scăldam, am văzut locul acela cu petuniile. Ştiu şi unde se află barca. O trag eu pînă aici.

Peonul se strădui cît putu să mă abată de la ideea mea — dar cum era să-l ascult dacă nu vedeam altă soluţie ca să ne îndeplinim misiunea ! Plecai, aşadar. Pentru a deruta santinela, mă strecurai mai întîi printre tufişuri, pe lîngă zid, ivindu-mă apoi de după colţ. Comanşul nu mă zări numaidecît. Abia mai pe urmă îşi îndreptă privirea spre mine şi sări ca ars. Îmi întorsei pe jumătate faţa, ca să nu fiu recunoscut mai tîrziu. Omul strigă, mă somă — dar nu-i dădui ascultare. Atunci apucă arcul, scoase din tolbă o săgeată şi ochi. Cîteva salturi — şi ajunsei pe mal, înainte ca el să tragă. Sării în apă şi cîrmii, pe spate, spre malul opus. Imediat ajunse şi comanşul pe mal. Mă zări şi trase cu arcul. Eu mă scufundai pe moment. Săgeata nu-şi atinse ţinta. Cînd ieşii iarăşi la suprafaţă, îl văzui pe comanş cum pîndeşte, ghemuit pe mal. Îşi dădea seama că nu m-a rănit. Altă săgeată nu avea fiindcă nu-şi luase tolba. Atunci lepădă arcul şi sări în apă. Era exact ceea ce prevăzusem. Pentru a-l înşela, mă prefăcui că sînt un prost înotător şi îl lăsai să se apropie. Apoi mă dădui la fund şi înotai cît putui de repede în josul rîului. Cînd mă ridicai din nou, eram în imediata apropiere a malului. Comanşul, mult mai sus, departe, se ţinea pe apă şi aştepta să ies la vedere. Acum aveam avansul dorit. Înotai deci spre mal, mă săltai pe uscat şi fugii printre copaci, de data asta în susul apei. La un moment dat, zării un arbore al

vieţii, solid de tot şi acoperit cu muşchi. Îl depăşii în fugă şi apoi, ocolind, mă întorsei iarăşi, pitindu-mă în dosul trunchiului său masiv. Astfel aşteptam ivirea indianului care, fără îndoială, grăbea pe urmele mele. Iată-l că soseşte, cu sufletul la gură, şiroind de apă — ca şi mine, de altfel — gîfîind şi cu ochii aţintiţi asupra urmelor. Trece în dreptul meu, cu privirea în pămînt, iar eu — în vîrful picioarelor — după el. Respiraţia grea îl împiedică să-mi audă paşii.

Îmi trebuiră cîteva salturi ca să-l ajung. Mă năpustii asupra lui şi-l doborîi. Apoi, îngenunchind lîngă el, îl apucai de beregată. Doi pumni în cap — şi omul se linişti.

Nu departe se afla un platan frînt, culcat în direcţia rîului ; apa trecea la vreo doi coţi sub crengile lui veştede. Copacul acesta îmi oferea o cale minunată ca să ajung iarăşi la rîu, fără a lăsa nici o urmă. Mă săltai pe trunchiul lui, alergai aşa o bucată şi sării apoi în apă. Drept în faţă, pe celălalt mal, străluceau petuniile. Înotai într-acolo, dezlegai barca şi vîslii spre locul unde aştepta Petro cu apaşul rănit. Prinsei iarăşi barca de o rădăcină şi sării pe mal. Trebuia să ne grăbim, să terminăm toată operaţia pînă comanşul îşi va fi venit în fire. Îl culcarăm pe Inda-nişo în barcă, după ce-i încropirăm un aşternut bunicel din pături şi din propriile-i veşminte.

Peonul se întoarse numaidecît la zid. Eu mînai barca pînă sub petunii, o legai bine şi apoi, înot, făcui cale întoarsă. Pe cînd îmi storceam hainele de apă şi le îmbrăcam din nou, tot scrutam cu privirea malul opus. Mă interesa dacă indianul îşi revenise şi dacă nu cumva observase apariţia noastră. Dar, nimic. Omul nu era nicăieri de văzut.

Intrarăm în casă prin uşa secretă. Totul nu durase decît un sfert de oră. Señora îmi oferi alte haine, uscate, şi astfel puteam să-i rîd în nas oricărui comanş care ar fi îndrăznit să afirme că eu, inocentul, am fost pe afară, sau, mai ales, că am făcut o partidă de înot.

Femeile se tolăniră în hamacurile lor, iar noi urcarăm iarăşi pe platformă, fără să uităm, bineînţeles, puştile.

Sus, tratativele mai continuau. Old Death susţinea punctul de vedere că percheziţionarea casei ar fi o insultă grea pentru el şi pentru *haciendero*. După ce-l informai repede că apaşul e pus în siguranţă, bătrînul *westman* catadicsi să cedeze încet-încet şi, pînă la urmă, declară că va permite unui număr de cinci comanşi să se convingă cu ochii lor că Inda-nişo nu se află în casă.

— De ce numai cinci ? întreba şeful. Nu sîntem egali cu toţii ? Lucrăm toţi laolaltă. Old Death poate avea încredere în noi. N-o să ne atingem de nimic, nici de cel mai mărunt lucru.

— Bine ! Să vedeţi şi voi cît de largi sîntem la inimă. Puteţi intra toţi : toată lumea să se convingă de adevăr. Dar vă cer, la rîndul meu, să depuneţi armele şi să ne daţi dreptul de a reţine şi pedepsi pe cei care s-ar atinge de vreo persoană sau de vreun obiect fără permisiunea noastră.

Comanşii se sfătuiră între ei şi, în cele din urmă, căzură de acord. Îşi lepădară arcurile, tolbele, cuţitele şi urcară apoi în şir, unul după altul.

Încă înainte de a mă fi depărtat cu Petro, slujitorii *vaqueros*, înarmaţi şi călare pe cai buni, se postaseră afară, în cîmp, cu privirile aţintite în sus, spre noi. Aşteptau semnalul stăpînului şi deocamdată se ţineau liniştiţi.

Din cei paisprezece cîţi eram, numai *haciendero* şi Old Death urmau să-i conducă pe comanşi prin încăperile casei. Doi oameni rămaseră pe platformă, iar două grupuri de cîte cinci păzeau înăuntru, cu armele în mîini, ambele coridoare, pentru a preîntîmpina orice excese din partea pieilor-roşii. Eu mă aflam pe coridorul de jos, în faţa odăii unde zăcuse apaşul. Comanşii se duseră de-a dreptul acolo. Old Death deschise uşa. Se citea pe chipurile indienilor cît de convinşi erau că-l vor găsi pe Inda-nişo. Dar în locul lui dădură de cele două femei culcate în hamacuri şi citind.

— Iuf ! exclamă conducătorul. Aici sînt femei !

— Întocmai ! rîse Old Death. Dac-ar fi după minciunile cu care v-a îmbrobodit faţa aceea palidă, ar trebui să-l găsiţi aici pe apaş. Poftiţi, căutaţi-l ! Intraţi !

Privirea comanşului făcu ocolul camerei. Apoi omul răspunse :

— Un războinic nu intră în wigwamul femeilor. Aici nu e nici un apaş. Ochiul meu l-ar zări.

— Atunci căutaţi în celelalte odăi !

Dură mai bine de o oră pînă ce indienii terminară percheziţia. Văzînd că nu găsesc pe nimeni, o luară iar de la început. Femeile izbutiră să părăsească odaia, iar comanşii cotrobăiră peste tot cu cea mai mare atenţie. Se ridicară chiar cuverturile şi saltelele, deşi acestea erau întinse de-a dreptul pe podea. Cercetară şi duşumeaua, dacă n-are cumva vreo deschizătură. În fine, se convinseră că apaşul nu se află în *estanzia*.

Cînd şeful se dădu bătut, Old Death îl mustră :

— Eu v-am spus adevărul şi nu m-aţi crezut. Aţi avut mai multă încredere într-un mincinos decît în mine, care sînt prieten cu comanşii. Să ştiţi că la

prima ocazie am să mă plîng căpeteniei voastre, „Biberul alb".

— Dacă fratele meu alb vrea să-l vadă, poftească împreună cu noi.

— Nu pot. Calul mi-e obosit. Ar fi să plec abia mîine dimineaţă. Or, războinicii comanşilor vor trebui să plece încă astăzi de-aici.

— Ba rămînem. Soarele dă în asfinţit şi nu ne convine să călărim noaptea. Vom porni în zori ; atunci fratele meu poate să ne însoţească.

— Bine ! Dar nu plec singur. Mai am patru tovarăşi.

— Vor fi şi ei bineveniţi la „Biberul alb". Fraţii mei ne vor îngădui să petrecem noaptea în preajma casei.

— N-am nimic împotrivă, răspunse mexicanul. V-am mai spus că sînt prieten cu toţi oamenii roşii care vin la mine cu gînduri paşnice. Şi, drept dovadă, vă dăruiesc şi o vită ca s-o tăiaţi. Puteţi să aprindeţi focul şi să puneţi carnea la fript.

Această promisiune făcu o deosebită impresie asupra comanşilor. Acum erau pe deplin convinşi că ne făcuseră o nedreptate. De aceea se purtau cît se poate de frumos. Desigur că, în bună măsură, trebuie să fi contribuit la această schimbare de atitudine şi prestigiul de care se bucura printre ei Old Death. Într-adevăr, nu se atinseră de nici un lucru şi părăsiră casa fără măcar să fie somaţi. Scările erau lăsate şi poarta deschisă. Cîţiva peoni înarmaţi rămaseră de gardă pe platformă. În ciuda comportării prieteneşti a comanşilor, vigilenţa nu era de prisos.

Noi, ceilalţi, coborîrăm în urma lor, iar slujitorii *vaqueros* primiră ordin să prindă o vită. Caii comanşilor aşteptau în faţa casei, dincolo de zid. Erau păziţi de trei războinici. O santinelă a pieilor-roşii veghea în spatele casei. Toţi oamenii aceştia fură

numaidecît rechemaţi din posturi. Printre ei se afla şi comanşul pe care-l ademenisem pînă dincolo, pe malul opus. Veşmintele lui, foarte sumare, erau încă ude. Întors la postul său, nu avusese încă prilejul să raporteze cele întîmplate. Acum se apropie de şef şi-i vorbi, avînd grijă ca noi, albii, să nu auzim nimic. Părea să-şi fi încheiat raportul, cînd dădu cu ochii de mine. Vopsit cum era, nu observai vreo schimbare pe faţa lui, dar văzui că gesticulează furios. Arăta spre mine şi-i striga superiorului său nişte vorbe neînţelese. Şeful mă privi cu ochi injectaţi şi veni mai aproape.

— Albul acesta tînăr a trecut adineauri prin apă. L-a doborît el oare pe războinicul meu ?

Old Death interveni imediat, interesîndu-se ce anume vrea să spună indianul. Acesta îi relată cele petrecute, la care bătrînul *westman* se porni pe un rîs grozav.

— Războinicii roşii par să nu se descurce prea bine cînd e vorba de chipurile albilor. Mă întreb chiar dacă omul pe care l-a văzut fiul comanşilor a fost într-adevăr un alb.

— A fost un alb ! răspunse hotărît santinela. Chiar ăsta de aici ! L-am văzut cînd înota pe spate. Era îmbrăcat în hainele astea albe.

— Aşa ! Va să zică a înotat cu hainele pe el ? Văd că ale tale sînt ude leoarcă. Înseamnă că şi ale lui ar trebui să fie la fel. N-ai decît să le pipăi şi ai să vezi că sînt uscate.

— S-a strecurat în casă şi a îmbrăcat altele.

— Şi pe unde naiba să fi intrat ? Nu stăteau oare străjile voastre la poartă ? Nimeni nu poate urca sau coborî din casă fără scară. Or, acolo pîndea toată ceata voastră de războinici. Şi atunci, cum ar fi reuşit tînărul meu tovarăş să se plimbe pe afară ?

Trebuiră să recunoască şi ei justeţea raţionamentului, iar paznicul păcălit se resemnă şi el în cele din urmă. Ultima umbră de îndoială o risipi *haciendero*, afirmînd că de cîtva timp bîntuie prin împrejurimi o bandă de hoţi de cai şi că, desigur, omul cu pricina face parte din această bandă. Misterios rămînea doar faptul că nu exista nici o urmă care să indice pe unde dispăruse individul.

Pentru a dezlega enigma, şeful, împreună cu santinela în cauză şi cu alţi războinici, porni călare prin vad şi apoi către locul unde se petrecuse tărăşenia. Noroc că se înserase şi o cercetare atentă nu mai era posibilă. Vicleanul de Old Death mă pofti la plimbare de-a lungul malului. Cu ochii ţintă la călăreţii de pe malul opus, prefăcîndu-ne că nu avem alt scop decît să-i urmărim cu privirea, ne depărtarăm agale şi ne oprirăm lîngă petunii. Acolo bătrînul *westman* vorbi încetişor, ca să nu-l audă decît omul din barcă.

— Aici e Old Death şi tînăra faţă palidă care l-a adus încoace pe Inda-nişo. Oare cinstita căpetenie a apaşilor îmi recunoaşte glasul ?

— Da, se auzi răspunsul abia şoptit.

— Comanşii cred, în sfîrşit, că „Omul bun" nu se află aici. Ei vor pleca în zori. Va putea fratele meu să mai rămînă atîta vreme în barcă ?

— Apaşul va răbda. Răcoarea apei îl înviorează, frigurile i-au trecut. Dar aş vrea să ştiu cît mai rămîne aici Old Death cu tovarăşii lui.

— Plecăm mîine, o dată cu comanşii.

— Iuf ! De ce se însoţeşte prietenul meu alb cu duşmanii noştri ?

— Căutăm nişte oameni care se află acum la ei.

— Dar pe războinicii apaşilor nu-i veţi vedea ?

— S-ar putea să-i întîlnim, fireşte.

— Atunci, îngăduiţi-mi să-i dau ceva tînărului războinic care şi-a primejduit viaţa pentru mine. E vorba de un totem pe care, arătîndu-l, va fi totdeauna binevenit în mijlocul apaşilor. Old Death e un om inscusit şi încercat; cîinii de comanşi nu-l vor prinde dacă, după lăsarea nopţii, îmi va aduce o bucată de piele albă şi un cuţit; iar în zori poate să vină iarăşi ca să-i dau totemul pe care-l voi pregăti.

— Îţi voi aduce pielea şi cuţitul. Mai doreşti ceva?

— Nu. Apaşul e mulţumit. Fie ca bunul Manitu să vegheze pururea căile lui Old Death şi ale tînărului prieten alb!

Ne înapoiarăm. Nimeni nu observase absenţa noastră de un minut. Bătrînul *westman* îmi lămuri gestul apaşului.

— Se întîmplă foarte rar ca un alb să capete un totem de la o căpetenie indiană. Aveţi baftă, *sir*. „Manuscrisul" acesta al lui Inda-nişo poate să vă fie de mare folos.

— Vreţi, într-adevăr, să-i procuraţi pielea şi cuţitul? Dacă vă prind comanşii, v-aţi ars şi dumneavoastră, şi apaşul! S-a zis cu amîndoi.

— Aş! Mă credeţi un şcolar neisprăvit? Ştiu eu ce se poate, şi ce nu.

Conducătorul comanşilor se întoarse fără nici o ispravă. Urma nu mai putea fi recunoscută.

Seara trecu fără alte întîmplări, noaptea la fel. În zori mă trezi Old Death. Îmi dădu un pătrăţel de piele tăbăcită, albă. O întorsei pe ambele feţe şi nu descoperii decît pe partea netedă nişte crestături subţiri, ce-mi păreau fără însemnătate.

— Acesta-i totemul? întrebai. Nu văd nimic extraordinar.

— Nici nu-i nevoie să vedeţi. Arătaţi-l primului apaş care vă iese în drum şi vă veţi lămuri. Aveţi

în mînă o comoară. Mesajul de pe totem e deocamdată invizibil, deoarece „Omul bun" nu a avut vopsele la dispoziţie. Dar orice apaş poate colora crestăturile şi atunci iese la iveală desenul cu tot tîlcul lui. Vă conjur, însă, nu-l lăsaţi cumva pe mîna vreunui comanş! Vă veţi demasca numaidecît ca prieten al apaşilor. Şi acum, haide, îmbrăcaţi-vă şi coborîţi. Peste puţin comanşii vor fi gata de plecare.

Indienii tocmai îşi ameţeau stomacul cu rămăşiţele friptuii din ajun. Apoi îşi duseră caii la adăpat, din fericire hăt-dincolo de ascunzătoarea apaşului. Apăru şi *haciendero* cu cele două femei, bucuroase că scăpaseră de primejdie.

Cînd slujitorii aduseră caii noştri, señor Atanasio clătină din cap şi rosti către Old Death:

— Aceştia nu sînt cai potriviţi, señor. Ştiţi ce înseamnă, nu-i aşa, un cal bun. Domnul Lange şi fiul său, ca şi negrul, de altfel, nu mă privesc. Dar dumneavoastră îmi sînteţi vechi prieten. Şi văzînd cît îl îndrăgiţi pe acest tînăr señor, mărturisesc că mi-a devenit şi mie simpatic. Veţi primi amîndoi nişte cai mai cumsecade.

Întîmpinarăm cu satisfacţie oferta mexicanului. La porunca lui, slujitorii prinseră doi cai, pe jumătate sălbatici, cu care îi înlocuirăm pe-ai noştri. Apoi ne luarăm rămas bun de la gazde şi plecarăm în tovărăşia comanşilor.

Soarele încă nu se ridicase deasupra orizontului că şi trecurăm peste Elm-Creek şi ne continuarăm galopul spre vest. Noi, cinci la număr, călăream în faţă, împreună cu şeful comanşilor; trupa venea în urmă. Mă simţeam mereu în nesiguranţă; îmi era de parcă din clipă în clipă m-aş fi putut pomeni cu o suliţă sau cu o săgeată în spate. Aceşti indieni, pe caii lor mărunţi, slabi, zbîrliţi şi totuşi atît de rezistenţi, aceşti indieni, zic, cu armele, vopselele şi

întreg felul lor de a se purta, nu aveau darul să-mi inspire prea multă încredere. Dar împărtășindu-i lui Old Death îndoielile mele, acesta mă liniști. Încă nu venise pînă atunci vorba nici de momentul, nici de locul unde urma să ne întîlnim cu grosul trupelor. Abia acum aflarăm că acestea nu se opriseră așteptînd întoarcerea detașamentului. Șeful de lîngă noi primise, de fapt, ordin să pună mîna pe „Omul bun" și să-l trimită în spatele comanșilor sub paza a zece războinici. Acolo, prizonierul avea să fie ucis la stîlpul torturii. Ceilalți patruzeci de oameni din detașament trebuiau să se îndrepte în mare grabă spre Rio Grande și să ajungă din urmă grosul trupei. „Biberul alb", aflînd de la Gibson că Winnetou traversase rîul și bănuind că acesta va da alarma printre apași, socotise necesar să se deplaseze cu toată viteza ca să-i surprindă pe dușmani înainte de a-și fi luat măsurile de apărare. Pentru noi țelul principal era să ajungem în tabăra comanșilor și să-l găsim pe Gibson.

După vreo două ore sosirăm în punctul unde detașamentul celor cincizeci de războinici se despărțise de grosul trupei. În direcția sud, la Rio Grande, se afla trecătoarea Eagle cu fortul Duncan pe care comanșii trebuiau să-l evite. După alte două ore dădurăm în sfîrșit peste ceva iarbă săracă ; deșertul Nueces rămase îndărătul nostru. Urmele după care ne orientam mergeau în linie dreaptă, fără nici o încrucișare cu alte urme. Aceasta însemna că trupa comanșilor trecuse neobservată de nimeni. Pămîntul se colora treptat într-un verde intens și, în fine, zărirăm la apus pădurea. Ajunsesem deci în apropierea lui Rio Grande del Norte.

— Iuf ! făcu ușurat conducătorul comanșilor. Nu ne-am întîlnit cu nici o față palidă ; prin urmare,

putem să trecem numaidecît apa. Cîinii de apași se vor pomeni în curînd cu noi și vor urla de spaimă.

Călărirăm cîtva timp la pas pe sub platani și ulmi, pe sub frasini și arbori de cauciuc, pînă atinserăm malul rîului. „Biberul alb" era un comandant și călăuză pricepută. Urmele, deși străbătuserăm cîteva mile, duceau exact pînă în dreptul unui vad. Acolo albia lui Rio Grande era foarte largă, apa, în schimb, săracă. Din loc în loc se iveau bancuri de nisip moale, afînat, în care ușor te puteai împotmoli. Semnele arătau că aici, pe mal, poposiseră comanșii în cursul nopții. Era de presupus că au pornit, ca și noi, devreme — dar fără să se poată deplasa cu aceeași viteză, dat fiindcă intraseră pe un teritoriu cutreierat de patrulele apașilor. Această împrejurare impunea măsuri de precauție, care, la rîndul lor, încetineau deplasarea. Se vedea că și trecerea rîului o realizaseră cu foarte multă prudență. Numeroase urme de pași arătau că o seamă de războinici descălecaseră pentru a cerceta înșelătoarele bancuri de nisip. Locurile de aceea fuseseră marcate cu crengi înfipte în fundul albiei. Pentru noi era mai lesne să trecem dincolo ; n-aveam decît să ne luăm după semnele lor. Bancurile de nisip despicau apa în mai multe șuvoaie pe care caii noștri le trecură înot. Dincolo, traversarăm o fîșie îngustă de teren bogat în arbori și mărăciniș, după care dădurăm de iarbă și, în sfîrșit, iarăși de nisip. Ne aflam în ținutul dintre Rio Grande și Bolson de Mapimi, unde indienii făceau dese incursiuni. Era o întindere largă, nisipoasă, punctată pe alocuri de niște oaze de cactuși. O urmă clară străbătea șesul în direcția vest cu o vagă deviere spre sud. Dar mă înșelasem serios crezînd că vom ajunge pînă-n seară la tabăra comanșilor. Nisipul răscolit de copitele cailor și aruncat departe îndărăt dovedea că trupa comanșilor călă-

rise în galop forţat. Către prînz depăşirăm un lanţ de dealuri joase, după care ne aştepta iar aceeaşi monotonie netedă, fără viaţă.

Nu puteam să nu admir rezistenţa cailor indieni. Deşi trecuse mult de amiază, totuşi animalele nu dădeau nici un semn de oboseală. Caii celor doi Lange şi al negrului călcau mai anevoie. Al meu, însă, şi al lui Old Death ne demonstrau că făcusem un schimb excelent.

La primul scăpătat al soarelui, desluşirăm, spre mirarea noastră, că urmele coteau brusc în altă direcţie. Cu un sfert de ceas mai înainte, tăiaserăm drumul dintre San Fernando şi Baya ; acum însă urma o lua spre sud-vest. De ce ? Căutam motivul. Old Death ne lămuri şi de astă dată. Semnele arătau că aici comanşii făcuseră o haltă. Într-un anume punct, urmele a doi călăreţi, venind dinspre nord, se întîlneau cu cele ale indienilor. Old Death descălecă, le cercetă cu atenţie, şi zise :

— Aici doi călăreţi, desigur, tot indieni, le-au ieşit în drum comanşilor. Se vede că le-au adus o veste care i-a silit pe războinicii „Biberului alb" să-şi schimbe direcţia. Nu ne rămîne decît să ne-o schimbăm şi noi.

Conducătorul comanşilor descălecă la rîndul lui şi, examinînd urmele, confirmă părerea lui Old Death. O luarăm, aşadar, spre sud. Călărirăm într-una cît mai desluşeam urmele : eram decişi să mai străbatem pînă la căderea nopţii o bună parte de drum. Chiar şi pe înserate încă se mai puteau distinge amprentele copitelor. Apoi nu mai deosebirăm nimic. Eram gata să ne oprim. Dar calul meu, umflîndu-şi nările, necheza mereu şi ne îndemna înainte. Simţise, probabil, apă. Îi făcui hatîrul şi, peste cîteva minute, poposirăm într-adevăr pe malul unui rîu.

După atîta drum şi osteneală sub dogoarea soarelui, apa era un dar nepreţuit pentru oameni şi cai. Ne aleserăm apoi un loc de popas. Comanşii rînduiră santinele, şi caii, puşi sub pază bună, se apucară de păscut. Noi, albii, ne grupărăm laolaltă. Old Death se cufundă în tot soiul de calcule, încercînd să stabilească denumirea rîului la care ajunsesem în chip neprevăzut. Pînă la urmă, trase concluzia că ar fi rîul Morelos care se varsă lîngă fortul Duncan în Rio Grande.

Dimineaţa, cercetările ne arătară că ne aflăm lîngă un curs de apă frumos, pitoresc, pe care, nu departe de noi, comanşii îl traversaseră înot. Îl trecurăm şi noi, continuîndu-ne apoi drumul pe urmele comanşilor. Către amiază, aceştia îşi schimbară direcţia către vest, spre nişte munţi pleşuvi. Old Death avea o mină îngîndurată. Întrebîndu-l ce are, bătrînul *westman* mărturisi :

— Nu-mi place istoria asta. Nu înţeleg cum de s-a vîrît „Biberul alb" tocmai aici. Ştiţi cum se cheamă ispititorul ţinut din faţa noastră ?

— Da, Bolson de Mapimi.

— Şi cunoaşteţi acest deşert ?

— Nu.

— Mapimi, domnule, e un adevărat muşuroi de triburi sălbatice, renumite încă din timpuri vechi pentru jafurile pe care le săvîrşeau în regiunile megieşe. Dar să nu credeţi că e vorba de un pămînt fertil care ar favoriza existenţa atîtor oameni. S-a făcut de mult constatarea că ţinuturile sterpe constituie puncte de pornire ale migraţiunii popoarelor. De triburile acestea, care locuiesc sus pe platou, prin văgăuni ca şi în văile din jur, nu te poţi apropia. Ştiu precis că acolo s-au stabilit şi numeroase hoarde de apaşi. Dacă intenţia comanşilor e să-i atace, atunci le plîng de milă, nu apaşilor, ci comanşilor. Apaşii

cutreieră regiunea dintre Rio del Norte şi Rio Pecos, şi controlează întregul ţinut din nord-vest pînă dincolo de Gila. Prin urmare, comanşii pot cădea într-o capcană din care să n-aibă şanse de scăpare.

— Vai ! Atunci cădem şi noi !

— Da, numai că nu prea văd de ce ne-am teme. Noi nu le-am făcut nici un rău apaşilor. S-ar cuveni, deci, să ne trateze fără duşmănie. La nevoie, totemul dumneavoastră îşi va face efectul.

— N-ar trebui să-i prevenim pe comanşi ?

— Dacă vreţi să încercaţi, poftim ! Zi-i prostului că-i prost, că tot nu te crede. Adineauri i-am mărturisit şefului părerea mea. Şi ştiţi ce-a făcut ? S-a răstit la mine. Cică el trebuie să meargă pe urmele „Biberului alb", iar noi, dacă nu ne convine, n-avem decît s-o apucăm în altă parte !

— Urît din partea lui !

— Într-adevăr, comanşii nu frecventează cursuri de bunăcuviinţă şi de conversaţie. Dar să vedem ce ne mai aşteaptă. M-aş mira dacă acolo sus nu se cloceşte ceva împotriva noastră. Graniţa, mă rog, am trecut-o. Faptul s-a consumat. Însă dacă şi cum ne vom întoarce, astea sînt lucruri scrise într-o carte pe care n-am citit-o încă...

Capitolul X

PRIN MAPIMI

Fusesem convins că voi pune mîna pe Gibson încă în Statele Unite. Şi iată că eram nevoit să-l urmăresc tocmai în Mexic, şi încă în cea mai primejdioasă dintre regiuni. Drumul ce m-ar fi dus la Chihuahua atinge nordul acelei pustietăţi numită Mapimi şi trece îndeosebi prin cîmp deschis. Dar acum trebuie să ne îndreptăm spre sud, unde se anunţau primejdii extrem de serioase. Gîndurilor sumbre li se adăugau oboseala trupului de care nici comanşii nu mai erau cruţaţi. Încă de la *Hacienda del Caballero* o ţinuserăm mereu într-un ritm cît se poate de intens. Comanşii îşi epuizaseră rezervele de pastramă, în timp ce noi mai dispuneam de foarte puţine provizii din cele oferite nouă de *haciendero*. Terenul urca mereu în pantă. Atinseserăm şi munţii pe care îi observasem de departe la amiază: nişte coloşi de piatră, fără pic de vegetaţie. Trecurăm printre munţi, păstrînd mereu direcţia sud. Între povîrnişurile abrupte soarele dogorea şi mai tare decît un cîmp. Caii înaintau din ce în ce mai greu. De altfel, după cum arătau urmele, şi grosul trupei comanşilor călărise pe aici foarte încet. Deasupra noastră se roteau vulturii, însoţindu-ne ore întregi, de parc-ar fi aşteptat să cădem istoviţi şi să le oferim un ospăţ regal.

Deodată, pe cînd coteam după o stîncă, orizontul se întunecă spre miazăzi. Acolo parcă se înălţau

nişte munţi împăduriţi şi caii, ca şi cum ar fi simţit apropierea, grăbiră pasul. Old Death se însenină la faţă şi vorbi :

— În sfîrşit încep să-mi dau seama încotro ne îndreptăm ! Cred că am ajuns în preajma lui Rio Sabinas care coboară din Mapimi. Dacă „Biberul alb" şi comanşii lui s-au hotărît să meargă în susul rîului, înseamnă că mizeria s-a sfîrşit. Chiar şi în ţinutul acesta nenorocit nu se poate ca, pe lîngă un curs de apă, să nu crească iarbă şi să nu fie pădure; poate chiar vînat. Hai să dăm pinteni cailor. Cu cît vor face eforturi mai mari, cu atît mai repede se vor odihni.

Urmele se îndreptau acum spre răsărit. Ajunserăm într-un defileu lung şi îngust, care, lărgindu-se treptat, ne oferi din ce în ce mai clar priveliştea unei văi înverzite, străbătută de un firicel de apă. Ne repezirăm în goana mare pînă la pîrîu şi descălecarăm. La rîndul lor, comanşii — chiar dac-ar fi preferat să mai rabde de sete — trebuiră să facă pe voia cailor. Dar nici nu se adăpară încă bine ultimii cai — că şi pornirăm mai departe. Ceva mai încolo, pîrîul se vărsa într-o apă mai mărişoară. Ne continuarăm drumul pe mal în sus, trecînd printr-o văgăună cu pereţi aproape verticali şi năpădiţi din loc în loc de buruieni. Apoi ajunserăm sub coasta unor dealuri verzi, a căror umbră ne odihni cît de cît ochii orbiţi de soare. Între timp începu să se întunece. Trebuia să ne gîndim la popas. Şeful comanşilor stărui să mai mergem o bucată pînă vom da de nişte arbori. Îl ascultarăm. Caii — obosiţi — se poticneau de pietrele din drum. Se făcu aproape noapte cînd, deodată, auzirăm un glas, un semnal, căruia şeful comanşilor îi răspunse cu mare bucurie. Ne oprirăm locului. Old Death plecă împreună cu şeful şi se întoarse numaidecît.

— În faţa noastră e tabăra comanşilor, ne informă el. Judecînd după urme, n-aş fi crezut să-i întîlnim atît de repede. Se vede că nu s-au încumetat mai departe fără ca, mai întîi, să facă o recunoaştere a terenului. De aceea s-au oprit aici şi, încă la amiază, şi-au trimis iscoadele care, probabil, nu s-au întors nici pînă acum. Se întîmplă ! Curînd vom zări focurile.

— Ştiam că într-o asemenea situaţie nu se aprind focuri de tabără, obiectai eu.

— Pesemne că terenul le-o permite. Bizuindu-se pe vigilenţa cercetaşilor aflaţi în acţiune, ei sînt siguri că nu se găseşte prin preajmă nici un duşman.

Pornirăm mai departe. De la capătul defileului observarăm într-adevăr vreo zece focuri arzînd — ca de obicei în taberele indiene — cu flacără potolită. Tabăra se afla într-o vale închisă, circulară, ca o căldare. Nu exista nici pădure, nu se vedeau nici arbori izolaţi. Înălţimile, atît cît puteam desluşi prin întuneric, urcau prăvălatice jur-împrejur. Probabil că această poziţie li se păruse indienilor mai avantajoasă şi mai sigură.

Comanşii cu care sosiserăm o luară drept spre tabără, în timp ce noi urma să aşteptăm pînă vom fi chemaţi. Trecu cîtva timp pînă ce unul din războinici se întoarse, invitîndu-ne la căpetenia lor. „Biberul alb" şedea la focul din centrul taberei, flancat de doi bărbaţi, probabil războinici de frunte. Avea părul înspicat, lung şi adunat într-un coc cu trei pene de vultur. Purta mocasini, pantaloni din postav negru, vestă şi surtuc mai deschis la culoare. Alături odihnea o armă cu două ţevi ; la brîu purta un pistol învechit. Căpetenia tocmai se aşezase la cină, dar, zărindu-ne, puse la o parte cuţitul şi halca de carne. Friptura de cal răspîndea un miros puternic. Prin preajmă se auzea murmur de izvor. Nici

nu descălecarăm bine, că se și formă în jurul nostru un cerc larg de războinici, printre care se zăreau și cîțiva albi. Caii noștri fură imediat duși în altă parte. Cum Old Death nu protestă deloc, însemna că faptul nu prezintă nici un pericol. Căpetenia și ceilalți doi se ridicară în picioare venind în întîmpinarea lui Old Death. Îi strînseră mîna după obiceiul albilor, apoi Oyo-coltsa, adică „Biberul alb", vorbi solemn și amical :

— Fratele meu Old Death ne-a făcut o bucurie neașteptată. Cine-ar fi bănuit să-l întîlnească tocmai aici ? Fie deci binevenit ca prieten în lupta noastră contra cîinilor de apași.

Vorbise anume în jargonul acela amestecat, spre a se face înțeles și de noi. Old Death îi răspunse tot în jargon :

— Înțeleptul Manitu își călăuzește copiii, roșii sau albi, pe drumuri minunate. Fericit acela care întîlnește prieteni în cuvîntul cărora poate avea încredere. Oare „Biberul alb" va binevoi să fumeze pipa păcii și cu însoțitorii mei ?

— Prietenii tăi sînt și prietenii mei ; oamenii pe care îi iubești se vor bucura și de dragostea inimii mele. Să se așeze lîngă mine și să soarbă pacea din calumetul meu, căpetenia comanșilor.

Old Death luă loc. Noi îi urmarăm exemplul. Numai negrul se trase mai la o parte și se așeză în iarbă. Indienii stăteau jur-împrejur, muți, nemișcați ca statuile. În ce-i privește pe albi, îmi era imposibil să le disting trăsăturile. Focul lumina prea slab.

Oyo-coltsa își desprinse calumetul de la gît, îl umplu cu tutun din punga atîrnată la brîu și-l aprinse. Se repetă aproape identic ceremonia la care participasem în tabăra fiului său. Abia acum puteam fi siguri că nu trebuia să ne mai temem de vrăjmășia comanșilor.

Încă înainte de a pătrunde noi în tabără, șeful celor cincizeci de războinici îl informase pe „Biberul alb" în ce ne privește. Acum, căpetenia îl pofti pe Old Death să-i relateze personal cele petrecute. Bătrînul *westman* zugrăvi întîmplarea în așa fel, încît să nu provoace bănuieli nici împotriva noastră, nici împotriva lui señor Atanasio.

„Biberul alb" își adună cîtva timp gîndurile, apoi rosti :

— Fratele meu e vrednic de crezare. Din cele istorisite de el, văd că nu umblă cu șiretlicuri. Dar și cealaltă față palidă trebuie crezută, pentru că mă întreb de ce i-ar minți pe războinicii comanși, de vreme ce minciuna l-ar duce la moarte. Albul acela se mai găsește aici, printre noi. Dacă ne-ar fi mințit, desigur că ar fi căutat s-o șteargă cît mai repede. Va să zică, nu-mi rămîne decît să cred că unul din voi s-a înșelat.

Judecase foarte logic din punctul său de vedere. Old Death trebuia să fie atent. Nu era exclus ca „Biberul alb" să mai trimită o ceată de războinici și să-l atace pe *haciendero* în timpul nopții ! Cel mai bine ar fi fost să i se dea presupusei erori o explicație plauzibilă. Așa gîndea și bătrînul *westman*. De aceea răspunse :

— Trebuie să fi fost o neînțelegere la mijloc. Eu, însă, în orice caz, nu m-am înșelat. Greșeala e de cealaltă parte. Fratele meu roșu știe doar că nu s-a găsit încă omul care să-l înșele pe Old Death !

— Atunci lămurește-mă cum s-au petrecut lucrurile !

— Mai întîi trebuie să-ți spun că însăși căpetenia comanșilor a fost dusă de nas.

— De cine ? se interesă „Biberul alb", devenind deodată foarte serios.

— Bănuiesc că a fost minţit de toţi albii aceştia pe care îi adăposteşte în tabără.

— Eu nu-mi plec urechea la o simplă bănuială. Vreau dovezi! Oamenii care mă mint după ce au fumat cu mine pipa păcii trebuie să piară!

— Aşadar, pe lîngă că le-ai întins o mînă prietenească, ai fumat cu ei şi pipa păcii? Să fi fost eu de faţă, te-aş fi prevenit. Uite, am să-ţi dau dovada pe care mi-o ceri. Spune-mi, al cui prieten te socoţi? Nu cumva al preşedintelui Juarez?

Indianul răspunse cu dezgust:

— Juarez e un roşu care şi-a părăsit neamul şi datina. Stă în case de zid şi trăieşte ca şi feţele palide. Eu îl dispreţuiesc. Războinicii comanşi şi-au pus vitejia în slujba marelui Napoleon care le dă în schimb arme, cai şi pături, ajutîndu-i în lupta cu apaşii. Feţele palide pe care le adăpostesc sînt şi ele de partea lui Napoleon.

— Vezi, tocmai asta-i minciuna cu care te-au îmbrobodit. Albii aceştia au trecut în Mexic ca să-l sprijine pe Juarez. Tovarăşii mei sînt martori. Ştii pe cine îl ocroteşte părintele alb de la Washington?

— Ştiu, pe Juarez.

— Mai ştii, desigur, că dincolo se recrutează pentru Juarez soldaţi, care sînt trimişi pe ascuns peste graniţă. Ei, în La Grange locuieşte un mexican pe nume Cortesio. Noi doi l-am vizitat deunăzi, iar însoţitorii noştri i-au fost chiar vecini şi prieteni. Omul acela ne-a spus-o pe şleau că face recrutări şi că în ajunul sosirii noastre cîţiva dintre albii care se află acum la tine intraseră în solda lui Juarez. În ce-i priveşte pe ceilalţi, nu sînt decît militari travestiţi care-i însoţesc pe recruţi. Iată, aşadar, că, minţit şi înşelat, ai ajuns să fumezi pipa păcii cu oamenii lui Juarez, tocmai tu, care îl duşmăneşti atîta!

Ochii căpeteniei scînteiau de mînie. Dădu să vorbească, dar Old Death îl opri.

— Ascultă mai întîi pînă la capăt! După cum am spus, aceste feţe palide sînt ostaşi de-ai lui Juarez. Alaltăseară ei au tras la *hacienda* lui señor Atanasio care ţine cu Napoleon. Acesta tocmai primise vizita unui bătrîn şi vestit conducător francez. Dac-ar fi aflat cine-i musafirul, albii l-ar fi ucis. De aceea, omul a fost nevoit să se prefacă bolnav şi să se vîre în pat. Slujitorii lui Cortesio i-au vopsit repede faţa ca să pară indian. Cînd feţele palide l-au văzut şi au întrebat cum îl cheamă, li s-au spus că e un şef al apaşilor, pe nume Inda-nişo.

„Biberul alb" ridică sprîncenele a mirare. Credea în povestea născocită de Old Death, dar mai stărui totuşi, din precauţie.

— Şi de ce Atanasio le-a spus tocmai acest nume?

— Pentru că apaşii sînt de partea lui Juarez şi astfel albii puteau fi convinşi că „bolnavul" cu pricina e un prieten. Se mai adaugă faptul că francezul era bătrîn şi cărunt, deci se potrivea cu vîrsta şi înfăţişarea lui Inda-nişo. Iată de ce i-au dat tocmai numele apaşului.

— Iuf! Acum înţeleg. Acest señor trebuie să fie tare deştept, dacă a găsit în mintea lui asemenea răspuns. Dar unde era francezul cînd au sosit războinicii mei? Că doar nu l-au văzut!

— Plecase între timp. Aşadar, faptul că Winnetou l-ar fi ascuns pe „Omul bun" la Atanasio nu e decît o poveste ticluită de nevoie. Iar albii au crezut-o. Pe urmă, întîlnindu-vă pe voi şi ştiind cu cine sînteţi, s-au dat şi ei drept prieteni ai francezilor.

— Te cred, dar îmi trebuie o dovadă sigură că oamenii aceştia sînt cu Juarez. Altfel n-am cum să-i judec. Doar au fumat din pipa noastră!

— Repet că am să-ţi dau şi dovada. Trebuie să ştii însă că, printre aceste feţe palide, se află doi inşi pe care vreau să-i iau prizonieri.
— De ce ?
— Sînt duşmanii noştri. De multă vreme ne ostenim caii pe urmele lor.
Era cel mai bun răspuns. Dacă Old Death s-ar fi apucat să depene toată istoria cu Gibson şi William Ohlert, n-ar fi obţinut nici pe departe rezultatul la care îl conduseră aceste trei cuvinte : „Sînt duşmanii noştri".
Căpetenia declară imediat, fără ezitare :
— Dacă sînt duşmanii voştri, atunci, de îndată ce vom desface legămîntul, îi vom socoti şi noi drept duşmani. Am să ţi-i dau pe amîndoi.
— Bine ! Trimite dar după conducătorul feţelor palide : am să vorbesc cu el şi vei înţelege numaidecît că e de partea lui Juarez.
Căpetenia făcu semn unui războinic şi-i dădu ordinul cuvenit. Acesta plecă în grabă, se opri în faţa unuia dintre albi şi-i transmise invitaţia. Albul — un bărbat înalt, bărbos, cu trăsături soldăţeşti — se apropie de noi.
— Ce doriţi ? întrebă el, măsurîndu-ne cu ochii întunecaţi, ostili.
Probabil că Gibson mă recunoscuse şi îl prevenise asupra primejdiei. Eram curios cum se va descurca Old Death. Bătrînul, şiretul *westman* îl privi amical şi vorbi cu cea mai aleasă politeţe.
— Señor, îngăduiţi-mi să vă salut din partea lui Cortesio din La Grange.
— Îl cunoaşteţi ? întrebă repede omul, fără a bănui că muşcă dintr-o nadă extrem de primejdioasă.
— Fireşte că-l cunosc, răspunse Old Death. Sîntem vechi prieteni. Din păcate, am sosit prea tîrziu

ca să vă mai întîlnesc în casa lui, dar mi-a indicat direcţia în care vă pot găsi.
— Aşa ? Înseamnă că sînteţi într-adevăr buni prieteni. Şi ce drum v-a indicat ?
— Trecătoarea dintre Las Moras şi Rio Moral, apoi peste Baya şi Tabal spre Chihuahua. După cum văd, v-aţi abătut însă niţel de la această rută.
— Da, pentru că ne-am întîlnit cu prietenii comanşi.
— Prieteni ? Cred, dimpotrivă, că e vorba de adversarii voştri !
Omul se afla într-o serioasă dilemă ; tuşea în sec, se lăsa ba pe un picior, ba pe altul şi încerca să-i facă semne discrete lui Old Death, care se prefăcea însă a nu le observa. Bătrînul *westman* reluă.
— Dumneavoastră sînteţi doar partizanii lui Juarez, în timp ce comanşii luptă de partea francezilor.
Acum, mexicanul deveni iarăşi stăpîn pe sine.
— Señor, răspunse el, vă înşelaţi. Şi noi luptăm alături de francezi.
— Şi-i însoţiţi pe voluntarii care vin din Statele Unite în Mexic ?
— Da, însă pentru Napoleon.
— Aşa ? Va să zică señor Cortesio lucrează pentru Napoleon ?
— Fireşte. Pentru cine altul ar lucra ?
— Eu cred că pentru Juarez.
— Nici gînd !
— Bine ! Vă mulţumesc pentru lămuriri, señor ! Vă puteţi întoarce la locul dumneavoastră.
Pe chipul omului zvîcni o undă de mînie. Să se lase tratat ca un subaltern de către un ins oarecare ?
— Señor, exclamă el, cine v-a dat dreptul să-mi porunciţi ?

— V-am ordonat să vă retrageţi, pentru că aici, la focul acesta, nu iau loc decît căpetenii şi persoane de vază.
— Eu sînt ofiţer !
— Al lui Juarez ? întrebă repede Old Death, sărind în picioare.
— Da, adică al lui Napoleon, cum am mai spus.
— Ei, v-a luat gura pe dinainte. Un ofiţer, mai ales cînd se află în asemenea împrejurări, ar trebui să-şi controleze mai bine vorbele. Am terminat. Puteţi pleca.
Ofiţerul ar fi voit să mai spună ceva, dar căpetenia tăie cu braţul un gest de concediere.
— Ei, ce părere are acum fratele meu ? întrebă Old Death.
— Chiar propria lui faţă îl învinuieşte, răspunse „Biberul alb". Dar aceasta încă nu-i o dovadă.
— Te-ai convins, totuşi, că e ofiţer şi că a fost la Cortesio ?
— Da.
— Aşadar, trebuie să lucreze cu Cortesio pentru acelaşi scop ?
— Aşa e. Dar ca să mă convingi pe deplin, dă-mi o dovadă că acest Cortesio recrutează oameni pentru Juarez.
— Ei bine, iată !
Old Death vîrî mîna în buzunar şi scoase documentul semnat „Juarez". Despături hîrtia şi rosti :
— Pentru a ne convinge pe noi înşine că señor Cortesio lucrează pentru Juarez şi că feţele palide care îl vizitează sînt prietenii acestuia, ne-am prefăcut că am vrea să fim recrutaţi. Cortesio ne-a împlinit rugămintea şi ne-a dat cîte un paşaport semnat cu numele lui Juarez. Tovarăşul meu îţi poate arăta şi el o astfel de hîrtie.

Căpetenia luă paşaportul şi îl examină cu atenţie. Apoi spuse cu un zîmbet amar :
— „Biberul alb" nu a învăţat meşteşugul albilor şi nu ştie să vorbească pe hîrtie, declară el. Cunosc însă prea bine un semn care e zugrăvit şi aici : e totemul lui Juarez. De altfel, printre războinicii mei se numără un tînăr, un metis, care a trăit de mic printre feţele palide şi se pricepe să culeagă asemenea vorbe. Am să-l chem.
Strigă un nume. De îndată apăru un tînăr, mai alb la faţă şi — după ce ascultă porunca şefului — se aşeză lîngă foc. Traduse apoi documentul cuvînt cu cuvînt. Eu nu înţelegeam ce vorbeşte, dar chipul lui Old Death se lumina din ce în ce mai mult. Încheind, tînărul — vizibil satisfăcut de propriile-i cunoştinţe — înapoie paşaportul şi se retrase. Old Death băgă hîrtia în buzunar şi întrebă :
— Vrea „Biberul alb" să vadă şi paşaportul tovarăşului meu ?
Căpetenia refuză din cap.
— Crede acum fratele meu roşu, continuă Old Death, că aceste feţe palide l-au minţit şi că sînt nişte duşmani ?
— Crede şi nu se mai îndoieşte. Voi chema numaidecît pe cei mai înţelepţi războinici şi vom ţine sfat.
— Să vin şi eu ?
— Nu. Fratele meu are gînduri mari şi multă vitejie în fapte ; dar la sfat nu e nevoie să vină : spusele lui au fost dovedite. Ceea ce urmează e numai treaba comanşilor. Noi am fost cei minţiţi.
— Mai am ceva. E drept că n-are legătură cu cele de pînă acum, în schimb, e de mare însemnătate pentru noi. De ce fratele meu roşu s-a abătut atît de mult spre miazăzi ? De ce vrea să urce tocmai sus, pe înălţimile acestei pustietăţi ?

— La început, gîndeam că tot mergem înainte, spre miazănoapte ; dar am aflat că Winnetou a pornit cu cete mari către Rio Conchos și că satele apașilor au rămas fără pază. De aceea am cotit repede către miazăzi. Vom căra acasă la prăzi, cum nicicînd n-am cărat.

— Winnetou la Rio Conchos ? Hm ! Oare te poți încrede în această știre ? De la cine o ai ? Nu cumva de la cei doi indieni cu care v-ați întîlnit ceva mai la miazănoapte ?

— Da. Le-ați zărit urmele ?

— Le-am zărit. Ce fel de indieni erau aceia ?

— Din neamul Topia, tată și fiu.

— Se mai află aici, în tabără ? Aș putea să vorbesc cu ei ?

— Fratele meu e liber să facă tot ce poftește.

— Îmi îngădui să vorbesc și eu cu cele două fețe palide pe care urmează să mi le predai ?

— De ce nu ? !

— Atunci am o singură rugăminte : dă-mi voie să fac un ocol în jurul taberei ! Sîntem aici în țară dușmană și vreau să mă conving că s-au luat toate măsurile pentru siguranța noastră, deci totul e în bună regulă.

Mare trebuie să fi fost stima lui pentru Old Death, dacă nu-l jignise rugămintea acestuia de a controla măsurile de siguranță luate de comanși. Cei doi fruntași ai comanșilor, care stătuseră toată vremea lîngă șeful lor fără să scoată o vorbă, se ridicară acum și, cu pași rari, apăsați, plecară să organizeze consfătuirea. Ceilalți războinici se risipiră pe la focurile lor. Fierarul Lange, fiul său Will și negrul Sam fură invitați să se așeze la unul din focuri. Li se oferea cîte o porție de carne de cal. Pe mine Old Death mă luă de braț și mă conduse către focul în jurul căruia ședeau albii. Cum ne zări, ofițerul

se sculă în picioare pînă la doi pași de noi și întrebă în englezește, foarte indignat :

— Ce-a vrut să însemne examenul la care v-ați permis să mă supuneți adineauri, master ?

Bătrînul îi rîse în nas și răspunse :

— Asta o veți afla mai tîrziu de la comanși, nu e cazul să-mi bat eu gura. De altfel, printre dumneavoastră se află niște hoți de cai. De aceea s-ar cuveni să nu-i vorbiți lui Old Death pe un ton atît de arogant ! Toți comanșii sînt alături de noi și împotriva voastră. Ajunge un semn cît de mic din partea mea, și sînteți pierduți !

Îi întoarse hotărît spatele, dar nu se urni din loc, pentru a-mi da și mie ocazia să intru în vorbă. Gibson și William Ohlert ședeau printre ceilalți. Fiul bancherului arăta bolnav și întregul său aspect era jalnic. Hainele îi erau zdrențuite, părul vîlvoi. Obrajii căzuseră, ochii se adînciseră în orbite. S-ar fi zis că nu vede și nu aude nimic din ceea ce se petrece în jur. Ținea în mîini un creion și o hîrtie de pe care nu-și lua ochii. Deocamdată, nu-i dădui nici o atenție. Era cu desăvîrșire absent. M-am adresat deci escrocului care îl răpise.

— Ei, ne-am găsit în cele din urmă, master Gibson ? Să sperăm că de azi înainte vom rămîne mai mult timp împreună.

Individul pufni într-un rîs cinic și răspunse :

— Cu cine vorbiți, *sir ?*

— Cu dumneavoastră, natural !

— Nu mi se pare chiar atît de natural. Singură privirea dumneavoastră mă face să ghicesc că vă adresați persoanei mele. Mi-ați spus, dacă nu mă-nșel, Gibson ?

— Exact.

— Numai că pe mine nu mă cheamă așa.

— Oare n-aţi şters-o de frica mea atunci, la New Orleans ?

— Cred, master, că vă cam umblă şoarecii sub pălărie ! Pe mine nu mă cheamă Gibson !

— Ei da, cine posedă atîtea nume se poate uşor dispensa de unul din ele. Oare la New Orleans nu eraţi Clinton ? Şi în La Grange nu v-aţi dat drept señor Gavilano ?

— Vedeţi, acesta din urmă e într-adevăr numele meu. Dar, în definitiv, ce doriţi de la mine ? N-am nimic comun cu dumneavoastră. Nici nu vă cunosc. Lăsaţi-mă în pace !

— Cred şi eu că nu mă cunoaşteţi ! Se întîmplă, nu-i aşa, ca poliţiştii să rămînă anonimi. Dar cu tăgada n-o să vă meargă. Rolul dumneavoastră s-a încheiat. Doar n-am bătut drumul de la New York pînă aici ca să fiu luat peste picior ! De aci încolo mă veţi urma unde vreau eu.

— Oho ! Şi dacă refuz ?

— Atunci vă leg frumuşel de spinarea unui cal şi sper că animalul mi se va supune.

Gibson sări în sus, îşi smulse pistolul din teacă şi strigă :

— Omule, încă un cuvînt şi dracu te...

Nu mai apucă să termine. Old Death trecuse îndărătul lui şi îl pocni peste braţ cu patul puştii. Gibson scăpă pistolul din mînă.

— Nu face pe grozavul, Gibson ! îl repezi bătrînul *westman*. Se găsesc pe aici destui oameni în stare să-ţi astupe gura !

Gibson, ţinîndu-se de braţ, strigă :

— Domnule, vrei cumva să-ţi înfig cuţitul în coaste? Crezi că dacă eşti Old Death, mi-e frică de dumneata ?

— Nu, băiatule, să nu-ţi fie frică. Dar te vei supune ! Dacă mai rosteşti o vorbă care să-mi gîdile

nasul, află, stimabile, că strănut cu gloanţe de nu te vezi ! Să sperăm că gentlemenii aci de faţă vor fi bucuroşi să scape de o puşlama ca tine.

Tonul şi atitudinea lui nu rămaseră fără efect asupra lui Gibson. Acesta răspunse mai potolit.

— Dar nici nu ştiu ce vreţi de la mine ! Mă confundaţi, probabil, cu altcineva.

— Ba deloc. Ai o mutră de pungaş atît de autentică, încît nu poţi fi confundat. De altfel, martorul principal al acuzării şade chiar aici, lîngă tine.

Şi arătă spre William Ohlert.

— Ăsta ? Martor al acuzării ?! se miră Gibson. Iată încă o dovadă că mă confundaţi. N-aveţi decît să-l trageţi de limbă !

Pusei mîna pe umărul lui William şi îl chemai pe nume. El ridică încet capul, mă privi ca pe o nălucă şi nu răspunse.

— Master Ohlert, *sir* William, nu mă auziţi ? repetai eu. Vin din partea tatălui dumneavoastră.

Ochii lui goi rămaseră aţintiţi asupra mea într-o tăcere stranie. Atunci Gibson se răsti la el :

— Vrem să auzim numele tău ! Spune-l imediat !

Bietul William întoarse capul spre Gibson şi rosti cu jumătate de glas, ca un copil speriat :

— Mă cheamă Guillemo.

— Şi cine eşti tu ?

— Sînt poet.

Atunci îl întrebai, la rîndul meu :

— Îţi zice Ohlert, nu-i aşa ? Eşti din New York ? Ai tată ?

Fără să judece măcar o clipă, tînărul răspunse negativ la toate întrebările mele. Era clar că fusese dresat şi că, de cînd se găsea în mîinile acelui om nefast, mintea i se întunecase din ce în ce mai mult.

— Iată-l pe martorul dumneavoastră! rîse escrocul. V-a demonstrat și el eroarea în care vă aflați. Așadar, fiți amabil și vedeți-vă de drum!

— Vreau, totuși, să-l întreb ceva, stăruii eu. Poate că memoria lui e mai tare decît bazaconiile pe care i le-ați vîrît în cap.

Îmi venise o idee. Scosei din buzunar portvizitul în care purtam foaia de ziar cu poezia lui Ohlert. O despăturii și citii rar, răspicat, prima strofă. Credeam că, la auzul propriilor sale versuri, tînărul se va smulge din starea lui de prostrație. Dar el continua să se uite fix în hîrtia lui și să tacă. Citii și strofa următoare, dar fără nici un rezultat. Trecui la a treia:

Cunoști tu noaptea ce în gînd se lasă
Și nu-i poți smulge vălu-ntunecat,
Și sufletu-i pierdut, ca strîns în plasă,
Și mii de diavoli creierii-ți străbat?

Ultimele două versuri le rostii cu patos sporit. Ohlert deveni atent, înălță capul, se ridică în picioare. Eu continuai:

Atunci nu-ți afli tihna și nici pace
Căci niciodată ziuă nu se face!

William scoase un chiot și se repezi cu mîna întinsă spre foaia de ziar. I-o dădui. Se aplecă lîngă foc și citi cu glas tare toată poezia. Apoi se îndreptă și exclamă triumfător, sfîșiind liniștea noptatică a văii:

— Versuri de Ohlert, de William Ohlert! De mine! Chiar de mine! Chiar eu sînt William Ohlert! Eu! Nu tu, m-auzi? Nu tu!

Protestul acesta i se adresa lui Gibson. O bănuială gravă încolți în mintea mea. Nu cumva Gibson, aflîndu-se în posesia documentelor personale ale lui

William, se substituia — deși mai bătrîn — nefericitei sale victime? Oare?... Dar nu avui timp să-mi duc pînă la capăt raționamentul, deoarece căpetenia comanșilor, uitînd și de consfătuirea cu înțelepții, și de propria-i demnitate, veni într-o goană și-l doborî pe William la pămînt.

— Taci, cîine! Vrei să audă apașii că sîntem aici? Cu glasul tău ascuțit chemi bătălia și moartea asupra noastră!

William Ohlert gemu de durere. Năuc, își ridică ochii spre indianul înfuriat. Scînteia de o clipă se stinse din nou în mintea lui. Îi luai din mînă ziarul și-l pusei la loc în portvizit. Poate că mai tîrziu — mă gîndeam — să-l pot readuce la stare normală cu ajutorul acestor versuri.

— Nu-l certa! Stărui Old Death pe lîngă șeful comanșilor. Mintea lui e întunecată. De-acum încolo, nu va mai deschide gura. Dar, spune-mi, te rog, nu cumva aceștia doi de colo sînt oamenii din tribul Topia de care mi-ai vorbit?

El îi arătă doi inși îmbrăcați în veșminte indiene, care ședeau și ei la focul albilor.

— Da, ăștia sînt, răspunse „Biberul alb". Ei nu înțeleg prea bine graiul comanșilor. Trebuie să le vorbești în limba de la graniță. Dar fii atent ca albul acesta, a cărui minte a cam luat-o razna, să nu mai țipe, altminteri va trebui să-i astupăm gura.

Căpetenia se întoarse la focul unde îl aștepta sfatul înțelepților. Old Death tăcu un timp, măsurîndu-i stăruitor pe cei doi indieni. Apoi se adresă celui mai vîrstnic dintre ei:

— Frații mei roșii vin din țara tribului Topia? Oare războinicii care trăiesc acolo, în munți, sînt prieteni cu comanșii?

— Da, răspunse indianul. Noi îi ajutăm pe comanși cu tomahawkurile noastre.

— Cum se face atunci că, după cum arată urmele, aţi venit dinspre miazănoapte? Doar acolo nu locuiesc fraţii voştri, ci duşmanii comanşilor, adică apaşii Llanero şi Taracon!

Întrebarea îl cam puse în încurcătură pe indian. Nici el, nici fiul său nu erau vopsiţi, de aceea dilema se citea pe feţele lor. În cele din urmă, omul răspunse:

— Fratele meu alb ar putea să-şi răspundă singur şi foarte uşor la întrebare. Tribul nostru a dezgropat securea războiului, iar noi am călărit spre miazănoapte, ca să iscodim unde se află apaşii.

— Şi i-aţi găsit?

— L-am văzut pe Winnetou, cea mai mare căpetenie a apaşilor. Dînsul i-a adunat pe toţi războinicii şi i-a dus la luptă dincolo de Rio Conchos. Iar noi, după ce am văzut ce-am văzut, am apucat repede calea îndărăt ca să-i înştiinţăm pe ai noştri şi să-i grăbim la năvală în satele apaşilor. Întîlnindu-i în drum pe războinicii comanşi, i-am călăuzit încoace ca să tabere şi ei asupra duşmanilor.

— Comanşii vă vor purta recunoştinţă. Dar ia spune, de cînd războinicii tribului Topia au uitat să mai fie oameni cinstiţi?

Era clar că bătrînul *westman* îi suspecta. Deşi prietenos, glasul lui avea unele inflexiuni ciudate. Aşa îi suna totdeauna glasul cînd avea de gînd să demaşte pe cineva. Întrebările lui Old Death erau, desigur, supărătoare pentru aceşti presupuşi Topia. Tînărul îi aruncă priviri duşmănoase. Tatăl căuta să răspundă calm, dar nu izbutea.

— De ce vorbeşte de cinste fratele meu alb? spuse el în sfîrşit. Ce-l face să se îndoiască de noi?

— Nu vreau deloc să vă jignesc, dar mă întreb de ce nu staţi împreună cu războinicii comanşilor, ci vă ţineţi aici, lîngă feţele palide?

— Old Death întreabă prea multe. Dacă şedem aici, înseamnă că aşa ne place!

— Dar asta arată ca şi cînd războinicii comanşilor v-ar dispreţui şi, în ciuda faptului că se folosesc de serviciile voastre, nu v-ar îngădui să vă aşezaţi la focurile lor.

Era o insultă. Indianul se supără.

— Nu rosti asemenea vorbe, altminteri vei avea de furcă cu noi. Am stat împreună cu comanşii, apoi ne-am mutat aici, lîngă feţele palide, să mai învăţăm cîte ceva. Ori nu-i îngăduit cumva să ascultăm şi noi ce se întîmplă în oraşele şi pe meleagurile albilor?

— Ba e îngăduit. Însă eu, în locul vostru, aş fi cu mai multă băgare de seamă. Ochiul tău a văzut multe ierni. Ar trebui să înţelegi ce vreau să spun.

— Dacă nu înţeleg, n-ai decît să mă lămureşti! sună răspunsul cam în doi peri.

Atunci Old Death se apropie de indian, se apleca puţin şi-l întrebă aspru:

— Aţi fumat oare pipa păcii cu războinicii comanşilor? Aţi scos fumul pe nas?

— Da!

— Dacă-i aşa, aveţi datoria să faceţi totul numai spre binele lor.

— Şi crezi că n-am vrea s-o facem?

Interlocutorii se fixau ţintă în ochi. S-ar fi zis, după privirile lor, că sînt gata să se încaiere. Old Death răspunse:

— Citesc în ochii tăi că m-ai înţeles şi că mi-ai ghicit gîndul. Dacă l-aş tălmăci în cuvinte, aţi fi pierduţi amîndoi.

— Iuf! făcu indianul sărind în picioare şi punînd mîna pe cuţit.

Fiul său se ridică de asemenea furios, scoţîndu-şi tomahawkul de la brîu. Dar Old Death se mulţumi să clatine din cap cu gravitate, şi rosti:

— Sînt convins că nu veţi rămîne multă vreme printre comanşi. Cînd vă întoarceţi la ai voştri, spuneţi-le că sîntem prietenii lor. Old Death îi preţuieşte pe toţi oamenii roşii şi nu-i întreabă din care trib fac parte.

Indianul şuieră printre dinţi :

— Vrei să zici că nu ţinem de tribul Topia ?

— Fratele meu roşu ar fi trebuit să se gîndească niţeluş înainte de a pune această întrebare nesocotită. Eu mi-am ascuns anume gîndurile, fiindcă nu sînt şi nu vreau să-ţi fiu duşman. De ce te trădezi tu însuţi ? Nu-ţi dai seama că te pîndeşte moartea ?

Mîna indianului zvîcni, ca şi cum ar fi vrut să repeadă cuţitul.

— Haide, spune odată drept cine ne iei ! îl somă el pe Old Death.

Acesta îl apucă de braţ, îl trase deoparte pînă lîngă mine şi îi spuse încet, dar în aşa fel ca să aud şi eu :

— Sînteţi apaşi !

Indianul sări un pas înapoi şi, smulgîndu-şi braţul din strînsoarea lui Old Death, se repezi să-l lovească.

— Minţi, cîine !

Old Death nu se mişcă, nu schiţă nici un gest de apărare, ci doar îi şopti în grabă :

— Vrei să-l ucizi pe prietenul lui Winnetou ?

Nu ştiu ce anume nimerise drept la ţintă : cuvintele acestea sau privirea semeaţă, hotărîtă a bătrînului *westman* ? Destul că indianul îşi lăsă braţul în jos. Se apropie apoi de urechea lui Old Death şi îl avertiză :

— Să-ţi ţii gura !

În sfîrşit, se întoarse şi se aşeză la locul lui. Părea de un calm desăvîrşit, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Deşi se ştia demascat, nu dădea nici un

semn de frică sau şovăială. Îl cunoştea oare atît de bine pe Old Death, încît era sigur că nu va fi trădat ? Sau poate erau alte motive care îi dădeau atîta siguranţă ? Fiul său se aşeză, de asemenea, liniştit, şi îşi vîrî tomahawkul în brîu. Aceşti doi apaşi îndrăzniseră să iasă în calea comanşilor, duşmanii lor de moarte — şi s-o facă pe călăuzele. Ce curaj demn de admiraţie ! Dacă planul lor izbutea, comanşii erau sortiţi pieirii.

Cît pe-aci să-i părăsim, cînd o mişcare în rîndurile comanşilor ne opri locului. Sfatul se încheiase. Participanţii la sfat se ridicaseră în picioare, iar mulţimea, la un semn al căpeteniei, formă un cerc masiv în jurul focului nostru. Albii fură împresuraţi. Căpetenia păşi solemn în mijlocul cercului şi, ridicînd braţul, îşi anunţă intenţia de a vorbi. O tăcere adîncă se făcu jur-împrejur. Albii încă nu bănuiau ce avea să urmeze. Se sculară şi ei în picioare. Numai cei doi presupuşi Topia continuau să şadă şi se uitau în gol, ca şi cînd nimic nu i-ar fi interesat. Şi William Ohlert rămăsese inert la locul lui, cu ochii ţintă la creionul pe care-l ţinea între degete.

„Biberul alb“ începu rar şi solemn :

— Feţele palide au venit la războinicii comanşilor şi i-au asigurat că le sînt prieteni. De aceea au fost bine primiţi şi au fumat cu ei pipa păcii. Dar acum comanşii ştiu că aceste feţe palide i-au minţit. Eu, „Biberul alb“, am cumpănit cu luare aminte tot ce vorbeşte pentru ei s-au împotriva lor. M-am sfătuit cu cei mai încercaţi războinici pentru a hotărî calea de urmat. Am ajuns împreună cu ei la convingerea că feţele palide ne-au minţit şi că nu mai au dreptul la prietenia şi ocrotirea noastră. De aceea, chiar din clipa asta, legămîntul nostru e desfăcut şi duşmănia ia locul prieteniei.

Tăcu un moment. Ofițerul care se dăduse drept partizan al francezilor se folosi de prilej și interveni.

— Cine ne-a bîrfit? Cu siguranță că cei patru albi, care au venit aici împreună cu negrul lor, caută să ne arunce într-o primejdie nemeritată. Noi am dovedit și repetăm : sîntem prietenii comanșilor. Poftească și acești străini să aducă vreo dovadă că sînt sinceri față de frații noștri roșii! Cine sînt ei ? Cine-i cunoaște ? Dacă au clevetit pe seama noastră, atunci cerem să ni se spună și nouă minciunile lor, ca să ne putem apăra. Dacă nu sîntem ascultați, atunci nu ne supunem judecății! Eu sînt ofițer, așadar o căpetenie. De aceea pot să pretind și am dreptul să iau parte la orice sfat în care se hotărăște soarta noastră!

— Dar cine ți-a dat voie să dai din gură ? întrebă „Biberul alb“ cu asprime. Cînd vorbesc eu, toată lumea trebuie să aștepte pînă termin ce am de spus! Ceri să fii ascultat ? Te-am ascultat adineauri, cînd ai vorbit cu Old Death. E limpede că sînteți de partea lui Juarez. Noi, însă, sîntem cu Napoleon. Prin urmare, voi sînteți dușmanii noștri. Mă întrebi cine sînt aceste patru fețe palide și eu îți răspund : sînt niște războinici viteji și cinstiți. Noi îl cunoaștem pe Old Death de multe ierni ; în schimb, pe voi v-am întîlnit acuma pentru întîia oară. Vrei să iei parte la sfatul nostru ? Îți spun ca să știi : nici măcar Old Death nu a primit asemenea învoire. Războinicii comanșilor sînt bărbați în toată firea. Ei n-au nevoie de viclenia fețelor palide ca să înțeleagă ce-i bine și ce nu, ce-i adevăr și ce-i minciună. Am venit acum ca să vă vestesc hotărîrea noastră. Nu vă rămîne decît să ascultați în liniște și să nu scoateți o vorbă. Altminteri...

— Am fumat cu voi pipa păcii, îl întrerupse ofițerul. Dacă vă purtați ca vrăjmașii, atunci...

— Taci, cîine! tună căpetenia. Te și repezi să ne jignești! Nu uitați că sînteți împresurați de cinci sute și mai bine de războinici gata să răzbune orice jignire! V-am întins pipa păcii numai datorită vicleniei și minciunilor voastre. Totuși, războinicii comanșilor cunosc porunca Marelui Spirit. Ei știu că vă mai aflați încă sub scutul legămîntului și că deocamdată, cîtă vreme vă mai ocrotește acest scut, trebuie să se poarte cu voi prietenește. Roșu e lutul sfînt din care a fost plămădit calumetul. Roșie e culoarea luminii, a zilei și a flăcării cu care se aprinde calumetul. Cînd flacăra se stinge, atunci pacea mai dăinuie pînă la ivirea zorilor. Odată cu zorii, încetează pacea și legămîntul. Pînă atunci mai sînteți oaspeții noștri. Pe urmă, va fi dușmănie. Puteți ședea și dormi aici. Nimeni nu se va atinge de voi. Dar cum se crapă de ziuă trebuie să plecați în direcția de unde ați venit cu noi. Vă lăsăm să călăriți cinci minute după măsura voastră. Apoi vă gonim din urmă. Puteți căra cu voi toate lucrurile ; numai că, după ce vă ucidem, vi le luăm pe toate. Și acum, în ce-i privește pe cei doi albi ceruți de Old Death, îi vom socoti și pe ei oaspeții noștri, fiindcă am fumat împreună calumetul ; dar ei nu vor pleca în zori cu ceilalți, ci vor rămîne aici ca prizonieri ai lui Old Death. Să facă ce-o vrea cu ei. Aceasta e hotărîrea și vă veți supune întocmai. „Biberul alb“, căpetenia comanșilor, a vorbit!

După care se depărtă.

— Ce ? izbucni Gibson. Eu să fiu captivul acestui boșorog ? Păi am să...

— Nu vă pierdeți cumpătul! îl întrerupse ofițerul. Hotărîrea căpeteniei e inatacabilă. Îi cunosc eu pe indieni. Dar sînt convins că lovitura pregătită nouă se va întoarce împotriva calomniatorilor. Pînă di-

mineața se mai pot întîmpla multe. Poate că răzbunarea e mai aproape decît s-ar crede.

Se așezară din nou. Comanșii însă nu se mai înapoiară la locurile lor. Stinseră repede focurile și se culcară formînd patru cercuri concentrice și înconjurîndu-i astfel pe albi. Old Death mă scoase din mijlocul cercului. Intenționa să meargă în recunoaștere.

— Credeți, *sir*, că sîntem acum siguri în privința lui Gibson și a lui William ? îl întrebai.

— Dacă nu se întîmplă ceva neașteptat, atunci putem fi siguri, îmi răspunse el.

— N-ar fi mai bine să-i luăm de pe acum în seama noastră ?

— Imposibil ! Cu afurisita aceea de pipă nu-i chip să te joci. Comanșii n-ar îngădui să ne atingem de Gibson înainte de revărsarea zorilor. Pe urmă, putem să-l fierbem, să-l frigem, să-l mîncăm cu furculița sau fără, nu importă.

— Vorbeați de „ceva neașteptat". Bănuiți vreo primejdie ?

— Din păcate, da ! Am în vedere faptul că cei doi apași îi vor atrage pe comanși într-o capcană teribilă.

— Credeți că sînt într-adevăr apași ?

— Dacă nu sînt, mă las spînzurat. Chiar de la bun început nu prea mi-a venit să cred ca doi indieni Topia să se deplaseze încoace, tocmai de la Rio Conchos. Asta i-o poți spune unui comanș, dar nu unui *westman* ca mine. Apoi, cînd i-am văzut, m-am convins imediat că nu mă înșelasem. Topia e un trib de indieni semicivilizat, cu o fizionomie mai ștearsă, mai blajină. Priviți, în schimb, trăsăturile aspre, ascuțite, voluntare ale acestor doi indieni ! Și pe urmă, cînd i-am auzit vorbind ! S-au trădat numaidecît prin pronunția lor specifică. Iar cînd

le-am spus în față că sînt apași, nu mi-au confirmat-o chiar ei prin felul cum s-au comportat ?

— Sînteți, va să zică, sigur ?

— Firește. Cînd a pomenit de Winnetou, indianul a adăugat „cea mai mare căpetenie". Care dușman al apașilor s-ar folosi de această expresie plină de respect și adorație ? Pun rămășag pe viața mea că nu mă-nșel !

— Într-adevăr, argumentele sînt puternice. Dar dacă e așa, atunci oamenii aceștia sînt pur și simplu de admirat. Doi apași care se încumetă să înfrunte cinci sute de războinici comanși ! E mai mult decît eroic !

— Ehei, Winnetou își cunoaște oamenii !

— Credeți că i-a trimis chiar dînsul personal ?

— Fără îndoială. Știm de la señor Atanasio cînd și unde a trecut Winnetou peste Rio Grande. E cu neputință să fi ajuns de pe acum la Rio Conchos, și încă împreună cu toți războinicii săi. După cum îl cunosc, trebuie să se fi dus mai întîi la Bolson de Mapimi spre a-și aduna oamenii. Între timp, a trimis iscoade pentru a-i căuta pe comanși și a-i atrage la Mapimi. Acum comanșii cred că apașii s-ar afla la Rio Conchos și că satele lor au fost lăsate fără apărare. De fapt, însă, Winnetou îi pîndește aici ca să-i nimicească dintr-o lovitură.

— Ei, drăcie ! Atunci nu stăm pe roze : cei doi apași ne consideră dușmani !

— Nu. Ei știu că nu trebuia decît să-i suflu o vorbă „Biberului alb" și amîndoi ar fi fost uciși, în chinuri groaznice. Faptul că n-am făcut-o e cea mai sigură dovadă că nu le sînt dușman, ba chiar că le sînt prieten.

— Totuși, nu înțeleg un lucru, *sir*. Nu e oare de datoria dumneavoastră să-i preveniți pe comanși ?

— Hm! Ați atins aci un punct nevralgic. Adevărul e că acești comanși sînt niște trădători. Ei îl sprijină pe Napoleon. S-au năpustit în plină pace asupra apașilor și i-au măcelărit mișelește. După orice drept, asemenea faptă trebuie pedepsită. Dar pentru că am fumat cu ei pipa păcii, nu se poate să-i dăm pe mîna adversarilor.

— Aveți, firește, dreptate. Totuși, întreaga mea simpatie se îndreaptă spre Winnetou.

— Și a mea. Îi doresc numai bine, lui, ca și întregului său neam. Desigur că pe acești doi apași nu trebuie să-i trădăm, ceea ce înseamnă de fapt pieirea comanșilor. Or, noi, potrivit legămîntului, avem datoria să fim de partea lor. Și atunci, ce-i de făcut? Dar dacă i-am avea de pe acum în mînă pe Gibson și Ohlert, alta ar fi situația. Am șterge-o de aici și am lăsa ca taberele să se răfuiască între ele.

— Păi, mîine dimineață Gibson și Ohlert vor fi ai noștri!

— Da sau ba. E foarte posibil ca mîine pe vremea asta să ne plimbăm, laolaltă cu apașii și comanșii, duși dintre cei vii, prin veșnicele plaiuri ale vînătoarei și să vînăm împreună cîteva duzini de biberi sau poate vreun taur din ăia bătrîni.

— Să fie oare pericolul atît de iminent?

— Așa cred, și anume din două motive. Mai întîi că sîntem aici destul de aproape de satele apașilor și Winnetou nu-i va lăsa pe comanși să se apropie și mai mult. În al doilea rînd, ofițerul acela mexican a rostit niște vorbe din care reiese că lovitura s-ar pregăti chiar astăzi.

— Foarte posibil. Noi, însă, ne putem bizui nu numai pe calumetul comanșilor, ci și pe totemul meu; mai ales că Winnetou vă cunoaște personal, iar pe mine mă știe din vedere. Și, totuși, stau și mă gîndesc

că, între două pietre de moară, chiar dacă nu-ți pasă de fiecare în parte, tot sfîrșești prin a fi măcinat.

— Așadar, nu rămîne decît să ne ferim de ele sau să împiedicăm ca moara să pornească. Haideți în recunoaștere! Poate că, în ciuda întunericului, vom descoperi cît de cît ceva care să-mi alunge îngrijorarea. Urmați-mă încet, fără zgomot! Dacă nu mă înșel, am mai fost cîndva prin valea asta; sper să ne descurcăm ușor.

Peisajul era într-adevăr așa cum îl bănuisem. Ne aflam într-o vîlcea aproape închisă, circulară, pe care o puteai parcurge în cinci minute de fugă. Amîndouă, și intrarea prin care trecusem, și ieșirea erau la fel de strîmte. Prin aceasta din urmă plecaseră iscoadele. Tabăra se afla în mijlocul vîlcelei, ai cărei pereți de piatră, abrupți, păreau inaccesibili pentru urcuș sau coborîș. Ocolirăm toată această căldare, trecînd pe lîngă străjile postate la intrare și la ieșire. Apoi ne îndreptarăm din nou spre tabără.

— Ce soartă nenorocită! bombăni bătrînul *westman*. Ne aflăm într-o capcană și n-am idee cum să scăpăm de aici. Ar trebui să procedăm ca vulpea care-și retează cu dinții piciorul prins între ghearele de fier ale cursei.

— Oare nu l-am putea convinge pe „Biberul alb" să părăsească imediat tabăra și să-și caute alt loc?

— E singura soluție vrednică de încercat. Dar mă îndoiesc că va fi de acord, dacă nu-l informăm despre prezența celor doi apași. Or, asta trebuie evitat cu orice preț.

— Ei, dar prea vedeți totul în negru, *sir!* Te pomenești că ne aflăm aici în deplină siguranță. Cele două puncte de acces sînt doar destul de bine păzite.

— Într-adevăr, cîte zece santinele de fiecare parte. S-ar părea că-i suficient. Dar să nu uităm că avem de-a face cu Winnetou. Mă mir cum de-a putut „Bi-

berul alb", altminteri deștept și prevăzător, să se instaleze într-o asemenea căldare! Cele două iscoade ale apașilor trebuie să-i fi înșirat la gogoși, nu glumă. Am să discut cu el. Dacă nu acceptă să se mute și se întîmplă ceva, ne ținem pe cît posibil deoparte. Sîntem noi, cum s-ar zice, prieteni cu comanșii, dar trebuie să facem așa fel, încît să nu fie ucis nici un apaș. În fine, iată că am ajuns în tabără. Uite-l și pe „Biberul alb". Hai să-i vorbim!

Căpetenia ședea lîngă focul mocnit. Îl recunoșteai de departe, după penele de vultur din păr. Cînd ne apropiarăm, întrebă:

— S-a convins fratele meu alb că ne aflăm în siguranță?

— Nu! răspunse bătrînul *westman.*

— Și ce anume nu-i place?

— Sîntem aici ca într-o capcană.

— Fratele meu greșește. Locul acesta nu-i o capcană, ci seamănă întocmai, cum spun fețele palide, cu un fort. Aici nu e în stare să pătrundă nici un dușman.

— Ai dreptate. Jos, prin cele două intrări, e greu de pătruns, pentru că sînt foarte strîmte și zece războinici le pot apăra cu succes. Dar dacă apașii vin de sus, de pe înălțimi?

— Nu se poate. Pereții sînt prea drepți.

— Fratele meu roșu s-a convins chiar cu ochii lui?

— Fiii comanșilor au venit încoace în plină zi și au cercetat peste tot. Au încercat chiar să se cațăre pe stînci și n-au izbutit.

— Dar poate că la coborîre e mai ușor decît la urcare. Eu știu că Winnetou se cațără mai abitir decît capra neagră din munți.

— Winnetou e departe. Mi-au spus-o cei doi oameni din tribul Topia.

— Și dacă s-au înșelat, ori au aflat-o de la alții care nu cunosc bine situația?

— Mi-au spus-o răspicat, iar eu îi cred, fiindcă și ei îl dușmănesc pe Winnetou.

— După cît se știe, Winnetou a trecut pe la fortul Inge. În cazul acesta putea el oare, într-un timp atît de scurt, să facă drumul pînă aici, să-și adune războinicii și să ajungă de cealaltă parte a lui Rio Conchos? Fratele meu să judece.

Căpetenia căzu pe gînduri. Observațiile lui Old Death păreau să-l convingă. În sfîrșit, zise:

— Da, timpul a fost scurt și drumul lung. Să-i mai întrebăm o dată pe bărbații din tribul Topia.

Se îndreptă spre locul unde se odihneau albii. Noi îl urmarăm. Acolo oamenii ne priviră cu ostilitate. Lange, fiul său și negrul Sam ședeau ceva mai încolo, izolați. William Ohlert zmîngălea hîrtia, surd și orb la tot ce se petrece în jur. Pretinșii Topia își ridicară ochii abia cînd căpetenia li se adresă:

— Sînt frații mei într-adevăr siguri că...

Se opri. Pe înălțimi răsună ca un piuit de pasăre măruntă, speriată, urmată de un țipăt de cucuvaie. „Biberul alb" deveni extrem de atent. Old Death la fel. Ca în joacă, Gibson apucă o crenguță pe care o ținea lîngă el și scormoni jarul, stîrnind o flacără scurtă și vie. Se pregătea să repede gestul, în timp ce albii ceilalți îl priveau mulțumiți — dar Old Death se repezi și-i smulse creanga din mînă.

— Lăsați asta, *sir!* Vă interzic! strigă el amenințător.

— De ce? întrebă mînios Gibson. N-am voie să zgîndăresc nițel jarul?

— Nu! Cînd bufnița țipă sus, nu se cade să faceți aici, jos, semnul convenit.

— Ce semn? Ați înnebunit de-a binelea?

— Da, am înnebunit în aşa hal, încît sînt gata să-i trag un glonț în cap individului care ar încerca să mai ațîțe odată focul !

— Ei, drăcia dracului ! Vă purtați aici de parc-ați fi stăpîn !

— Păi sînt ! Iar dumneata, pînă m-oi sătura de mutra dumitale, şi te-oi lichida, eşti prizonierul meu. Să nu-ți închipui că ai să-l tragi pe sfoară pe Old Death !

— S-o înghițim şi pe-asta ? Ce părere aveți, domnilor ? Putem oare să mai răbdăm ?

Întrebarea fusese adresată celorlalți albi. Old Death îşi scoase fulgerător ambele pistoale. Eu la fel. Cît ai clipi, cei doi Lange şi Sam săriră de la locurile lor cu pistoalele în mîini. Dac-ar fi întins cineva brațul după armă, ar fi tras în el fără ezitare. În plus, căpetenia ordonă oamenilor săi :

— Săgețile !

Comanşii executară ordinul pe dată. Cîteva duzini de săgeți ținteau amenințător asupra albilor.

— Vedeți ? rîse Old Death. Acum vă mai aflați sub ocrotirea legămîntului. Pînă şi armele vă stau la dispoziție. Dar puneți mîna barem pe vreun cuțit, şi s-a zis cu ocrotirea !

Din nou se auzi un piuit, apoi țipătul cucuvelei. Veneau de sus, ca din tăriile cerului. Gibson tresări, de parc-ar fi vrut să ațîțe iarăşi focul, dar se lăsă păgubaş.

Căpetenia reluă întrebarea întreruptă adineauri.

— Sînt oare siguri frații mei Topia că Winnetou se află dincolo de Rio Conchos ?

— Da, ştim sigur, răspunse cel mai în vîrstă.

— Gîndiți-vă bine !

— Frații tăi nu se înşală. Eram ascunşi printre tufe şi l-am văzut cum trecea dincolo.

Căpetenia continuă interogatoriul primind răspunsuri cît se poate de categorice. În sfîrşit, declară :

— Răspunsurile m-au liniştit. Frații mei albi să poftească după mine !

Invitația era destinată lui Old Death şi mie, dar bătrînul *westman* făcu semn celor doi Lange să vină şi ei. Aceştia ne urmară, luîndu-l şi pe Sam.

— De ce fratele meu i-a chemat şi pe ceilalți ? întrebă căpetenia.

— Fiindcă mi se pare că voi avea nevoie de ei. Vreau ca primejdia să ne găsească laolaltă.

— Nu e nici o primejdie.

— Te înşeli. Nu-ți spune nimic țipătul acela de cucuvea ? După mine, e vorba de un semnal.

— „Biberul alb" cunoaşte glasurile tuturor păsărilor şi dobitoacelor. El ştie să le deosebească de orice sunet prefăcut scos din gura omului. A fost o cucuvea !

— Iar eu ştiu că Winnetou se pricepe atît de bine să imite glasurile diferitelor animale, încît seamănă aidoma cu cele adevărate. De aceea, te rog să fii prevăzător. Gîndeşte-te numai : de ce albul acela s-a apucat să zgîndărească jarul ? Avea sarcina să dea un semn.

— Atunci ar fi trebuit să fie înțeles cu apaşii. Or, el nici nu i-a întîlnit.

— Şi dacă s-a înțeles altcineva cu ei, iar albul acesta s-a oferit să-l ajute, adică să facă el semnul, ca să nu cadă cumva bănuiala asupra adevăratului trădător ?

— Crezi că avem trădători printre noi ? Eu nu cred. Şi chiar dac-ar fi aşa, nu trebuie să ne temem de apaşi. Ei nu pot nici să treacă de străjile noastre, nici să coboare de sus.

— Mă îndoiesc. Dacă, de pildă, coboară puțin cîte puțin, folosindu-se de *lasso*-uri şi... Ascultă !

Iarăşi se auzi cucuveaua, însă de astă dată mult mai jos.

— E pasărea, constată comanşul, fără să manifeste nici o nelinişte. Nu-ţi face griji!

— Pe toţi dracii! Apaşii sînt aici, în vale. Nu-i auzi?

La gura văii izbucni un strigăt puternic, ascuţit, înfiorător. Şi numaidecît văzduhul, pînă atunci netulburat, se cutremură de urletele războinice ale apaşilor. Asemenea urlet, dacă l-ai auzit odată, nu-l mai uiţi pînă în mormînt.

Într-o secundă, albii săriră în picioare.

— Iată-i acolo, cîinii! exclamă ofiţerul, arătînd în direcţia noastră. Pe ei!

— Da, pe ei! cîrîi Gibson. Omorîţi-i!

Noi eram în întuneric şi ofeream o ţintă foarte nesigură. De aceea oamenii, în loc să tragă, se năpustiră asupra noastră cu armele ridicate. În orice caz, îşi pregătiseră planul dinainte, căci prea se mişcau repede şi coordonat ca să fi fost vorba numai de o acţiune spontană. Stăteam la cel mult treizeci de paşi de ei. Totuşi, Old Death mai găsi răgazul să spună:

— Ei, n-am avut dreptate? Repede, sus armele! Să-i primim cum se cuvine!

Îndreptarăm toate cele şase puşti asupra agresorilor, socotind-o şi pe a „Biberului alb" care se afla cu noi. Puştile trosniră de cîte două ori fiecare. Nu era timp să număr cîţi oameni fură culcaţi la pămînt. Comanşii ne săriră şi ei în ajutor, slobozind o ploaie de săgeţi în coasta şi în spatele atacatorilor. Mai putui observa că Gibson, în ciuda îndemnului pe care-l lansase împotriva noastră, nu se repezi înainte, ci rămase pe loc. Stătea lîngă foc şi-l trăgea pe Ohlert de braţ, silindu-l să se scoale. O clipă doar, şi imaginea dispăru din ochii mei. Apaşii se apropiaseră vertiginos şi, umplînd cerul cu urlete, îi atacară pe comanşi.

Pe întuneric, apaşii nu puteau şti cu cîţi adversari au de-a face. Comanşii mai stăteau în cerc, dar acesta fu străpuns şi spulberat într-o clipă. Puştile detunau, suliţele vîjîiau, săgeţile şuierau, cuţitele scăpărau. Unde mai pui strigătele celor două tabere duşmane şi vălmăşagul de trupuri încăierate asemenea unor diavoli furioşi. Luînd-o înaintea cetei sale, unul dintre apaşi pătrunse în rîndurile inamice ţinînd în mîna stîngă un pistol şi rotindu-şi cu dreapta tomahawkul. În timp ce gloanţele sale nimereau în plin, securea fulgera peste capetele comanşilor. Apaşul nu purta nici un semn distinctiv, nici faţa nu-i era vopsită. Aceasta se vedea clar. Dar fie şi numai după curajul lui, şi după faptul că poseda pistol — nu era greu de identificat. „Biberul alb" îl recunoscu tot atît de repede ca şi noi.

— Winnetou! exclamă el. În sfîrşit, am să-l prind! Îl iau pe seama mea!

Ne părăsi în grabă şi se aruncă în vîltoarea luptei. Comanşii se buluciră în urma lui, încît ne scăpă din ochi.

— Ei, ce facem? îl întrebai pe Old Death. Apaşii sînt mai puţini la număr şi, dacă nu se retrag repede, vor fi decimaţi. Trebuie să-i prevenim. Mă duc să-l scot pe Winnetou din împresurare!

Voiam să mă reped, dar bătrînul *westman* mă apucă de braţ.

— Nu faceţi prostii! Noi nu avem dreptul să-i trădăm pe comanşi; doar am fumat cu ei pipa păcii! De altfel, Winnetou n-are nevoie de ajutor. Se descurcă el şi singur. Nu-l auziţi?

Într-adevăr, recunoscui glasul prietenului meu. Striga:

— Am fost înşelaţi! Înapoi! Retragerea!

În timpul acestei lupte scurte și crîncene, singurul nostru foc de tabără aproape că se stinsese și el, mai licărea totuși suficient ca să pot urmări ceea ce se petrecea. Apașii se retrăgeau. Winnetou își dăduse seama că inamicul e mult prea puternic. Mă mira însă faptul că el, împotriva bunului său obicei, nu fusese mai întîi în recunoaștere pentru a stabili forța dușmanului. Motivul aveam să-l aflu curînd.

Comanșii încercau acum să-i urmărească pe apași, dar gloanțele îi ciocăneau într-una. Cel mai des se auzea pușca de argint a lui Winnetou, moștenită de la tatăl său.

„Biberul alb" puse să se ințețească focul și lumina spori din nou. Apoi, căpetenia se apropie de noi și ne spuse :

— I-am scăpat. Dar mîine, în zori îi urmărim și îi nimicim.

— Crezi că se poate ? întrebă Old Death.

— Sînt sigur ! Oare fratele meu are îndoieli ? Se înșală !

— Nu mi-ai spus și adineauri că mă înșel, cînd te-am prevenit asupra situației ? Ziceam că vîlceaua este o capcană. S-ar putea să nu mai ieși de aici.

— Să se crape numai de ziuă și să-i vedem la față, că-i zdrobim numaidecît. Pînă acum, pe cei ce-au rămas i-a ocrotit întunericul.

— Înseamnă că acum nici n-ar mai trebui să trageți în ei ; n-are rost să vă irosiți săgețile. Ce-i drept, lemn se găsește aici berechet pentru altele noi, dar ce te faci dacă n-ai vîrfuri de fier ?... Ia spune-mi, cum stăm cu cei zece războinici care străjuiau intrarea văii ? Mai sînt acolo ?

— Nu. Au venit și ei încoace ca să ia parte la bătălie.

— Trimite-i imediat înapoi la postul lor. Trebuie să-ți asiguri barem o cale de retragere.

— Fratele meu se teme fără rost. Apașii au fugit pe dincolo, iar de intrat, nu mai intră nimeni.

— Ascultă-mi, totuși, sfatul ! Cei zece oameni nu-ți sînt de nici un folos aici. În schimb, acolo sînt necesari.

Căpetenia îi acceptă sfatul, desigur, mai mult din stimă decît din convingere. Curînd se văzu cîtă dreptate avea Old Death. Abia ajunseră cele zece străji la posturile lor, că și răsunară acolo două împușcături, însoțite de un urlet crunt. După cîteva minute, doi dintre războinici se întoarseră fuga raportînd că fuseseră întîmpinați la intrare de două focuri de armă și o mulțime de săgeți și că, din toți cei zece, doar ei scăpaseră cu viață.

— Ei, m-am înșelat și de astă dată ? întrebă Old Death. Acum capcana e închisă de amîndouă părțile, iar noi sîntem prinși !

„Biberul alb" nu găsea nici o explicație. Întrebă dezolat :

— Iuf ! Ce să fac ?

— Nu-ți risipi oamenii și armele ! Așază cîte douăzeci sau treizeci de războinici la ieșire și la intrare. Să păzească măcar aceste două puncte. Ceilalți să se odihnească și să prindă puteri pentru dimineața. Acesta e singurul lucru ce-ți rămîne de făcut.

De astă dată, căpetenia îi urmă fără șovăire sfatul. Ne apucarăm apoi să-i numărăm pe cei căzuți. În ce-i privește pe albi, dispăruseră toți, adică Gibson, William și încă opt inși. Nu rămăseseră decît morții.

— Foarte rău ! exclamai. Indivizii s-au refugiat dincolo, la apași.

— Da. Și au fost, desigur, bine primiți, fiindcă au lucrat împreună cu cei doi cercetași, așa-zișii Topia.

— Înseamnă că Gibson ne-a scăpat din nou !

— Ba nu. Nu uitați că avem totemul lui Inda-nișo. Pe de altă parte, apașii mă cunosc. Așadar, vom fi

priviţi ca prieteni. Pe urmă, aranjez eu lucrurile ca să ni-i predea pe Gibson şi pe Ohlert. Pierdem o singură zi, asta-i tot.

— Şi dacă cei doi spală putina ?

— Nu cred s-o facă. Ar trebui să străbată întregul Mapimi, şi nu vor avea curaj... Dar asta ce mai e ?

Un număr de comanşi se strînseseră grămadă. Din mijlocul lor răzbăteau gemete şi vaiete sfîşietoare. Ne apropiarăm de ei şi văzurăm un alb grav rănit, care tocmai îşi revenise în simţiri. O suliţă îl spintecase pe la spate ieşind prin burtă. Aşadar, îl lovise un comanş, în clipa cînd albii năvăleau asupra noastră.

Old Death îngenunche, cercetă rana şi-i vorbi :

— Omule, ţi-au mai rămas poate zece minute de trăit. Uşurează-ţi sufletul, nu căra minciuna cu tine pe lumea cealaltă. Spune cinstit : aţi fost de partea apaşilor ?

— Da, gemu rănitul.

— Ştiaţi că vom fi atacaţi în noaptea asta ?

— Da. Tocmai de aceea oamenii din tribul Topia i-au condus încoace pe comanşi.

— Şi Gibson să semnalizeze înteţind focul ?

— Da, *sir*. De fapt, trebuia să dea cîte un semnal din acesta pentru fiecare sută de comanşi prezenţi în tabără. Dacă apuca s-o facă, atunci Winnetou n-ar mai fi atacat imediat, ci abia mîine, şi din altă parte, pentru că, deocamdată, nu dispune decît de o sută de războinici. Mîine, însă, îi vin întăriri.

— Mi-am închipuit. Împiedicîndu-l eu pe Gibson să stîrnească focul încă de patru ori, apaşii au crezut că inamicul e slab şi că-l pot ataca numaidecît. Acum, însă, au ocupat ambele ieşiri şi nu putem răzbi pe nicăieri. Mîine, vîlceaua noastră se va transforma într-un mormînt deschis, în care vom fi căsăpiţi sistematic.

— Ne vom apăra ! scrîşni mînios căpetenia, care se afla de faţă. Iar acest trădător ducă-se pe plaiurile vînătoarei ca un cîine rîios şi să-l hăituiască lupii şi să-i curgă balele din gură în vecii vecilor !

Scoase cuţitul şi-l înfipse adînc în inima rănitului.

— Neghiobule ! exclamă Old Death revoltat. Nu trebuia să-l ucizi !

— Uite că l-am ucis ! De-acum sufletul lui e robul sufletului meu. Haide, să ţinem sfat de război. Vitejii comanşilor nu vor să aştepte pînă ce cîinii de apaşi vor năvăli în haite asupra lor. Am putea să ne croim drum şi să ieşim din vîlcea încă în noaptea asta.

Se aşeză lîngă foc, împreună cu sfetnicii lui. Şi Old Death fu invitat să participe. Eu, cei doi Lange şi negrul rămaserăm mult prea departe de foc ca să putem trage cu urechea la discuţia lor ; mai ales că se discuta aproape în şoaptă. Desluşeam totuşi, din expresia feţei şi din gesturile lui Old Death, că acesta era în divergenţă cu indienii. Părea să-şi apere cu energie părerile, dar fără rezultat. În cele din urmă, sări mînios de la locul lui şi rosti cu glas tare, încît îl auzirăm cu toţii :

— N-aveţi decît să vă duceţi la pieire ! V-am prevenit nu odată, dar n-am fost ascultat. Şi de fiecare dată dreptatea a fost de partea mea. Va fi şi de-aci încolo. Faceţi, aşadar, după cum vă taie capul. Eu şi tovarăşii mei vom rămîne aici.

— Cum adică, eşti atît de laş, te fereşti să lupţi alături de noi ? întrebă unul din sfetnici.

Old Death îşi repezi braţul înainte, gata să-i dea un răspuns usturător. Dar se răzgîndi şi vorbi calm :

— Ar trebui ca fratele roşu să-şi dovedească propria vitejie, pînă a se îndoi de curajul meu. Mă numesc Old Death şi cu asta am spus totul.

Se întoarse şi se aşeză lîngă noi, în timp ce comanşii îşi continuau sfatul. În sfîrşit, ajunseră la o hotărîre şi se ridicară de la locurile lor. Deodată, de după cercul comanşilor care înconjurau focul, se înălţă un glas puternic :

— „Biberul alb" să-şi caşte bine ochii ! Puşca mea nu mai poate de dorul lui !

Toate privirile se îndreptară într-acolo. Cu arma întinsă, Winnetou stătea drept şi neînfricat în tabăra comanşilor. Puşca lui fulgeră de două ori. „Biberul alb" se prăbuşi la pămînt împreună cu sfetnicul de lîngă el.

— Aşa vor pieri toţi făţarnicii şi trădătorii ! mai spuse Winnetou.

Apoi dispăru în noapte.

Totul se petrecu atît de repede, încît comanşii nici nu apucaseră sau, mai bine zis, nu avură timp să intervină. Abia pe urmă ţîşniră în picioare repezindu-se după Winnetou. Numai noi rămaserăm pe loc. Old Death se aplecă asupra celor doi comanşi. Erau morţi.

— Ce curaj ! se minună Lange. Winnetou ăsta e formidabil.

— Ei, aş ! rîse Old Death. Fiţi atenţi, să vedeţi ce mai urmează !

Nu isprăvi bine vorba, că şi auzirăm un urlet înspăimîntător.

— V-am spus eu ! sublinie bătrînul *westman*. Nu numai că i-a pedepsit pe trădători, pe „Biberul alb" şi pe sfetnicul său, dar i-a mai şi atras pe comanşi în gura lupului. Săgeţile apaşilor nu-şi vor cruţa victimele. Ascultaţi !

Un pistol detună de opt ori la rînd, cu ecou scurt, subţire.

— Acesta e pistolul lui Winnetou — constată Old Death. Cred că, neastîmpărat cum e, a sărit drept în

grămada comanşilor şi nimeni nu e în stare să-l strunească.

Pentru bătrînul *westman* asemenea întîmplări erau destul de obişnuite. Stătea atît de calm, încît ai fi zis că urmăreşte desfăşurarea unui spectacol de teatru, al cărui deznodămînt îi e dinainte cunoscut.

Comanşii se retraseră, fără să-l fi putut răpune pe Winnetou. În schimb, aduseră pe braţe mai mulţi camarazi de-ai lor, morţi şi răniţi. Într-o asemenea împrejurare, s-ar fi cuvenit, fie din compasiune pentru victime, fie din prudenţă, să păstreze linişte. Dar comanşii urlau şi zbierau de parc-ar fi fost traşi în ţeapă şi îşi agitau securile, ţopăind în jurul cadavrelor.

— În locul lor, aş stinge focul şi aş tăcea mîlc, zise Old Death. Aşa însă, nefericiţii îşi cîntă propriul prohod.

— De fapt, ce se hotărîse în sfatul lor de război ? întrebă Lange.

— Să-şi croiască imediat ieşire spre vest.

— Ce prostie ! Ar însemna să iasă drept în calea celorlalţi apaşi, care urmează să sosească.

— Nu prea, master, pentru că nici nu vor izbuti să treacă. Şi chiar dac-ar izbuti, l-ar avea în spate pe Winnetou, iar în faţă s-ar lovi de rezervele sale, ceea ce înseamnă moarte sigură. Ei cred însă că apaşii le sînt inferiori ca număr şi, drept urmare, vor fi înfrînţi. De altfel, comanşii mai ştiu că fiul „Biberului alb", cu care am avut ocazia să ne întîlnim, se îndreaptă încoace, împreună cu trupa lui. Faptul acesta le sporeşte şi mai mult încrederea în victorie. Arde în ei dorinţa de a răzbuna moartea celor două căpetenii. După mine, comanşii ar trebui să aştepte zorile, şi abia atunci să treacă la acţiune şi să spargă împresurarea. La lumină îl observi mai bine pe inamic şi vezi toate obstacolele. Eu i-am sfătuit în acest sens, dar degeaba. Acum, descurcă-se după mintea

lor. Pentru noi e cu totul indiferent ce și cum vor face. Nu luăm parte la nimic.

— Dar pasivitatea noastră va fi luată în nume de rău !

— Treaba lor ! Eu, unul, n-am chef să-mi pun inutil pielea în joc. Atenție ! Ce-a fost asta ?

Se auzi un zgomot. Dar comanșii continuau să urle atît de tare, încît era cu neputință să distingem natura și semnificația lui.

— Proștii dracului ! se mînie Old Death. Winnetou nu e omul care să nu folosească din plin gălăgia lor. Pesemne că a doborît niște copaci ca să baricadeze ieșirea. Mie așa mi-a sunat la ureche. Aș putea să jur că nici un comanș nu va scăpa de aici. E o lecție dură, dar dreaptă. Să nu uităm că, în plină pace, au năvălit în așezările apașilor. Pînă și pe solii acestora i-au ucis. Dacă Winnetou izbutește să închidă ambele ieșiri, își poate aduna în liniște oamenii și să cadă apoi în spatele inamicului. Eu îl cred capabil de o asemenea manevră.

Într-un sfîrșit, urletele comanșilor se potoliră. Oamenii se adunară laolaltă, și cel mai mare în rang, care preluase între timp comanda, le repartiză sarcinile de luptă.

— Cred că vor să pornească neîntîrziat, constată Old Death. Trebuie să avem grijă de caii noștri. Nu cumva să pună mîna pe ei. Master Lange, mergeți împreună cu fiul dumneavoastră și cu Sam și aduceți caii încoace. Noi rămînem locului ; prevăd că noul șef se pregătește să ne țină un scurt discurs.

Într-adevăr, cum plecară cei trei tovarăși ai noștri, noua căpetenie se și apropie cu pași mari de noi.

— Văd că dumneavoastră, fețele palide, stați pe loc, în bună liniște, în timp ce comanșii aleargă la caii lor. De ce ați înțepenit aici ?

— Păi, nici nu știm ce-ați hotărît.

— Părăsim vîlceaua.

— N-o să puteți ieși.

— Old Death e ca o cioară care cîrîie urît. Comanșii vor trece peste orice stavilă și-i vor călca pe dușmani în copitele cailor.

— Nu veți călca pe nimeni ; acolo vă așteaptă prăpădul. Noi rămînem pe loc.

— Oare Old Death nu mi-e prieten ? Oare n-am fumat împreună pipa păcii ? Nu e de datoria lui să lupte alături de comanși ? Fețele palide sînt luptători buni și curajoși. Să vină în fruntea noastră !

Atunci Old Death se ridică și, apropiindu-se de indian, îi rîse în obraz.

— Fratele meu e foarte șiret. Fețele palide să meargă în față și să piară deschizîndu-vă vouă drumul ! Sîntem, ce-i drept, prietenii comanșilor, dar nu ne aflăm sub ordinele căpeteniei lor. Ne-am întîlnit din întîmplare și nu ne-am obligat să luăm parte la luptă. Că avem curaj și pricepere în război, asta se știe, și fratele meu roșu n-a făcut decît să spună adevărul. Ne ajutăm prietenii cînd lupta e dusă cu cap și cu bună judecată. Dar ca să ne batem după niște planuri care știm că nu vor izbuti, asta nu !

— Prin urmare, albii nu vor să meargă alături de noi ? Vă credeam mai viteji !

— Viteji vom fi fiind, însă nu și ușuratici. Și apoi, nu uitați că sîntem oaspeții voștri. Mă întreb de cînd ați luat obiceiul ca, în loc de a-i ocroti pe musafiri, cu toată grija, să-i trimiteți la moarte ? Fratele meu e deștept, dar nici noi nu sîntem proști. Fratele meu este, desigur, un războinic foarte viteaz și va merge el însuși în frunte. Acolo îi e locul.

Intenția indianului de a ne jertfi pe noi pentru a se salva pe sine era cît se poate de sfruntată. Cînd văzu că nu-i merge, se simți oarecum încurcat și-l

cuprinse furia. Tonul lui, pînă atunci măsurat, se înăspri.

— Şi ce vor face feţele palide după ce vom pleca de-aici ? Nu cumva vor trece de partea apaşilor ?

— Cum adică, să facem una ca asta ? Doar fratele meu vrea să-i nimicească pe toţi apaşii ! Nici n-am mai avea la cine să trecem !

— Dar pe urmă, le vor veni întăriri... Nu ! Nu veţi rămîne aici ! Trebuie să veniţi cu noi !

— Ţi-am mai spus odată : nu ne mişcăm din loc !

— Dacă albii nu ne însoţesc, va trebui să-i privim ca duşmani.

— Şi dacă roşii ne socotesc duşmani, îi socotim şi noi la fel.

— Nu vă dăm înapoi caii !

— Prea tîrziu ! I-am şi luat ! Uite-i !

Într-adevăr, cei doi Lange şi Sam tocmai se întorceau cu caii noştri. Căpetenia îşi încruntă sprîncenele şi zise :

— Va să zică, albii şi-au făcut din timp pregătirile. Înseamnă că ne duşmănesc. Voi da poruncă să fie luaţi prizonieri.

Old Death rîse scurt şi cam acru.

— Căpetenia comanşilor se înşală grozav în privinţa noastră. I-am spus şi „Biberului alb" că rămînem aici. Dacă ne îndeplinim acum hotărîrea, nu facem decît să ne ţinem de cuvînt, nicidecum să vă arătăm duşmănie. Nu văd de ce ne-aţi lua prizonieri.

— Totuşi, aşa vom face dacă albii nu făgăduiesc imediat că vin cu noi şi vor merge în frunte.

Old Death îşi plimbă privirea în jur. Zîmbea răutăcios — semn că în gîndul lui punea la cale o festă. Discuţia la care asistam se desfăşura lîngă foc. La cîţiva paşi de noi stăteau cei doi Lange şi Sam cu caii noştri. Nici un alt indian nu se găsea prin preajmă. Plecaseră toţi după cai.

Old Death ne vorbi în nemţeşte, pentru ca indianul să nu înţeleagă :

— Dacă-l dobor, săriţi pe cai şi goniţi după mine spre gura văii ; comanşii sînt dincolo, la ieşire.

— Fratele meu să nu vorbească în limbă străină. Vreau să ştiu şi eu ce anume are de gînd.

— Vei afla imediat. Voi aţi nesocotit astăzi în cîteva rînduri sfaturile mele şi acum, după cîte aţi păţit, tot nu vă vine mintea la cap. Vă duceţi la pieire şi vreţi să ne aruncaţi şi pe noi în braţele morţii. Pesemne că încă nu-l cunoaşteţi bine pe Old Death ! Îţi închipui că mă poţi sili să fac ceva împotriva voinţei mele ? Află că nu mă tem nici de tine, nici de toţi comanşii tăi. Zici că ne iei prizonieri ? Nu-ţi dai seama că eşti, de fapt, în mîna mea ? Uită-te la arma asta ! La cea mai mică mişcare, te trăsnesc !

Întinse repede pistolul. Indianul încercă să pună mîna pe cuţit, dar în aceeaşi clipă Old Death îi lipi ţeava de piept.

— Jos mîna ! tună el.

Indianul se execută speriat.

— Aşa ! Să ştii că nu glumesc. Ai arătat că ne eşti duşman. De aceea, ori te supui imediat, ori te împuşc !

Faţa vopsită a indianului se crispă. Privirea îi lunecă primprejur, cercetătoare, dar Old Death îl preveni :

— Nu căuta ajutorul nimănui. Chiar dacă oamenii tăi ar fi de faţă, tot te-aş împuşca. Ţi-e mintea slabă şi veştedă ca de muiere bătrînă. Eşti împresurat de duşmani, înfrîngerea se apropie, şi tu stîrneşti noi duşmănii, încă şi mai rele. Cu armele noastre nu te joci ! Pînă să ne zgîrie o săgeată, ucidem o sută de comanşi. Vrei să-ţi duci oamenii la pieire ? Treaba ta ! Dar pentru noi poruncile tale nu valorează nimic !

După ce se gîndi un timp, indianul începu să retracteze.

— Fratele meu nu trebuie să înţeleagă pe dos vorbele mele.

— Le înţeleg aşa cum le aud. Că oi fi vrut să spui altceva, mă rog, te priveşte !

— Lasă arma jos şi să rămînem prieteni !

— Asta se poate. Dar mai întîi, trebuie să mă asigur că ai de gînd să ne fii prieten cinstit.

— Mi-am rostit cuvîntul. Asta ajunge.

— Păi nu spuneai chiar tu, adineauri, că într-un fel îţi sună vorba şi într-altfel gîndeşti ? Cum să mai avem încredere în cuvintele şi în făgăduielile tale ?

— Dacă nu mă crezi pe cuvînt, n-am ce face, n-am altă chezăşie.

— Ba da. Dă-mi calumetul tău şi...

— Iuf ! făcu acesta speriat. Calumetul nu se dă nimănui.

— Mie, de fapt, nici pipa nu-mi ajunge. Vreau şi punga ta cu „medicamente".

— Iuf-iuf-iuf ! Nu se poate !

— Nu ţi le cer pentru totdeauna. La despărţire ţi le dau înapoi, bineînţeles, dacă rămînem prieteni.

— Nici un războinic nu se desparte de „medicamentul" său !

— Şi, totuşi, va trebui să te desparţi. Eu cunosc datinile voastre. Din clipa cînd îmi dai calumetul şi „medicamentul", sufletul tău trece în mine. Şi atunci, dacă mi-ai face vreun rău, te-ai lipsi tu însuţi de bucuria din veşnicele plaiuri ale vînătoarei.

— Nu ţi le dau !

— Ei, atunci am terminat ! Te împuşc şi-ţi iau scalpul, ca să ajungi cîinele şi robul meu. Uite, ridic mîna stîngă de trei ori. La a treia oară, dacă nu te supui, trag în tine !

Şi ridică mîna odată, de două ori, apăsîndu-i într-una pieptul cu ţeava pistolului. Cînd să facă al treilea gest, indianul strigă :

— Stai puţin ! Mă asiguri că le primesc înapoi ?

— Da.

— Atunci ne-am înţeles. Am să...

Îşi ridică mîinile, ca şi cînd ar fi vrut să le ducă la gît, unde atîrnau calumetul şi punga cu „medicamente".

— Stai ! îl opri Old Death. Jos mîinile, că trag ! Nu te cred pînă nu am lucrurile în stăpînirea mea. Tovarăşii mei le vor desprinde şi le vor atîrna la gîtul meu.

Comanşul se supune. Eu executai operaţia, după care Old Death îşi retrase mîna înarmată cu pistolul.

— Aşa ! zise el. Acum sîntem prieteni şi fratele meu n-are decît să facă ce-i place. Noi rămînem aici şi aşteptăm sfîrşitul luptei.

Căpetenia de bună seamă că nu mai trecuse niciodată printr-o furie atît de cumplită. Mîna îi zvîcni spre cuţit, dar nu îndrăzni să-l tragă de la brîu. Se mulţumi să scrîşnească din dinţi.

— Feţele palide sînt acum sigure că nu li se poate întîmpla nimic rău. Dar cînd voi fi iarăşi în stăpînirea calumetului şi a medicamentului, atunci va fi vai de voi. Duşmănia mea se va aprinde ca un foc grozav şi nu se va stinge pînă nu veţi pieri la stîlpul caznelor !

Ne întoarse spatele şi plecă.

— Ei, acum putem vieţui ca în sînul lui Avraam ! conchise bătrînul *westman*. Totuşi, să nu uităm nici o măsură de precauţie. Nu stăm aici, lîngă foc ; ne retragem în fundul văii şi aşteptăm acolo desfăşurarea lucrurilor. Haideţi, domnii mei ! Luaţi şi caii !

Pornirăm spre locul indicat, priponirăm acolo caii şi ne aşezarăm la poalele dealului, sub nişte copaci.

Focul lumina dinspre tabăra pustie. Peste tot domnea pacea.

— Stăm aici pînă la deznodămînt, hotărî Old Death. Presupun că vînzolcala o să înceapă foarte repede. Comanşii vor porni cu urlete drăceşti, dar mulţi îşi vor pierde pentru vecie glasul. Aha ! Iată că încep !

Se dezlănţui un urlet şi un ţipăt ca de fiare sălbatice.

— Fiţi atenţi ! Auziţi vreun răspuns al apaşilor ? întrebă bătrînul. Bineînţeles că nu. Sînt deştepţi şi-şi văd de treabă.

Clocotind, strigătul de luptă ricoşă de pereţii stîncoşi. Trosniră deodată două împuşcături.

— Tot Winnetou, cu puşca lui de argint, stabili Old Death. Semn sigur că tentativa comanşilor a dat greş.

Dacă s-ar fi auzit şi zbîrnîitul săgeţilor şi al lăncilor, valea toată s-ar fi umplut de un zgomot neverosimil. Dar nu răzbăteau decît vocile comanşilor şi detunăturile puştii lui Winnetou. Toate astea nu durară mai mult de două minute. Apoi un ţipăt strident : „Ivivivivivivi !" spintecă văzduhul şi ne înfioră.

— Este apaşi ! constată cu bucurie negrul Sam. Ai învins şi bătut comanşi.

Avea dreptate. După ce strigătul de izbîndă se stinse, tăcerea deplină învălui vîlceaua. Numaidecît apărură lîngă foc siluetele unor călăreţi cărora li se adăugau mereu alţii. Erau comanşii. Evadarea eşuase. O învălmăşeală grozavă domni un timp în jurul focului. Mulţime de morţi şi răniţi erau aduşi pe braţe. Şi iarăşi se porni un bocet prelung.

Old Death nu avea astîmpăr. Era supărat foc şi înjura în fel şi chip pe comanşi pentru nechibzuinţa lor. Un singur lucru îl aproba şi anume că postaseră

mai întîi un număr de războinici la ambele ieşiri. Asta da, fusese o măsură absolut necesară.

Cînd, după un răstimp destul de lung, bocetele amuţiră, comanşii păreau să se adune la sfat. Mai trecu vreo jumătate de oră ; apoi zărirăm un grup de războinici părăsind tabăra şi venind răzleţi în direcţia noastră, spre fundul văii.

— Ne caută, zise Old Death. S-au convins, pesemne, ce prostie au făcut şi, lăsînd mîndria la o parte, vor să ne ceară sfatul.

Unul din războinici ajunse lîngă noi. Old Death tuşi uşor. Omul îl auzi şi se apropie.

— Sînt feţele palide aici ? întrebă indianul. Să poftească lîngă foc.

— Cine te-a trimis ?

— Căpetenia.

— Şi ce să facem acolo ?

— Vrem să ţinem sfat şi s-a îngăduit ca şi feţele palide să ia parte.

— S-a îngăduit ? Ce drăguţ din partea voastră ! În sfîrşit, merităm să fim ascultaţi de către înţelepţii războinici ai comanşilor ? Noi însă vrem să ne odihnim, ni-e somn. Spune căpeteniei voastre că duşmănia dintre voi şi apaşi nu ne interesează.

Indianul trecu la rugăminţi, ceea ce muie inima generoasă a lui Old Death. Acesta răspunse :

— Ei haide, fie. Dacă nu găsiţi mîntuire fără sfatul nostru, atunci să vi-l dăm. Dar un lucru să fie limpede : nu ne supunem nici unui ordin al şefului vostru. Anunţă-l, deci, că dacă are nevoie de noi, să vină încoace.

— Asta n-are s-o facă : e căpetenie.

— Ascultă, omule, eu sînt o căpetenie mult mai mare şi mai vestită. Pe dînsul nici nu-l ştiu măcar pe nume. Spune-i şi asta !

— Chiar dac-ar vrea să vină, tot n-ar putea: e rănit la braț.

— Dar ce, fiii comanșilor nu mai merg pe picioare, ci pe mîini? Mă rog, n-are decît să rămînă locului. Noi n-avem trebuință nici de el, nici de voi toți!

Vorbise cu atîta hotărîre, încît indianul nu mai stărui și dădu să se retragă.

— Am să-i duc căpeteniei vorbele lui Old Death. Poate că totuși va veni.

— Dar spune-i să vină singur. N-am chef să mai ascult și vorbăria altora. Hai!

Omul plecă. Îl văzurăm cum se apropie de foc și intră în cercul războinicilor.

Trecu apoi destulă vreme fără să zărim nici o mișcare. În fine, o siluetă se desprinse dintre războinici și veni către noi. Purta pene de vultur în chică.

— Ia uitați-vă, astea sînt penele „Biberului alb"! S-a și împopoțonat cu insemnele răposatului! Acum o să se poarte cu și mai mare trufie.

Observarăm că, într-adevăr, brațul stîng îi atîrna legat cu o curea. Probabil că i se indicase exact locul unde ne aflam, căci pășea drept spre noi. Se opri apoi tăcut în fața noastră, așteptînd, se vede, să deschidem noi vorba. Dar Old Death nu se clinti din loc și nu rosti nici un cuvînt. Noi, la fel.

— Fratele meu alb m-a rugat să vin încoace? întrebă în cele din urmă indianul.

— Old Death n-are de ce să roage și să se închine în fața oricui. Tu ai dorit să-mi vorbești. Prin urmare, dacă e vorba de rugăminte, aceasta vine din partea ta. Și acum, te-aș ruga totuși foarte respectuos să-mi spui și mie cum te cheamă, pentru că nu-ți cunosc numele.

— Îl știe toată preria. Îmi zice „Cerbul sprinten".

— Eu am cutreierat toate ținuturile, dar n-am auzit de numele tău. Se vede că l-ai tăinuit. Însă de vreme ce nouă ni l-ai spus, îți îngăduim să te așezi aici.

Căpetenia se dădu un pas îndărăt. N-ar fi dat curs unei astfel de „invitații" umilitoare, dar înțelegea că situația îl obliga să cedeze. Se așeză deci încruntat, fără grabă, drept în fața lui Old Death. Acesta însă nu deschise nici acum discuția. Ședea nepăsător, ca și cum de nimic nu-i păsa. Văzînd că așteptarea e zadarnică, indianul se hotărî să spargă el gheața.

— Războinicii comanșilor gîndesc să țină un mare sfat, la care să vină și fețele palide și să-și spună părerea.

— N-are nici un rost. Eu v-am spus nu odată părerea și nu v-ați sinchisit de ea. Or, află de la mine că Old Death s-a deprins ca părerile sale să fie luate în serios. De aceea nu vă mai spun nimic.

— Fratele meu să înțeleagă, totuși, că avem nevoie de priceperea lui!

— Ah, da! V-au dat apașii o lecție ca să vedeți, în sfîrșit, că Old Death are mai multă minte în cap decît toți cei cinci sute de comanși ai tăi? Și, mă rog, cu ce v-ați ales din atacul vostru?

— N-am reușit să spargem împresurarea. Apașii ne-au închis ieșirea cu bolovani și cu copaci retezați.

— Știam! Apașii doborau copacii cu tomahawkurile, iar voi nici gînd să-i auziți: tot urlați într-una și acoperiți cu gura voastră toate zgomotele! De ce n-ați stins focul? Nu vă dați seama ce primejdie vă paște?

— Războinicii noștri au făcut precum hotărîse sfatul. Acuma, însă, vrem să hotărîm altceva mai înțelept. Îți vei spune cuvîntul, nu-i așa?

— Sînt convins că nici de data asta n-o să-l urmați.
— Ba da.
— Dacă-mi făgăduiești, atunci sînt gata să vă ajut.
— Atunci, haide ! Să mergem la focul de tabără.
— Mulțumesc ! Acolo nu mă duc. Faceți o mare greșeală că țineți focul aprins și le arătați astfel apașilor ce se petrece la voi. Pe de altă parte, nu am poftă să mă cert cu oamenii tăi. Îți spun pe loc părerea mea și tu n-ai decît să faci ce-ți place !
— Spune !
— Apașii nu se găsesc numai afară, la amîndouă ieșirile ci și înăuntru. Ei s-au cuibărit aici și au baricadat trecerile. Se pot mișca deci în voie, după cum vor găsi de cuviință. Iar ca să-i alungi, nu se poate.
— Dar sîntem mult mai numeroși ca ei !
— Cîți războinici ați pierdut ?
— Marele Spirit i-a chemat pe mulți sus, la el. Au murit mai bine de zece ori cîte zece. S-au prăpădit și destui cai.
— Prin urmare, în noaptea asta nu trebuie să mai întreprindeți nimic, altminteri v-ar merge ca și pînă acum, de-a-ndoaselea. Pe de altă parte, nici ziua nu e prielnică. Apașii se vor orîndui astfel încît să vă doboare cu armele lor, în schimb voi nu-i veți putea nimeri. Între timp, vor sosi și întăririle după care a trimis Winnetou. Astfel, o să ajungeți mai puțini la număr decît apașii. Ce să mai vorbim, sînteți condamnați !
— Oare crezi că stăm așa de prost ? Atunci spune, cum să scăpăm de aici, și-ți vom urma sfatul.
— Dacă te gîndești cum să scapi, înseamnă că recunoști ceea ce ți-am spus dintru început : vîlceaua asta e o capcană. Chibzuind bine, aș vedea două căi pe care să încerci o scăpare. Firește că nu sînt

sigur dacă veți izbuti sau nu. Una din ele ar fi să vă cățărați sus, pe stînci. Dar asta înseamnă să așteptați pînă se luminează de ziuă. Or, atunci apașii v-ar zări și s-ar năpusti asupra voastră, dincolo de vîlcea. Și cum ei ar fi călare, iar voi, firește, nu v-ați putea cățăra împreună cu caii, judecă și tu ce s-ar alege. Va să zică, nu mai rămîne decît o singură cale : intrați în vorbă cu apașii !
— Nicicum ! protestă căpetenia. Apașii ar hotărî moartea noastră.
— Tot ce se poate. Eu, unul, nici nu le-aș lua-o în nume de rău. Ați atacat satele lor pașnice, le-ați jefuit avutul, le-ați răpit nevestele și fiicele, ați ucis mulțime de războinici sau i-ați supus la chinuri pînă și-au dat sufletul. Apoi v-ați călcat cuvîntul și le-ați omorît solii. Asemenea ticăloșii se cer răzbunate. De aceea nu vă puteți aștepta la blîndețe din partea apașilor. Asta o știi și tu. Înseamnă că recunoști ce păcate mari v-ați făcut cu ei.
Old Death vorbise cît se poate de deschis, fără ocolișuri, încît căpetenia amuți pentru o vreme.
— Iuf ! exclamă în cele din urmă indianul. Și toate astea mi le spui mie, mie, căpetenia comanșilor !
— Ți le-aș spune chiar dac-ai fi Marele Spirit în persoană. Felul cum v-ați purtat cu apașii, care nu vă făcuseră nici un rău, a fost o mișelie. Cu ce-au greșit solii lor că i-ați ucis ? Pe ce temei ați pornit acest război ca să semănați moarte și jale ? Răspunde !
Abia după o lungă tăcere, indianul izbucni mînios :
— Ei sînt dușmanii noștri !
— Nu-i adevărat ! Ei au trăit în pace cu voi. Nici măcar nu le-ați dat de știre cînd ați dezgropat securea războiului. De fapt, voi vă cunoașteți vinovăția ; de aceea nici nu aveți nădejde că veți fi iertați. Și totuși, ați putea obține o pace cît de cît blîndă. Aveți

mare noroc că şeful lor e Winnetou, care nu doreşte niciodată vărsare de sînge. El e singura căpetenie a apaşilor care s-ar arăta, poate, mai îndurător cu voi. Trimiteţi un om să-l caute pe Winnetou şi să pregătească o întîlnire. Uite, pot să mă duc chiar eu şi să-l rog din partea voastră.

— Comanşii mai bine mor decît să ceară îndurare apaşilor !

— Mă rog, asta nu mă priveşte. Ţi-am dat un sfat şi atît. Îl urmezi sau nu, treaba ta.

— Fratele meu nu mai ştie şi altă cale ? Văd că el îi vorbeşte de bine pe apaşi, va să zică, e prietenul lor !

— Eu sînt prieten cu toţi oamenii roşii cît timp nu mă tratează cu duşmănie. Dinspre partea apaşilor n-am avut nicicînd de suferit. Aşadar, de ce le-aş fi duşman ? În schimb, voi eraţi gata să vă revărsaţi ura asupra noastră. Îţi venise în gînd să ne faci chiar prizonieri. Acum judecă şi tu cine merită mai mult prietenia noastră, voi sau apaşii ?

— Tu porţi asupra ta calumetul şi punga mea cu „medicamente". Înseamnă că vorbele tale sînt ca şi cum ar fi ale mele. Iată de ce nu-ţi pot răspunde precum aş vrea. Dar sfatul tău nu-i bun la nimic. Urmăreşti să ne dai pe mîna apaşilor. Lasă, ne descurcăm noi şi singuri !

— Dacă-i aşa, mă mir de ce-mi mai ceri sfatul ! Am terminat ! Nu mai avem ce vorbi !

— Da, am terminat, sublinie comanşul. Dar nu uita că, deşi te afli încă sub ocrotire, te numărăm printre duşmani. Nu-ţi mai îngădui să păstrezi calumetul şi „medicamentul" meu. Trebuie să mi le înapoiezi înainte de a ieşi noi din vîlceaua asta. Pe urmă, ţi-o plătim după merit.

— *Well !* Sînt de acord. Oi păţi, n-oi păţi, eu unul aştept în toată liniştea. Deci, să fie limpede : l-ai

ameninţat pe Old Death. Repet, că nu mai avem ce discuta. Poţi să pleci !

— Iuf ! făcu sălbatic căpetenia.

Apoi ne întoarse spatele şi se înapoie cu paşi hotărîţi la focul de tabără.

— Păcătoşii ăştia parcă-s loviţi cu leuca în cap ! îmi spuse Old Death mînios. Nu se mai pot salva decît cerînd pace, dar în loc s-o ceară, îşi pun încă nădejdea în superioritatea lor numerică. Situaţia e însă de aşa natură, încît singur Winnetou face cît o sută de comanşi. Dumneavoastră, ca novice în Vestul sălbatic, vi se pare desigur că exagerez. Nici nu vă daţi seama însă cît valorează în anumite împrejurări un om priceput. Spre exemplu, v-aş povesti isprăvile pe care acest tînăr apaş le-a săvîrşit împreună cu prietenul său alb, Old Shatterhand. Nu v-am istorisit încă nimic despre ei ?

Astfel, Old Death îmi rosti pentru întîia oară numele.

— Nu ! i-am răspuns. Cine-i Old Shatterhand ?

— Un tînăr ca şi dumneavoastră, dar cu totul alt tip. Dintr-un pumn îl dă gata pe orice adversar, trage cu puşca de parc-ar avea pe dracul în el şi, pe deasupra, e un şmecher fără pereche.

Deodată, se auzi îndărătul nostru un foşnet, apoi un glas reţinut :

— Iuf ! Old Death aici ? N-am bănuit. Mă bucur grozav !

Bătrînul apucă repede cuţitul şi întoarse speriat capul. Întrebă :

— Cine-i acolo ? Cine îndrăzneşte să mă spioneze ?

— Bătrînul meu prieten să lase cuţitul în pace. Doar n-o să-l înfigă în Winnetou !

— Winnetou ! Nemaipomenit ! Păi sigur, numai Winnetou putea să se strecoare pînă în spatele lui

Old Death, fără ca acesta să-l simtă ! E o ispravă pe care nu m-aș încumeta s-o imit.

Apașul apăru acum întreg lîngă noi și, fără a se trăda că mă cunoaște, vorbi :

— Căpetenia apașilor habar n-a avut că Old Death se află aici. Altminteri, ar fi venit mai devreme ca să mai stea de vorbă.

— Dar te expui unei mari primejdii ! Te-ai furișat printre străjile comanșilor, apoi te-ai tîrît pînă aici ; unde mai pui că va trebui să te întorci...

— Ba nu e nimic din toate astea. Fețele palide îmi sînt prieteni și le pot spune adevărul. Vîlceaua e situată pe teritoriul nostru, al apașilor, iar eu am orînduit-o ca să servească de capcană pentru năvălitori. Acești pereți de stîncă nu sînt chiar de netrecut, cum s-ar crede. Apașii au croit sus o cărare ce înconjoară vîlceaua la o înălțime de cîteva staturi de om. Folosind *lasso*-ul, urci și cobori destul de lesne. Comanșii s-au lăsat atrași în această cursă de către iscoadele mele. Acum vor pieri aci pînă la unul.

— Adică, le-ați hotărît pieirea ?

— Da. Winnetou a ascultat discuția ce ai purtat-o cu căpetenia comanșilor și a înțeles că ne ții partea. I-ai arătat ce mare vină au comanșii și cu drept cuvînt i-ai spus că avem de răzbunat crimele lor mișelești.

— Dar crezi că e nevoie ca, pentru aceste pricini, să curgă valuri de sînge ?

— Oare n-ai auzit cu urechile tale că ei nu-și recunosc vina ? Nici nu vor să ia în seamă sfatul tău, nici să judece ca oamenii. Curgă, deci, sîngele ! Vom da astfel o pildă de felul cum pedepsim trădarea. N-avem încotro. Trebuie să luăm măsuri ca asemenea ticăloșii să nu se mai repete.

— Îngrozitor ! Dar nu-mi arde să mai stărui cu sfaturile mele, de vreme ce n-au urechi să audă.

— Nu ți le-ar lua în seamă nici acum. După cîte am înțeles, porți la tine lucrurile sfinte ale căpeteniei, calumetul și punga cu „medicamente". Cum de-au ajuns în mîna ta ?

Old Death îi povesti întîmplarea. După ce-l ascultă, Winnetou zise :

— I-ai promis să i le înapoiezi, deci trebuie să te ții de cuvînt. Dă-i-le chiar acum și treci la noi. Veți fi primiți cu toții ca prieteni.

— Adică să trecem chiar imediat ?

— Da. În trei ore vor fi aici peste șase sute de războinici apași. Mulți dintre ei sînt înarmați cu puști. Gloanțele lor vor mătura toată vîlceaua și veți fi în primejdie.

— Dar cum să ajungem la voi ?

— Mă miră că Old Death întreabă asemenea lucruri.

— Hm, da ! Încălecăm și mergem la focul de tabără. Acolo îi înapoiez căpeteniei lucrurile sfinte. Pe urmă dăm pinteni cailor și mînăm în direcția voastră, trecînd în galop peste străjile care ne stau în drum. Toate bune, dar cum escaladăm baricadele ?

— Foarte ușor. După ce voi fi plecat, mai stați încă zece minute, pînă să începeți acțiunea. Între timp, eu ajung la gura văii și vă întîmpin acolo.

Acestea zise, Winnetou dispăru.

— Ei, ce părere aveți ? ne întrebă Old Death.

— Formidabil bărbat ! se entuziasmă Lange.

— Fără îndoială. Dac-ar fi alb și, să zicem, militar, ar putea să urce pînă la funcția de comandant suprem. Nu-i invidiez pe albii care l-ar aduce în situația să mobilizeze toate triburile roșii la lupta pentru apărarea drepturilor strămoșești ! Dar Winnetou e un om al păcii. De altminteri, el își dă lim-

pede seama că indienii, oricîtă rezistență ar opune, sînt sortiți pieirii. Numai că tace și nu-și divulgă convingerea. O tăinuiește în adîncul inimii. Ei, să ne mai așezăm un pic: avem zece minute răgaz.

Vîlceaua se scufundase într-o liniște dulce. Comanșii încă nu-și terminaseră sfatul. După zece minute, Old Death se sculă de jos și încălecă.

— Hai după mine ! ne îndemnă el.

Călărirăm la pas pînă la focul de tabără. Comanșii deschiseră cercul și ne făcură loc. Dacă fețele lor n-ar fi fost vopsite, cu siguranță că am fi citit pe ele o uimire fără margini.

— Ce vreți ? ne întîmpină căpetenia sărind în picioare. De ce v-ați urcat pe cai ?

— Venim călare pentru a cinsti cum se cuvine pe vitejii și înțelepții războinici ai comanșilor. Ei, ce aveți de gînd să faceți ?

— Sfatul nu s-a încheiat încă. Descălecați imediat ! Sînteți vrăjmași și nu putem răbda să ne vorbiți de sus, de pe cai. Ori ați venit să-mi înapoiați lucrurile ?

— Nu crezi că ar fi o prostie din partea mea ? Doar ne-ai amenințat că, din clipa cînd vei ajunge din nou în stăpînirea acestor lucruri, dușmănia își va spune cuvîntul și vom fi sortiți să murim la stîlpul caznelor ?

— Și așa va fi ! Eu nu arunc vorbe în vînt, veți pieri de mînia comanșilor !

— Și, totuși, ca să te convingi cît de puțin ne pasă de mînia voastră, iată-ți lucrurile ! Vreau să văd ce-o să ne faceți !

Își smulse cele două obiecte de la gît și le zvîrli cît colo. În aceeași clipă, își îndemnă calul și, dintr-un salt, trecu peste foc, tăind o breșă în rîndurile comanșilor. Sam, negrul, îl urmă primul și-l răsturnă pe șef. Noi, ceilalți, sărirăm după ei. Vreo zece-cinci-

sprezece comanși fură călcați de cai, printre care și un străjer ce se afla în calea lui Old Death. Zburarăm apoi peste vîlcea, petrecuți de urletul turbat al așa-zișilor noștri prieteni de pînă atunci.

— Iuf ! ne întîmpină o voce. Stați ! Aici e Winnetou !

Strunirăm caii, pe care ni-i luară imediat în primire cîțiva războinici apași. Împreună cu Winnetou, ne continuarăm drumul pe jos, pînă la ieșirea din vîlcea. Acolo totul era pregătit. Chiar și caii putură trece în șir, unul cîte unul.

Cum depășirăm baricada, priveliștea se lărgi. Nu prea departe, doi indieni ședeau ghemuiți lîngă un foc slab, răsucind o frigare. Văzîndu-ne, se ridicară respectuoși și se dădură în lături. La fel procedară și ceilalți apași, retrăgîndu-se după ce ne priponiră caii. La oarecare distanță, pășteau o mulțime de cai ai apașilor sub paza unor străjeri. Totul avea aspect de bivuac. Mișcările erau sigure, precise, ca și cînd toți oamenii aceștia ar fi fost îndelung și minuțios instruiți.

— Frații mei să poftească lîngă foc, ne invită Winnetou. Am pus să se frigă o ciozvîrtă de bivol. Ospătați-vă pînă mă întorc.

— Vei lipsi mult ? se interesă Old Death.

— Nu. Trebuie doar să văd ce se mai întîmplă în vîlcea. Te pomenești că, furioși de a vă fi scăpat din mînă, comanșii se vor lega de războinicii mei. Vreau să le expediez cîteva gloanțe.

Se depărtă. Așezîndu-se tacticos lîngă foc, Old Death își scoase cuțitul și tăie din friptură. Era excelentă. Amîndoi nu mîncaserăm cam de multișor. De altfel, și ceilalți trei abia dacă gustaseră din carnea de cal a comanșilor.

Friptura dispărea văzînd cu ochii. În scurt timp, se întoarse și Winnetou, privindu-mă cercetător. Voia să afle dacă mai e cazul să ne tăinuim prietenia

în fața celorlalți. Drept răspuns, mă ridicai de la foc și-l prinsei de amîndouă mîinile.

— Așadar, n-a mai fost nevoie să bat drumul pînă la Rio Pecos spre a-l întîlni pe fratele meu Winnetou! Sînt nespus de bucuros să te văd aici!

Ne îmbrățișarăm. Old Death înlemni de mirare. Apoi izbucni.

— Dar asta ce-o fi însemnînd? Vă cunoașteți?

— Cum să nu ne cunoaștem! răspunse apașul. E fratele meu, Old Shatterhand!

— Old... Shat... ter... hand! silabisi bătrînul, făcînd o mutră grozav de caraghioasă.

Și după ce eu, rîzînd, confirmai adevărul, bravul Old Death bombăni supărat:

— Va să zică, m-ați mințit, m-ați dus de nas! Pe mine, Old Death! Auzi! Old Shatterhand! Și dumnealui mi-o juca pe novicele, ba înghițea chiar porecla de *greenhorn!*

Îi lăsarăm pe toți să se mire singuri, căci Winnetou avea să-mi spună multe.

— Fratele meu știe că am fost la fortul Inge. Acolo am aflat că...

— Știu totul. Cînd vom avea mai mult răgaz, îți voi povesti cum am aflat întîmplarea. Acuma, însă, mă interesează ce s-a făcut cu cei zece albi care au poposit printre comanși și pe urmă au șters-o cu iscoadele tale, așa-zișii Topia?

— Au plecat.

— Încotro?

— Spre Chihuahua, la Juarez.

— Prin urmare, au și plecat?

— Da. Erau foarte grăbiți. Ziceau că întîrziaseră din pricina ocolului făcut împreună cu comanșii.

— Mare păcat! Printre ei se aflau și cei doi inși pe care vreau să pun mîna.

— Iuf, iuf! Asta n-o știam. Ei mi-au spus că trebuie să fie într-o anume zi la Chihuahua și că se grăbesc pentru că au pierdut o mulțime de timp. Ca prieten al lui Juarez, i-am ajutat să plece cît mai repede. Le-am dat cai odihniți, alimente și, drept călăuze, pe cei doi Topia, care cunosc bine drumul prin Mapimi spre Chihuahua. Spuneau că nu mai au nici un minut de pierdut.

— Asta mai lipsea! Provizii, cai odihniți, călăuze pricepute! Îl și aveam pe Gibson în mînă! Acum îmi scapă iarăși!

Winnetou se gîndi o clipă, apoi spuse:

— Fără să vreau, am săvîrșit într-adevăr o mare greșeală. Dar am s-o repar. Îl voi prinde pe Gibson. Misiunea pe care o aveam în Matagorda s-a încheiat; îndată ce-i voi învăța minte pe comanși, voi fi liber și te voi însoți. Vă dau caii cei mai buni și, dacă nu se întîmplă ceva neprevăzut, îi ajungem pe albi pînă a doua zi la prînz.

Deodată, un apaș veni în goană dinspre vîlcea și raportă:

— Cîinii de comanși au stins focul și au ieșit din tabăra lor. Se pregătesc să ne atace.

— Vor păți-o ca și pînă acum, răspunse Winnetou. Dacă frații mei albi doresc să mă urmeze, îi conduc într-un loc de unde vor auzi totul.

Ne ridicarăm imediat în picioare. Winnetou ne conduse înapoi, pînă aproape de baricade. Acolo îi întinse lui Old Death capătul de jos al unui *lasso* agățat de stîncă și rosti:

— Urcați pînă la vreo două staturi de om. Acolo vedeți niște copăcei. Îndărătul lor e poteca pe care au tăiat-o războinicii apași. Eu nu vă pot însoți; trebuie să alerg la oamenii mei.

Între timp, desprinse un obiect spînzurat de peretele stîncii. Era pușca lui.

— Hm ! bodogăni Old Death. Să te sui vreo douăsprezece picioare pe un *lasso* subțirel ca ăsta ! Doar n-oi fi maimuță care se cațără pe liane ! În sfîrșit, hai să încerc.

Totuși izbuti. Îl urmai și eu, apoi ceilalți, desigur, nu fără eforturi. Ajunserăm la un copac cu rădăcinile înfipte în stîncă, de trunchiul căruia era legat *lasso*-ul. Alături, niște arbuști camuflau poteca. Era întuneric beznă, așa că mai degrabă pipăiam decît vedeam locul. Înaintarăm astfel cîte puțin, orbecăind, pînă ce Old Death se opri. Rezemați de stîncă, ne puserăm pe așteptare. Îmi făcea impresia că peste vîlcea coborîse liniștea de plumb a morții. Oricît îmi încordam auzul, nu deslușeam decît zbîrnîitul ușor al nărilor lui Old Death care adulmeca aerul.

— Niște nătărăi comanșii ăștia, nu-i așa ? mi se adresă el. De acolo, dinspre dreapta, simt că vine miros de cai aflați în mișcare. Da, da, în mișcare ! Pentru că atunci cînd caii stau pe loc, mirosul e cu totul altul, gros, leneș ca să zic așa ; poți să-ți vîri nasul în el. Cînd caii merg, mirosul devine mai rar, mai fluid, se răspîndește ușor. Oricît de curios ar părea, totuși un *westman* deslușește după densitatea mirosului dacă e vorba de niște cai în repaus sau în deplasare. Bineînțeles, cu condiția ca atmosfera să fie liniștită. Acum, iată că-mi vine dinspre dreapta un asemenea iz de cai în mișcare, iar bătrînele mele urechi parcă aud călcătură de copite, ușoară, înăbușită, ca pe iarbă. Cred că acum comanșii se îndreaptă încetișor spre fundul vîlcelei, ca să forțeze ieșirea.

Deodată răsună un glas limpede :

— Ntsa-ho !

Cuvîntul acesta înseamnă *acum*. În clipa următoare, pușca de argint a lui Winnetou trosni de două

ori. Urmară focuri de pistol. O larmă nemaipomenită urcă pînă la noi. Țipetele indienilor răscoleau toată valea. Tomahawkurile vîjîiau prin văzduh. Lupta se încinse.

Nu dură mult. Peste sforăitul și nechezatul cailor, peste vacarmul pe care îl produceau comanșii se înălța victoriosul „Ivivivivi“ strigat de apași. Auzeam cum comanșii se retrag în goană nebună. Oameni și cai fugeau de-a valma spre inima vîlcelei.

— N-am spus eu ? triumfă Old Death. Apașii luptă admirabil. Stau pitiți, trag cu arcul și aruncă sulițele de ți-e mai mare dragul ! În schimb, comanșii sînt toți grămadă ; săgețile, sulițele, gloanțele lui Winnetou, toate nimeresc în plin. Apoi, cînd dușmanul se retrage, apașii sînt destul de deștepți să nu-l urmărească. Ei rămîn frumușel ascunși. Ce rost ar avea să iasă în cîmp deschis, cînd și așa nimeni nu poate să le scape ?

După noul lor eșec, comanșii, parcă amintindu-și de sfatul lui Old Death, rămaseră liniștiți. Urletul încetă, focul dispăru, și astfel apașii nu mai știau ce se întîmplă în tabăra adversă. Mai pîndirăm cîtva timp, dar nici o mișcare nu se produse. Deodată, auzirăm glasul reținut al lui Winnetou :

— Frații mei albi să coboare. Lupta s-a încheiat și nu mai începe din nou.

Ne întoarserăm la copacul de care era legat *lasso*-ul și ne lăsarăm în jos. De acolo, împreună cu Winnetou, revenirăm la micul foc de tabără și ne așezarăm în jurul lui.

— Au încercat de cealaltă parte, zise apașul. Dar nici acum nu le-a mers. Sînt supravegheați cu atenție și nu mai pot face un pas fără să-i simțim. Războinicii mei au pătruns pînă în preajma lor și s-au pitit în iarbă, înșirați de la un capăt la altul al vîlcelei. Orice mișcare a dușmanului e pusă sub control.

Vorbind, își apleca puțin capul spre dreapta, ca și cînd ar fi auzit ceva. Sări apoi brusc în picioare și statura lui se înălță măreață în lumina focului.

— Ce s-a întîmplat ? întrebai.

— Aud copite de cal pe drum pietros. Vine un călăreț, un războinic de-al meu și o să vrea, desigur, să descalece, ca să cerceteze cine șade aici, lîngă foc. De aceea m-am ridicat în picioare ; să vadă de departe că e vorba de Winnetou.

Auzul lui fin nu-l înșelase. Un călăreț se apropie de noi la trap, își struni calul și sări din șa. Căpetenia îl întîmpină oarecum sever. Îl mustră pentru călcătura zgomotoasă a calului.

Războinicul ascultă mustrarea într-o atitudine demnă, respectuoasă. Părea un om mîndru și liber, care recunoaște cu satisfacție înaltele însușiri ale șefului său.

— Sosesc, raportă el.

— Cîți ?

— Toți pînă la unul. Cînd aud chemarea lui Winnetou, războinicii apași nu mai întîrzie în preajma femeilor.

— La ce depărtare se află acum ?

— Vor fi aici o dată cu zorile.

— Bine. Leagă-ți calul și culcă-te lîngă străji. Caută de te odihnește.

Omul făcu întocmai. Winnetou se așeză iarăși lîngă noi. Îi povestirăm despre popasul nostru la *Hacienda del Caballero*, apoi, despre întîmplările din La Grange. Timpul înainta mereu, dar nouă nu ne ardea de somn. Căpetenia asculta cu atenție relatările noastre, intercalînd cîte o scurtă observație sau întrebare. În felul acesta, noaptea trecu pe nesimțite și începu să se crape de ziuă.

La un moment dat, Winnetou întinse brațul și arătă spre apus :

— Frații mei albi se pot convinge încă o dată cît de punctuali sînt războinicii apași. Iată-i !

Ceața vălurea în văzduh ca o apă cenușie, lină, și își strecura trîmbele opace printre culmile munților. Din acest ocean lăptos se iviră mai întîi unul, apoi o coloană lungă de călăreți. Zărindu-ne, capul coloanei se opri pentru un moment și, recunoscîndu-l numaidecît pe Winnetou, se apropie în trap mărunt de noi. Era o căpetenie ; purta două pene de vultur înfipte în chică. De fapt, călăreții nu posedau ceea ce se cheamă harnașament. Își conduceau caii din căpăstru, și atît. Totuși, cum se apropiară în galop elegant și luară poziție în cinci șiruri paralele, ai fi zis că fac parte dintr-o unitate de cavalerie europeană de prim rang. Majoritatea războinicilor aveau puști ; doar cîțiva erau înarmați cu arc, săgeți și suliță. Comandantul unității se întreținu cîtva timp cu Winnetou, după care acesta făcu un semn și, într-o clipă, toți descălecară. Cei fără puști luară în grija lor caii. Ceilalți se îndreptară spre potecă, urcînd unul după altul cu ajutorul *lasso*-ului pe care ne cățăraserăm adineaori. Operația se desfășura într-o liniște totală și atît de precis, de ordonat, încît părea că fiecare își învățase dinainte rostul și locul. Winnetou stătea calm, urmărind cu atenție mișcarea. După ce dispăru și ultimul războinic, căpetenia apașilor se întoarse spre noi :

— Frații mei albi își dau, desigur, seama că, la un ordin al meu, comanșii ar fi făcuți una cu pămîntul.

— Fără îndoială, sîntem convinși, replică Old Death. Dar vrea Winnetou să verse sîngele atîtor oameni ?

— Iar eu vă întreb : merită ei altceva ? Ce fac albii cînd un semen de-al lor e omorît ? Nu-l caută

pe ucigaş ? Şi după ce-l găsesc, nu se adună căpeteniile lor la sfat, pentru a-l judeca şi a-l osîndi la moarte ? De ce le-aţi reproşa apaşilor dacă fac şi ei la fel ?

— Dar vezi că lucrurile nu seamănă întru totul !

— Şi care-i deosebirea ?

— Noi îl pedepsim chiar pe ucigaş. Voi, însă, aveţi de gînd să ucideţi nişte oameni care nici n-au fost de faţă la pustiirea satelor voastre.

— Vina e aceeaşi. Ei au încuviinţat crima. Ei au stat şi au privit cum apaşii noştri pier la stîlpul caznelor. Ei au pus stăpînire pe soţiile şi pe fiicele noastre, pe caii şi pe averea prădată.

— Oricum nu-i poţi numi ucigaşi !

— Nu înţeleg ce vrea Old Death ! Doar voi pedepsiţi cu moartea nu numai pe ucigaşi, ci şi tot soiul de alţi răufăcători. De pildă, orice *westman* îi împuşcă pe hoţii de cai. Dacă cineva răpeşte soţia sau fiica unui alb, e omorît împreună cu toţi părtaşii la această faptă. Şi iată că aici, în vîlcea, se află blestemaţii care ne-au răpit femeile şi fetele, ne-au furat caii. Nu cumva să-i mai împodobim pe deasupra cu ceea ce albii numesc distincţie sau ordin ?

— Fireşte că nu ! În schimb, puteţi să-i iertaţi şi să vă luaţi avutul înapoi.

— Caii îi putem lua, nu însă şi femeile. Cît priveşte iertarea, de ce vrea fratele meu să ne purtăm cu totul altfel decît bunii lui creştini ? Oare pe noi ne iartă creştinii ? Şi, la urma urmei, pentru ce să ne ierte cînd ei sînt aceia care ne cotropesc pămîntul ? Cînd la voi cineva mută o piatră de hotar sau doboară în taină vreo sălbăticiune, îl şi aruncaţi după zidurile temniţei. În schimb, aici ce faceţi ? Unde sînt preriile şi savanele noastre ? Unde sînt hergheliile de cai, cirezile de bizoni şi atîtea alte vite care

ne aparţineau ? Aţi venit hoarde peste hoarde şi orice băieţandru cu puşcă şi-a luat dreptul să ne fure hrana noastră zilnică. Fără nici un temei ne-aţi răpit ţinut după ţinut. Şi cînd omul roşu îşi apără glia, îi ziceţi ucigaş şi-l împuşcaţi laolaltă cu ai săi. Ai vrea să-i iertăm pe nişte răufăcători cărora noi niciodată nu le-am făcut vreun rău ! Atunci de ce nu ne iartă pe noi albii care, fără nici un motiv, seamănă jalea în inimile noastre ? Dacă ne apărăm, e dreptul nostru ; nu ne facem decît datoria. Şi pentru asta voi ne ucideţi. Vă întreb, ce-aţi zice dac-am veni la voi şi v-am sili să trăiţi ca indienii ? Ne-aţi omorî pînă la unul, sau ne-aţi vîrî în case de nebuni. De ce n-am avea dreptul să procedăm şi noi la fel ? Da, toată lumea ţipă că omul roşu e un sălbatic şi nu merită cruţare, că nu va învăţa niciodată ce înseamnă cultura şi de aceea trebuie nimicit. Dar judecaţi cinstit : oare purtarea voastră dovedeşte că aveţi ceea ce se cheamă cultură ?... Mă rog, ajunge ! Acesta mi-e răspunsul. N-o să-ţi placă, ştiu, dar, în locul meu, n-ai vorbi nici tu altfel. *Howgh !*

Rostind această expresie indiană, menită să întărească cele spuse, Winnetou ne întoarse spatele şi se depărtă cîţiva paşi. Se opri apoi, scrutînd depărtarea. Era bîntuit de propriile-i gînduri şi făcea eforturi să se ţină în frîu. Pe urmă reveni şi se adresă lui Old Death :

— Am vorbit cam mult. Nădăjduiesc însă că fratele meu îmi va da dreptate, fiindcă are cugetul drept şi sufletul cinstit. Şi, totuşi, inima mea nu doreşte vărsare de sînge. Gîndul mi-e mai blînd decît vorbele. Credeam că duşmanii noştri, comanşii, vor trimite un sol ca să cădem la înţelegere. Cum n-au făcut-o, nici eu n-ar fi trebuit să-i cruţ. Dar, uite,

am să trimit eu un om să le vorbească în numele meu.

— Asta mă bucură mult, spuse Old Death. Aş fi plecat de aici foarte mîhnit dacă toţi aceşti oameni ar fi fost omorîţi, fără să încerc salvarea lor. Doar sînt şi eu oarecum vinovat că au căzut în mîinile voastre.

— Nu trebuie să ai remuşcări. I-aş fi înfrînt şi fără ajutorul tău, replică Winnetou.

— Dar ştii că alte sute de comanşi se îndreaptă încoace.

— Ştiu. M-am furişat pînă la ei împreună cu Inda-nişo. Nu sînt decît o sută. Îi voi închide aici, în vîlcea, laolaltă cu cei vechi şi, dacă nu se predau, îi omor pe toţi.

— Vezi numai să nu vină prea devreme. Ar trebui să termini mai întîi cu cei de aici.

— Chiar dac-ar veni acum, tot nu mi-e teamă. Dar nu strică să mă grăbesc.

— Ai vreun om potrivit ca să vorbească cu comanşii ?

— Am destui, dar l-aş prefera pe fratele meu alb.

— Cu plăcere. Mă apropii de ei şi-l chem la mine pe şef. Ce condiţii să le pun ?

— Le cerem cîte cinci cai pentru fiecare om ucis în luptă şi cîte zece pentru cei omorîţi la stîlpul caznelor.

— Foarte puţin. Totuşi, acuma, cînd au dispărut marile herghelii de mustangi, nu e prea lesne să faci rost de un cal.

— Să ne înapoieze întreg avutul. Totodată, să ne dea cîte o fată tînără pentru fiecare femeie sau copil ce ne-au răpit. Femei de-ale lor nu ne trebuiesc. Apoi să ne restituie copiii. Crezi că-i prea mult ?

— Deloc.

— Şi, în sfîrşit, să hotărîm împreună locul unde căpeteniile apaşilor şi ale comanşilor să se adune la sfat spre a statornici pacea pentru cel puţin treizeci de veri şi ierni.

— Dacă vor cădea la înţelegere, eu, unul, am să-i felicit.

— Propun ca sfatul să aibă loc chiar în vîlceaua asta unde-i ţinem împresuraţi pe războinicii lor. Tot aici să aducă şi cele hotărîte de noi. Deocamdată, pînă ce-or împlini toate cererile, comanşii să se predea şi vor fi prizonieri.

— Găsesc că pretenţiile tale nu sînt prea mari. Mă duc chiar acum să le vorbesc.

Old Death îşi petrecu puşca pe umăr şi tăie o creangă, semn distinctiv al parlamentarului. Dispăru apoi împreună cu Winnetou. Nu era deloc lipsit de primejdie să te apropii de comanşi ; dar bătrînul nu ştia ce-i frica.

După ce constată personal că Old Death intrase în vorbă cu şeful comanşilor, Winnetou reveni şi ne conduse la caii sosiţi de curînd. Erau acolo şi unii de rasă nobilă, aduşi ca rezervă şi cruţaţi pe drum de povara călăreţului. Aceştia urmau să fie folosiţi numai în situaţii cu totul excepţionale. Restul erau cai de toată mîna, fără calităţi deosebite.

— Am făgăduit fraţilor mei să le ofer cai mai buni, zise Winnetou. Hai să alegem ! Lui Old Shatterhand îi dăruiesc un bidiviu de-al meu.

Alese cinci cai. Eram încîntat de frumuseţea bidiviului. Cei doi Lange şi Sam nu erau mai puţin bucuroşi. Negrul îşi sticli dinţii şi exclamă :

— O-o, ce cal primit ! Negru cum şi Sam ! Şi voinic cum Sam ! Cal şi Sam grozav potriveşte !

Old Death se întoarse după aproximativ trei sferturi de oră. Era serios şi grav. Fusesem convins că,

dată fiind situaţia lor desperată, comanşii vor accepta condiţiile lui Winnetou, dar chipul bătrînului *westman* arăta contrariul.

— Fratele meu îmi aduce, desigur, vestea ce o bănuiam, îl întîmpină Winnetou. Comanşii refuză.

— Din păcate, da.

— Marele Spirit le-a luat mintea, ca să-i pedepsească pentru faptele lor. El nu vrea ca ei să aibă parte de îndurare. Şi de ce nu se învoiesc ?

— Încă mai speră că vor învinge.

— Le-ai comunicat că mi-au mai sosit peste cinci sute de războinici ? Le-ai spus şi unde se află ?

— Le-am spus totul, dar nu vor să creadă. Ba m-au luat şi peste picior.

— Atunci, nu le rămîne decît moartea. Întăririle lor vor veni prea tîrziu.

— Cînd mă gîndesc cîţi vor pieri, zău dacă nu mi se face părul măciucă !

— Fratele meu are dreptate. Deşi nu mă încearcă vreo teamă totuşi simt că inima mi-e grea la gîndul că va trebui să fac semnul pierzării. N-am decît să ridic un braţ şi toate puştile prind să trosnească. Dar hai să mai fac o ultimă încercare ! Poate că Marele Spirit le va lumina pentru o clipă mintea. Mă voi duce chiar eu să le vorbesc. Fraţii mei să mă însoţească pînă la baricade. Dacă nici cuvîntul meu nu va găsi urechi care să-l audă, atunci Manitu va înţelege că nu fac decît să-i împlinesc voia.

Ne deplasarăm împreună pînă la baricade. Acolo Winnetou se săltă cu ajutorul *lasso*-ului pînă sus, pe poteca tăiată de apaşi — în aşa fel încît să fie văzut de războinicii comanşilor. De altfel, nici nu ajunse bine sus, că şi porni o ploaie de săgeţi. Dar bătaia lor era prea scurtă. Se auzi şi un foc de armă. Era puşca „Biberului alb" cu care noul şef al comanşilor trase asupra lui Winnetou. Glonţul se izbi de stîncă,

în timp ce apaşul îşi văzu de drum ca şi cînd n-ar fi auzit nimic. Apoi se opri şi îşi înălţă glasul. Vorbi preţ de cinci minute pe un ton răspicat, energic. La un moment dat, în timpul vorbirii, făcu un semn cu braţul şi văzurăm cum toţi războinicii săi, pînă hăt-departe în jurul vîlcelei, se ridicau din ascunzişuri pentru a fi observaţi de duşmani. Aceştia nu puteau să nu priceapă că sînt împresuraţi de un inamic care dispune de forţe superioare. Încercarea lui Winnetou de a-i convinge că n-au nici o şansă de reuşită şi că e preferabil să depună armele era un gest cît se poate de leal şi de generos. Căpetenia apaşilor îşi reluă apoi discursul.

Deodată, dispăru fulgerător din ochii noştri şi, în aceeaşi clipă, răsună încă un foc.

— Şeful comanşilor trage iar asupra lui Winnetou, constată Old Death. Ăsta e răspunsul. Noroc că apaşul a sesizat la timp primejdia şi, într-o frîntură de secundă, s-a lăsat la pămînt. Acum însă... ia uitaţi-vă !

La fel de repede cum se pitise, Winnetou ţîşni iarăşi în sus, îşi potrivi la ochi puşca de argint şi trase. Un urlet prelung al comanşilor cutremură vîlceaua.

— L-a pocnit pe şef, zise Old Death.

Acum Winnetou tăie cu mîna un semn pe orizontală.

Apaşii, cîţi îi puteam cuprinde cu privirea, duseră toţi armele la ochi. Trosniră pe puţin vreo patru sute de puşti...

— Veniţi, domnilor ! ne îndemnă bătrînul *westman*. Să nu asistăm la spectacol. E prea „indian" pentru ochii mei, deşi trebuie să recunosc că nătărăii de comanşi îşi merită soarta. Winnetou a făcut tot ce a putut ca să evite prăpădul.

Ne întoarserăm la cai, unde Old Death își cercetă pe îndelete darul. Mai răsună o salvă, apoi strigătul de victorie al apașilor.

După cîteva minute se înapoie și Winnetou. Pe chipul lui stăruia ca o umbră a suferinței. El rosti :

— În corturile comanșilor va fi numai jale și bocet. Nimeni dintre războinicii lor nu va mai veni acasă. Marele Spirit a vrut ca morții noștri să fie răzbunați și dușmanii m-au silit la neîndurare. Dar ochii mei nu mai pot privi această vale a morții. Ce-a mai rămas de făcut, vor face războinicii mei. Las totul în seama lor. Eu plec numaidecît cu frații mei albi.

Într-o jumătate de oră pornirăm la drum, aprovizionați din belșug cu cele necesare. Winnetou mai luă cu el zece apași, dintre cei mai buni călăreți. Cu cîtă bucurie părăseam, în sfîrșit, aceste locuri blestemate !

Mapimi se găsește pe teritoriul celor două provincii mexicane Chihuahua și Chohahuila. E o regiune de șes, foarte întinsă, aparținînd platoului înălțat la peste o mie și o sută de metri față de nivelul mării. Cu excepția limitei de nord, regiunea e înconjurată de un lanț de stînci abrupte, calcaroase, despărțite prin numeroase rîpe de ținutul Mapimi propriu-zis. Acesta e alcătuit din terenuri ondulate, neîmpădurite, cu iarbă sărăcăcioasă, care alternează cu întinderi de nisip arareori punctate de mărăciniș. Ici-colo se înalță în acest șes golaș cîte un deal singuratic. Adeseori pămîntul se cască pînă în străfund, iar călătorul e nevoit să facă drumuri lungi pentru a ocoli prăpăstiile. Totuși, Mapimi nu este cu totul lipsit de apă cum îmi imaginasem eu. Există lacuri care, deși cele mai multe seacă pe vreme de arșiță, dăruiesc totuși umiditate aerului și permit perpetuarea unei oarecare vegetații în preajma lor.

Către unul din aceste lacuri, Laguna de Santa Maria, ne îndreptam noi. Se afla la aproximativ patruzeci și șase mile engleze de vîlceaua unde se desfășurase masacrul, deci o bună zi de marș după o noapte nedormită. Călăream aproape numai prin văgăuni, care se țineau lanț și ne închideau orice perspectivă.

Soarele nu pătrundea la noi decît arareori, și atunci doar pentru cîteva clipe. În plus, trebuia să cotim ba la dreapta, ba la stînga, ba să ne întoarcem înapoi, încît aproape că pierdeam orientarea în teren.

Cobora seara cînd atinserăm țărmul lacului. Pămîntul era nisipos. În locul unde poposirăm, nu creștea nici un copac, doar niște specii necunoscute de arbuști. Apa se odihnea tulbure, înconjurată de mărăciniș sărac și învecinîndu-se cu un șes mărginit spre apus de cîteva coline joase. Soarele se și culcase îndărătul colinelor. Pe înălțimi, razele mai ardeau cu toată puterea ; în schimb, prin văgăunile strîmte și adînci aprope că dîrdîiai de frig. Sus, unde poposeam, pămîntul radia o căldură la care puteai coace cozonaci. Dar în cursul nopții, după ce aerul absorbi dogoarea, se făcu atît de rece, încît ne învelirăm temeinic în păturile noastre de lînă.

În zori ne reluarăm drumul, mai întîi exact spre vest. Dar apoi furăm nevoiți să tot mergem în ocol din cauza rîpelor. Să cobori pe astfel de stînci prăpăstioase ar fi practic imposibil dacă natura n-ar fi avut grijă să formeze un fel de scări, deși și acestea pline de primejdie. Iar dacă ai coborît, cată să mai ieși de-acolo ! Trebuie să treci călare un șir lung de văgăuni sumbre, întunecoase, și de gropi prăvălatice, pînă ce, după multe peripeții, ajungi în sfîrșit sus, pe teren mai deschis. Dar și acolo nu e nici o plăcere. Călăreț și cal parcă sînt suspendați

deasupra stîncilor. Sus, un petic de cer fierbinte ; jos prăpastie căscată amenințător. Și în acele adîncimi nu se găsește strop de apă, numai bolovăniș, numai piatră seacă și dezolantă. În văzduh rotesc vulturii, însoțindu-l pe drumeț din zori pînă-n seară. Cînd omul se dă odihnei, coboară și ei la mică depărtare, iar în zori își continuă urmărirea, avertizîndu-l cu glasuri aspre, flămînde, că nu așteaptă decît să-și dea duhul sau să cadă în prăpastie cu cal cu tot. Altminteri, cel mult dacă zărești cîte un șacal jigărit, scheletic, dispărînd ca o fantomă după vreo stîncă, pentru ca să reapară apoi hămesit și sperînd, asemenea vulturilor, într-un eventual ospăț.

Către prînz trecurăm iarăși printr-un fel de labirint fără sfîrșit, apoi străbăturăm în galop o cîmpie verde. Acolo descoperirăm urmele a cel puțin zece călăreți venind dinspre dreapta în unghi ascuțit. Winnetou găsea că acestea sînt urmele ce ne interesează. Desluși chiar, după tiparul copitei, caii potcoviți ai albilor și caii nepotcoviți ai celor doi pretinși Topia pe care dînsul îi trimisese ca însoțitori. Old Death susținea, de asemenea, că ne aflăm pe drumul cel bun. Din păcate, constatarăm că Gibson cîștigase față de noi un avans de cel puțin șase ore. Bănuind că vor fi urmăriți, el și grupul lui călăriseră, probabil fără ostenire, toată noaptea.

Spre seară, Old Death, care mergea în frunte și se cam distanțase de noi, își struni calul și așteptă să ne apropiem. Pe acolo treceau dinspre sud alte urme, provenind de la vreo treizeci-patruzeci de călăreți dispuși în șir unul cîte unul, ceea ce îngreuia stabilirea exactă a numărului. Acest fel de a călări în monom ca și faptul că toți caii erau nepotcoviți, ne duse la concluzia că e vorba de indieni. Călăreții cotiseră dinspre stînga în direcția noastră. După ce, prin comparație, stabilirăm vechimea urmelor — aprope identică cu a celor întîlnite la prînz — se trezi în noi bănuiala că, de fapt, indienii aceștia se întîlniseră cu albii. Old Death se foi, se socoti, apoi spuse :

— Mă întreb ce fel de indieni or fi fost ? Apași nicidecum. Prin urmare, nu ne putem aștepta la nici o plăcere.

— Fratele meu alb are dreptate, îl aprobă Winnetou. Apași nu se mai găsesc acum pe-aici. Și în afara lor, numai hoarde vrăjmașe dacă mai circulă de obicei prin această vale din Mapimi. Să fim deci cu băgare de seamă.

Pornirăm iar și ajunserăm curînd la punctul unde indienii îi întîlniseră pe albi. Probabil că ambele grupe se opriseră aici și duseseră tratative. Rezultatul părea să fi fost favorabil albilor ; indienii îi luaseră sub ocrotirea lor. Aceasta reieșea din faptul că cele două călăuze, oamenii lui Winnetou, se desprinseră de grup. Urmele lor duceau în altă parte.

După cîtva timp, sub niște dealuri acoperite cu iarbă și tufăriș, dădurăm — lucru rar în acele locuri — peste izvorul unui pîrîiaș unde fugarii își adăpaseră caii. Malurile pîrîului erau aproape golașe, încît puteai urmări cursul apei pînă hăt-departe, spre nord-vest. Old Death își puse palma streașină la ochi și se uită lung în josul pîrîului.

— Văd în depărtare două puncte. Parc-ar fi lupi. Dar ce vor fi făcînd acolo ? Dac-ar fi cu adevărat lupi, ar șterge-o numaidecît ; nici o fiară nu e mai fricoasă ca lupul de prerie.

— Frații mei să tacă un pic ! interveni Winnetou. Parcă aud ceva.

Făcurăm liniște deplină și, într-adevăr, dinspre cele două puncte venea ca o chemare stinsă, desperată.

— E glas de om ! stabili Old Death. Hai într-acolo!

Încălecarăm repede. Simţind că ne apropiem, cele două fiare care stătuseră pe mal o rupseră la fugă. Şi iată că din apă se iţea capul descoperit al unui om. Era asaltat de ţînţari. I se vîrau în ochi, în urechi, în nas, în gură.

— Salvare, señores, pentru Dumnezeu ! îngînă el în spaniolă. Mor, nu mai pot !

Bineînţeles că sărirăm imediat din şei.

— Ce-i cu dumneata ? întrebă Old Death tot în spaniolă. Cum de-ai ajuns acolo ? De ce nu ieşi la mal ? Apa nu-i deloc adîncă. Nici două picioare.

— Sînt îngropat.

— Cum ? Pe toţi dracii ! Îngropat de viu ? Dar cine a făcut pozna asta ?

— Nişte indieni şi albi împreună.

Abia atunci băgarăm de seamă că urmele unor tălpi se înşirau pe mal în direcţia victimei.

— Să-l scoatem numaidecît ! Haidem, domnilor ! Cum n-avem unelte, îl despresurăm cu mîinile.

— Am o sapă aici, la spatele meu. Mi-au vîrît-o în nisip, rosti omul gemînd.

— O sapă ? Ce caută la dumneata ?

— Eu sînt *gambusino*, căutător de aur. Oameni ca mine nu se despart de sapă şi tîrnăcop.

Găsirăm unealta, intrarăm în apă şi ne puserăm pe lucru. Fundul apei era moale, nisipos, încît săpatul nu ne ceru prea multă trudă. Descoperirăm abia acum că gîtul îi era legat de o lance înfiptă bine în pămînt, în spatele său, astfel încît victima să nu-şi poată înclina de loc capul. Apa i se ridica pînă sub bărbie, dar imobilizat cum era, omul n-ar fi reuşit să soarbă măcar o picătură. Afară de aceasta, îi unseseră faţa cu carne proaspătă, sîngerîndă ca să atragă insectele şi să-l chinuiască. O degajare din această poziţie i-ar fi fost imposibilă : mîinile şi picioarele îi erau legate. Groapa în care îl scufundaseră avea o adîncime de peste doi coţi. Cînd, în sfîrşit, îl scoaserăm la suprafaţă şi îi slobozirăm legăturile, omul leşină. Nici nu era de mirare. Fusese despuiat de haine şi biciuit pe spate pînă la sînge.

Dar omul îşi recăpătă curînd cunoştinţa şi-l duserăm spre locul unde aveam intenţia să poposim. Înainte de toate, îi dădurăm să mănînce. Scosei apoi o cămaşă din cobur şi încropirăm din ea un bandaj. În cele din urmă, omul porni să ne lămurească asupra celor întîmplate.

— Am lucrat ultima oară într-o *bonanza*, într-un zăcămînt de aur situat în munţi, la o zi depărtare de aici. Aveam acolo un camarad, un yankeu, pe nume Harton, care...

— Harton ? îl întrerupse Old Death. Şi mai cum ?

— Fred.

— Nu ştii unde s-a născut ? Cîţi ani are ?

— E din New York. Cred că numără vreo şaizeci de ani.

— Ţi-a spus cumva dacă are familie ?

— Nevasta i-a murit. Un fecior al lui lucrează la San Francisco, dar nu ştiu în ce meserie. Îl cunoaşteţi cumva ?

Old Death părea extrem de agitat. Ochii îi ardeau şi obrajii lui căzuţi se îmbujoraseră. Făcea însă eforturi să rămînă stăpîn pe sine. Răspunse pe un ton mai indiferent :

— Da, l-am cunoscut cîndva. Se pare că avea o situaţie foarte bună. Ţi-a vorbit şi de asta ?

— Mi-a spus că părinţii săi fuseseră oameni onorabili şi că dînsul apucase la început calea negustoriei. Cică treptat-treptat ajunsese la o poziţie ex-

celentă, dar un frate ticălos se tot ţinea de capul lui şi-l sugea ca o lipitoare.

— Ştii şi numele fratelui ?

— Da, Henry.

— Exact. Sper că voi avea ocazia să-l revăd pe Harton al dumitale.

— Cam greu. Cred că nu mai are mult de trăit. L-au dus cu ei bandiţii care m-au îngropat aici.

Old Death se încordă ca un arc gata să sară. Dar se stăpîni din nou şi întrebă liniştit :

— Cum s-a ajuns la situaţia asta ?

— Tocmai voiam să vă spun. Harton fusese, aşadar, negustor, însă fratele său îi mîncase toată averea minţind şi escrocînd. Şi, totuşi, omul pare să-l mai iubească şi azi pe neisprăvitul de frate-său care l-a ruinat. După ce a sărăcit, s-a ocupat de una, de alta, însă fără noroc. Într-un timp, s-a angajat ca *vaquero*. Pe scurt : a încercat de toate şi fără succes, pînă ce s-a alăturat căutătorilor de aur. Numai că nu avea stofă de aventurier. În meseria asta de *gambusino* i-a mers tot pe dos.

— Nici n-ar fi trebuit să se apuce de ea !

— Dumneavoastră, señor, vă vine uşor să vorbiţi. Milioane de oameni nu ajung niciodată ceea ce ar dori sau pentru ceea ce ar avea chemare, ci se ocupă cu treburi pentru care n-au pic de talent. Poate că vreun motiv ascuns l-a determinat pe Harton să-şi încerce norocul printre căutătorii de aur. Fratele lui asta făcuse. Şi ce mai baftă a avut !

— Dar povestea e cam încurcată. Cum se face că destrăbălatul după ce ajunge un *gambusino* atît de norocos, îl despoaie totuşi pe fratele său de toată averea ? Păi, unul ca el trebuie să se fi scăldat în bani !

— Şi dacă i-a tocat mai repede decît i-a găsit ? Fratele lui Harton era un risipitor fără pereche. Bietul Fred, cînd a venit la Chihuahua, a căutat să se angajeze la patronul meu. Atunci l-am cunoscut şi l-am îndrăgit, un caz rar de altfel, pentru că pizma şi duşmănia domnesc aproape pretutindeni printre căutătorii de aur. De atunci am săpat împreună.

— Cum îi zice patronului dumitale ?

— Davis.

— Nu mai spune ! Ştii cumva engleza, señor ?

— Ca şi spaniola.

— Atunci fă-mi hatîrul să vorbim englezeşte, deoarece doi dintre tovarăşii mei nu înţeleg spaniola. Or, povestirea dumitale îi va interesa, desigur, extrem de mult.

Şi Old Death arătă spre cei doi Lange.

— De ce i-ar interesa chiar atît de mult ? întrebă străinul.

— Ai să vezi numaidecît. Auziţi, master Lange, omul acesta e căutător de aur şi se află în slujba unui anume Davis din Chihuahua.

— Cum ? Davis ? sări fierarul. Păi ăsta e patronul ginerelui meu !

— Nu vă grăbiţi, *sir !* Poate că există mai mulţi inşi cu acelaşi nume.

— Dacă acest master se referă la domnul Davis care exploatează zăcăminte de aur şi de argint, atunci nu există decît unul singur, preciză omul pe care îl salvasem.

— Exact ! La el mă gîndeam ! se bucură Lange. Îl cunoaşteţi ?

— Cum să nu-l cunosc ! Doar mi-e patron !

— Şi pe ginerele meu ?

— Cine anume ?

— Un german. Îi zice Uhlmann. A studiat la Freiberg.

— Da, da. E director de mine și cîștigă bani grei. De cîteva luni lucrurile s-au întors în așa fel, încît e pe cale să ajungă chiar asociatul patronului. Sînteți, va să zică, socrul lui Uhlmann ?

— Păi, cum ! E căsătorit cu fiica mea, Agnes.

— Noi îi spunem señora Inez. O cunoaștem bine, *sir !* Auzisem că părinții ei ar locui în Missouri. Vreți să-i faceți o vizită ?

— Da, da.

— Atunci nu e nevoie să mai mergeți pînă la Chihuahua. O luați de-a dreptul spre *bonanza* de care am pomenit adineauri. Nu știați ? E proprietatea ginerelui dumneavoastră ! Nu de mult, la o excursie în munți, a descoperit un zăcămînt de aur excepțional de bogat. Señor Davis i-a pus la dispoziție lucrători ca să înceapă imediat exploatarea. Acum, munca se desfășoară din plin și rezultatele sînt atît de bune, încît señor Davis pare să se gîndească la o tovărășie foarte rentabilă pentru amîndoi.

— Grozav ! Ai auzit, Will ?

Se adresase fiului său. Acesta tăcea și plîngea de bucurie.

Firește că și noi, ceilalți, ne bucuram sincer de neașteptata veste care îi fericea pe tovarășii noștri. Old Death făcea tot soiul de grimase care, deși foarte anapoda, nu reușeau să ascundă tîlcul lor ; bătrînul *westman* era mișcat pînă în adîncul sufletului.

Trecu un timp pînă să se mai potolească emoția produsă de această știre senzațională.

Apoi străinul își reluă povestirea.

— I-am ajutat lui Harton să pună în funcțiune *bonanza.* Pe urmă, ne-am pus în gînd să cercetăm dacă nu cumva există aur prin Mapimi. Timp de trei zile am cutreierat ținutul călare, dar n-am găsit nici o urmă de zăcămînt. Azi, înainte de amiază, am poposit la pîrîul acesta. Nu dormisem aproape de loc toată noaptea și eram obosiți. Ne-a furat somnul. Cînd ne-am trezit, eram înconjurați de o mulțime de albi și de indieni

— Ce fel de indieni ?

— Din tribul Cimarra, patruzeci la număr. Și zece albi.

— Cimarra ! Păi ăștia sînt cei mai periculoși dintre banditii care vîntură regiunea. Și toată haita asta a tăbărît pe doi bieți oameni fără apărare ? De ce ? Oare se dușmănesc cu albii ?

— Nu se știe niciodată de partea cui sînt ; nici tu prieteni, nici tu dușmani. Se feresc pe cît posibil să-și dea pe față ostilitatea, de altfel sînt și prea slabi pentru o luptă deschisă, dar nici nu ni se alătură vreodată în mod sincer, amical. Ceea ce implică primejdii și mai mari decît dușmănia declarată ; nu știi la ce să te aștepți.

— Mă întreb ce i-a făcut, totuși, să se poarte chiar atît de crunt cu voi. Poate i-ați provocat...

— Cîtuși de puțin. Dar señor Davis ne echipase excelent. Aveam cîte doi cai, arme bune, muniții, hrană, unelte și toate cele necesare pentru un popas mai îndelungat într-o regiune atît de pustie.

— Hm ! Firește că toate astea sînt foarte atrăgătoare pentru niște indivizi puși pe jaf.

— Ne-au înconjurat întrebîndu-ne cine sîntem și ce căutăm. Le-am spus adevărul. Atunci s-au făcut foc, susținînd că Mapimi, cu toate bogățiile solului și subsolului, le aparține exclusiv lor. Apoi ne-au cerut să le dăm lucrurile noastre.

— Și v-ați supus ?

— Harton, mai deștept, le-a dat totul. Eu, însă, am pus mîna pe armă, nu ca să trag (față de numărul

lor mare ar fi fost o nebunie !), ci ca să-i intimidez. Atunci au sărit pe mine, m-au doborît și m-au despuiat pînă la piele. Albii nu ne-au dat nici o mînă de ajutor ; în schimb, ne-au sîcîit cu tot felul de întrebări. Cum nu voiam să răspund, m-au biciuit cu *lasso*-urile. Și de data asta Harton s-a descurcat mai bine. Le-a spus totul, pînă și despre *bonanza* lui señor Uhlmann. Aici albii au devenit foarte atenți. L-au obligat pe Harton să le descrie locul, dar am intervenit eu și l-am sfătuit să tacă. Drept pedeapsă, m-au legat și m-au îngropat aici, iar pe Harton l-au bătut pînă le-a mărturisit toate amănuntele. Totuși, bănuind că i-ar fi putut induce în eroare, l-au dus cu ei sub amenințarea că, dacă pînă mîine seară nu vor fi ajuns la mină, îl vor ucide în chinuri groaznice.

Deși îl cunoșteam din atîtea împrejurări, Old Death mi se părea acum foarte straniu. O hotărîre crîncenă, sălbatică, neînduplecată i se întipări pe obraz. Arăta ca un om ferm decis să nu-și cruțe de loc victima, să o șteargă de pe fața pămîntului.

Cu o voce aspră, răgușită, întrebă :

— Și crezi că s-au dus direct la *bonanza ?*

— Da. Vor să atace și să jefuiască mina. Se află acolo mari rezerve de muniție, provizii de alimente și tot felul de obiecte valoroase, chiar și cantități mari de argint.

— Pe toți dracii ! Își vor împărți prada. Albii vor lua metalul, indienii restul. Cît e pînă la mină ?

— O zi călare. Mîine seară ar putea ajunge acolo, dacă Harton nu-mi urmează sfatul.

— Ce sfat ?

— L-am îndemnat să-i poarte pe drum ocolit. Speram ca, între timp, să treacă cineva pe-aici și să mă salveze. În acest caz, gîndeam să-l rog pe salvatorul meu ca să mîie la galop și să-i prevină

pe cei din *bonanza*. Eu însumi nu văd cum să-i anunț, de vreme ce nu am cal.

Old Death căzu o clipă pe gînduri, apoi zise :

— De preferat ar fi să plecăm numaidecît și să ne ținem de urmele acestor canalii, însă numai pînă se întunecă. Apoi se schimbă situația. N-ai putea dumneata să ne descrii drumul încît să ne orientăm și noaptea ?

Omul răspunse negativ, sfătuindu-ne categoric să nu ne deplasăm în cursul nopții. Ca urmare, Old Death hotărî să așteptăm pînă în zori.

— Va să zică noi, șaisprezece inși, socoti el, am avea de-a face cu patruzeci de indieni și zece albi ; cred că nu e cazul să ne temem. Cum erau înarmați indienii Cimarra ?

— Doar cu sulițe, arcuri și săgeți, răspunse străinul. Însă acum dispun și de cele două puști, precum și de pistoalele noastre.

— Nu-i nimic. Ei nu se pricep să mînuiască asemenea arme. De altfel, vom căuta să ne folosim de orice împrejurare favorabilă. Oricum, primul lucru e să aflăm precis unde se află zăcămîntul. Ziceai că e atît de ascuns, încît nu poate fi descoperit decît întîmplător. Asta n-o pricep. Trebuie ca *bonanza* să fie totuși în apropierea vreunei ape. Or, aceasta, desigur că izvorăște dintr-o rîpă, să zicem, care nu se poate să nu bată la ochi dacă ținutul e deschis și neîmpădurit. Descrie-mi locul !

— Închipuiți-vă o văgăună tăiată adînc în pădurea lățită la centru și împrejmuită de stînci înalte, calcaroase, foarte bogate în zăcăminte de argint, aramă și plumb. Pădurea împresoară văgăuna din toate părțile ; pînă și pe pereții de piatră cresc arbori și tufe. Din adînc izvorăște un fir de apă care, lărgindu-se treptat, devine un pîrîiaș. Văgăuna, sau mai curînd valea aceasta are o lungime de vreo

două mile engleze, dar nicăieri nu se arată vreo potecă, vreun coborîş. Singurul punct de trecere se află chiar pe albia pîrîului şi anume la ieşirea acestuia din vale. Dar acolo, între stînci şi firul apei, nu e loc decît pentru trei oameni umblînd pe jos sau doi călăreţi alăturaţi.

— Înseamnă că acolo e o foarte bună poziţie de apărare împotriva unui atac !

— Bineînţeles. Altă trecere nu există, cel puţin pentru oamenii care nu populează actualmente această vale. În inima ei se munceşte. Cum uneori drumul de o jumătate de ceas pînă la ieşire crea dificultăţi în muncă, señor Uhlmann a pus să se amenajeze într-un anume loc o altă trecere. Acolo peretele stîncos urcă mai lin. S-au tăiat trepte ascunse sub un fel de streaşină solidă de copaci doborîţi şi de crengăriş. Astfel, treptele sînt invizibile pentru orice ochi neavertizat.

— Oho ! Pun rămăşag că eu aş descoperi imediat aceste faimoase trepte. Chiar voi înşivă, doborînd arborii, v-aţi trădat secretul. Un loc despădurit indică prezenţa oamenilor.

— Nici n-aţi bănui că aceşti copaci sînt doborîţi. Oamenii au lucrat din greu, folosindu-se de *lasso*-uri şi riscîndu-şi viaţa. Să mă înţelegeţi bine ! Copacii n-au fost tăiaţi. Nu veţi întîlni nicăieri cioturi. Au fost desprinşi din rădăcini şi înclinaţi încet-încet peste văgăună. Cam la treizeci de oameni ţineau cu otgoane fiece copac pentru ca să nu se prăbuşească, ci să lunece treptat, oprindu-se sus, pe podişul de piatră.

— Aşa de mulţi lucrători are Uhlmann ?

— Acum sînt la vreo patruzeci.

— Ei, atunci nu trebuie să ne îngrijorăm în cazul unui atac. Şi legătura cu lumea de afară ?

— Odată la două săptămîni vin convoaie de catîri care aduc cele necesare şi încarcă în schimb minereul.

— Intrarea e păzită ?

— Numai noaptea, cînd majoritatea oamenilor se odihnesc. De altfel, a fost angajat şi un vînător care toată ziua cutreieră împrejurimile şi asigură aprovizionarea cu vînat. Astuia nimic nu-i scapă.

— S-au construit şi case ?

— Nu. Señor Uhlmann locuieşte într-un cort spaţios. Acolo se adună toată lumea după lucru. În alt cort învecinat e magazia de materiale. Amîndouă corturile se reazemă de peretele stîncos. În dreptul lor, rînduite în semicerc, se află nişte bordeie improvizate unde stau lucrătorii.

— Dar de sus, de pe muchea acestei clădiri, probabil că orice străin poate vedea corturile, nu-i aşa ?

— Nu. Corturile sînt ascunse sub nişte coroane de arbori şi, în plus, acoperişul nu e ca de obicei din foaie de cort albă, ci dintr-o pînză cauciucată şi de culoare închisă.

— Aşa da. Şi cum staţi cu armele ?

— Excelent. Toţi lucrătorii au cîte o armă cu două ţevi, cuţit şi pistol.

— Dacă-i aşa, atunci drăguţii de Cimarra n-au decît să poftească ! Bineînţeles, cu condiţia ca noi să sosim înaintea lor. Mîine va trebui să ne punem caii la grea încercare. Haideţi dar să ne culcăm, să ne odihnim cu toţii, oameni şi cai.

Dar iată că, deşi nu dormisem deloc în noaptea precedentă, somnul rîvnit mă ocolea. Gîndul că a doua zi voi pune, în sfîrşit, mîna pe Gibson, nu-mi dădea pace. Nici Old Death nu dormea. Se tot foia sub pătură. Era într-o stare neobişnuită. Ba suspina, ba îşi spunea sieşi nişte vorbe pe care, deşi eram culcaţi alături, nu le desluşeam. Ceva îi împovăra inima. De altfel, nu-mi scăpase tulburarea lui în mo-

mentul cînd străinul *gambusino* adusese vorba despre Harton și nu mi-o explicam decît prin faptul că bătrînul cercetaș îl cunoscuse într-adevăr pe omul în cauză. Sau poate va fi avut cu el relații care depășeau o simplă cunoștință trecătoare ?

După vreo trei ore de veghe, Old Death se sculă. Cîteva clipe, stătu să ne asculte respirația și să se convingă că dormim. Apoi se strecură pe tăcute, mergînd de-a lungul pîrîului. Straja, un indian, îl lăsă să treacă. Eu rămăsei pe loc în așteptare. Se scurse astfel un sfert, două, trei sferturi de oră. Bătrînul tot nu venea. Atunci mă ridicai și eu din culcuș, luînd-o pe urmele lui.

Se depărtase mult. Îl zării abia după vreo zece minute. Stătea la malul apei, întors cu spatele spre mine și privind discul lunii. Deși nu-mi dădeam osteneala să calc fără zgomot, totuși iarba îmi înăbușea pașii. Dar și așa Old Death m-ar fi simțit dacă n-ar fi fost atît de cufundat în gînduri. Abia cînd ajunsei aproape de tot, bătrînul tresări și întoarse capul.

— La naiba ! Cine ești ? Ce tot îmi dai tîrcoale ? Ți-a venit poftă de glonț...

Deodată, tăcu. Cine știe unde-i fusese mintea — că mă recunoscu atît de tîrziu.

— Ah, dumneavoastră ! se miră el. Cît pe-aici să trag. Credeam că e vreun străin. De ce nu dormiți ?

— Mă frămîntă gîndul la Gibson și Ohlert.

— Așa ? Îmi închipui. Dar lăsați că mîine ne pică, în sfîrșit, în mînă amîndoi. De nu, să nu-mi ziceți Old Death. Pe urmă, gata, nu mă mai țin de ei. Rămîn la *bonanza*.

— Dumneavoastră ? De ce ? Sau e secret ?

— Da.

— Atunci, nu mai stărui. Nu vreau să vă sîcîi cu curiozitatea mea. V-am auzit suspinînd și mă gîndeam că mi-ați putea împărtăși și mie cauza mîhnirii dumneavoastră. Noapte bună, *sir !*

Dădui să plec, dar Old Death mă opri.

— Stați ! Ați spus mîhnire. Într-adevăr, mi-e sufletul greu, sînt mîhnit. Vă știu ca pe un tînăr discret, cu inima caldă. Cred că nu mă veți judeca prea aspru. Iată de ce am să vă spun cîte ceva în legătură cu zbuciumul meu. Restul vi-l veți imagina singur.

Mă luă de braț și o pornirăm încet de-a lungul malului.

— Cam ce părere v-ați făcut despre mine ? mă întrebă el pe neașteptate. De fapt, ce credeți despre caracterul meu, despre... ei... despre moralitatea lui Old Death ?

— Sînteți un om de onoare. De aceea vă stimez și vă iubesc.

— Hm ! Dumneavoastră ați comis vreodată o faptă rea ?

— Hm ! făcui la rîndul meu. Mi-am necăjit părinții și profesorii. Am sărit gardul în livada vecinului. Pe băieții care se încontrau cu mine îi scărmănam serios și... așa mai departe.

— Nu mai îndrugați prostii ! Mă refer la vreo faptă gravă, pedepsită de codul penal, de pildă, o crimă.

— O, m-a ferit Sfîntul !

— Atunci sînteți un om fericit. Vă invidiez. Nu există pedeapsă mai grea decît o conștiință încărcată ! E mai rău decît ștreangul și închisoarea !

Vorbise pe un ton care mă zgudui profund. Da, omul acesta purta povara unei fapte grave, altminteri n-ar fi atît de zbuciumat. Tăceam. Trecu un răstimp pînă să continue.

— Domnule, să nu uitați un lucru : există o justiție imanentă, lăuntrică, față de care justiția oficială, organizată de oameni, e un simplu joc de copii. Cons-

tiința își are tribunalul ei care osîndește fără cruțare. Trebuie să vă mărturisesc vina mea. Trebuie! De ce tocmai dumneavoastră? Fiindcă, deși sînteți atît de tînăr, îmi inspirați multă încredere. Și pentru că presimt că mîine mi se va întîmpla ceva ireparabil, ceva care nu-i va mai permite bătrînului cercetaș să-și recunoască păcatele.

— Ați înnebunit, *sir*? Vă obsedează moartea?

— Da, confirmă el. Ați auzit ce-a povestit adineauri acel *gambusino* în legătură cu Harton. Ce părere aveți despre fratele lui?

Începeam să ghicesc adevărul; de aceea dădui un răspuns evaziv:

— Era, probabil, cam ușuratic.

— *Pshaw!* Vreți să fiți indulgent? Ascultați-mă pe mine: un om ușuratic e mai rău ca o canalie. Pe ticălos îl recunoști de la distanță; în schimb, ușuraticul e de obicei băiat simpatic, și de aceea mult mai primejdios. O mie de răufăcători pot fi îndreptați, educația îi poate schimba. Dar dintr-o mie de ușuratici, de iresponsabili, abia dacă unul singur se corijează, fiindcă superficialitatea, lipsa de seriozitate și de morală n-au contur, n-ai de unde să le apuci pentru a le combate. De fapt, n-am fost niciodată un ticălos, dar ușuratic am fost, fără margini de ușuratic, căci acel frate Henry, care i-a răpit lui Harton toată averea, absolut totul, acela era... adică eram eu!

— Dar îmi spuneați cîndva că numele dumneavoastră adevărat e altul!

— Firește! Mi-am luat alt nume; pe cel autentic l-am dezonorat. Nici un păcătos nu vorbește cu plăcere despre păcatul lui. Vă amintiți ce v-am povestit la New Orleans și anume că răposata mea mamă mă îndemnase pe drumul fericirii, dar că eu am apucat alt drum?

— Da, îmi aduc aminte.

— Atunci, să mă spovedesc pe scurt. Cu limbă de moarte mama m-a îndemnat pe drumul virtuții, dar n-am ascultat-o. Voiam să ajung bogat, milionar. Am negustorit fără pricepere și mi-am pierdut partea din moștenire odată cu cinstea de negustor. M-am dus apoi printre căutătorii de aur. Ce-i drept, mi-a mers bine, am găsit aur cu grămada, dar l-am risipit în jocuri de noroc. Trudeam luni de zile în căutarea aurului, pentru ca apoi să mizez totul pe un număr și să-mi pierd în cinci minute întreaga avere. Dar nici asta nu-mi era de ajuns. Zăcămîntul meu de aur producea prea puțin față de lăcomia mea. Îmi pusesem în gînd, nebunul de mine, să mizez o sută de mii de dolari, să sparg banca de joc și apoi toate băncile de acest gen din lume. Am plecat în Mexic, m-am angajat *gambusino* și am avut parte de un noroc chior, dar și de astă dată am risipit totul. Felul acesta de viață m-a ruinat fizicește. S-a mai adăugat și faptul că am ajuns fumător de opiu. Fusesem cîndva un tînăr puternic, musculos, un atlet, și am devenit cu vremea o zdreanță. Nu mai puteam continua. Nimeni nu mă mai lua în seamă, doar cîinii se țineau de mine și mă lătrau. Atunci l-am căutat pe fratele meu care avea prăvălie în San Francisco. Cu toată starea mea deplorabilă, fratele m-a recunoscut și m-a primit în casa lui. Mai bine n-ar fi făcut-o! Să mă fi lăsat în voia sorții! Și-ar fi cruțat lui suferința și mie toate mustrările de cuget.

Tăcu un timp. Vedeam cum i se zbate pieptul și mă simțeam cuprins de o adîncă milă.

— Eram nevoit să mă port bine, reluă el. Fratele credea că mă corijasem pe deplin și mă angajă în întreprinderea lui. Dar demonul jocului dormita în mine și, cînd se deșteptă, mă prinse în ghearele lui mai abitir ca înainte. Am sustras bani din casă ca să-mi încerc norocul. Am iscălit polițe în fals. Dar

pierdeam, pierdeam într-una, pînă n-a mai fost chip să mă salvez. Atunci am dispărut fără urmă. Fratele meu, obligat să-mi onoreze polițele false, a ajuns sărac lipit pămîntului. A dispărut și el împreună cu băiețașul lui, după ce soția îi murise de inimă rea. Toate astea le-am aflat abia după ani de zile, cînd am îndrăznit să revin la San Francisco. Atunci am încercat să repar răul. Lucrasem între timp iarăși ca *gambusino,* avusesem din nou noroc, și voiam să-l despăgubesc pe fratele meu. Dar ia-l de unde nu-i. L-am căutat peste tot și nu l-am mai găsit. Această viață de pribegie veșnic agitată m-a făcut să devin cercetaș în vest, reușind adeseori să fiu și un sprijin moral pentru alții. M-am lăsat de joc, dar nu și de opiu. Nu-l mai fumez ; îl mănînc. Bag otravă în tutunul de mestecat, ce-i drept, în doze foarte mici. Iată mărturisirea mea. Și acum scuipați-mă, călcați-mă în picioare ! Altceva nu merit.

Își desprinse brațul de al meu, se așeză pe iarbă și sprijinindu-și coatele de genunchi, își îngropă obrazul în palme. Rămase așa multă, multă vreme, încremenit într-o tăcere grea. Eu îl priveam covîrșit de gînduri ce nu se pot descrie. În cele din urmă, Old Death se ridică în picioare, mă fixă cu niște ochi fantomatici și mă întrebă :

— Mai sînteți aici ? Nu vă e scîrbă de o zdreanță ca mine ?

— De ce mi-ar fi scîrbă ? Vă compătimesc, *sir*. Ați greșit mult, dar ați și suferit, iar regretul dumneavoastră e sincer și profund...

— Da, am suferit mult, foarte mult. Ce sînt toate trîmbițele din lume față de glasul mut și veșnic răscolitor al unei conștiințe încărcate ? Trebuie să ispășesc și să îndrept pe cît pot răul pe care l-am pricinuit. Mîine sper să-l revăd, în fine, pe fratele meu. Simt de parcă mi-ar răsări un soare nou în

față, unul din alte văzduhuri. În sfîrșit, toate astea nu vă privesc. Altceva aș vrea să vă spun și să vă rog. Puteți să-mi îndepliniți o dorință ?

— Firește, din tot sufletul !

— Atunci, ascultați : am un motiv temeinic să port cu mine șaua chiar și atunci cînd umblu fără cal. Tăindu-i căptușeala, dai de niște lucruri destinate fratelui meu. Vreți să rețineți, *sir*, acest amănunt ?

— Îmi cereți o nimica toată.

— Nu chiar. Poate că vă veți convinge cîtă încredere vă acord. Și acum, plecați ! Lăsați-mă singur ! Ceva mă îndeamnă ca în noaptea asta să-mi răsfoiesc registrul datoriilor. Mîine s-ar putea să nu mai am răgaz. Există presimțiri de care ești conștient că anunță o viitoare realitate. Vă rog, plecați ! Dormiți liniștit ! Doar n-aveți nimic pe conștiință ! Noapte bună, *sir !*

Mă întorsei fără grabă în tabără și mă culcai. Abia într-un tîrziu adormii, cînd noaptea era pe sfîrșite. Bătrînul *westman* tot nu se înapoiase.

Cînd ne trezirăm, Old Death era în șa. Parcă un neastîmpăr febril îl gonea spre împlinirea presimțirii sale. Străinul *gambusino* ne asigură că se simte destul de bine ; doar spinarea îl cam durea. Îi dădurăm o pătură cu care își înfășură mijlocul, iar cu alta își acoperi umerii. Un apaș îl săltă pe cal, în spatele său. Apoi pornirăm.

Pînă la amiază, străbăturăm din nou o mulțime de văgăuni și rîpe, depășind — cel puțin pentru ziua respectivă — unul din cele mai dificile terenuri. Trecurăm apoi șesuri bogate în iarbă și punctate ici-colo cu dealuri și coline. Ceasuri multe urmarăm astfel drumul marcat de caii indienilor Cimarra.

La un moment dat, mexicanul *gambusino* rosti, plin de satisfacție :

— De aici încolo, părăsim urmele. Văd că Harton mi-a ascultat sfatul şi a luat-o pe drum ocolit. Noi, însă, vom coti la dreapta şi vom ţine drumul cel mai scurt.

— *Well!* Să mergem cum spui dumneata.

În direcţia pe care o urmam, spre nord-vest, zărirăm la orizont nişte mese albăstrii. Mexicanul susţinea că sînt munţi. Dar erau atît de departe, încît abia după cîteva ore de mers începurăm să le deosebim contururile. Imediat după-amiază făcurăm un scurt popas, după care ne continuarăm drumul cu viteză sporită. În sfîrşit, apăru primul copăcel, firav şi uscat, apoi tufăriş din ce în ce mai des. În cele din urmă, se deschise în faţa noastră preria verde, cu insule de arbuşti pe care trebuia să le ocolim. Respiram uşuraţi. Caii rezistau cît se poate de bine. Erau într-adevăr mult superiori celor pe care îi primisem de la señor Atanasio. Înaintau sprinten, de parcă abia ar fi ieşit din grajd.

Încet-încet, ne apropiam de munţi. Era şi timpul. Soarele coborîse mult, apropiindu-se de piscurile lor. Un copac straniu ne întîmpină în drum. Stătea singher în largul preriei, cu crengile sfîşiate de vînt. Îl salutarăm însă ca pe un sol rîvnit al pădurii. În sfîrşit, după mici pîlcuri izolate de copaci, se alcătui o dumbravă luminoasă ce urca în pantă lină. Dincolo de pantă, terenul cobora brusc într-o vale nu prea adîncă, pe care trebuia s-o străbatem. Apoi ne aştepta urcuşul anevoios către culmea pleşuvă a unui deal, în spatele căruia creştea o pădurice. Drumul ducea cînd printre copaci, cînd peste coclauri sterpe. Pînă la urmă, urcarăm pe un mic platou acoperit de iarbă, fără altă vegetaţie. Dar abia ajunserăm acolo, că şi observarăm nişte dîre late căzînd perpendicular pe drumul nostru.

— Urme! exclamă mexicanul. Cine să fi trecut pe-aici?

Coborî de pe cal ca să le cerceteze.

— Le văd şi eu şi fără să descalec! zise posomorît Old Death. Asemenea urme nu pot proveni decît de la o trupă de cel puţin patruzeci de călăreţi. Prin urmare, am întîrziat.

— Credeţi că e vorba de indienii Cimarra?

— Fără îndoială!

Winnetou descălecă şi el. Examină urmele pe oarecare distanţă şi conchise:

— Da, zece feţe palide şi patruzeci de indieni! Au trecut acum o oră şi mai bine.

— Ei, señor *gambusino*, ce mai zici acum? întrebă Old Death.

— Chiar şi aşa, încă le-o putem lua înainte, răspunse omul. Pînă să atace, trebuie să facă o recunoaştere minuţioasă. Or, asta cere timp.

— L-or fi silit pe Harton să le descrie totul, ca să nu-şi mai piardă timpul cu recunoaşterea.

— Dar indienii nu atacă la orice oră. Ei aşteaptă totdeauna mijitul zorilor.

— Lasă-mă-n pace cu zorii dumitale! Doar ştii că sînt şi albi printre ei! O să-i doară-n cot de obiceiul indienilor. Pun rămăşag că nu s-ar sfii să atace *bonanza* şi ziua-n amiaza mare. Haideţi mai departe!

Dădurăm pinteni cailor şi, ca în zbor, străbăturăm şesul în cu totul altă direcţie decît aceea a indienilor Cimarra. Harton nu-i condusese spre intrarea în *bonanza*, ci spre limita din spate a văii. În schimb, noi grăbeam să ajungem cît mai curînd la intrare. Din nefericire, întunericul se lăsa din ce în ce mai des. În cîmp deschis mai mergea. Dar prin pădure, printre copaci, pe un teren absolut neumblat, ba în urcuş, ba în coborîş, drumul era foarte dificil. Pînă la urmă, a trebuit să ne lăsăm cu totul în

seama mexicanului care meregea înainte. Ne mai puneam nădejdea și în privirea ageră a cailor. Dădeam mereu de cioturi și crengărișul ne biciuia obrajii, amenințînd să ne răstoarne de pe cai. De aceea descălecarăm și ne continuarăm drumul pe jos, cu o mînă purtînd caii de dîrlogi, în cealaltă ținînd pistolul încărcat — deoarece ne așteptam ca, din clipă în clipă, să apară vreun inamic. În fine, auzirăm clipocit de apă.

— Am ajuns la intrare, ne șopti călăuza. Fiți cu băgare de seamă ! În dreapta e apă. Mergeți în șir cîte unul și țineți mereu pe stînga, lîngă stînci.

— Foarte bine ! aprobă Old Death. Dar nu e nici o strajă pe aici ?

— Acuma, nu. Încă nu e ora de culcare.

— Ce să zic, strașnică rînduială pentru o *bonanza* ! Dar drumul cum e ? Umblăm ca orbii.

— Mergeți drept înainte. Terenul e neted. Pînă la cort nu mai e nici un obstacol.

Nu sesizam, prin întuneric, decît faptul că terenul era într-adevăr neted. În stînga se înălța peretele de piatră al muntelui. În dreapta susura apa. Înaintam cu dîrlogii la mînă. Eu, Old Death și mexicanul mergeam în frunte. Deodată, mi se păru că zăresc furișîndu-se pe lîngă stîncă o umbră ca de cîine ; totul nu dură decît o clipă. Atrăsei atenția celorlalți. Ne oprirăm. Traserăm cu urechea. Era liniște.

— Întunericul înșală, zise călăuza. De altfel, scările camuflate se află îndărătul nostru.

Atunci, poate că umbra venise de acolo.

— În acest caz, n-am avea motive de teamă. Ar fi vorba de un prieten. Cum însă, la ora asta, nici un locuitor al văii n-are ce căuta aici, cred că v-ați înșelat.

Nu ne mai ocuparăm de această chestiune care, din păcate, avea să fie fatală pentru unul din noi. Mai trecu puțin și o rază se strecură pînă în preajma

noastră, venind dinspre cortul luminat de lămpi. Se auziră voci. Old Death, Winnetou și cu mine merserăm înainte.

— Dumneata stai și așteaptă-i pe ceilalți, îl rugă Old Death pe mexican. Rămîneți lîngă cort pînă îl vom înștiința pe señor Uhlmann.

Zgomotul copitelor trebuie să fi pătruns în cort, dar nimeni nu se arătă.

— Veniți, *sir* ! mi se adresă Old Death. Să intrăm și să împărtășim cu cei dinăuntru bucuria surprizei.

Se vedea de afară perdeaua de la intrare. Old Death o dădu în lături.

— Iată-i, au și sosit ! exclamă cineva. Nu-i lăsați !

Și, pe neașteptate, trosni un foc de armă. Old Death se agăță cu mîinile de cadrul perdelei, în timp ce cîteva puști îl pîndeau amenințătoare. Bătrînul se chirci și căzu gemînd.

— Presimțirea... frate... iertare... în șaua mea...

— Pentru Dumnezeu, señor Uhlmann, nu trageți ! strigai eu, de afară. Sîntem prieteni ! Socrul și cumnatul dumneavoastră sînt aici. Venim să vă apărăm împotriva atacului pus la cale împotriva voastră !

— Doamne ! se auzi dinăuntru un glas. Adevărat ?

— Da, e adevărat, nu trageți ! Lăsați-mă să intru, barem eu singur !

— Intrați ! Dar numai unul !

Pătrunsei în cort. Se aflau acolo vreo douăzeci de oameni înarmați cu puști. Trei lămpi agățate sus luminau încăperea. Mă întîmpină un tînăr. Lîngă el stătea un om mai în vîrstă, cu înfățișare jalnică.

— Era și ăsta printre ei, Harton ? îl întrebă tînărul, arătînd spre mine.

— Nu, señor !

— Absurd ! exclamai eu. Nu mai umblați cu cercetări ! Noi vă sîntem prieteni, dușmanii vin în urma noastră. Din clipă-n clipă pot fi aici. Pe acest om îl

cheamă Harton ? Va să zică, pe dînsul l-au cărat pe drumuri indienii Cimarra ?

— Da. A reușit să scape. Nu sînt nici zece minute de cînd a sosit.

— Atunci, chiar dumneavoastră v-ați furișat adineauri pe lîngă noi, master Harton. Eu v-am zărit, însă tovarășii mei nu mi-au dat crezare. Și cine a tras ?

— Eu ! răspunse unul.

— Slavă Domnului ! răsuflai ușurat, căci mă temusem ca însuși Harton să nu-și fi împușcat fratele. A fost ucis un om nevinovat, căruia îi datorați salvarea voastră !

În clipa aceea, intrară și cei doi Lange, împreună cu mexicanul. Nu mai răbdaseră să aștepte. Revederea provocă o explozie de bucurie, care îi atrase și pe locatarii corturilor din jur. A trebuit să strig din răsputeri ca să-i astîmpăr și să impun liniște. Old Death era mort, lovit în inimă. Negrul Sam îl duse înăuntru și, jelind cu glas tare, îl culcă la picioarele noastre. Dintr-o despărțitură a cortului, apărură două femei, dintre care una — îngrijitoarea — cu un băiețaș în brațe. Cealaltă abia se ținea pe picioare. Era susținută de tatăl și de fratele ei.

În aceste împrejurări nu mai puteam să mă bizui decît pe propria mea luciditate. Îl întrebai pe Harton cum de a reușit să scape. În timp ce oamenii se foiau care încotro și trăncăneau într-una, Harton începu :

— I-am condus anume pe alt drum pînă sus, în pădurea din spatele văii. Acolo au poposit, în vreme ce căpetenia a făcut recunoașterea. Apoi, pe întuneric, au pornit mai departe, lăsîndu-și caii sub paza cîtorva oameni. Eu, cu mîinile și picioarele legate, zăceam lîngă paznici. La un moment dat, am izbutit să-mi dezleg mîinile, apoi m-am eliberat de tot. M-am furișat repede pînă la scara secretă și de acolo

am coborît în vale. Zărindu-vă pe dumneavoastră și crezîndu-vă dușmani, am dat fuga încoace, unde erau adunați majoritatea muncitorilor. I-am anunțat că se pregătește un atac asupra noastră. Așa se explică de ce primul om care a dat să intre în cort a și fost împușcat.

— Fir-ar să fie ! exclamai eu. Ați provocat o mare nenorocire. În sfîrșit... Spuneați că ticăloșii aceia se pot ivi din moment în moment. Să luăm, deci, măsurile cuvenite.

Vorbii tare ca să mă audă Uhlmann, tînărul care — la apariția mea — stătuse lîngă Harton. Îi dădui apoi cîteva detalii asupra situației și, cu ajutorul lui, luarăm la iuțeală măsurile de rigoare. Caii fură duși departe, în fundul văii. Apașii noștri se postaseră în spatele cortului, împreună cu lucrătorii lui Uhlmann. Old Death, sărmanul, fu scos din cort. Duserăm repede pe malul apei un butoiaș cu gaz și o sticlă cu benzină. După ce desfundarăm butoiașul, dădurăm sarcină unui om să stea de veghe și, la semnalul convenit, să toarne benzina peste gaz și să-i dea foc. Îndată ce va fi izbucnit pălălaia, butoiașul trebuia aruncat în pîrîu. Gazul aprins, revărsîndu-se la suprafața apei, avea să lumineze întreaga vale.

Stăteam acum mai bine de cincizeci de oameni în așteptarea atacului. Eram egali ca număr cu dușmanul, dar mult mai bine înarmați. Cîțiva muncitori mai descurcăreți și mai cu experiență fură trimiși la punctul de acces în *bonanza*, ca să ne dea de știre cînd vor sosi răufăcătorii.

Avurăm, de asemenea, grijă să desprindem cîrligele de la spatele cortului, pregătindu-ne astfel o ieșire dosnică.

Femeile și copilul se ascunseră în fundul văii.
Uhlmann, Winnetou, cei doi Lange și cu mine rămaserăm singuri în cort. Negrul Sam aștepta afară, împreună cu apașii.
Cred că stăturăm așa vreo zece minute. Deodată, apăru unul dintre oamenii noștri trimiși în recunoaștere și ne vesti că a adus doi albi care, cică, vor să-l viziteze pe señor Uhlmann. Totodată, ne atrase atenția că îndărătul acestor „musafiri" observase o mișcare suspectă ; probabil că toată haita se află prin apropiere.
Albii fură poftiți înăuntru. Între timp eu, amîndoi Lange și Winnetou ne ascunserăm în cealaltă despărțitură a cortului.
Ei bine, cei doi „musafiri" erau chiar... Gibson și William Ohlert. Fură primiți cu politețe și invitați să ia loc. Gibson se recomandă Gavilano și se dădu drept geograf care, împreună cu colegul său întreprind cercetări în această regiune de munte. Zicea că-și așezase tabăra prin apropiere, dar un *gambusino*, un anume Harton, trecînd pe acolo, îl informase că aici s-ar putea adăposti mai confortabil. Colegul lui e bolnav și de aceea dînsul, Gavilano, acceptase propunerea lui Harton de a-i conduce pînă aici pentru ca señor Uhlmann — dacă va binevoi — să-l găzduiască în noaptea asta pe suferind.
Nu avui răbdare să stau și să judec dacă spusele lui erau bine sau prost ticluite. Fără să mai aștept, ieșii la vedere. Gibson sări ca ars. Mă fixă cu niște ochi plini de spaimă.
— Dar indienii Cimarra care vin în urma dumitale sînt și ei bolnavi, master Gibson ? îl întrebai. Desigur, William Ohlert poate să rămînă aici. Ba îl și iau cu mine. Pe dumneata la fel.
Ohlert era, ca de obicei, cu totul absent. Gibson, însă, își reveni repede.

— Mizerabile ! se răsti el al mine. Te-ai apucat să-i urmărești pînă și aici pe oamenii cumsecade ? Am să te...
— Taci ! îi tăiai vorba. Ești prizonierul meu !
— Încă nu ! replică el furios. Mai întîi, uite... !
Și repezi să mă lovească în cap cu patul puștii. Dar îi prinsei brațul răsucindu-l fulgerător, încît lovitura devie în capul lui Ohlert. Acesta se prăbuși. Pe moment năvăliră din spate cîțiva lucrători și își îndreptară armele asupra lui Gibson, pe care-l mai țineam încă strîns de braț.
— Nu trageți ! le strigai, căci voiam să-l am viu la dispoziția mea.
Dar era prea tîrziu. Un glonț îi găuri țeasta, și Gibson se prăbuși.
— Nu ne-o luați în nume de rău, domnule, dar așa e obiceiul pe la noi, mi se adresă muncitorul care trăsese.
Ca și cînd împușcătura ar fi fost un semnal, poate chiar cel convenit între Gibson și complicii săi, în preajma bordeielor izbucni deodată urletul de luptă al indienilor. Iată cît de aproape ajunseseră împreună cu fîrtații lor albi !
Uhlmann se repezi afară, urmat de ceilalți. Îi auzeam glasul. Se porni un schimb de focuri, exclamații, blesteme. Eu rămăsesem în cort, lîngă Ohlert. Îngenuncheai să văd dacă nu cumva murise. Mă liniștii însă numaidecît : pulsul bătea. Prin urmare, puteam să particip și eu la luptă.
Ieșind din cort, îmi dădui seama că nici nu mai era nevoie de ajutorul meu. Valea se luminase toată de flăcările ce pluteau la suprafața apei. Bandiților li se făcuse o primire cu totul neprevăzută. Cei mai mulți zăceau la pămînt ; alții, urmăriți, fugeau către ieșire. Ici și colo mai rezista cîte unul, încolțit de doi sau

trei dintre oamenii lui Uhlmann, dar, fireşte, fără speranţă de scăpare.

Uhlmann stătea lîngă cort şi trăgea foc după foc. Îl îndemnai să trimită un grup de oameni sub conducerea lui Harton, pe scara secretă, ca să pună stăpînire pe caii invadatorilor. Tot acolo ar putea fi lichidaţi şi cei din urmă fugari. Uhlmann îmi ascultă sfatul fără întîrziere.

Nu trecuseră nici trei minute de la primul foc de armă, şi terenul era complet curăţat.

Prefer să nu descriu aici amănuntele acestui carnagiu. Imagini care cutremură inima omului e mai bine să nu fie zugrăvite nici cu penelul, nici cu condeiul. Simţămîntul de omenie îi refuză învingătorului bucuria unui astfel de triumf.

Grupul trimis de Uhlmann puse uşor stăpînire pe cai. Oamenii rămaseră toată noaptea acolo. Singur Harton se întoarse. Nici nu bănuia cine e omul care fusese prima victimă a acelei seri, omul care, datorită pripelii, căzuse ucis de proprii săi tovarăşi. De altfel, Old Death era singura jertfă pe care o dăduse tabăra noastră. Ieşii cu Harton afară, în vale, unde între timp fuseseră aprinse cîteva focuri. Ne aşezarăm într-un loc retras şi îl informai asupra tragicului adevăr.

Bietul om plîngea în hohote, ca un copil. Îl iubise dintotdeauna pe Old Death, îl iertase de mult şi se făcuse căutător de aur numai în speranţa că această ocupaţie îi va da prilejul să-şi întîlnească undeva fratele dispărut.

A trebuit să-i povestesc totul, de la întîia mea întîlnire cu bătrînul *westman* pînă în clipa cînd glonţul pregătit pentru alţii i-a curmat firul vieţii. Voia să afle fiece cuvînt schimbat între noi. Şi cînd, după mai bine de un ceas, ne înapoiarăm în cort, mă

rugă să-i găsesc loc în inima mea şi să-i fiu prieten cum fusesem cu fratele său.

Dimineaţa ni se aduse şaua lui Old Death. Fără nici un martor, Harton şi cu mine desfăcurăm căptuşeala şeii şi dădurăm de un portvizit. Era uşurel, în schimb foarte preţios. Decedatul lăsa fratelui său valori bancare importante şi, ceea ce era principalul, îi indica pe un plan, minuţios desenat, o *bonanza* cu mari resurse, descoperită de el la Sonora. Din clipa aceea Harton era, de fapt, un om bogat.

Fireşte că nu mai putui afla care anume fuseseră planurile lui Gibson în legătură cu William Ohlert. Nici chiar sora lui Gibson, Felisa Perillo, la care, probabil, intenţiona să ajungă, n-ar fi fost în stare să mă lămurească. Între lucrurile lui găsii toţi banii ridicaţi în contul bancherului Ohlert, minus cheltuielile de călătorie.

Tînărul Ohlert trăia, nu-i vorbă, dar nu-şi revenea în simţiri. Era deci de prevăzut că va trebui să mai întîrzii aici destulă vreme, ceea ce, la drept vorbind, nu-mi displăcea. Aveam prilejul să mă refac după atîtea osteneli şi să cunosc îndeaproape viaţa şi activitatea unei exploatări aurifere. Aceasta, pînă ce starea lui Ohlert va fi îngăduit să-l transport la Chihuahua şi să-l dau în îngrijirea unui medic priceput.

Old Death fu înmormîntat cum se cuvine. Îi ridicarăm un monument cu o cruce cioplită din minereu de argint. Fratele său renunţă la slujba de pînă atunci la mina lui Uhlmann şi se pregăti să plece la Chihuahua. Dorea să se odihnească un timp după viaţa grea pe care o dusese ca *gambusino*.

De nedescris era bucuria ce o trăiau soţii Uhlmann datorită regăsirii cu bătrînul Lange şi cu fiul său. Erau o pereche amabilă, ospitalieră, care îşi meritau pe deplin fericirea.

Luîndu-şi rămas bun, Fred Harton mă invită să-l însoţesc în căutarea zăcămîntului din Sonora. Nu eram în situaţia de a-i da un răspuns definitiv, dar îi promisei că am să-l vizitez la Chihuahua.

În ce-l priveşte pe Winnetou, acesta se hotărî să rămînă cu mine. Pe cei zece apaşi îi trimise acasă, după ce Uhlmann îi răsplăti cu daruri bogate. Negrul Sam plecă şi el ca însoţitor al lui Harton. Am aflat mai tîrziu că şi-a făcut bine datoria. Nu ştiu însă dacă şi-a mai reluat slujba la señor Cortesio.

Şi iată că, peste două luni, mă aflam la bravul călugăr Benito din congregaţia *El buono Pater* de la Chihuahua. Era cel mai renumit medic din provinciile nordice. I-l dădui în grijă pe William Ohlert şi, pînă la urmă, călugărul reuşi, într-adevăr, să-l vindece pe deplin. Zic „pe deplin", fiindcă — ciudat lucru! — pacientul reveni nu numai la bunăstare fizică, dar şi la o comportare normală. Părea că lovitura ce o primise în cap cu patul puştii i-ar fi spulberat ideea fixă cu poetul nebun. Se arăta vioi, sănătos, uneori chiar exuberant, şi dorea foarte mult să se întîlnească iarăşi cu tatăl său. De fapt, bătrînul bancher, înştiinţat de mine, urma să sosească în curînd; dar tînărul nu ştia nimic despre această vizită. Tatăl primise din parte-mi un raport detaliat asupra tuturor peripeţiilor prin care trecusem şi mă asigurase, prin corespondenţă, că va veni personal ca să-şi ducă acasă fiul regăsit. Îl rugasem totodată să obţină de la master Josy Taylor eliberarea mea din funcţia de detectiv. Mă simţeam din ce în ce mai atras de propunerea lui Harton de a-l însoţi la Sonora. Acesta venea zilnic să mă vadă. Îmi arăta o prietenie cu adevărat emoţionantă şi se bucura din tot sufletul de însănătoşirea tînărului Ohlert.

În privinţa acestuia din urmă, trebuie să mărturisesc că se întîmplase pur şi simplu un miracol. William Ohlert refuza să audă pînă şi cuvîntul „poet". Îşi amintea de orice clipă a vieţii, excluzînd perioada dintre fuga cu Gibson şi revenirea lui la normal. Acest răstimp rămase în mintea lui ca o pagină goală.

Ne aflam, aşadar, într-o zi împreună: călugărul, eu, Ohlert şi Harton. Depănam diversele întîmplări şi speranţe ale vieţii noastre. Deodată, auzirăm bătăi în uşă. Servitorul deschise şi în prag îşi făcu apariţia un domn, la vederea căruia William scoase un strigăt de bucurie. Cîtă suferinţă şi cîte griji pricinuise părintelui său — aceasta o aflase încă înainte din gura mea. Acum se aruncă plîngînd în braţele bătrînului, în timp ce noi, ceilalţi, părăsirăm discret odaia.

Mai tîrziu, avurăm destul timp să ne deschidem inimile şi să ne povestim de toate. Tatăl şi fiul şedeau alături, mînă în mînă. Bătrînul bancher obţinuse de la Taylor eliberarea mea din post şi, fără să mai preget, mă angajai să-l însoţesc pe Harton. Fireşte că ne-ar fi bucurat să participe şi un al treilea la expediţie. Şi cînd spun „al treilea", mă gîndesc, bineînţeles, la sărmanul Old Death, faimosul cercetaş al Vestului sălbatic.

Capitolul XI

OLD FIREHAND

Multe, foarte multe ar fi de povestit despre întîmplările trăite alături de Harton. Dar cum urmăresc să-l înfăţişez în special pe Winnetou, care se afla atunci în altă parte — mă voi mărgini să spun că, după numeroase eforturi şi înfruntînd multe primejdii, descoperirăm pînă la urmă *bonanza*. Nefiind dispus să mă ocup de exploatarea părţii ce-mi revenea, hotărîi s-o vînd pe un preţ care îmi acoperi cu vîrf şi îndesat toate pagubele suferite în naufragiu. Pornii apoi călare spre Rio Pecos, la apaşi. Acolo, în pueblo, apaşii mă primiră ca pe un frate; dar Winnetou lipsea. Făcea un tur de control pe la toate aşezările şi detaşamentele sale.

De fapt, îmi lăsase vorbă să-l aştept. Cum însă aşteptarea ar fi durat cel puţin o jumătate de an, nu mă lăsai convins să rămîn şi făcui o escapadă în Colorado, pentru ca apoi, prin Kansas, să mă întorc la Saint Louis. Pe drum, mi se alătură englezul Emery Bothwell, un bărbat extrem de instruit, întreprinzător şi curajos pe care — după cum stimaţii cititori vor afla cu alt prilej — aveam să-l regăsesc mai tîrziu în Sahara.

Toate întîmplările prin care trecusem alături de Winnetou, ca şi cele trăite împreună cu Harton şi acum, de curînd, cu Bothwell — deveniră repede cunoscute, încît, sosind la Saint Louis, fusei de-a dreptul

surprins de cîte se discutau pretutindeni în legătură cu Old Shatterhand. Cînd bătrînul mister Henry îmi observă mirarea, zise, în felul său original:

— Al dracului om! Treceţi într-o lună, prin mai multe aventuri decît altul în două decenii, scăpaţi din primejdii ca prin minune, vă luaţi, ia, un *greenhorn* tinerel, colea, la întrecere cu cei mai mari oameni ai Vestului, daţi peste cap toate obiceiurile sîngeroase de acolo, cruţîndu-i pînă şi pe duşmanii cei mai răi, şi pe urmă căscaţi gura de mirare că se discută peste tot de isprăvile lui Old Shatterhand! Eu atîta vă spun: în ce priveşte faima, l-aţi depăşit în scurtă vreme pînă şi pe marele Old Firehand, care numără de două ori atîţia ani ca dumneavoastră. Nici nu ştiţi cîtă bucurie îmi face cînd aud aceste discuţii! Doar eu, şi nimeni altul, v-am sfătuit să apucaţi drumul Vestului! Pentru bucuria ce-mi dăruiţi, se cade să-mi arăt recunoştinţa. Ia priviţi încoace!

Deschise scrinul în care îşi ţinea armele, scoase la iveală primul exemplar din carabina „Henry“ făurită de el, îmi explică mecanismul, modul de întrebuinţare şi mă conduse apoi la poligonul de tir ca să încerc şi să apreciez neîntrecuta lui operă. Eram mai mult decît entuziasmat de carabină, dar, aşa cum procedasem şi altă dată, îi atrăsei atenţia asupra faptului că răspîndirea unei asemenea arme cu repetiţie va avea cele mai grave urmări în ce priveşte fauna şi chiar existenţa populaţiei din Vest.

— Ştiu, ştiu, confirmă meşterul. Mi-aţi mai spus-o şi cu alt prilej. Eu, însă, nu fac decît puţine exemplare. Asta de aici, adică primul, vă aparţine dumneavoastră. I-aţi dus faima în lume doborîtorului meu de urşi; păstraţi-l, deci, împreună cu carabina. Cred că o să vă folosească pentru viitoarele expediţii dincolo de Mississippi.

— O, nu mă îndoiesc ! Însă, pentru moment, nu pot să accept darul.

— De ce ?

— Fiindcă, deocamdată, n-am intenţia să plec în Vest.

— Atunci, încotro ?

— Întîi de toate, în patrie, apoi în Africa.

— Ha... ? făcu mister Henry, uitînd să-şi închidă gura. Sînteţi într-o ureche ? Vreţi să ajungeţi negru... hotentot ?

— Ei, nu merg eu pînă acolo ! Dar i-am promis domnului Bothwell să ne întîlnim în Algeria, unde locuiesc nişte rude ale sale. Şi ne bate gîndul să facem o călătorie în Sahara.

— Ca să vă înghită leii sau hipopotamii ?

— *Pshaw !* Hipopotamilor nu le place carnea şi nu trăiesc în pustiu.

— Dar leii ?

— Nici ăştia nu stau chiar în inima Saharei. Au şi fiarele nevoie de apă.

— Ştiu, stimabile, ştiu. Doar n-o să bea sirop ! E vorba însă de ceva mult mai complicat. Nu-i aşa că în Algeria se vorbeşte franceza ?

— Da.

— Şi ? Vă descurcaţi ?

— Mă descurc. Ştiu franţuzeşte.

— Dar în deşert ?

— Acolo e nevoie de arabă.

— Ei, asta-i problema ! O să aveţi dificultăţi.

— Ba nu. Profesorul meu de arabă trecea în Germania drept cel mai mare specialist în limbile orientale.

— Ei, bată-vă norocul ! Nimeni nu vă poate veni de hac ! Mă mai gîndesc însă la ceva care pesemne că v-ar scoate din cap ideea expediţiei.

— Ce anume ?

— Cheltuială ! Vreau să zic, paralele.

— Am eu nişte economii.

— Ei, aş !...

— Vorbesc serios. *Bonanza* mi-a adus cîştiguri mari. În plus, bancherul Ohlert m-a onorat cu o gratificaţie considerabilă. Nu mai vorbesc de restul salariului pe care l-am încasat de la Josy Taylor pentru serviciile mele ca detectiv.

— Atunci, poftim, luaţi-o la picior, ştergeţi-o în Sahara ! izbucni meşterul supărat. Nu înţeleg ce poate să caute un om acolo ! Nisip, nisip şi iar nisip, şi pe deasupra milioane de purici ai deşertului ! Aici, la noi, aţi duce-o mult mai bine. În sfîrşit, aflaţi că între noi doi s-a declarat divorţul. Nici nu ştiu dacă ne vom mai vedea vreodată !

Se plimba cu paşi mari, grăbiţi, prin atelier, bombănea şi ocăra într-una, gesticulînd cu ambele mîini. Dar firea lui, în fond blîndă, răzbi repede. Se proţăpi în faţa mea şi mă întrebă :

— Acolo, prin pustiu, vă mai foloseşte la ceva doborîtorul meu de urşi ?

— Desigur.

— Şi carabina ?

— Mai ales !

— Atunci, luaţi-le în spinare şi căraţi-vă ! Hai, să nu vă mai prind pe-aici, că vă dau pe uşă afară, măgar de Sahara ce-mi sînteţi !

Îmi vîrî cu de-a sila armele în mîini, deschise uşa larg, mă îmbrînci şi trase zăvorul în urma mea. Dar pe cînd ieşeam în stradă, îşi scoase capul pe fereastră şi strigă :

— Deseară treceţi pe la mine, nu-i aşa ?

— Mai încape vorbă ?

— *Well !* Vă pregătesc o supă de bere, cina dumneavoastră preferată. Ei, ce mai staţi ? N-aţi şters-o ?

Cînd, după cîteva zile, îmi luam rămas bun de la bătrînul meşter, acesta îmi ceru cuvîntul că — dacă nici o piedică serioasă nu-mi va sta în cale — mă voi întoarce în cel mult şase luni. Şi, într-adevăr, am reuşit să mă ţin de cuvînt. Exact după o jumătate de an, mă aflam din nou la Saint Louis.

Bătrînul meşter se bucură din inimă auzind cît de mult îmi folosiseră cele două arme la stîrpirea faimoasei gum — acea mult temută caravană de tîlhari. Totodată, mă informă că Winnetou îl vizitase între timp.

Aflînd termenul cînd promisesem să mă întorc, Winnetou îl rugase pe meşter să mă îndrepte spre Rio Suanca unde, împreună cu un grup de războinici apaşi, avea să organizeze o mare vînătoare.

Pornii numaidecît la drum. Îmi trebuiră trei săptămîni încheiate pînă să ajung la rîul cu pricina şi, după o scurtă recunoaştere, dădui de tabăra vînătorilor. Winnetou admiră plin de entuziasm carabina lui Henry, dar nu-şi exprimă deloc dorinţa s-o încerce; considera că arma e proprietatea mea exclusivă, sfîntă şi intangibilă. Spre plăcuta mea surpriză, tînărul apaş îmi oferi un armăsar murg pe care mi-l adusese în dar anume. Animalul, datorită vioiciunii sale, fusese botezat „Swallow", adică rîndunică sau rîndunel. Se bucurase de cea mai înaltă dresură indiană şi se obişnui cu mine foarte curînd.

După vînătoare, Winnetou intenţiona să viziteze tribul Navaio, ca să aplaneze conflictul ce izbucnise între acesta şi oamenii tribului Niora. L-aş fi însoţit cu dragă inimă, dar nu se putu. Cîteva zile înainte de proiectata noastră plecare, ne întîlnirăm cu un transport californian de aur. Călătorii se speriaseră cumplit văzîndu-se deodată înconjuraţi de indieni, dar se calmară curînd auzind de numele lui Winnetou şi al lui Old Shatterhand. Ce răsunet aveau aceste două nume

se vedea şi din faptul că oamenii mă rugară, fireşte, contra unei remuneraţii corespunzătoare, să-i călăuzesc pînă la fortul Scott. Eu refuzai din capul locului, pentru că nu voiam să mă despart de Winnetou, dar dînsul, ca fost dascăl al meu, măgulit de atenţia şi încrederea de care mă bucuram — mă sfătui să le fac serviciul cerut şi apoi, de la fortul Scott, să mă îndrept spre miazănoapte, către preria Gravel, la vest de Missouri, unde urma să ne regăsim. Avea intenţia să-l viziteze pe vechiul şi vestitul său prieten Old Firehand, care se afla în acele ţinuturi.

Despărţindu-ne, aşadar, din propria lui dorinţă, plecai împreună cu străinii aceia, conducîndu-i, nu fără a înfrunta destule primejdii, pînă la destinaţie. Trebuie spus că numai mulţumită carabinei Henry şi calului meu excelent reuşii să ies teafăr din toate încercările.

Trecui apoi prin Kansas şi Nebraska, străbătînd ţinutul siucşilor, de urmărirea cărora scăpai tot datorită lui Swallow, calul meu nemaipomenit de iute. Winnetou îmi explicase că acest drum mă va duce către un teren petrolifer proaspăt descoperit şi pus în exploatare de un anume Forster; îmi spusese că ar exista acolo şi un magazin universal, unde puteam să-mi cumpăr de toate.

După calculele mele, trebuia să fi ajuns în preajma acelui teren petrolifer. Ştiam că-i spune New Venango şi că se află în una din acele văgăuni numite „*bluffs*", tăiate aproape vertical în prerie şi străbătute, de obicei, de un pîrîiaş care fie că dispare fără urmă sub stînci, fie că se scurge treptat în pămîntul avid sau — dacă volumul de apă e mai mare — se lărgeşte şi devine rîu în toată legea. Pînă aici, însă, cîmpul plin de floarea-soarelui nu vădea nici un semn care să indice apropierea unei astfel de depresiuni. Calul simţea nevoie de odihnă şi eu însumi, ostenit de

lunga mea călătorie în necunoscut, rîvneam din ce în ce mai mult să ating odată țelul ce mi-l fixasem pentru ziua respectivă. Acolo gîndeam să poposesc o zi, să mă odihnesc și să-mi procur muniția necesară, pentru că-mi epuizasem pe drum aproape toate rezervele.

Cînd să-mi pierd cu totul nădejdea că voi ajunge la țintă, Swallow își înălță capul și scoase acel fornăit specific, prin care adevăratul cal de prerie anunță prezența unei ființe. Îl oprii ușurel în loc și mă răsucii în șa scrutînd împrejurimile.

Nu era nevoie de prea multă cercetare. La orizont, doi călăreți care, probabil, mă văzuseră la rîndul lor, se apropiau de mine în galop. Distanța dintre noi era încă prea mare ca să le pot desluși chipurile, dusei la ochi luneta și, spre surpriza mea, constatai că unul din călăreți — fapt neobișnuit în acele ținuturi — era un tînăr aproape nevîrstnic.

„Ciudat lucru ! comentai în sinea mea. Un copil călare prin prerie ! Și îmbrăcat într-un autentic costum vînătoresc !" Cuprins de nerăbdare, îmi vîrîi la loc pistolul și cuțitul pe care, din precauție, le scosesem de la brîu.

„Și bărbatul de alături să fie oare un yankeu din tagma celor care se dau în vînt după întîmplări excentrice ? Sau e vorba de acel *flats ghost*, duh al cîmpiei, care, după credința indienilor, călărește noaptea pe un cal de foc și ziua, sub tot felul de înfățișări înșelătoare, pribegește în preajma pădurilor, momindu-i pe albi și ducîndu-i la pierzanie ? Sau e un ostatic alb capturat în regiunile de răsărit ?"

Îmi controlai, oarecum stînjenit, aspectul exterior, care nu semăna nici pe departe cu al unui gentleman ; jambierele erau numai noroi, pantalonii plini de jeg — deoarece respectam onorabilul obicei vînătoresc de a înlocui șervetul sau ștergarul cu postavul nădragilor,

pătîndu-i din belșug cu grăsime de bizon și de urs. Vesta, ca un sac de piele, care suportase cu stoicism atîtea intemperii și calamități atmosferice, îmi dădea înfățișarea unei sperietoare de ciori biciuită de furtuni. Iar căciulița de biber nu numai că se lățise peste măsură, dar și năpîrlise parcă : părea să fi fost în foarte intime relații cu focurile de tabără.

Din fericire, nu mă aflam într-o lojă a Operei Mari, ci între Black-Hills — Colinele Negre — și Munții Stîncoși. Și nici timp n-aveam să mă necăjesc ; abia apucasem să-mi examinez ținuta, că ciudații călăreți și ajunseră lîngă mine. Drept salut, băiatul își înălță cravașa cu mînerul în sus și rosti cu glas pur, aproape copilăresc :

— *Good day, sir !* Ați pierdut ceva de vă uitați atît de atent la propria persoană ?

— *Your servant*, sluga dumneavoastră, domnișorule ! Îmi încheiam platoșa ca nu cumva privirea dumneavoastră ageră să-mi sfredelească pieptul.

— Va să zică, e strict interzis să vă privesc ?

— Nicidecum. Consider însă că și mie mi-e îngăduit să vă măsor cu toată atenția.

— Mă rog, cu un cavaler care poartă platoșă și coif de biber trebuie să te porți frumos. Ridicați-vă, deci, privirea cruntă și studiați-mă !

— Mulțumesc. Ne putem cîntări deci în toată voia, ceea ce pentru mine e, desigur, mai plăcut ; ținuta dumneavoastră impecabilă s-ar potrivi de minune cu orice salon.

Și, răsucindu-mi calul, adăugai :

— Așa, acum mă puteți vedea din toate părțile, călare și în mărime naturală ! Vă plac ?

— Stați nițel, uitați-vă și la mine ! răspunse băiatul rîzînd. Își cabră calul și se roti la rîndul lui. Acum prezentarea e completă. Binevoiți a vă exprima primul : vă plac ?

— Hm, nu e rău! În orice caz, păreți destul de acceptabil pentru aceste locuri. Dar eu?

— Așa și așa! Numai că nu se cade să mă apropii de dumneavoastră mai mult decît îmi impune o anume prudență.

— Într-adevăr, făcînd abstracție de persoana ca atare, alura e destul de impozantă, adăugă însoțitorul lui pe un ton de zeflemea și privindu-l cu vădită admirație pe Swallow.

Neluînd în seamă jignirea, mă adresai băiatului, care, pentru vîrsta lui, dovedea excepțională bună-creștere:

— Rezerva dumneavoastră, *sir*, e îndreptățită. Cred însă că mă scuză însăși sălbăticia acestor locuri.

— Sălbăticie! Va să zică, sînteți străin?

— Atît de străin, încît caut de o zi întreagă o anume adresă și nu o găsesc.

— Atunci, dacă vreți să cunoașteți nemărginirea acestei sălbăticii, haideți cu noi!

Apucă în direcția pe care o urmasem eu și își îndemnă calul în toate felurile, de la trap ușor pînă la galopul cel mai vijelios. Sawallow al meu îl imită fără greutate, deși nu se odihnise toată ziua. Da, bravul animal parcă înțelesese că e vorba de un mic concurs și o luă atît de repede înainte, încît băiatul, nepuțînd să se mai țină de el, își struni calul exclamînd:

— Extraordinar, *sir!* Nu aveți cumva de gînd să vindeți armăsarul?

— Cu nici un preț, *sir*, răspunsei, mirat de propunere.

— Nu mă tot luați cu „*sir*"!

— Cum doriți. Însă mustangul acesta, care m-a scos din atîtea primejdii, nu-l vînd pentru nimic în lume.

— A fost dresat de indieni, observă el cercetîndu-l cu ochi de cunoscător. De unde îl aveți?

— De la Winnetou, căpetenia apașilor, cu care m-am văzut ultima oară la Rio Suanca.

Mă privi vădit surprins.

— De la Winnetou? Păi ăsta e indianul cel mai vestit și mai temut dintre Sonora și Columbia! Nu faceți deloc impresia că l-ați cunoaște, *sir!*

— Și de ce nu? întrebai, zîmbind.

— Păreți mai degrabă vreun geometru; veți fi măsurînd terenul sau cam așa ceva. Oamenii aceștia sînt de obicei destul de pricepuți și curajoși, dar nu-i văd să se aventureze tocmai printre apași, niori sau navaicași. Ar fi prea de tot. Pistolul dumneavoastră curățel, lucios, cuțitul prea delicat, pușca aceea de paradă prinsă în curea, pînă și poziția călărețului pe cal nu prea se potrivesc cu imaginea unui *squatter* sau vînător de prerie.

— Ce-i drept, e drept: nu sînt decît un vînător de duminică. Dar armele mele nu sînt chiar de lepădat. Le am din Saint Louis, de pe Front-Street. Și dacă, după cum se pare, sînteți aici ca și acasă, atunci trebuie să știți că la Saint Louis găsești pe preț bun marfă corespunzătoare.

— Mă rog, numai că marfa își dovedește calitatea abia după ce-a fost folosită cum trebuie. Ce părere aveți de pistolul acesta?

Își vîrî mîna în coburul șeii și scoase un coșcogea pistol vechi și ruginit, care semăna mai degrabă cu un retevei uzat decît cu o armă.

— Deh! E de pe vremea lui Noe, dar în mîna unui trăgător obișnuit cu astfel de arme s-ar putea dovedi destul de bun. Am văzut nu odată indieni mînuind admirabil cele mai prăpădite puști.

— Atunci, spuneți-mi dacă atingeau și ei asemenea performanță?

Își îndemnă calul, se roti apoi în trap întins împrejurul meu, înălță pistolul și, pînă să-mi dau seama

de intenție, trase asupra mea. Căciulița îmi zvîcni ușor și, în același timp, floarea cu care mi-o împodobisem zbură pe dinaintea ochilor mei. Pesemne că acest trăgător excelent voia să-mi vadă reacția și să se convingă cîte parale fac în calitatea mea de vînător duminical. De aceea rostii foarte calm :

— Cred că oricine e capabil de asemenea performanță. În schimb, nu oricui îi face plăcere să-și expună astfel pălăria, sub care s-ar putea să se afle din întîmplare și un cap. De aceea vă sfătuiesc să nu mai trageți înainte de a-l fi convins pe interlocutor că mînuiți într-adevăr fără greș stropitoarea asta de pulbere.

— *Wherefore?* Și de ce? auzii întrebînd în spatele meu.

Însoțitorul tînărului călărea o mîrțoagă înaltă, greoaie, care nu reușise să țină pasul cu caii noștri și ne ajunse din urmă abia cînd trosni pistolul.

— Capul unui vîntură-lume, reluă el, plus căciulița nu fac, în orice caz, mai mult decît o porție de pulbere.

Era un bărbat înalt, uscățiv, deșirat, cu gîtul subțire, cu o fizionomie de yankeu viclean. Din considerație pentru tovarășul său, trecui și peste această grosolănie, deși mi se păru că atitudinea mea pasivă era atribuită de băiat unei alte cauze. Evident, tînărul nu-mi admira deloc lipsa de combativitate.

Toată această întîlnire mi se părea foarte stranie. Dac-aș fi găsit-o relatată într-un roman, l-aș fi bănuit cu siguranță pe autor că dă imposibilul drept posibil. Oricum, un lucru era limpede: trebuia să fie vreo așezare omenească pe aproape și, cum în aceste locuri de mult nu se mai desfășuraseră bătălii între triburile sălbatice, chiar și un adolescent putea să se plimbe fără teamă prin prerie.

Nu-mi era tot atît de limpede cum să mă port cu acest tînăr interesant. Dibăcia și cunoștințele lui

asupra Vestului mă făceau să bănuiesc că-și duce viața în condiții cu totul speciale. Nu era, deci, de mirare că-l cercetam din ochi cu cea mai vie atenție.

Călărea înaintea mea la o jumătate lungime de cal și soarele, coborînd spre apus, îl scălda în razele-i de aur. Era „oacheș și frumos", cum vorbește psalmul despre micul David. Trăsăturile lui nobile, cu toată frăgezimea specifică vîrstei, aveau accente hotărîte, dovedind o dezvoltare precoce a spiritului și o voință dîrză. Întreaga-i ținută, sigură, degajată, parcă te obliga să nu-l tratezi ca pe un copil, deși nu părea să aibă mai mult de șaisprezece ani.

Mă gîndeam fără voie la unele povestiri pe care le citisem odinioară, la istorisirile despre vitejia și cutezanța proprii pînă și copiilor, aici, în *Far West*. Dar această dezinvoltură și hotărîre nu puteau fi puse numai pe seama firii sale, ci și a bunăstării materiale de care, probabil, se bucura. Altminteri, nici nu m-ar fi întrebat adineauri dacă vreau să vînd mustangul.

Deodată, băiatul strînse de frîu și domoli trapul calului.

— Vreți să ajungeți la New Venango, *sir?* mă întrebă el.

— Da.

— Și veniți din savană, nu-i așa?

— Exact. Se și vede, de altfel, după înfățișare.

— Dar *westman* nu sînteți!

— Trebuie să aveți niște ochi foarte ageri, ca să mă pătrundeți numai dintr-o privire!

— German?

— Da. Pesemne că mă cam trădează engleza mea, adică accentul.

— Accentul nu e chiar atît de prost, însă destul de caracteristic ca să vă ghicesc obîrșia. Dacă n-aveți nimic împotrivă, putem vorbi în limba maternă.

— Cum, sîntem compatrioţi ?!
— Tata e german ; eu, însă, m-am născut la Quicourt. Mama era indiană, din tribul assineboinilor.
Abia acum îmi explicam profilul său caracteristic şi nuanţa închisă a pielii. Aşadar, mama îi murise şi tatăl trăia. Mă aflam în faţa unui caz neobişnuit şi curiozitatea mea se transformă dintr-o dată într-un interes profund.
— Uitaţi-vă în zare, mă îndemnă băiatul. Vedeţi fumul de colo, care se ridică din pămînt ?
— Ah, am ajuns, va să zică, la acel „*bluff*" pe care-l caut ! Acolo, cică, se află New Venango, aşezat ca într-o copaie. Îl cunoaşteţi pe Emery Forster, prinţul petrolului ?
— Oarecum. E tatăl cumnatei mele, adică a soţiei fratelui care locuieşte în Omaha. Tocmai le-am făcut o vizită, şi la înapoiere am tras aici, la o gazdă. Aveţi vreo treabă cu Forester, *sir ?*
— Nu. Mi-ar trebui doar să găsesc un magazin ca să-mi procur cîte ceva de acolo. De Forster n-am întrebat decît din curiozitate, cum fac, desigur, toţi drumeţii care trec pe-aici. Nu se poate să nu te interesezi de unul din cei mai mari prinţi ai petrolului !
— L-aţi şi văzut ?
— O, habar n-am cum arată !
— Ba dimpotrivă ! Îl vedeţi şi acum. Călăreşte alături. Ce-i drept, nu am făcut prezentările, dar e de scuzat : în prerie nu se prea respectă normele bunei-cuviinţe.
— Nu sînt de aceeaşi părere, protestai, fără a-l onora pe yankeu măcar cu o privire. Socot chiar că preria are un mod al ei de a selecta oamenii, nu după criteriul bogăţiei, ci al valorii autentice. Daţi arogantului dumneavoastră prinţ al petrolului arma pe care o mînuiţi cu atîta precizie şi expediaţi-l de unul singur în Vest : cu toate milioanele lui, se va

prăpădi. Şi, dimpotrivă, întrebaţi pe orice *westman* serios care, ca un stăpîn absolut, cutreieră cu puşca lui imensitatea preriei, cîţi bani posedă şi vă va rîde în nas. Acolo unde omul se măsoară după primejdiile pe care ştie să le înfrunte, căciuliţa mea, de pildă, face mai mult decît actul de proprietate asupra nu ştiu cîtor izvoare de ţiţei. În prerie nu profesorii de dans, ci cuţitele de vînătoare stabilesc regulile de conduită.
Tînărul îşi îndreptă privirea mai întîi asupra lui Forster, apoi asupra mea. Observai că vorbele mele îi merseseră la inimă. Totuşi, nu se putu abţine de la o rectificare :
— N-am să vă contrazic întru totul, *sir*. Cred însă că există pe ici, pe colo şi *trapper*-i sau *squatter*-i care nu mi-ar rîde în nas dacă i-aş întreba cît aur posedă. Aţi auzit vreodată de Old Firehand ?
— Cum să nu ! E unul din cei mai vestiţi vînători ai pădurilor ; îl cunosc, dar numai din auzite.
— Ei bine, el şi Winnetou, va să zică un alb şi un roşu, fac parte dintre oamenii la care mă refer. Ei ştiu toate hăţişurile, munţii, rîpele, pădurile şi vă pot conduce la zăcăminte de aur sau argint nebănuite de alţii. Mă îndoiesc că vreunul din ei ar face schimb cu un petrolist !
— *Pshaw*, Harry, interveni Forster, sper că nu vrei să mă jigneşti !
Tînărul evită să răspundă. Eu însă rostii glacial :
— Oricum, nu petrolistul a descoperit aceste comori şi cred că nici n-ar cuteza să le exploateze cu preţul scumpei sale vieţi. De altfel, tinere master, veţi conveni că observaţia dumneavoastră confirmă, de fapt, cele spuse de mine. Un adevărat *westman*, chiar dac-ar descoperi cea mai bogată vînă de aur, nu şi-ar da pentru ea libertatea la care ţine mai presus de orice. Dar iată că am ajuns la „*bluff*", ţinta călătoriei noastre !

Ne oprirăm la marginea unei rîpe și zării pe fundul ei o așezare mai măruntă decît bănuisem. Terenul, jos, era relativ mic, străjuit jur-împrejur de stînci prăpăstioase și străbătut de un rîu destul de lat, ce-și tăia drum prin bolovăniș. Peste tot — instalații de foraj. O sondă lucra din plin chiar pe malul apei. La centru, în vecinătatea unor hale, se afla o clădire cu locuințe. Deși improvizată, clădirea părea destul de confortabilă. Orișiunde îți roteai privirea, vedeai doage, funduri de butoaie și tot soiul de rezervoare, unele încă goale, altele pline cu mult rîvnitul carburant.

— Da, *sir,* acesta este „*bluff*"-ul, spuse Harry. Dincolo vedeți magazinul, alături restaurantul, apoi un hotel și altele. Iar aici e drumul cam povîrnit, pe care va trebui să coborîm, desigur, cu precauție, ca să nu ne rupem gîtul. Veniți și dumneavoastră ?

Descălecarăm sprinten amîndoi.

— Luați calul de dîrlogi, mă sfătui băiatul.

— Swallow al meu mă urmează singur. Luați-o dumneavoastră înainte !

Într-adevăr, mustangul venea după mine fără nici un îndemn și, în timp ce Forster cu gloaba lui ne urmau anevoie și cu teamă, eu admiram viteza și siguranța băiatului la coborîș. Era exclus ca asemenea deprinderi să și le fi însușit în Est. Și faptul acesta îmi sporea și mai mult interesul pentru persoana lui. Jos, încălecarăm iarăși. Eram pe punctul de a mă despărți de ei, crezînd că se vor îndrepta spre clădirea cu locuințe, în timp ce eu trebuia să caut magazinul. Dar Forster mi se adresă arogant :

— Fără grabă, stimabile ! Mergem și noi pînă la magazin. Mai am o bagatelă de aranjat cu dumneavoastră.

Datorită interesului pe care mi-l stîrnise băiatul, mă ispitea într-adevăr gîndul să mai rămîn puțin în societatea lui. Dar pe Forster nici măcar nu-l întrebai ce anume „bagadelă" va fi avînd de aranjat cu mine. De altfel, aveam să mă lămuresc foarte curînd în această privință. Ajunși la „Store and Boardinghouse", magazin și hotel — precum scria cu cretă pe ușa acelei construcții simple ca o cabană — sărirăm de pe cai și Forster, nici una, nici două, îl prinse pe Swallow de dîrlogi.

— Cumpăr calul. Cît costă ?

— Nu-l vînd.

— Două sute de dolari !

Am pufnit în rîs, refuzînd categoric.

— Două sute cincizeci !

— Nu vă mai osteniți, degeaba, *sir !*

— Trei sute !

— Nu-l vînd !

— Trei sute și, în plus, alegeți la magazin, în contul meu, tot ce vă trebuie.

— Credeți cu adevărat că un om al preriei își înstrăinează calul, fără care s-ar putea duce de rîpă ?

— Vă mai dau și calul meu pe deasupra.

— Păstrați-vă, domnule, gloaba ! Nu merită nici un fir de păr din căciula mea !

— Dar îmi place ! Trebuie să-mi dați calul ! își pierdu răbdarea Forster.

— Cred și eu că vă place, însă degeaba stăruiți. Sînteți prea sărac ca să-l puteți cumpăra.

— Prea sărac ?! repetă Forster, privindu-mă de sus, ca și cînd ar fi vrut să mă intimideze. N-ați aflat că mă cheamă Emery Forster ? Cei care mă cunosc știu bine că pot să cumpăr și o mie de mustangi ca ăsta !

— Banii dumneavoastră mă lasă rece. Dacă vă trebuie un cal, n-aveți decît să apelați la geambași. Dar armăsarul meu lăsați-l, vă rog, în pace ! Dați-i drumul !

— Ia te uită, neobrăzatul, neisprăvitul! Asemenea individ, căruia îi ies degetele prin spărtura ghetei, ar trebui să se bucure nespus că i se oferă bani pentru o pereche de cizme și că-i agonisește barem odată în chip cinstit!

— Emery Forster, ține-ți limba-n frîu! Altfel te vei convinge îndată că omul care, după cum te-ai exprimat adineauri, nu face mai mult decît „o porție de pulbere", știe să ți-o plătească pe merit.

— Oho, băiete, aici nu ne aflăm în prerie, unde orice haimana își poate face mendrele! În New Venango eu sînt stăpîn, eu poruncesc! Iar pentru cel ce nu înțelege cu binele, găsim noi leacul! Te mai întreb o singură dată: îmi dai calul, ori ba?

Orice alt *westman* i-ar fi răspuns demult cu pistolul. Dar pe mine, în loc să mă înfurie, purtarea lui Forster mă amuza. Pe de altă parte, simpatia pentru tînărul său însoțitor mă îndemna la răbdare. Așadar, refuzai încă odată, liniștit:

— Nu-l dau! Luați, vă rog, mîna de pe dîrlogi!

Dădui să-mi iau calul în primire, dar Forster mă împinse zdravăn și sări în șa.

— Așa, viteazule, ca să vezi că Emery Forster știe să cumpere chiar cînd i se refuză vînzarea! Urcă-te pe calul meu, îți aparține. La magazin tîrguiește în contul meu. Iar dolarii îi capeți cînd dorești! Vino, Harry! Am terminat discuția!

Băiatul nu-l urmă imediat. Mai stătu cîteva clipe locului, privindu-mă țintă în ochi. Cum nu schițam nici un gest ca să-l pun la respect pe Forster, și să-mi reiau calul, o expresie de scîrbă se așternu pe chipul lui tînăr.

— Știți ce înseamnă coiot, *sir*? mă întrebă el.

— Da, confirmai cu tot calmul.

— Ei?

— Vă referiți la lupul preriei? E un animal extrem de laș. Fuge la orice lătrat de cîine și nu merită decît dispreț.

— Ați răspuns bine. De altfel, nici nu era greu, fiindcă sînteți din același neam... un coiot!

Total decepționat, îmi întoarse spatele și plecă după individul care stăpînea și poruncea în New Venango.

Eu nu scosei nici o vorbă. Știam ce fac. Îl lăsam pe Forster să se legene cîtva timp în iluzii. În felul acesta îmi asiguram prilejul de a-l mai revedea pe Harry, ale cărui ultime cuvinte nici măcar nu mă jigniseră.

Cîțiva cetățeni ieșiseră între timp din magazin și asistaseră la penibila noastră tocmeală. Unul din aceștia legă mîrțoaga lui Forster de un stîlp și se apropie de mine. După părul său roșcat, îți dădeai seama de la o poștă că individul, cam cherchelit de altfel, era irlandez.

— Nu pierdeți ocazia, master, mă sfătui el. E o afacere bună. Aveți intenția să stați mai mult timp la New Venango?

— N-am nici un chef! Sînteți, cumva, proprietarul acestui renumit complex comercial?

— Da, eu în persoană. Iar complexul, vorba dumneavoastră, e într-adevăr renumit. Aveți întru totul dreptate. Unde mai pui că și eu personal sînt cît se poate de faimos: nu-mi găsiți pereche la suptul rachiului. Se pare că norocul v-a adus încoace.

— Cum așa?

— Uite ce-i: ați putea rămîne la mine nu o zi-două, ci definitiv. Am nevoie de un tejghetar căruia să nu-i sară țandăra cînd se pomenește cu un picior în spate. În meseria noastră de negustor, orgoliul nu e rentabil, ba dimpotrivă. Or, am văzut adineauri că știți

să înghițiți chiar și un brînci tărișor. Batem palma? E spre binele dumneavoastră!

De fapt, ar fi trebuit să-l plesnesc. Dar propunerea lui era mai curînd caraghioasă decît supărătoare. De aceea intrai în magazin, fără să-i dau nici un răspuns. Alesei o seamă de lucruri și-l întrebai de preț. Negustorul mă privi mirat.

— N-ați înțeles că plătește Forster? Dumnealui e om de cuvînt. Puteți lua tot ce vă trebuie. Nu-mi datorați nici un penny.

— Mulțumesc! Eu nu apelez la punga unui hoț de cai. Îmi achit singur marfa.

Negustorul parc-ar fi vrut să mai stăruie. Dar cînd văzu monedele de aur din mîna mea, făcu subit o mutră extrem de amabilă și tîrgul începu cu acel amestec de viclenie și dîrzenie cu care, în orice parte a lumii, negustorii știu să-i buzunărească pe naivi. Pînă la urmă căzurăm la învoială. Intrai în posesia unui costum vînătoresc nou-nouț, și, în schimbul unei sume bunicele, îmi asigurai provizii de alimente și muniții pentru un răstimp destul de lung.

Între timp, seara coborî de-a binelea și peste tot se așternu un întuneric dens, opac. Odăile scunde ale hanului nu mă prea îmbiau. Îmi săltai deci pe umăr sacul cu tîrguieli bucșit pînă la refuz și ieșii afară, la aer. Gîndeam să-l caut pe Forster și să-i spun o vorbuliță despre „drepturile“ sale de atotstăpîn.

Drumul ducea de-a lungul rîului și, ceea ce nu observasem mai înainte, mi se preciză abia acum, cînd atenția nu-mi mai era sustrasă de prezența însoțitorilor: mirosul de gaz răspîndit peste tot se întețea și mai mult cu cît te apropiai de apă. Însemna, deci, că pe rîu se scurgea o mare cantitate de carburanți.

Clădirile spre care mă îndreptam se înălțau sumbre, mohorîte. Dar după ce înaintai pe drumul ușor

cotit, un val de lumină mă întîmpină dinspre veranda casei lui Forster. Îmi dădui seama că patronul avea musafiri. Mă apropiai de gardul ce împrejmuia curtea și deslușii un fornăit pe care-l recunoscui deîndată. Știam că Swallow al meu nu se lasă dus în grajd de nici o mînă străină. De aceea fusese lăsat afară și priponit chiar sub verandă, de unde putea fi mai ușor de supravegheat. Mă strecurai tiptil în curte, pînă la zidul scund pe care se sprijinea terasa. Ajunsei astfel la mustangul meu și iată că de acolo îl zării pe Harry întins într-un hamac. Era tocmai pe punctul de a se angaja într-o discuție cu Forster care ședea alături. Fără să-mi iau ochii de la ei — legai sacul cu tîrguieli de șaua lui Swallow. Dragul de el, nici nu se lăsase măcar deșeuat. Cînd îl încălecase Forster, n-ar fi trebuit decît să fluier odată și mustangul ar fi dat cu el de pămînt și s-ar fi întors la mine.

— Treabă inutilă și urîtă, *dear uncle*, dragă unchiule, îl auzii pe băiat vorbind. Nici n-ai judecat bine ce faci, te-ai pripit.

— Doar n-oi fi vrînd să mă-nveți tu cum să procedez! Afacerile sînt afaceri. Prețurile au scăzut din cauza debitului prea mare. Dacă lăsăm deci să se scurgă țițeiul timp de o lună, prețul va crește, beneficiul va spori. Ascultă-mă pe mine! Lovitura trebuie dată pînă la capăt. Așa s-a hotărît, și așa va fi! Prin spărtura aceea se duce totul pe Venango-River. Pînă urcă iarăși prețurile, punem în funcțiune și noua sondă. De butoaie nu ducem lipsă; peste cîteva zile, expediez un transport în Est și pun mîna pe o sumă considerabilă, cîteva sute de mii.

— E o afacere necinstită. Și, pe urmă, se pare că ați uitat cu totul de existența zăcămintelor din vechiul continent și din alte părți ale lumii. Politica voastră îi va îndemna pe adversari la eforturi ma-

xime, așa că voi înșivă veți pune în mîna concurenței, deocamdată neinformate, armele de rigoare. De altfel, și aici, în Statele Unite, stocurile sînt atît de mari, încît acoperă necesarul pentru multă vreme.

— Habar n-ai ce uriașe sînt cererile ; de aceea nu ești în măsură să apreciezi. Și nici vîrsta nu te ajută.

— Asta rămîne de văzut.

— Ce să se mai vadă ? ! E limpede ca bună ziua. Nu mi-ai spus chiar tu, adineauri, că te-ai înșelat în legătură cu pădurarul acela, sau ce dracu o mai fi ? Mie nici prin vis nu mi-ar fi trecut că te-ai putea complace într-o asemenea tovărășie !

Îl văzui pe Harry că se simte jenat.

— Știi doar că am crezut tocmai într-o asemenea tovărășie, răspunse el cu fermitate. Știi că mi-am trăit pînă acum viața în așa-zisa „lume de jos". Ar fi să nu-mi iubesc tatăl nici atîtica, dacă aș disprețui această lume numai pentru aspectul ei exterior. Găsești acolo oameni cu care mulți dintre nobilii voștri gentlemeni și baroni putrezi de bogați nu se pot măsura în privința valorii. Iar în legătură cu cazul de astăzi, nu înseamnă că m-am înșelat. Ți-am spus doar că la început omul mi se păruse altfel. Pentru mine nu e totuna să presupun sau să mă conving.

Forster își pregătea replica, dar nu apucă să deschidă gura că bubui ca un trăsnet infernal, de parcă pămîntul de sub noi ar fi crăpat în două. Văzduhul se cutremură pînă hăt departe și cînd îmi întorsei speriat privirile, constatai că mai în sus, pe mal, acolo unde funcționase pînă adineauri sonda, se ridica o trîmbă incandescentă de vreo cincizeci de picioare înălțime, zbuciumîndu-se în aer, prăbușindu-se apoi în adînc, și inundînd cu o viteză uimitoare terenul înclinat în pantă. În același timp, năvăli asupră-mi

un miros tare, înțepător de gaz. Aerul părea încins de un foc străveziu, fluid.

Cunoșteam fenomenul acesta teribil, căci mai asistasem la o asemenea catastrofă în valea Kanawha. Dintr-un salt, țîșnii în fața oamenilor adunați pe verandă și împietriți de groază.

— Stingeți luminile ! strigai. Repede, stingeți luminile ! A erupt sonda, năvălește gazul ! Stingeți, că de nu, în două minute totul ia foc, m-auziți ? !

Și, nici una, nici două, mă apucai să sting lămpile. Dar și în odaia de sus era lumină, ca și dincolo, în prăvălie. Gazul se răspîndea cu o iuțeală fantastică. Trebuia pus totul în joc pentru salvarea oamenilor.

— Fugiți de-aici ! Fugiți, pentru numele lui Dumnezeu ! Urcați sus, cît mai sus, cocoțați-vă pe stînci ! strigam într-una.

Fără să mă mai sinchisesc de ceilalți, îl înșfăcai pe Harry și, cît ai clipi, îl urcai în șa, săltîndu-mă la spatele lui. Băiatul, interpretîndu-mi greșit gestul și nebănuind cît de gravă e primejdia, se zbătea din răsputeri să scape din strînsoare. Dar cum în asemenea momente forța fizică se manifestă la extrem, îl strînsei cu atîta tărie, încît rezistența lui slăbi curînd, în timp ce Swallow, al cărui instinct făcea de prisos zăbala și pintenii, ne duse ca vîntul în jos, de-a lungul rîului.

Poteca pe care coborîsem din savană spre New Venango nu mai putea fi folosită. O năpădise focul. Abia la capătul văii puteam încerca o salvare. Ziua, cînd cercetasem locul, nu observasem nici un drum care să ducă pe acolo ; dimpotrivă, pereții de piatră erau atît de apropiați, încît apa își croia anevoie cale printre ei, zbuciumîndu-se și spumegînd.

— Spuneți repede, mă adresai lui Harry, există vreun drum care să ne scoată din valea asta ?

— Nu, nu ! gemu băiatul, încercînd din nou să scape din strînsoarea mea. Lăsaţi-mă ! Daţi-mi pace !

Fireşte că nu puteam lua în seamă dorinţa lui. Măsurai cu atenţie peticul de cer care mijea printre cei doi pereţi abrupţi de piatră. Deodată, simţii o apăsare sub piet, însoţită de glasul hotărît al lui Harry.

— Daţi-mi drumul, că de nu, vă tai cu propriul dumneavoastră cuţit !

Zării cuţitul scînteind în mîna lui ; mi-l smulsese de la brîu. Nu mai era timp pentru explicaţii. Îi încleştai cu dreapta încheieturile ambelor mîini, iar cu braţul stîng îl strînsei şi mai tare.

Pericolul creştea cu fiece clipă ; valul arzător inundase depozitele şi butoaiele detunau ca nişte salve de artilerie. Conţinutul lor se revărsa ca un evantai de foc în oceanul arzînd care potopea totul în calea lui. Aerul se înfierbîntase. Aveam senzaţia că mă sufoc fierbînd într-un cazan cu apă. Dogoarea crescu atît de mult şi de repede, încît mi se părea că-mi frige măruntaiele. Mai-mai să-mi pierd cunoştinţa, dar îmi încordai toate fibrele corpului. Nu-mi era numai de mine : răspundeam şi de viaţa lui Harry.

— *Come on,* Swallow, înainte, înainte, *well !...*

Căldura ucigătoare îmi uscase gîtlejul ; glasul nu mă mai asculta. Dar nici nu era nevoie de glas. Fără să aştepte îndemn, neînfricatul meu Swallow alerga cu o iuţeală fantastică. Iar eu nu mai vedeam cu ochii decît că dincoace de rîu nu era scăpare. Flăcările luminau suficient pereţii de piatră ca să mă pot convinge că escaladarea e imposibilă. Trebuia să sărim în apă ! Trebuia să tot mergem prin apă pînă am fi putut ieşi undeva, pe partea cealaltă.

Strînsei uşor genunchii şi Swallow, dintr-un salt, despică valurile care ne înghiţiră apoi pentru o clipă.

Simţeam că se nasc în mine puteri noi ; sîngele îmi pulsa proaspăt în vine. Saltul fusese atît de puternic, încît mustangul, bunul meu Swallow, dispăru sub mine în adîncuri. Acum, însă, îmi era totuna. Trebuia să ajung dincolo, trebuia să ne tăiem cale ! Swallow întrecuse în viteză focul ce ne gonea din urmă. Acum, pălălaia se înălţa pînă la cer şi învăluia rîul, alimentată de ţiţeiul scurs în şuvoaie. Într-un minut, în cîteva secunde, poate şi mai repede, putea să ne ajungă şi pe noi. Băiatul se lipise de mine, inert. Leşinase. Înotam ca niciodată în viaţa mea ; de fapt, nu înotam, ci mă aruncam înainte, nebuneşte, prin fulgerele ce zvîcneau luminînd fundul apei. Mă stăpînea o groază cumplită, neîndurătoare, ca un coşmar. Deodată, auzii înaintea mea fornăitul lui Swallow. „Bravo, credinciosule, viteazule... tu eşti ?“ Malul era aproape... Repede, în şa !... Dar cum să mă salt ? Parcă mi s-a uscat şi măduva din oase... Doamne, ajută-mă, nu mă lăsa !... Încă o încercare... sus... am izbutit !... „Swallow, înainte, înainte !... încotro vrei, numai să ieşim din iadul acesta !“

Înaintam, şi asta era tot ; nici nu mă întrebam unde vom ajunge. Ochii orbiţi de lumină mă ardeau ca metalul topit ; limba îmi atîrna între buzele crăpate ; trupul parcă-mi era burete ars, cenuşă, gata să se destrame. Calul de sub mine icnea, gemea aproape omeneşte ; alerga într-una, se sălta pe înălţimi, se căţăra, zbura cu iuţeală de tigru şi cu mlădieri de şarpe. Îi cuprinsesem gîtul cu braţul drept ; cu stîngul îl strîngeam la piept pe Harry. O săritură, un salt lung, neverosimil şi, în sfîrşit, în sfîrşit trecurăm de peretele de piatră ! Încă o sută-două de paşi şi iată-ne în prerie ! Swallow se opri. Eu căzui din şa ca o cîrpă.

Totuşi, încordarea, emoţia dusă la culme alungară leşinul ce mă ameninţa. Mă ridicai cu greu, mă lipii de grumazul viteazului, devotatului animal care tremura din toate mădularele şi, stăpînit de un plîns convulsiv, îl sărutai cu atîta patimă, cum rareori vreun îndrăgostit îşi va fi sărutat aleasa inimii sale.

„Swallow, prieten minunat, îţi mulţumesc. Mi-ai salvat viaţa, ne-ai salvat pe amîndoi! Ceasul acesta n-am să-l uit niciodată !"

Cerul se colorase în sîngeriu şi aburii de ţiţei pluteau ca nişte valuri negre-purpurii peste aşezarea devastată. Dar nu era timp de contemplări ; în faţa mea zăcea Harry, palid, rece, cu mîna înţepenită pe cuţit. Mă temeam că murise înecat în valuri, în timp ce eu încercam să-l salvez de năvala flăcărilor.

Hainele îi erau numai apă, lipite de trupul nevolnic. Pe faţa lui palidă jucau reflexele sinistre ale focului care lingeau pînă pe creştet înălţimile de piatră. Îl luai în braţe, îi dădui părul de pe frunte, îi frecai tîmplele, îmi lipii gura de buzele lui ca să-i trezesc răsuflarea, într-un cuvînt, făcui tot ce-mi stătea în puteri ca să-l readuc la viaţă.

Şi iată, în fine ! Îl străbătu un fior, mai întîi abia perceptibil, apoi din ce în ce mai tare ; îi simţii bătaia inimii şi suflul respiraţiei. Se trezi, deschise ochii mari şi mă privi cu o expresie pe care n-aş putea-o descrie. Apoi se însufleţi brusc şi, sărind drept în picioare, strigă cu groază :

— Unde... cine eşti... ce s-a întîmplat ?

— V-am smuls de jos, din prăpădul acela ! Sînteţi salvat !

La auzul glasului meu şi observînd abia acum incendiul, băiatul îşi reveni pe deplin.

— Prăpăd ?... Vai de mine, arde !... Şi Forster cu ai lui...

Ca şi cînd, pronunţînd numele lui Forster, ar fi înţeles dintr-odată întreaga primejdie în care-şi lăsase rudele, băiatul mă apostrofă cu pumnii ridicaţi :

— Sînteţi un laş, domnule, un laş fără seamăn, un coiot, cum am mai spus ! Puteaţi să-i salvaţi pe toţi, pe toţi ! Dar aţi fugit cum fuge coiotul din faţa unei potăi. Vă... vă urăsc ! Trebuie să mă întorc numaidecît !

Dădu să plece, dar îl ţinui strîns de mînă.

— Staţi ! Nu mai e nimic de făcut ! Vă duceţi la pieire !

— Lăsaţi-mă ! Cu fricoşi ca dumneavoastră nu vreau să am de-a face !

Îşi smulse mîna din strînsoare şi o luă la goană. Simţii atunci în palmă un obiect fin, rotund. Era inelul lui, care, datorită smuciturii, i se desprinsese din deget.

Alergai să-l ajung, dar băiatul dispăru fulgerător printre stîncile povîrnite. N-aveam motive să mă supăr pe el. Era încă prea tînăr şi catastrofa îi răpise calmul necesar pentru a judeca normal. Vîrîi deci inelul în buzunar şi, trebuind să mă odihnesc după atîta trudă şi zbucium, hotărîi să-mi petrec noaptea pe loc — fireşte că pînă la ivirea zorilor nici vorbă nu putea fi să mai cobor iarăşi în valea pustiită.

Tremuram din toate fibrele trupului, iar valea, în care incendiul continua cu furie turbată, îmi părea un cazan al iadului din care izbutisem să scap. Hainele de pe mine se făcuseră ferfeniţă ; mi le schimbai cu cele noi, care, deşi îmbibate de apă, altminteri rămăseseră nevătămate.

Swallow se lungi în preajma mea. Iarbă era destulă, dar bravul meu mustang nu se atinse de nici un fir, fiind, probabil, şi mai istovit ca mine. Iar eu stam şi mă tot gîndeam ce vor fi ajuns oamenii

din vale. Întrebarea aceasta mă obseda, mă chinuia, deşi aveam atîta nevoie de odihnă.

Stătui astfel treaz întreaga noapte, deplasîndu-mă mereu pînă pe marginea „*bluff*-"ului pentru a cerceta situaţia. Incendiul scăzuse oarecum, totuşi oferea o privelişte sinistră, de neuitat. Păcura ţîşnea vertical, într-o coloană de vreo treizeci de coţi, care ardea năprasnic, se pulveriza în jerbe şi în puzderie de scîntei, cădea la pămînt pentru a se scurge apoi ca un brîu de foc înspre albia apei, acoperind-o pe toată lăţimea ei.

Astfel, dezastrul continuă pînă dimineaţa şi avea să mai dureze încă multă vreme. Lumina zilei estompă oarecum lumina orbitoare a flăcărilor. Cînd îmi aruncai din nou privirea în jos, constatai că, în afară de o căsuţă izolată, unde focul nu ajunsese, totul, absolut totul fusese mistuit. Locuinţa, instalaţiile industriale, ca şi restul clădirilor şi depozitele căzuseră pradă focului. Întregul „*bluff*", pînă sus, pe cea mai înaltă stîncă, era negru de funingine şi semăna cu o tigaie uriaşă pe care un bucătar neglijent a uitat-o pe plita încinsă.

În faţa singurei căsuţe scăpate de la pieire stăteau cîţiva oameni, printre care şi Harry. Mînat de un curaj excepţional, băiatul reuşise să ajungă acolo în timpul nopţii. Acum, ziua, drumul nu mai prezenta dificultăţi. Apucai, aşadar, poteca pe care coborîsem ieri, la sosire. La un moment dat, îl zării pe Harry arătînd în direcţia mea. Un bărbat intră repede în casă şi reveni cu o puşcă în mînă. Îmi ieşi în întîmpinare pe malul opus al rîului şi se opri, aşteptînd să ajung în dreptul lui.

— Alo, dumneata de colo, îmi strigă el, ce te foieşti într-una pe-aici? Cară-te, dacă nu vrei să te trăsnesc imediat!

— Am rămas aici ca să vă dau, pe cît posibil, o mînă de ajutor.

— Las' că ştim noi! rîse el în bătaie de joc. Cunoaştem asemenea ajutoare!

— Vreau, totuşi, să vorbesc cu tînărul Harry!

— Cam greu!

— Trebuie să-i dau ceva.

— Nu mă duce dumneata pe mine! Adică ce-oi fi avînd să-i oferi, haimana păcătoasă? După ce că eşti laş, te mai şi răzbuni şi dai foc păcurii!

În prima clipă, nici nu fusei în stare să scot o vorbă. Eu şi incendiator! Eram stupefiat. Se vede însă că omul îmi inerpreta tăcerea în alt chip. Credea că e o dovadă a vinovăţiei mele.

— Ia uitaţi-vă la el cum s-a speriat! Păi da, ne pricepem noi la de-alde ăştia! Dacă n-o ştergi imediat, te lichidez!

— Ce-ţi veni, omule? Cum adică, îmi pui în cîrcă asemenea crimă?! Gazul emanat de la sondă a luat foc din cauza lămpilor voastre. Numai neglijenţa voastră a provocat întreaga nenorocire.

— Lasă, nu ne învăţa tu! Cărăbăneşte-te, că trag numaidecît!

— Oare dacă eram eu făptaşul, l-aş mai fi salvat pe băiat cu riscul propriei mele vieţi?

— Gogoşi! Dacă n-o luai la goană, puteai să-i salvezi pe toţi! Dar aşa, scrumul s-a ales de bieţii oameni! Ei bine, ia-ţi răsplata!

Trase. Împietrit de mirare, nu făcui nici un gest pentru a mă feri de bătaia puştii. Spre norocul meu, glonţul dădu greş. Mă frigeau degetele să-i răspund cu aceeaşi monedă, însă mergînd la sigur. Bineînţeles că n-am făcut-o. I-am întors pur şi simplu spatele şi am plecat fără să-i arunc o singură privire. Ajuns sus, încălecai şi-mi continuai drumul. Cînd, în loc de mulţumită pentru salvarea unei vieţi, te pomeneşti

învinuit de crimă, nu-ţi rămîne altceva de făcut decît să pleci şi să-ţi vezi de treburile tale.

Peste cîteva zile, mă aflam în preria Graval, unde îl aşteptai o săptămînă întreagă pe Winnetou. În ce priveşte hrana, mă descurcam binişor ; se găsea acolo vînat din belşug. De altfel, regiunea nu mi se părea deloc părăsită şi plicticoasă. Mişunau peste tot cetele siucsilor, obligîndu-mă la vigilenţă ca să nu fiu descoperit. După ce, în sfîrşit, sosi Winnetou şi îl informai de prezenţa indienilor, căzurăm de acord să părăsim cît mai repede ţinutul.

Mă bucuram nespus la gîndul că-l voi vedea pe Old Firehand, şi mă pregăteam să învăţ multe, foarte multe de la faimosul *westman*. Drumul pînă la el nu era lipsit de primejdii. Chiar a doua zi ne dădurăm seama de această realitate, descoperind urmele unui cercetaş indian.

Studiai cu atenţie locul. Calul indianului fusese priponit şi retezase în jurul lui iarba veştedă a preriei ; călăreţul şezuse jos şi îşi deşertase, probabil, tolba cu săgeţi ; o tijă ruptă în două rămăsese acolo, uitată — neglijenţă aproape de necrezut cînd e vorba de un indian.

Ridicai bucăţile de jos şi constatai imediat că nu era o săgeată de vînătoare, ci una de campanie.

— Va să zică, indianul a trecut pe-aici, în misiune de luptă, comentai eu. Se vede însă că e tînăr şi lipsit de experienţă ; altminteri, ar fi strîns numaidecît cele două fragmente de tijă. Şi apoi, nici urmele tălpilor nu sînt ale unui bărbat în puterea vîrstei.

Dintr-o privire, ajunserăm la concluzia că omul plecase doar cu puţin înainte ; conturul urmelor era încă precis, iar firele de iarbă călcate încă nu se ridicaseră la loc.

O luarăm deci pe drumul bătut de iscoada indiană, pînă ce umbrele noastre se tot lungiră şi seara coborî

de-a binelea. Trebuia să descălecăm ca să nu pierdem urma din ochi. Dar, pînă atunci, dădui să mai scrutez împrejurimile.

Ne aflam pe una din numeroasele coline ce se înalţă în acea parte a preriei ca valurile unei mări împietrite. De sus, dominam cu privirea întregul peisaj.

Nici nu-mi potrivisem bine luneta la ochi, că şi zării la nord o line lungă, dreaptă, prelungindu-se în zare, dinspre răsărit pînă departe spre apus. Bucuros de descoperire, îi trecui luneta lui Winnetou. După ce privi cîteva clipe, acesta scoase acel „iuf !", exclamaţie de surpriză sau mirare a indienilor.

— Ştie fratele meu ce drum e acela ? îl întrebai. Pe acolo nu cred să fi călcat nici bizoni, nici oameni roşii.

— Ştiu. Bizonul nu aleargă pe atîta întindere, iar omul roşu nu are cum să-şi taie asemenea drum prin prerie. Drumul acesta e al calului de foc, pe care îl vom zări chiar astăzi.

Ridică din nou luneta, privind cu deosebit interes linia ferată pe care lentila o apropia vederii. Apoi, pe neaşteptate, sărind din şa, îşi trase repede calul jos, într-o adîncitură.

Desigur că n-o făcuse fără vreun motiv serios ; de aceea îi urmai neîntîrziat exemplul.

— Lîngă drumul calului de foc se află nişte oameni roşii, mă lămuri Winnetou. Sînt ascunşi, dar am zărit un cal de-al lor.

Procedarăm just pitindu-ne cu atîta grabă. Dacă rămîneam sus, pe creasta colinei, puteam fi lesne observaţi. Ce-i drept, distanţa era mare chiar şi pentru ochii cei mai pătrunzători, dar în cursul expediţiilor mele văzusem nu o dată indieni folosindu-se de lunete. Civilizaţia înaintează cu paşi uriaşi, oferind chiar şi neamurilor pe care le năpăstuieşte mijloace de apărare împotriva agresiunii.

— Ce crede fratele meu, ce gînduri vor fi avînd acești oameni ? îl întrebai pe Winnetou.

— Vor să distrugă drumul calului de foc, răspunse acesta.

— Așa mi se pare și mie. Mă strecor pînă la ei să iscodesc.

Luîndu-i luneta din mînă, îl rugai să mă aștepte și pornii în direcția indienilor.

Deși eram convins că aceștia nu bănuiesc deloc prezența noastră, înaintai cu mare precauție, apropiindu-mă atît de mult, încît, culcat pe burtă, îi puteam observa și număra.

Erau treizeci de inși, toți vopsiți în culorile războiului, înarmați cu săgeți și cu arme de foc. Numărul cailor priponiți era însă cu mult mai mare și acest amănunt îmi întări convingerea că e vorba de o bandă pornită pe jaf.

Deodată, auzii îndărătul meu o respirație ușoară. Scosei repede cuțitul. Din fericire, era Winnetou. Nu mai avusese răbdare să-mi aștepte întoarcerea.

— Iuf ! Fratele meu prea se vîră pînă sub nasul dușmanilor. Ăștia sînt poncași, cei mai curajoși din neamul siucșilor, iar acolo iată-l pe Parranoh, căpetenia albă.

Îl privii mirat :

— Căpetenia albă ?

— N-a mai auzit fratele meu de Parranoh, crunta căpetenie a atabaskahilor ? Nimeni nu știe de unde a răsărit, dar fiind un războinic grozav, a fost primit în sfatul oamenilor roșii. Cînd căpeteniile cărunte s-au dus pe veci la Manitu, Marele Spirit, atunci Parranoh a ajuns căpetenie și a cucerit în războaie o mulțime de scalpuri. Pe urmă, însă, orbit de spiritul cel rău, a început să se poarte cu războinicii ca și cînd ar fi din neamul negrilor și aceștia, mînioși, l-au pus pe

fugă. Acum face parte din neamul pancașilor și îi va conduce, desigur, la fapte cumplite.

— Fratele meu îl știe cum arată ?

— Ne-am și înfruntat cu tomahawkul. Dar căpetenia albă umblă cu viclenii, nu luptă cinstit.

— Pesemne că-i un ticălos. Vrea să oprească în drum calul de foc, să-i jefuiască și să-i ucidă pe frații mei.

— Pe albi ? ! se miră Winnetou. Doar e și dînsul de aceeași culoare ! Și ce-ai de gînd să faci ?

— Aștept să văd dacă într-adevăr se apucă să strice drumul și alerg înaintea calului de foc ca să-i previn pe călători.

Winnetou aprobă din cap. Pe atunci nu rareori se întîmpla ca banditii albi sau indieni să provoace deraieri pentru a jefui trenurile. Despre asemenea nelegiuiri am să mai pomenesc în aceste pagini.

Noaptea devenea tot mai neagră. Îmi era din ce în ce mai greu să urmăresc mișcările dușmanilor. Trebuia să mai rămîn, totuși, ca să informez exact asupra intenției lor. Îl rugai pe Winnetou să se întoarcă la caii noștri și să mă aștepte acolo.

— Dacă fratele meu va fi în pericol, îmi spuse el, să țipe ca găinușa de prerie. Atunci am să-i vin în ajutor.

Plecă tîrîș, iar eu, evitînd orice zgomot, mă îndreptai spre terasamentul liniei ferate. Dură mult pînă să ajung acolo. Rostogolindu-mă, trecui dincolo de linie și mă așezai la pîndă. Poncașii erau foarte aproape. Lucrau de zor. Fapt extrem de rar : tocmai acolo, în mijlocul preriei, se găseau o mulțime de bolovani. Probabil că de aceea indienii își aleseră acest loc pentru punerea în aplicare a planului. Auzeam cum îngrămădesc bolovanii pe linie. Din icnelile și opintelile lor, înțelegeam că e vorba de pietroaie mari, nu glumă.

Nu mai era nici o clipă de pierdut. După ce mă tîrîi de-a-ndoaselea o bucată de drum, mă sculai în picioare și o pornii în goana mare îndărăt. Nu știam în ce punct al căii ferate ne aflam și nici ora cînd urma să treacă trenul ; bănuiam, totuși, direcția din care avea să vină. Oricum, dacă voiam să nu dau greș, trebuia să-mi asigur un avans important pentru a-l preveni pe mecanicul locomotivei. Eram atît de agitat și grăbit, încît nu lipsi mult să mor înjunghiat de Winnetou care, pînă a mă recunoaște, crezuse că vine un dușman asupra lui.

Ne înțeleserăm din cîteva vorbe, apoi o luarăm călare spre răsărit, de-a lungul căii ferate. Firește că nu ne-ar fi stricat măcar un petic de lună, dar și la lumina stelelor distingeam drumul cît de cît.

Călărirăm în întîmpinarea trenului mai bine de o jumătate de oră. Așadar, dacă izbuteam să ne facem văzuți de mecanic, primejdia deraierii nu mai era chiar atît de mare. Distanța pînă la indieni era convenabilă. Aceștia nu mai puteau observa apariția și oprirea trenului, a cărui locomotivă americană, cu faruri puternice, străbătînd șesul neted și întins, se anunța vederii încă de la cîteva mile depărtare. Așadar, lăsarăm frîu liber cailor și, tăcuți, mai făcurăm încă o bună bucată de drum.

În sfîrșit, mi se păru că a sosit momentul să ne oprim. Descălecarăm amîndoi. După ce legarăm bine caii, făcurăm un șomoiog de iarbă uscată, semănînd cu o torță. Îl presărarăm cu pulbere, ca să se aprindă mai ușor și ne puserăm pe așteptat.

Lungiți pe pături, pipăiam cu auzul tăcerea neagră, privind încordați în direcția din care urma să sosească trenul.

În scurt timp — care ni se păru o veșnicie — o luminiță, la început vizibilă, apoi din ce în ce mai

clară, se ivi din adîncul nopții. Pe urmă, se auzi un huruit, amplificîndu-se treptat ca un tunet în rostogol.

Sosise clipa. Trenul se apropia, duduind și luminînd depărtările. Luai pistolul și trăsei în șomoiogul de iarbă. Pulberea luă foc imediat și torța izbucni în flăcări. O agitam într-o mînă ; cu cealaltă făceam semne de oprire.

Mecanicul trebuie să mă fi observat repede prin gemulețul locomotivei, căci numaidecît răsună un șuier ascuțit, repetat și aproape în aceeași clipă, frînele se puseră în funcțiune și vagoanele împiedicate scrîșniră asurzitor, trecînd prin fața noastră. Îi făcui semn lui Winnetou să mă urmeze și alergarăm după trenul care își încetinea mereu viteza.

În fine, trenul se opri. Fără a-i lua în seamă pe călătorii care își ițeau capetele prin ferestre, fugii de-a lungul vagoanelor pînă la locomotivă, acoperindu-i farurile cu pătura pe care avusesem grijă să o iau cu mine. Totodată, strigai din răsputeri :

— Stingeți peste tot !

Felinarele se stinseră imediat. Personalul liniei „Pacific" era alcătuit din oameni energici și cu prezență de spirit.

— *'s death !* Fir-ar să fie ! se auzi de sus, de pe locomotivă. De ce-ai acoperit farurile, omule ? Sper că nu se întîmplă nimic grav pe traseu.

— Stați așa, pe întuneric, *sir* ! îl avertizai pe necunoscut. Niște indieni vor să provoace deraierea trenului.

— Ei, drăcie ! Dacă-i așa, înseamnă că sînteți tipul cel mai curajos din cîți au poposit prin aceste locuri blestemate !

Și, sărind jos, îmi strînse mîna, de-mi veni să țip de durere.

Cît ai clipi, ne trezirăm înconjurați de puținii călători care populau trenul.

— Ce s-a întîmplat ? De ce aţi oprit ?

Le explicarăm în puţine cuvinte situaţia şi se stîrni zarvă mare.

— Bine, foarte bine ! exclamă conductorul trenului. Chiar dacă tărăşenia asta ne cam încurcă treburile, avem, în schimb, prilejul să-i învăţăm minte pe bandiţi. Om fi noi puţini, dar în schimb sîntem înarmaţi cumsecade. Ştiţi cumva numărul indienilor ?

— După aprecierea mea, cam treizeci de poncaşi.

— *Well !* Atunci, ne batem cu plăcere. Dar ăla de colo cine-i ? Un roşu, pe onoarea mea !

Îşi duse repede mîna la pistol, gata să tragă în Winnetou care stătea mai la o parte, mîndru şi netemător.

— Calmaţi-vă, *sir !* E tovarăşul meu de vînătoare, care va fi foarte bucuros să-i cunoască pe viteji călăreţi ai calului de foc !

— Aşa se mai schimbă situaţia. Chemaţi-l ! Cum îi spune ?

— Winnetou, căpetenia apaşilor.

— Winnetou ? se auzi un glas din spatele grupului ce ne înconjura şi un bărbat îşi croi drum spre noi. E aici Winnetou, marea căpetenie a apaşilor ?

Omul, cum desluşeam prin întuneric, avea o statură de gigant şi nu purta nici haine obişnuite, nici uniformă de feroviar, ci un costum vînătoresc de prerie. Se opri în faţa lui Winnetou şi-l întrebă cu vădită bucurie :

— Să fi uitat oare Winnetou cum arată şi cum vorbeşte prietenul său ?

— Iuf ! izbucni atunci tînărul şef indian. Chiar dac-au trecut multe luni de cînd ne-am întîlnit ultima oară, Winnetou nu l-a uitat pe Old Firehand, cel mai mare dintre vînătorii albi !

— Te cred, te cred, frate ! Nici eu nu te-am uitat !

— Old Firehand ! Old Firehand ! se mirau în gura mare cei de faţă, privindu-l cu veneraţie pe faimosul *westman,* în jurul căruia se ţeseau legende de necrezut şi al cărui renume creştea mereu, alimentat de imaginaţia vînătorilor.

— Old Firehand ! exclamă şi conductorul. De ce nu mi-aţi spus numele dumneavoastră cînd v-aţi urcat în tren ? V-aş fi oferit locul cel mai bun !

— Mulţumesc, *sir,* călătoresc şi aşa destul de comod. Dar să nu ne pierdem vremea. Mai bine să vedem ce-i de făcut în chestiunea cu indienii.

Toţi se adunară în jurul lui, ca şi cînd ar fi fost de la sine înţeles că dînsul, şi nimeni altul, avea să decidă — iar eu fui obligat să mai prezint odată toate amănuntele situaţiei.

— Sînteţi, aşadar, prieten cu Winnetou ? mă întrebă în cele din urmă Old Firehand. Nu-mi prea stă în obicei să fac tovărăşie tam-nisam cu persoane necunoscute ; dar cine se bucură de încrederea lui Winnetou, acela se poate bizui şi pe mine. Daţi-mi voie să vă strîng mîna !

— Sîntem prieteni şi fraţi, confirmă Winnetou. Am băut fiecare din sîngele celuilalt pentru veşnica noastră unire.

— Ah, v-aţi unit, aşadar, prin legămîntul sîngelui ! vorbi Old Firehand înfigîndu-şi privirea în mine. Înseamnă că e... da, da... e...

— Old Shatterhand, care doboară dintr-un pumn pe orice vrăjmaş, întregi Winnetou.

— Old Shatterhand ! Old Shatterhand ! repetară cu uimire cei din jur, zgîindu-se să-mi vadă mai bine faţa.

— Old Shatterhand ? se bucură conductorul. Ce întîlnire grozavă ! Old Firehand, Old Shatterhand şi Winnetou, tustrei laolaltă ! Cei mai renumiţi oameni

ai Vestului, treimea invincibilă ! Ei, atunci ne-am asigurat ! Vai de bandiţii aceia roşii ! Domnilor, vă stăm la dispoziţie. Spuneţi, ce avem de făcut !

— Va să zică, treizeci de haimanale roşii, chibzui Old Firehand. Ei bine, îi lichidăm pe toţi fără multă vorbă.

— Da, *sir*, sînt şi ei oameni ! intervenii eu.

— Oameni ? Poate. Însă nişte decăzuţi, nişte brute, sălbatici, obiectă el. Ştiu bine că şi în cele mai grave împrejurări dumneavoastră vă arătaţi indulgent cu asemenea indivizi ; numai că atitudinea mea e alta. Dac-aţi fi păţit cîte am păţit eu, atunci nu s-ar mai vorbi despre Old Shatterhand ca despre omul care îi menajează pe duşmani. Şi cum această bandă e condusă de Parranoh, renegat şi ucigaş notoriu, cine îmi poate lua dreptul de a-i lichida pe toţi, absolut pe toţi ?! Am eu o veche socoteală cu el ! Scrisă cu sînge !

— *Howgh !* aprobă Winnetou, pe care îl ştiam atît de generos din fire. Avea, probabil, motive temeinice să adopte astăzi, în ciuda caracterului său paşnic, o atitudine atît de dură.

— Aveţi perfectă dreptate, *sir*, declară şi conductorul. În cazul nostru, cruţarea ar echivala cu o crimă. Aşadar, ce plan aveţi ?

— Personalul trenului va rămîne pe loc. Sînteţi funcţionari, nu trebuie să vă amestecaţi în luptă. Ceilalţi gentlemeni îşi pot îngădui plăcerea de a lua parte la acţiune şi de a-i învăţa minte pe bandiţi că e puţin rentabil să se ocupe de jefuirea trenurilor. Ne furişăm pînă la ei şi-i atacăm fulgerător. Astfel, surprinşi şi îngroziţi, nici nu vor apuca să se apere. După ce-i fugărim de la linia ferată, la un semnal trenul se va pune în mişcare, dar încet, cu precauţie, pentru că nu se ştie dacă, între timp, vom fi fost în

stare să înlăturăm toate obstacolele. Aşadar, cine merge cu noi ?

— Eu, eu, eu ! strigară toţi, în afară de feroviari. Nimeni nu voia să rămînă cu braţele încrucişate.

— Atunci, luaţi-vă armele şi haidem ! Trebuie să acţionăm rapid. Indienii ştiu, desigur, cu aproximaţie, cînd ar trebui să sosească trenul. Dacă mai întîrziem, ar putea să cadă la bănuială.

Winnetou şi cu mine o luarăm înainte. Peste tot era o linişte adîncă, şi ne sileam să n-o tulburăm. Nimic, în această pace blîndă a preriei, nu trăda catastrofa atît de iminentă.

Mai întîi, străbăturăm o bună distanţă mergînd normal, fără prea mari efoturi, dar pe urmă o luarăm tîrîş, cîte unul, de-a lungul terasamentului, sprijinindu-ne numai în mîini şi în vîrful picioarelor.

Între timp, răsărise luna luminînd, calm şi familiar, depărtările. Ochii vedeau la o distanţă apreciabilă. Ce-i drept, lumina ne cam stingherea la furişat, dar în acelaşi timp ne ajuta, căci colinele, semănînd între ele şi peisajul repetîndu-se aidoma, ne-ar fi fost destul de greu să ne orientăm prin beznă şi să nu cădem în braţele poncaşilor.

Din cînd în cînd mă opream, mă săltam niţeluş de la pămînt şi îmi aruncam privirea dincolo de terasament. La un moment dat, văzui din partea cealaltă silueta unui om profilată pe orizont. Era o strajă. Dacă omul, care privea ţintă în direcţia de unde urma să sosească trenul, ar fi fost mai atent la ceea ce se petrecea în preajma lui, atunci desigur că ne-ar fi simţit.

După cîteva minute, îi zărirăm şi pe ceilalţi poncaşi. Aşteptau liniştiţi, întinşi la pămînt. Îşi priponiseră caii foarte aproape, chiar îndărătul lor, ceea ce ne cam încurca socotelile. În momentul cînd am fi pornit atacul, caii aceştia ne-ar fi putut trăda. Ve-

deam acum şi măsurile pe care indienii le luaseră pentru a provoca deraierea. Îngrămădiseră pe şine o cantitate şi mai mare de bolovani decît văzuserăm noi înainte. Mă îngrozeam, gîndindu-mă la soarta ce i-ar fi aşteptat pe călători dacă nu descopeream la timp tentativa.

Ne furişarăm apoi încă o bucată pînă exact în dreptul poncaşilor. Acolo ne oprirăm, întinşi pe burtă, cu armele pregătite.

În primul rînd, trebuia să scăpăm de străjer, misiune pe care cu greu aş fi încredinţat-o altuia decît lui Winnetou. La lumina lunii, omul putea să desluşească uşor cea mai neînsemnată mişcare, şi orice zgomot, cît de mic, se auzea amplificat în tăcerea din jur. Chiar dacă izbuteai să te apropii, era nevoie să te ridici de la pămînt, să sari în picioare ca să-i înfigi cuţitul. Or, lucrul acesta putea să atragă atenţia celorlalţi poncaşi. Totuşi, Winnetou se oferi imediat să execute dificila sarcină. Se furişă uşor de tot şi, într-o clipă, străjerul dispăru ca înghiţit într-o genune, pentru ca, aproape simultan, să apară din nou, drept, neclintit, ca mai înainte. Totul se petrecu uimitor de repede. Winnetou stătea acum de... strajă în locul poncaşului.

Făcuse iarăşi una din acele operaţii specific indiene, care cer o iscusinţă neobişnuită. Liniştea nu fusese tulburată. Poncaşii nu simţiseră nimic. Astfel, problema cea mai grea fusese rezolvată. Puteam trece la acţiune.

Dar iată că înaintea semnalului de atac, îndărătul meu răsună un foc de pistol. Cineva din grupul nostru, un imprudent, apăsase din neatenţie pe trăgaci. Deşi surprinşi, poncaşii nu-şi pierdură cumpătul. Nouă, însă, nu ne mai rămînea nimic de făcut decît să sărim din ascunziş şi să tăbărîm asupra lor. Indienii izbucniră într-un strigăt cumplit, alergînd spre

cai. Voiau, deocamdată, s-o şteargă cît mai repede şi, punîndu-se la adăpost, să hotărască ce au de făcut.

— Fiţi atenţi ! ne strigă Old Firehand. Trăgeţi asupra cailor, ca să nu ne scape, blestemaţii ! Apoi săriţi pe ei !

Armele trosniră şi numaidecît se produse o învălmăşeală de oameni şi cai rostogoliţi, de călăreţi care încercau să se salveze în goana mare şi pe care nu-mi era de loc greu să-i opresc cu ajutorul carabinei „Henry". Cum dădea vreun poncaş să fugă, îi culcam calul la pămînt şi omul se trezea aruncat cît colo.

Old Firehand şi Winnetou se repeziră cu tomahawkurile în vălmăşagul acela de oameni şi animale. Ceilalţi albi, după cum bănuisem, de altfel, nu ne puteau fi de folos. Trăgeau la întîmplare, nimerind cel mai adesea în gol şi o luau la sănătoasa, ca nişte laşi, de cîte ori vreun indian se apropia de ei.

Isprăvindu-mi gloanţele, lepădai doborîtorul de urşi şi carabina, intrînd în acţiune cu tomahawkul, alături de Old Firehand şi Winnetou. De fapt, nu rămăseserăm decît noi trei să continuăm lupta cu poncaşii.

Winnetou, a cărui neînfricare îmi era cunoscută, nu mai constituia pentru mine o noutate. În schimb, mă uimea grozav Old Firehand. Statura lui îmi evoca personaje din alte vremuri, despre care, ca adolescent, citisem atîtea poveşti eroice. Cu picioarele răşchirate, stătea drept, semeţ, imbatabil, luîndu-i în primire pe duşmanii fugăriţi de noi şi zdrobindu-le ţestele cu tomahawkul. Părul lung îi flutura în jurul tîmplelor, şi pe chipul lui se citea, în bătaia lunii, acea siguranţă a izbînzii care împrumută fizionomiei accente stranii.

Îl văzui pe Parranoh în mijlocul mulţimii învălmăşite şi încercai să ajung pînă la el. Dar şeful poncaşilor, căutînd să-mi scape, fugi în direcţia lui Win-

netou pentru ca, sesizînd imediat pericolul, s-o ia iarăși la goană în altă parte. Atunci Winnetou se avîntă în urma lui strigînd :

— Parranoh, cîine de atabaskah, ai vrea să fugi de mînia lui Winnetou, căpetenia apașilor ? Trădătorule blestemat, fie ca pămîntul să-ți soarbă sîngele, vulturii să-ți mănînce trupul, iar scalpul tău să-mi împodobească cingătoarea !

Lepădă în grabă tomahawkul, smulse cuțitul de la brîul lui împodobit cu scalpuri și, cît ai clipi, îl prinse pe Parranoh de beregată. Dar nu-l omorî pe loc, fiind oprit de Old Firehand.

Tocmai în clipa cînd, împotriva obiceiului său, Winnetou se năpustise urlînd asupra adversarului, Old Firehand recunoscu pe neașteptate în șeful alb al poncașilor un individ pe care-l ura din toate fibrele ființei sale și pe care îl căutase cu o perseverență neînduplecată ani și ani de-a rîndul. Acum, în sfîrșit, îl avea în fața ochilor !

— Tim Finnetey ! exclamă el și, măturîndu-i pe indienii ce-i stăteau în drum, se repezi la Winnetou și-i încleștă brațul ridicat : Oprește, frate, nu lovi ! De omul acesta mă ocup eu !

O clipă, auzindu-se strigat pe adevăratul său nume, Parranoh împietri de spaimă. Dar cînd îl recunoscu pe Old Firehand, profită de un moment de neatenție, se smulse din strînsoarea lui Winnetou și, ca împins de un resort, o luă la goană. În acea clipă, mă descotorosii repede de adversarul meu și alergai cît putui mai repede în urmărirea lui Parranoh...

Old Firehand și Winnetou țîșniră și ei, în aceeași secundă, pe urmele lui. Dar le-o luasem binișor înainte și-mi dădeam seama că nu vor putea să mai recupereze distanța. În plus, Parranoh se dovedea alergător extrem de iute și de sprinten, pe cînd Old Firehand, deși mare meșter în toate deprinderile

specifice Vestului, nu mai era la vîrsta cea mai prielnică unei asemenea întreceri pe viață și pe moarte ; cît despre Winnetou, acesta îmi mărturisise, nu odată că în ce privește fuga, nu e în stare să se măsoare cu mine.

Spre bucuria mea, observai că Parranoh, în loc să-și economisească forțele, alerga desperat, fără noimă și, în zăpăceala lui, nu aplică obișnuita tactică în zig-zag a indienilor ; în schimb, eu îmi reglam respirația și, drămuindu-mi puterile, mutam greutatea trupului cînd pe un picior, cînd pe altul — măsură care mi-a fost totdeauna de folos.

Cei doi tovarăși ai mei rămîneau tot mai în urmă : le auzeam din ce în ce mai slab respirația, apoi de loc. În schimb, recunoscui, de la oarecare distanță, glasul lui Winnetou.

— Old Firehand poate să se oprească fără grijă ! Fratele meu alb îl va prinde cu siguranță pe ticălos și-l va birui. Nu-i scapă nimeni. Are picioare iuți ca vîntul !

Oricît de măgulit aș fi fost la auzul acelor vorbe, nu-mi puteam permite luxul să mă uit înapoi, ca să constat dacă înverșunatul *westman* se oprise într-adevăr locului. Ce-i drept, lumina lunii m-ar fi ajutat să deslușesc repede situația, dar mai important era să nu-l pierd din ochi pe fugarul din fața mea.

O vreme nu izbutii să mă apropii cu nici un pas de Parranoh, dar cînd observai că-și domolește fuga, făcui un efort teribil și, peste puțin, ajunsei atît de aproape, încît îi auzeam gîfîiala. Nu aveam altă armă decît cele două pistoale descărcate și cuțitul meu de vînătoare, pe care-l țineam gata de atac. Tomahawkul m-ar fi stingherit la fugă, de aceea îl lepădasem încă de la bun început.

Deodată, Parranoh sări în lături, crezînd că-l voi depăși din plin avînt, iar dînsul îmi va cădea în

spate. Fireşte că mă aşteptasem la o asemenea manevră. Fulgerător, sării şi eu în aceeaşi direcţie, încît ne izbirăm amîndoi şi băgai cuţitul în el pînă-n prăsele.

Din izbitură ne rostogolirăm amîndoi la pămînt, numai că dînsul rămase lat, în timp ce eu, nefiind sigur că-l omorîsem, ţîşnii numaidecît în picioare. Văzînd că nu mai mişcă, răsuflai uşurat şi scosei cuţitul din rană.

Nu era prima oară cînd biruiam un vrăjmaş. Corpul meu purta destule amintiri din încăierările, nu totdeauna favorabile mie, cu băştinaşii stepelor americane, atît de căliţi în luptă! Dar aici, iată, zăcea un alb omorît de mîna mea şi-l priveam cu oarecare strîngere de inimă. Îşi meritase totuşi pe deplin soarta; de aceea nu aveam motive de regret.

Pe cînd stam şi cumpăneam ce trofeu să-mi aleg ca semn al victoriei, auzii îndărătul meu paşi grăbiţi de om. Mă culcai repede la pămînt, dar teama se risipi îndată: era Winnetou, care, în grija lui frăţească, alergase în urma mea.

— Fratele meu alb zboară ca săgeata apaşului, iar cuţitul nu-i nimereşte decît în plin, rosti el, uitîndu-se la Parranoh, care zăcea fără suflare.

— Dar Old Firehand unde a rămas? întrebai.

— E puternic ca ursul cînd cad primii fulgi de nea; numai că anii i s-au cam agăţat de picioare. Vrea fratele meu să-şi ia ca podoabă scalpul acestui atabaskah?

— Ia-l tu, frate. Ţi-l dăruiesc!

Din trei tăieturi de cuţit, Winnetou desprinse pielea de pe ţeasta mortului. Cît de crunt trebuie să-l fi urît pe acest Tim Finnetey, dacă nici nu şovăia măcar — el, iubitorul de oameni — să-i jupoaie pielea de pe cap! Operaţia mă scîrbea peste măsură.

Îmi întorsei ochii în altă parte. Şi iată, parcă zării nişte puncte negre apropiindu-se încet de noi.

— Winnetou ar face bine să se culce la pămînt, îl prevenii pe tînărul apaş. Vom avea de apărat scalpul acestei căpetenii albe!

Poncaşii se apropiau de noi cu vădită prudenţă; erau vreo şase la număr şi veneau încet, atent, ca şi cînd ar fi fost în căutarea unui obiect pierdut.

Cu burta lipită de pămînt, apaşul se tîrî într-o parte, iar eu, ghicindu-i intenţia, făcui la fel. În ce-l priveşte pe Old Firehand, acesta ar fi trebuit, după calculele mele, să ne fi ajuns de mult — însă, pierzîndu-l, probabil, din ochi pe Winnetou, apucase într-o direcţie greşită. Abia după cîtva timp observarăm că indienii avuseseră grijă să-şi ia şi caii; animalele veneau în urma lor, duse de dîrlogi... Faptul acesta constituia pentru noi o primejdie în plus, iar pentru indieni — un avantaj considerabil: puteau să acţioneze călare şi, la nevoie, s-o ia la goană. Trebuia, deci, să-i deposedăm de cai. Făcurăm în acest scop un ocol care ne aduse exact în spatele animalelor. Poncaşii, nebănuind nimic, mergeau liniştiţi înainte.

Să dai peste un cadavru tocmai, la o asemenea distanţă de locul bătăliei?! Cuprinşi de mirare, poncaşii se repeziră şi se aplecară asupra mortului. Dacă le-ar fi trecut prin gînd că fusese ucis acolo, pe loc, desigur că nu s-ar fi grăbit să se apropie. Dar ei credeau, pesemne, că omul, fiind rănit, se tîrîse departe de vălmăşagul luptei. Cînd colo — ce surpriză! Chipul acela schimonosit de spasmele morţii era al lui Parranoh! Recunoscîndu-l, poncaşii scoaseră o exclamaţie de furie şi groază.

Era un moment cît se poate de prielnic pentru noi. Cît ai clipi, smulserăm dîrlogii din mîinile poncaşilor încremeniţi de spaimă, încălecarăm şi o pornirăm

la galop, trăgînd caii ceilalţi după noi. Goneam îndărăt, spre locul bătăliei. O încăierare cu cei şase poncaşi ar fi fost prea riscantă. Destul că, aproape neînarmaţi, izbutiserăm să scăpăm de un duşman întreit ca număr şi, pe lîngă scalpul lui Parranoh, să aducem cu noi şi caii. În orice caz, îi păcălisem zdravăn şi îmi imaginam cu satisfacţie mutrele lor pleoştite, caraghioase, după ce se vor fi trezit la realitate. Pînă şi veşnic gravul Winnetou nu-şi mai stăpînea rîsul. Eu, însă, mă gîndeam în acelaşi timp la Old Firehand. Nu cumva să fi dat şi peste el vreun grup răzleţ al poncaşilor !

Şi această grijă a mea se dovedi întemeiată. Întorşi pe cîmpul de luptă, nu-l găsirăm nicăieri pe faimosul vînător, deşi de la plecarea noastră trecuse destulă vreme.

Bătălia se sfîrşise. Albii, care ne ajutaseră sau, mai precis, nu ne ajutaseră la nimic, adunau cadavrele indienilor. Poncaşii scăpaţi teferi dispăruseră, cărînd cu ei pe răniţi. La linia ferată, lîngă locul unde fuseseră îngrămădiţi bolovanii, se zbuciumau acum două focuri mari, luminînd împrejurimile şi slujind de semnal pentru personalul trenului.

Înaintînd încet, trenul se apropia şi se opri apoi în faţa celor două semnale. Feroviarii săriră jos, interesîndu-se de rezultatele luptei. După ce aflară ce şi cum, se porniră pe laude la adresa noastră — lucru la care aş fi renunţat bucuros. Ba conductorul trenului ne făgădui chiar o menţiune specială în raportul pe care urma să-l prezinte administraţiei, adăugînd că va avea grijă ca numele si faptele noastre să ajungă cunoscute peste tot.

— Nu e nevoie, *sir*, căutai să-l temperez. Sîntem *westmen*-i, nimic mai mult, şi renunţăm cu plăcere la reclamă. Dar dacă vă simţiţi într-adevăr obligat la recunoştinţă, atunci popularizaţi pretutindeni în Statele Unite pe aceşti eroici gentlemeni care au consumat o grămadă de pulbere şi merită din plin elogiile noastre.

— Vorbiţi serios, *sir ?* întrebă conductorul trenului, bănuind în tonul meu oarecare ironie.

— Fireşte.

— Adică, s-au comportat eroic ?

— Peste aşteptări.

— Mu bucură nespus. Îmi voi nota numele dumneavoastră şi le voi da publicităţii. Da unde-i Old Firehand ? Nu-l văd nicăieri ! Sper că nu i s-a întîmplat vreo nenorocire !

La aceasta răspunse Winnetou.

— Fratele meu Old Firehand, pierzîndu-i urma lui Parranoh, trebuie să se fi izbit de vreun grup de poncaşi. Mă duc în căutarea lui, împreună cu Old Shatterhand.

— Bine, plecăm numaidecît, consimţii eu. Poate că se află în pericol. Pe dumneavoastră, domnilor, sperăm să vă mai găsim aici la întoarcere.

Ne luarăm puştile şi tomahawkurile abandonate cînd cu urmărirea lui Parranoh, şi pornirăm grăbiţi, apucînd direcţia de adineauri. Speram că pe drumul acesta vom da de Old Firehand.

Lumina era slabă, zgîrcită, nu vedeam decît la mică distanţă. Trebuia să ne bizuim în primul rînd pe auz, ceea ce deocamdată era imposibil, din cauza larmei din jurul trenului, care acoperea orice alt zgomot. Abia după ce ne depărtarăm suficient, liniştea nopţii, profundă, atotstăpînă, se aşternu peste tot. Cînd şi cînd ne opream din mers, ca să mai tragem cu urechea.

Multă vreme nu auzirăm şi nu văzurăm nimic, încît eram gata să ne lăsăm păgubaşi şi să facem cale-ntoarsă, nădăjduind că Old Firehand se va fi întors între timp la tren. Dar tocmai atunci ne ajunse de departe o chemare.

— Pesemne că e Old Firehand, observă Winnetou. Nu cred că vreun poncaş, scăpat din ghearele morţii, să strige şi să atragă astfel atenţia asupra lui.
— Adevărat ! Hai să dăm fuga !
— Desigur că se află în primejdie, altfel n-ar chema ! Să ne grăbim !
Pornirăm în mare grabă, dar — ciudat lucru ! — Winnetou o luă spre nord, eu spre est. Ne oprirăm amîndoi, nedumeriţi.
— De ce o apucă fratele meu spre răsărit ? Chemarea venea de dincoace.
— Ba nu. Ascultă !
Chemarea se repetă. Căutai să-l conving pe Winnetou.
— E limpede. Se aude la răsărit.
— Ba de la miazănoapte. Fratele meu se înşală.
— Sînt convins că nu mă înşel. Însă nu avem timp de pierdut. Winnetou n-are decît s-o apuce spre nord, eu mă duc spre est ; unul din noi îl va găsi cu siguranţă pe Old Firehand.
— Bine !
Şi Winnetou, care în asemenea chestiuni nu greşea niciodată, dispăru în noapte, pe cînd eu o luai în direcţia aleasă de mine. În scurt timp, constatai că tot eu avusesem dreptate ; chemarea se auzi din nou, mai aproape, mai tare. Apoi desluşii înaintea mea un grup de oameni încăieraţi în luptă.
— Hei, Old Firehand, vin şi eu ! strigai, alergînd cît mă ţineau picioarele.
Tabloul devenea din ce în ce mai clar. Old Firehand, rănit, se lăsase în genunchi, dar se mai apăra eroic împotriva a trei duşmani, după ce alţi trei căzuseră doborîţi. Erau cei şase poncaşi pe care îi păcălisem, luîndu-le caii. Orice clipă putea fi fatală pentru viteazul *westman ;* iar eu mai aveam încă vreo cinci sute de paşi pînă să ajung la el. Mă oprii

din fugă şi dusei la ochi carabina, pe care mi-o încărcasem între timp. Lumina şovăielnică, bătăile precipitate ale inimii, gîfîiala de pe urma alergăturii — toate acestea nu-mi dădeau siguranţă la ochit. Mă temeam să nu-l lovesc tocmai pe omul pentru salvarea căruia venisem încoace. Trebuia, totuşi, să încerc. Trei focuri consecutive, şi iată, tustrei indienii căzură laţi ! Din cîteva salturi, apărui înaintea lui Old Firehand.
— Slavă Domnului ! exclamă el. Aţi venit la ţanc, poate chiar în ultima clipă !
— Sînteţi rănit ? mă interesai în grabă. Sper că nu e nimic serios ?
— Într-adevăr, nu e mortal. Două lovituri de secure. Neputînd să mă atingă sus, m-au pocnit jos, la picioare, de am căzut în genunchi.
— Aţi pierdut, probabil, mult sînge. Daţi-mi voie să văd !
— Da, da, poftiţi ! Dar să vă spun o vorbă, *sir !* sînteţi un trăgător fenomenal ! Pe asemenea lumină şi după atîta fugă să-i nimeriţi pe tustrei în cap ! Numai un Old Shatterhand e în stare de aşa ceva. Adineauri, cînd alergaţi după Tim Finnetey, nu v-am putut ajunge din urmă ; am o rană de săgeată la picior, chestie veche. Mă pierdusem de voi şi vă tot căutam cînd, deodată, ca din pămînt, răsăriră în jurul meu aceşti şase indieni ; stătuseră ascunşi şi aşteptaseră să mă apropii. Nu aveam altă apărare decît pumnii şi cuţitul ; armele de foc şi tomahawkul le aruncasem cît colo, ca să pot fugi mai uşor. Ei, şi m-au plesnit peste picioare ! Trei inşi, ce-i drept, au pierit, dar ceilalţi m-ar fi ucis numaidecît, dacă nu veneaţi dumneavoastră. Old Shatterhand, vă asigur că voi ţine minte ajutorul ce mi l-aţi dat.
În timp ce povestea, îi cercetai rănile ; erau dureroase, dar nu prezentau mare pericol.

Sosi apoi şi Winnetou, care mă ajută la pansarea rănilor. Prietenul meu indian recunoscu deschis că, în ciuda auzului său excelent, greşise de astă dată.

Lăsarăm acolo cele şase leşuri ale poncaşilor şi ne întoarserăm la linia ferată. Drumul însă îl străbăturăm încet, din cauza lui Old Firehand, care se mişca greu de tot. De aceea, nici nu ne miră faptul că, între timp, trenul plecase. Garnitura nu mai putea aştepta : trebuia să recupereze întîrzierea.

Caii pe care îi luaserăm de la poncaşi stăteau priponiţi lîngă ai noştri şi aveau să ne prindă bine pentru deplasarea mai lesnicioasă a lui Old Firehand.

Fireşte că, din pricina stării acestuia, eram nevoiţi să facem un popas de o săptămînă, sau chiar şi mai lung, pînă ce ar fi fost capabil să se ţină singur în şa. Dînsul ne propuse un loc situat la jumătate zi călare, unde era şi pădure, şi apă, de care bineînţeles, aveam neapărată nevoie atît noi cît şi animalele.

IN „FORTĂREAŢA"

Trecură destule zile pînă ce Old Firehand se încumetă să plece călare spre „fortăreaţa" lui, însoţit de Winnetou şi de mine. Drumul ne duse printr-o regiune cu triburi vrăjmaşe, pe care însă o străbăturăm netulburaţi. Acum, că primejdiile rămăseseră în urma noastră, puteam să ne dedăm, în sfîrşit, odihnei şi să ne îngrijim.

Puştile se odihneau şi ele în ultimul timp ; renunţarăm să le folosim, ca să nu atragem atenţia pieilor-roşii. Totuşi, nu duceam lipsă de hrană : vînam cu *lasso*-urile.

Într-o seară, şedeam cu Old Firehand lîngă focul nostru de tabără. Winnetou făcea de gardă şi, într-unul din rondurile lui, se apropie de foc. Old Firehand îl îmbie :

— Haide, frate, poate vrei să te aşezi ! Drumul celor din tribul Arapaho nu duce pe-aici. Sîntem, deci, în siguranţă.

— Ochiul apaşului trebuie să fie întotdeauna treaz, răspunse Winnetou. El nu se încrede în noapte. Noaptea e ca femeia.

Şi dispăru din nou în întuneric.

— Urăşte femeile, insinuai eu, pentru a provoca vreo destăinuire intimă, care, şoptită sub licărul duios al stelelor, rămîne de obicei multă vreme în memorie.

Old Firehand desprinse punga ce o purta la gît, scoase luleaua, o îndesă pe îndelete cu tutun și-i dădu foc.

— Credeți ? Poate că nu le urăște decît aparent.

— În orice caz, vorbele lui lasă această impresie.

— Tocmai, vorbele. Dar în fond, nu-i chiar așa, preciză Old Firehand. A fost cîndva o femeie pentru care s-ar fi luptat și cu iadul ; de atunci, însă, nici nu mai rostește cuvîntul *squaw*.

— Și de ce n-a luat-o de soție ?

— Ea iubea pe altul.

— Indianul nu se dă bătut într-o asemenea situație.

— Dar era vorba de un prieten al său.

— Cum îi zicea ?

— Astăzi îi zice Old Firehand.

Îmi ridicai privirea, surprins. Mă aflam în fața uneia din multele drame care se desfășoară în Vestul sălbatic, imprimînd oamenilor și întîmplărilor acea violență atît de caracteristică. Firește că nu era cazul să insist. Probabil însă că pe chipul meu se citea dorința de a afla cît mai multe. De aceea, după o scurtă pauză, Old Firehand adăugă :

— Nu răscoliți trecutul, *sir !* Dar dacă m-aș hotărî vreodată să vorbesc despre trecut, vă asigur că, în ciuda tinereții dumneavoastră, ați fi singurul căruia m-aș destăinui. Și asta pentru că, în scurtul răstimp de cînd sîntem împreună, ați reușit să-mi cîștigați prietenia.

— Vă mulțumesc, *sir*. Și eu mă simt foarte legat de dumneavoastră.

— Știu, vă cred. Mi-ați dovedit-o cu prisosință. Fără ajutorul dumneavoastră, m-aș fi topit în noaptea veșniciei. Mă aflam într-o situație extrem de critică, sîngeram ca un bizon ciuruit de gloanțe, cînd ați apărut și m-ați salvat. Numai de un lucru îmi pare rău : am scăpat ocazia să mă răfuiesc personal cu Tim Finnetey. Mi-aș fi jertfit un braț, numai să simt această satisfacție : să-l iau pe mișel în vîrful cuțitului !

La aceste cuvinte, un rictus amar și sever se ivi pe chipul său, altfel atît de calm și deschis. Cum stătea în fața mea, cu ochii săgetînd, cu pumnii strînși, îmi imaginam cît de crîncenă ar fi fost răfuiala lui cu acel Parranoh sau Finnetey.

Mărturisesc că eram din ce în ce mai curios să aflu cele petrecute cîndva și nu mă îndoiesc că oricine în locul meu ar fi fost la fel de curios. Doar era vorba de un fapt cu totul nou pentru mine, și anume că Winnetou fusese cîndva îndrăgostit. Nici măcar mie, prietenul și fratele său prin jurămînt, tînărul apaș nu-mi încredințase taina ! Oricum, trebuia să am răbdare. Eram sigur că timpul îmi va dezvălui acest mister.

Old Firehand se întremase mai repede decît ne-am fi așteptat. Străbătuserăm astfel curînd ținutul rapahoșilor și al pawnseșilor, îndreptîndu-ne spre rîul Mankizila, pe malul căruia Old Firehand își avea așa-numita „fortăreață". Cum cu două zile în urmă trecuserăm înot rîul Kehupahan, nu mai rămînea mult pînă la țintă.

Acolo intenționam să mă alătur pentru cîtva timp vînătorilor de sub conducerea lui Old Firehand și apoi, prin Dakota și Preria Cîinelui, să ajung în regiunea lacurilor. Speram ca timpul ce urma să-l petrecem împreună să-mi ofere prilejul de a afla cîte ceva din trecutul celebrului *westman*. De aceea tăceam fără să-i tulbur deocamdată discreția. Mă ridicam doar din cînd în cînd ca să ațîț focul.

La un moment dat, inelul de aur ce-l purtam în deget scînteie puternic în jocul flăcărilor, atrăgînd

atenţia lui Old Firehand. Acesta sări perplex de la locul lui.

— Ce inel purtaţi, *sir ?* întrebă dînsul.

— E o amintire dintr-un ceas cumplit al vieţii mele.

— Vreţi să mi-l arătaţi ?

Îl scosei din deget şi i-l dădui. Omul apucă inelul cu o grabă nestăpînită şi, cum îl văzu mai de aproape, întrebă grav :

— De la cine îl aveţi ?

O emoţie teribilă îl cuprinsese. Îi dădui informaţii asupra provenienţei inelului :

— Îl am de la un băiat. Povestea s-a petrecut la New Venango.

— New Venango ? izbucni el. Aţi fost la Forster ? L-aţi văzut cumva pe Harry ? Vorbeaţi parcă de un ceas cumplit, probabil o nenorocire !

— O împrejurare teribilă, în care eu şi bravul meu Swallow era să fim arşi de vii, îi explicai, întinzînd mîna după inel.

— Nu vi-l dau ! refuză Old Firehand. Mă interesează cum de a ajuns inelul în posesia dumneavoastră. Am asupra lui un drept sacru şi exclusiv al meu.

— Fiţi pe pace, *sir !* Dacă altcineva ar fi refuzat să mi-l înapoieze, aş fi ştiut să-l constrîng, dar pe dumneavoastră am să vă pun mai întîi la curent asupra celor întîmplate. Pe urmă n-aveţi decît să-mi demonstraţi ce drept aveţi asupra inelului.

— Poftim, vorbiţi ! Dar vă declar că, dac-aş avea de-a face cu un om în care n-am încredere, inelul acesta ar însemna condamnarea lui la moarte. Haide, spuneţi !

Aşadar, celebrul *westman* îl cunoştea pe Harry, îl ştia şi pe Forster. Neliniştea lui dovedea marele interes ce-l purta acestor persoane. Sute de întrebări

îmi veneau în minte, dar nu rosteam nici una. În sfîrşit, dădui drumul povestirii.

Şedeam lîngă foc, faţă-n faţă. Old Firehand se rezemase într-un cot şi chipul lui vădea încordarea cu care mă asculta. Parcă-mi sorbea cuvintele. Relatîndu-i scena cînd îl înşfăcasem pe Harry şi-l urcasem în şa lîngă mine, omul se ridică, exclamînd :

— Aşa, aşa ! Era unica salvare ! Continuaţi, povestiţi totul ! Tremur pentru viaţa lui !

Retrăind la rîndul meu grava încercare prin care trecusem, mă sculai de jos şi-mi continuai istorisirea. Old Firehand se apropie tot mai mult de mine ; ţinea gura întredeschisă de parc-ar fi vrut să înghită silabă după silabă ; ochii dilataţi îmi urmăreau mişcarea buzelor ; trupul i se încrîncenase, ca şi cum s-ar fi aflat el însuşi în spinarea calului dezlănţuit şi s-ar fi aruncat aievea în valurile spumegînde, căţărîndu-se apoi pe stînca abruptă şi colţuroasă. Mă apucase de braţ şi mă strîngea atît de avan, încît îmi încleştam dinţii de durere ; asculta cu răsuflarea tăiată, răscolit, zguduit.

— *Heavens !* Cerule ! exclamă el uşurat, aflînd că trecusem cu bine pe marginea prăpastiei şi-l pusesem în siguranţă pe băiat. Ce coşmar ! M-aţi făcut să trăiesc nişte momente de zbucium ca şi cînd trupul mi-ar fi fost incendiat. Şi, totuşi, eram sigur că veţi izbuti să vă salvaţi. Altminteri, băiatul nu v-ar fi putut dărui inelul.

— Nici nu mi l-a dăruit. I l-am smuls fără să vreau din deget, iar dînsul habar n-a avut.

— Atunci trebuia să i-l înapoiaţi numaidecît !

— Fireşte, am şi vrut să i-l restitui, dar băiatul o luase la goană. Am alergat după el şi nu l-am mai ajuns. Abia a doua zi l-am zărit în mijlocul unei familii ce scăpase de la moarte pentru că locuia pe un teren mai ridicat.

— Şi i-aţi spus chestia cu inelul ?

— Nu, nici nu-m-au lăsat să-i vorbesc. Au şi tras asupra mea, încît a trebuit să dispar din ochii lor.

— Aşa e Harry, da, exact aşa ! Nimic nu-l scîrbeşte mai mult decît laşitatea ! V-a luat, desigur, drept un laş. Dar cu Forster ce s-a făcut ?

— După cîte ştiu, n-a mai scăpat nimeni în afară de familia de care v-am vorbit. Oceanul de flăcări a inundat valea şi i-a înghiţit pe toţi.

— Grozavă pedeapsă ! Prea grea, aş zice, faţă de încercarea mîrşavă de a ridica preţurile irosind atîta petrol.

— L-aţi cunoscut pe Forster, *sir ?* întrebai.

— L-am văzut în cîteva rînduri la New Venango. Era un tip arogant, mîndru de bănetul lui, deşi avea motive, vă asigur, să se poarte mai cuviincios în ce mă priveşte.

— Şi l-aţi văzut acolo şi pe Harry ?

— Harry ? făcu el, şi un zîmbet ciudat se ivi pe faţa lui din nou limpezită. Da, l-am întîlnit şi acolo, ca, de altfel şi în Omaha, unde are un frate. Poate l-am mai văzut şi altundeva.

— Îmi închipui că aţi putea să-mi povestiţi cîte ceva despre băiat.

— Cred că da. Însă nu acum. Nu, nu ! Cele auzite m-au impresionat în aşa măsură, încît n-aş putea să-mi adun gîndurile. Mai tîrziu, la timpul potrivit, vă voi istorisi cele ce ştiu despre dînsul. Nu v-a spus ce face la New Venango ?

— Ba da. Cică era în trecere.

— Aha ! Şi sînteţi convins că a scăpat definitiv de primejdie ?

— Categoric !

— Va să zică, l-aţi văzut cum trage cu arma ?

— Cum vă spuneam, trage excepţional. E un băiat cu totul neobişnuit.

— Aveţi dreptate. Tatăl său e un vechi colecţionar de scalpuri. Gloanţele lui nimeresc fără greş între coaste, ţinta preferată a indienilor. Se vede că băiatul a învăţat meşteşug temeinic de la el. Dacă vă îndoiţi cumva că ştie să tragă fără ezitare, şi cu mare precizie, atunci vă înşelaţi.

— Şi unde-i tatăl său ?

— Cînd ici, cînd colo, şi aş putea spune fără exagerare că ne cunoaştem binişor. Poate vă înlesnesc cîndva o întîlnire cu el.

— Mi-ar face plăcere.

— Vom vedea, tinere... Meritaţi, desigur, recunoştinţa lui de tată pentru salvarea fiului.

— O, nu mă gîndeam la asemenea lucru !

— Se-nţelege, se-nţelege ; vă cunosc destul de bine. Dar poftim inelul ! Veţi afla mai tîrziu ce semnificaţie are faptul că vi l-am restituit. Deocamdată, mă duc să-l schimb pe Winnetou. Dormiţi fără grijă, ca să fiţi mîine sprinten şi bine dispus. Dimineaţă ne cocoţăm în spinarea gloabelor şi-i tragem pe urmă o călărie de două zile.

— Două zile ? Parcă era vorba ca mîine să mergem doar pînă la Green-Park !

— M-am răzgîndit. *Good night !* Noapte bună !

— *Goog guard !* Serviciu uşor ! Nu uitaţi să mă treziţi cînd îmi vine rîndul.

— Staţi liniştit ! Pot să veghez şi eu odată în locul dumneavoastră, că, slavă Domnului, aţi făcut destule pentru mine !

Eram într-o stare de spirit cu totul stranie. Nu ştiam ce să cred şi, cum stăteam aşa întins, înfăşurat în pătură, mii de ipoteze îmi treceau prin cap, fără ca vreuna să-mi pară întemeiată. Multă vreme încă, după ce Winnetou se înapoie şi se înveli în pătura lui, mă tot sucii ba pe o parte, ba pe alta. Evocarea celor întîmplate la New Venango mă răs-

colise ; toate amănuntele acelei seri îngrozitoare îmi năpădeau din nou cugetul şi printre imaginile coşmarului pe care-l trăisem, apărea iar şi iar figura lui Old Firehand. Pînă şi în ultima luptă dintre somn şi trezie îmi tot stăruiau în auz cuvintele lui : „Staţi liniştit !... Aţi făcut destule pentru mine !"

La deşteptare, dimineaţa, constatai că rămăsesem singur lîngă foc. Totuşi, cei doi tovarăşi de drum nu puteau fi prea departe — dovadă, căzănelul de tablă, cu apa clocotindă, atîrnat deasupra flăcărilor şi mai încolo, lîngă carnea rămasă de aseară, săculeţul cu făină deschis la gură.

Mă ridicai de sub pătură şi coborîi la apă, să mă spăl. Acolo, angajaţi într-o discuţie aprinsă, stăteau tovarăşii mei. Din reacţia lor în clipa cînd mă zăriră pricepui că obiectul discuţiei eram eu.

În scurt timp ne pregătirăm de drum şi apucarăm apoi spre valea Mankizila călărind paralel cu fluviul Missouri, cam la vreo douăzeci de mile distanţă de mal.

Ziua era răcoroasă. Înaintam cu spor. Caii, odihniţi şi hrăniţi din belşug în ultimele zile, străbăteau cu nădejde întinderile verzi ale preriei.

Observai în acest timp o ciudată schimbare în atitudinea prietenilor mei. Parcă-mi acordau o atenţie deosebită, aş spune un respect nedisimulat, iar Old Firehand mă învăluia din cînd în cînd cu o privire plină de afecţiune şi tandreţe.

Mă mişcau totodată dragostea şi devotamentul ce şi le arătau reciproc. Fraţi buni să fi fost, şi tot nu s-ar fi dovedit mai grijulii unul faţă de altul. Îmi făcea impresia că persoana mea juca un oarecare rol în această comportare a lor. Winnetou îl trata pe Old Firehand mai prietenos chiar decît pe mine, ceea ce m-ar fi putut împinge la invidie, dac-aş fi fost predispus pentru asemenea simţămînt.

Cînd, pe la prînz, făcurăm un popas şi Old Firehand plecă în recunoaştere, Winnetou se tolăni alături de mine şi-mi spuse pe neaşteptate :

— Fratele meu e curajos ca pisica sălbatică şi tăcut precum stîncile de piatră.

Misterioasă introducere — faţă de care nu reacţionai cu nici o vorbă.

— A trecut călare prin flăcări şi mie, fratelui său, nu i-a povestit nimic.

— Limba omului, meditai cu glas tare, e ca şi cuţitul ascuns în teacă : tăios, primejdios. Nu e bine să te joci cu el.

— Fratele meu vorbeşte înţelept şi are dreptate. Totuşi, Winnetou e mîhnit cînd inima bunului său prieten se închide ca şi piatra care ascunde în miezul ei grăuntele de aur.

— Dar inima lui Winnetou s-a mărturisit oare urechilor mele ?

— Nu ţi-am împărtăşit eu toate tainele preriei ? Nu ţi-am arătat cum se recunosc urmele, cum se aruncă *lasso*-ul, cum se ia scalpul ? Nu te-am învăţat toate lucrurile pe care trebuie să le ştie un bun războinic ?

— Într-adevăr, m-ai învăţat de toate, dar mi-ai vorbit oare şi de Old Firehand, care-ţi stăpîneşte sufletul, şi de femeia pe care o păstrezi în amintire ?

— Winnetou a iubit şi iubirea nu sălăşluieşte în vorbe. Mă întreb, însă, de ce nu mi-a pomenit fratele meu nimic despre băiatul pe care l-a trecut prin foc, călare pe Swallow ?

— Pentru c-ar fi sunat ca o laudă de sine. Îl cunoşti pe băiat ?

— L-am purtat pe braţe ; i-am arătat toate florile cîmpului, copacii pădurii, peştii apelor şi stelele cerului ; l-am învăţat să tragă cu arcul şi să încalece armăsarii sălbatici ; l-am făcut să cunoască graiurile

oamenilor roşii şi i-am dăruit în cele din urmă puşca de al cărei glonţ a murit Ribanna, fiica asineboinşilor.

Îl priveam surprins. Încolţea în mine o bănuială pe care nu cutezam s-o exprim. Şi, totuşi, cred c-aş fi făcut-o, dacă în clipa aceea nu s-ar fi întors Old Firehand şi nu ne-am fi aşezat tustrei la masă. În timpul prînzului, vorbele lui Winnetou îmi stăruiau mereu în minte; raportîndu-le la ceea ce aflasem de la Harry, deduceam că însuşi Old Firehand e tatăl băiatului. De altfel, comportarea bătrînului, în ajun, cînd îi povestisem toată aventura, întărea presupunerea mea. Şi, totuşi, Old Firehand vorbise de tatăl lui Harry la persoana a treia şi nu scăpase nici un cuvînt care să-mi transforme bănuiala în certitudine. Bănuiam, totodată, că mama băiatului este chiar fata pe care a iubit-o Winnetou şi care s-a căsătorit, totuşi, cu Old Firehand, vînătorul alb.

După cîteva ore de repaus, pornirăm din nou la drum. Ca şi cînd ar fi ştiut că-i aşteaptă un popas de cîteva zile, caii tăiau preria în zbor. Străbăturăm astfel pînă spre seară o distanţă bunicică, apropiindu-ne de lanţul muntos îndărătul căruia se întinde valea lui Mankizila. Terenul urca din ce în ce mai sus; intrarăm într-un defileu care, după toate aparenţele, avea să ne conducă drept spre malul rîului.

— Stai! Parola! răsună deodată un glas pieziş de după nişte tufe de bumbac.

Şi, în aceeaşi clipă, se ivi dintre crengi ţeava unei puşti îndreptată asupra noastră.

— Viteaz!

— Şi?

— Discret! completă Old Firehand parola, privind cu insistenţă tufa cu pricina.

Crengile se desfăcură şi în faţa noastră apăru un ins care îmi provocă o surpriză foarte plăcută.

De sub borurile pleoştite ale unei pălării de pîslă cu o vechime şi un colorit care l-ar fi dezarmat şi pe cel mai abil cercetător, din încîlceala unei bărbi fără noimă, neagră-cenuşie, pornea un nas de dimensiuni catastrofale, putînd sluji drept arătător oricărui cadran solar. Din cauza bărbii atît de stufoase, nu se mai distingeau — în afara eminentului organ olfactiv — decît doi ochişori ageri, jucăuşi, care îşi muiau luminile şirete cînd spre unul, cînd spre altul dintre noi.

Acest cap original se sprijinea pe un fel de trup invizibil pînă la genunchi, pierdut într-o haină vînătorească din piele de ţap, croită probabil pe măsura unui semen mult mai voluminos. Astfel, omul nostru părea un prunc îmbrăcat în halatul de noapte al bunicului. Din costumul lui ridicol de larg se iveau picioarele — subţiri şi strîmbe ca nişte secere, înfăşurate în jambiere rupte şi atît de vechi, încît păreau să depăşească cel puţin cu un secol vîrsta stăpînului. Dedesubt răsărea încălţămintea — o pereche de cizme indiene — în care, la nevoie, ar fi încăput întreaga sa persoană.

Omuleţul purta o flintă veche, de care numai cu cea mai mare precauţie m-aş fi atins. Şi cum se apropia de noi, plin de prestanţă şi măreţie, cu greu s-ar fi putut imagina o caricatură mai reuşită a unui vînător de prerie.

— Sam Hawkens! exclamă Old Firehand. Oare ţi-au îmbătrînit într-atîta ochii, încît să-mi ceri mie parola?

— N-aş crede, *sir!* Dar socot că o santinelă în post trebuie să mai arate din timp în timp că nu-şi uită îndatoririle. Bine aţi venit la Bafou, domnilor! Bucurie, mare bucurie! Să înnebunesc de fericire, nu alta, cînd îi văd aici pe fostul meu *greenhorn*

supranumit Old Shatterhand, şi pe Winnetou, marea căpetenie a apaşilor, dacă nu mă-nşel !

Îmi întinse amîndouă mîinile şi mă strînse la piept cu atîta foc, încît haina lui de vînătoare trosni ca o cutie goală de lemn strivită. Dădu apoi să mă sărute, lucru pe care-l evitai cu multă prezenţă de spirit. Barba, altădată neagră ca pana corbului, îi cam încărunţise.

— Mă bucur din inimă că te întîlnesc, dragă Sam ! îi declarai cu toată sinceritatea. Dar spune-mi, te rog, nu l-ai informat încă pe Old Firehand despre cunoştinţa noastră şi despre faptul că ţi-am fost ucenic ?

— Fireşte că i-am spus-o !

— Şi dumneavoastră de ce nu mi-aţi suflat o vorbă că-l voi revedea pe Sam Hawkens aici ?

Reproşul, amical de altminteri, se adresa lui Old Firehand. Acesta rîse.

— Ziceam să vă fac o surpriză. Vedeţi, prin urmare, că vă ştiam cu mult înainte de a ne întîlni ; am vorbit adesea de dumneavoastră. O să mai daţi aci şi peste alte două cunoştinţe.

— Nu cumva Dick Stone şi Will Parker ?

— Exact. Sosirea dumneavoastră va fi şi pentru ei o surpriză plăcută. Ascultă, Sam, care dintre ai noştri au rămas azi acasă ?

— Toţi, afară de Bill Bulcher, Dick Stone şi Harris ; ăştia trei au plecat să mai facă rost de carne. Micul *sir* s-a întors şi el.

— Ştiu, ştiu că-i aici. În rest, ce s-a mai întîmplat ? Ceva piei-roşii ?

— Deloc, *sir*, deloc. N-am simţit pe nimeni, deşi (aici Sam îşi arătă puşca) „Liddy" a mea cam umblă, cum s-ar spune, după măritiş.

— Şi cursele ?

— Au dat rezultate bune, foarte bune, dacă nu mă-nşel. Veţi vedea şi singur ; vreau să spun că la poartă nu e decît foarte puţină apă.

Făcu stînga-mprejur şi, în timp ce noi ne reluam drumul, se strecură iarăşi în ascunzătoarea lui.

Din cele petrecute înţelesei că ne apropiem de „fortăreaţă" şi că Sam Hawkens făcea de strajă în preajma ei. Mă tot uitam cu atenţie ca să descopăr undeva poarta.

La stînga se deschidea o trecătoare plină de bolovani şi tufăriş de mure. Era atît de îngustă, că, întinzînd braţele, atingeai amîndoi pereţii laterali. Jos şerpuia o gîrlă pe al cărei fund pietros nici gînd să se imprime vreo urmă de talpă. Curată, străvezie, apa se vărsa în rîuleţul pe lîngă care trecuserăm mai înainte. Old Firehand cîrmi pe trecătoare. Noi îl urmarăm, înaintînd încet în susul gîrlei. Pricepui acum şi tîlcul celor spuse de Sam în legătură cu apa de la poartă.

Foarte curînd stîncile se apropiară atît de mult între ele, încît păreau să ne închidă drumul. Dar, spre surprinderea mea, Old Firehand înainta mereu şi, la un moment dat, văzui că dispare, ca şi cînd ar fi trecut prin peretele de piatră. Winnetou dispăru la rîndul lui. Ajungînd şi eu la locul cu pricina, descoperii misterul : iedera extrem de deasă, care atîrna de sus, alcătuise un fel de perdea, dînd iluzia că drumul s-ar închide. De fapt, dacă treceai înainte, ajungeai într-un soi de tunel lung şi întunecos.

Mult şi cu nenumărate viraje, călărirăm prin noaptea întortocheată a tunelului, pînă ce, în sfîrşit, răsări înaintea noastră o zare de lumină. Şi iată-ne din nou într-o trecătoare care părea prelungirea celei dintîi. La capătul ei, mă oprii, stăpînit de uimire.

Mă aflam în faţa unei căldări uriaşe, cu pereţi de piatră, inaccesibili. Un brîu lat de arbuşti încingea

această vale aproape circulară, acoperită cu iarbă bogată, unde păşteau herghelii întregi de cai şi de catîri. O droaie de cîini alergau de colo-colo, unii zdraveni — dintr-o rasă asemănătoare lupilor, de care indienii se slujesc pentru pază şi tracţiune — alţii, nişte corcituri mărunte, uşor de îngrăşat, a căror carne, alături de a panterelor, trece la băştinaşi drept cea mai mare delicatesă.

— Iată-mi fortăreaţa ! rosti Old Firehand, întorcîndu-se spre noi. Vă veţi simţi aici mai bine ca în sînul lui Avraam.

— Există vreo cale de acces dinspre munţi ? întrebai eu, arătînd spre peretele din fund.

— Cu neputinţă să se strecoare cineva. Iar căţăratul de afară, pe stînci, e aproape imposibil...

— Cum aţi dat peste locul acesta grozav ?

— Urmăream un racoon, un urs spălător, şi din goană am ajuns tocmai la breşa aceea care încă nu era acoperită de iederă. Fireşte că am pus numaidecît stăpînire pe viitoarea mea fortăreaţă.

— Singur ?

— La început, singur. Găsisem o ascunzătoare bună, care m-a salvat de nenumărate ori din faţa blestemaţilor de piei-roşii care mă hăituiau. Mai tîrziu, însă, mi-am chemat încoace „băieţii", ca să înfruntăm împreună şi primejdiile, şi asprimea iernii.

Nu termină bine vorba, că răsună deodată un şuier ascuţit peste întinderea văii. Şi abia se stinse ecoul, că de jur-împrejur, din tufărişul ce împrejmuia valea, ieşi la vedere o ceată de inşi pe care i-ai fi recunoscut de la o poştă că sînt oameni ai Vestului.

Coborîrăm la pas în întîmpinarea lor şi într-o clipă furăm înconjuraţi. Oamenii erau extrem de fericiţi să-l vadă pe Old Firehand iarăşi printre ei. Se afla acolo şi Will Parker, care, zărindu-mă, se bucură ca un copil. Şi bucuria îi crescu şi mai mult,

cînd constată că însuşi Winnetou îi acordă un salut prietenesc.

În toiul hărmălaiei, permisă doar într-un loc atît de singuratic, Winnetou îşi deşeua fără grabă calul şi, bătîndu-l cu palma pe crupă, îi dădu a înţelege că e slobod să se aştearnă pe frupt. Îşi săltă apoi şaua pe umăr, luă pătura, frîul — şi se depărtă, făcînd abstracţie de lumea din jur.

Îi urmai şi eu exemplul, căci Old Firehand era prea solicitat din toate părţile ca să se mai ocupe de noi. Îl lăsai liber pe bravul meu Swallow şi, răspunzînd în treacăt curiozităţii gălăgioase a „băieţilor", pornii să mă familiarizez cu locul.

Aruncat în sus de forţele ascunse ale pămîntului, masivul stîncos crăpase cîndva ca un uriaş balon de săpun, alcătuind o jumătate de sferă, goală pe dinăuntru, cu gura căscată spre cer, ca un crater colosal. Aerul, soarele, furtunile îşi luaseră apoi sarcina să fărîmiţeze terenul dur şi să-l facă propriu vegetaţiei, iar şuvoaiele din adînc, împreunîndu-se, sfredeliseră cu răbdare peretele de piatră, croind drum pîrîului care ne-a servit de călăuză.

Alesei pentru plimbarea mea hotarul din fund al văii. Păşeam între brîul de tufe şi zidul de piatră care urca aproape vertical şi părea pe alocuri suspendat. Descoperii în zid numeroase deschizături, camuflate cu piei de animale şi ducînd, probabil, spre adăposturile şi magaziile atît de necesare unei aşezări vînătoreşti.

În orice caz, aşezarea trebuia să aibă mai mulţi locuitori decît cei care ne ieşiseră în întîmpinare. Cel puţin aşa era de presupus după numărul femeilor pe care le zăream ba ici, ba colo, în cursul plimbării. Se vede însă că majoritatea bărbaţilor erau duşi la vînătoare şi aveau să revină odată cu iarna care se anunţa destul de aproape.

Hoinărind astfel, descoperii la un moment dat, pe una din stîncile care păreau cu totul inaccesibile, o colibă mică, improvizată din crăci. De acolo putea fi, desigur, văzută întreaga vale, cu toate amănuntele ei. De aceea hotărîi să mă urc pînă sus. Potecă nu era : în schimb, dădui peste urme de paşi şi mă luai după ele.

Nu mai aveam mult de urcat, cînd zării strecurîndu-se afară, prin uşiţa joasă a colibei, o făptură omenească pe care eu desigur că nu o deranjasem cu nimic ; de fapt, nici nu mă văzuse. Întoarsă cu spatele spre mine, se apropie de marginea stîncii şi, făcîndu-şi palma streaşină la ochi, cercetă adîncul văii.

Purta o cămaşă vînătorească, pestriţă, dintr-o ţesătură groasă, şi jambiere împodobite de la şold pînă la glezne cu ciucuri ; mocasinii mici, delicaţi, aveau bogate ornamentaţii din mărgele de sticlă şi din păr de porc ghimpos. O basma roşie înfăşurată în chip de turban îi acoperea capul şi o eşarfă de aceeaşi culoare îi ţinea loc de brîu.

Cînd pusei piciorul pe mica platformă, făptura aceea mă auzi şi se întoarse spre mine. Era oare vis, ori vedeam aievea ? O bucurie năvalnică mă cuprinse. Strigai :

— Harry ! E posibil ?

Şi mă apropiai de el grăbit.

Dar Harry mă privea sever şi rece. Nici o tresărire pe chipul lui, acum şi mai ars de soare, nu trăda vreo emoţie pricinuită de apariţia mea.

— Dacă n-ar fi posibil, îmi răspunse, atunci nu m-aţi vedea aici, *sir !* Dar dreptul de a pune asemenea întrebări e mai degrabă al meu decît al dumneavoastră. Cum de v-aţi permis să intraţi în tabără ?

Meritam oare o astfel de primire ? Luai deci o atitudine şi mai distantă decît a lui.

— *Pshaw !*

Numai atît rostii şi, întorcîndu-i spatele, coborîi încet de pe platformă.

Aşadar, Harry era într-adevăr — cum bănuisem — fiul lui Old Firehand. Astfel mi se limpeziră dintr-odată toate lucrurile.

Deşi Harry nu era, în fond, decît un copil, totuşi purtarea lui — după toate cele petrecute — mă necăja serios. Părerea lui Old Firehand că băiatul m-ar socoti un laş se confirma, ce-i drept, prin insulta cu care acesta mă gratulase încă atunci, la sondă ; nu înţelegeam însă deloc cum anume îmi dovedisem laşitatea. În sfîrşit, biruindu-mi proasta dispoziţie, revenii în tabără.

Înserase. În largul văii jucau, bogate, flăcările unui foc proaspăt încins, în jurul căruia se adunase întreg efectivul prezent în fortăreaţă, inclusiv Harry, care, după cum îmi dădui repede seama, se bucura de egalitate deplină cu bărbaţii maturi. Şedea şi el acolo, lîngă foc, şi parcă mă privea cu mai puţină răceală decît adineauri.

Oamenii îşi istoriseau tot felul de întîmplări din viaţa lor. Îi ascultai şi eu un timp, apoi — după bunul meu obicei — plecai să văd ce-mi face mustangul. Era o noapte superbă, înstelată, cu cerul atît de blînd şi calm, de parcă habar n-ar fi avut că jos, pe biata noastră planetă, nişte creaturi cu totul superioare stau veşnic gata să se încaiere şi să se sfîşie între ele.

Un nechezat uşor, vesel, dinspre tufişurile de la gîrlă, îmi indică locul unde se afla Swallow. Calul mă recunoscu imediat şi îşi frecă drăgăstos botul de umărul meu. De cînd mă salvase din foc şi apă îl îndrăgisem încă şi mai mult. Mîngîindu-l, îmi lipii faţa de grumazul lui suplu, catifelat.

Deodată, calul fornăi scurt; era obişnuitul lui semnal de alarmă. Devenii atent şi mă uitai în jurul meu. O siluetă omenească venea spre mine şi zării fluturînd basmaua înfăşurată în jurul capului. Era Harry.

— Scuzaţi că vă deranjez, rosti el cu vocea oarecum mai blîndă. Mi-am adus aminte de Swallow, calul dumneavoastră, căruia îi datorez viaţa. Voiam să-l văd, să-i fac o vizită de prietenie.

— Iată-l! În ce mă priveşte, n-am să vă tulbur întîlnirea. *Good night!* Noapte bună!

Dădui să plec, dar după cîţiva paşi mă auzii strigat.

— *Sir!*

Mă oprii. Harry se apropie sfios de mine. Se vedea că nu ştia cum să-şi stăpînească emoţia.

— V-am jignit.

— Jignit? făcui cu indiferenţă. Vă înşelaţi, *sir!* Nu sînt decît indulgent cu dumneavoastră şi atîta tot. Nici vorbă să mă simt jignit.

Dură mai bine de un minut pînă ce băiatul găsi o replică acestui răspuns neaşteptat.

— Atunci, iertaţi-mi, vă rog, eroarea.

— Cu plăcere. Sînt deprins cu erorile.

— Iar eu vă asigur că n-am să mai profit pe viitor de indulgenţa dumneavoastră.

— V-o pun, totuşi, oricînd la dispoziţie.

Dădui din nou să plec, însă Harry mă prinse de braţ.

— Să trecem peste chestiunile noastre personale! Adevărul e că aţi salvat de două ori într-o singură seară viaţa tatălui meu; şi aceasta, cu riscul propriei dumneavoastră vieţi. De aceea, sînt dator să vă mulţumesc, chiar dacă mi-aţi arunca în obraz cuvinte şi mai grele decît pînă acum. Abia adineauri am aflat...

— Orice *westman* e capabil de o asemenea faptă. Se petrec adeseori lucruri mult mai impresionante decît cele despre care vorbiţi. Poate că omul care sare în ajutorul altuia s-a bucurat şi el cîndva de un sprijin asemănător. Aşa că treburile astea nu prea merită discuţie şi nici nu e cazul să apreciaţi oamenii prin prisma dragostei ce o purtaţi tatălui dumneavoastră.

— La început am fost eu nedrept; acuma chiar dumneavoastră vă subestimaţi. Vă întreb dacă ţineţi cu tot dinadinsul să mă jigniţi şi pe mine?

— Nu ţin deloc!

— Atunci îmi îngăduiţi o rugăminte?

— Poftim!

— Purtaţi-mi pică, *sir,* supăraţi-vă pe mine cît vreţi, dacă vi se pare că am greşit, dar vă rog, nu-mi mai pomeniţi de... indulgenţă! Sînteţi de acord?

— Bine.

— Vă mulţumesc! Şi acum să ne întoarcem, să le urăm oamenilor noapte bună. Am să vă arăt odaia dumneavoastră. Trebuie să ne odihnim; mîine plecăm devreme.

— Încotro?

— Mi-am aşezat cursele la Bee-fork şi aş vrea să văd ce s-a prins. Mă veţi însoţi, fireşte.

Peste cîteva minute, ajunserăm la o uşă cu trapă. Harry mă introduse într-un adăpost complet întunecat şi, scăpărînd amnarul, aprinse la iuţeală o lumînare din seu de cerb.

— Iată dormitorul dumneavoastră, *sir.* Oamenii noştri se retrag în aceste adăposturi atunci cînd, sub cerul liber, îi ameninţă reumatismul.

— Şi credeţi că m-aş putea alege şi eu cu tovărăşia lui blestemată?

— Dinspre partea mea, vă doresc contrariul. Dar, vedeţi, valea e umedă şi vîntul nu pătrunde deloc din

pricina munţilor care o înconjoară de jur-împrejur. Deci, prevederea e mama înţelepciunii. Somn uşor !

Îmi strînse mîna şi, înclinînd graţios capul, ieşi. Rămas singur, îmi plimbam privirea prin încăpere. Era un fel de peşteră — nu naturală, ci săpată în piatră de mîna omului. Pe jos — piei tăbăcite, pe pereţi — de asemenea. În fund — un pat confecţionat din crengi de cireş şi aşternut cu piei de ciută. Numeroase pături moi de Navajo, clădite în stivă, parcă te îndemnau şi ele la somn. De nişte ţăruşi fixaţi în crăpăturile pereţilor de piatră atîrnau diverse obiecte de-ale lui Harry, ceea ce mă duse la concluzia că băiatul îmi cedase, de fapt, propriul său „cabinet".

Numai oboseala-mi aprigă mă făcu să rămîn în acest adăpost scund şi puţin comod. Cine s-a obişnuit cu nopţile şi cu nemărginirea preriei, acela numai de nevoie mai poate accepta închisoarea căreia civilizaţia îi spune „locuinţă".

Poate că izolarea acestui „dormitor" original făcu ca somnul să mă cuprindă mai vîrtos ca de obicei şi să mă ţină mult în braţele sale. Cînd mă deşteptai, auzii un glas la intrare :

— Ptiu, *sir*, mai terminaţi cu măsuratul pe orizontală, dacă nu mă-nşel ! Ridicaţi-vă un pic ! O să vă facă bine.

Sării din pat şi mă uitai la musafirul nepoftit din cadrul uşii. Era Sam Hawkens. În ajun nu-l văzusem decît cu puşcă ; acum se echipase măreţ, ca un *trapper*, dovadă că avea să ne însoţească.

— Vin îndată, dragă Sam !

— Să sperăm. Micul nostru *sir* cred că ne şi aşteaptă dincolo, la ieşire.

— Mergi şi dumneata ?

— Merg, dacă nu mă-nşel. Doar n-o să se care băiatul cu uneltele. Şi nici lui Old Shatterhand, ca să zic aşa, n-am să-i pretind asemenea lucru.

Afară, îl zării numaidecît pe băiat. Mă aştepta la ieşirea din tabără. Sam îşi aburcă o legătură imensă de capcane şi, fără să-i mai pese de mine, porni ca glonţul înainte.

— Nu luăm şi caii ? strigai din urmă.

— Dar ce, calul dumneavoastră a învăţat cum se aşază cursele şi cum se prind biberii pe fundul apei ? ! Mai bine grăbiţi-vă, ca să ajungeţi la timp. Haide ! mă îndemnă Sam plin de importanţă.

— Stai niţel, bătrîne, vreau să mai văd ce-mi face calul !

— Nici o grijă ! Tînărul *sir* a luat toate măsurile, dacă nu mă-nşel !

Răspunsul lui mă bucură. Va să zică, Harry se ocupase de Swallow încă în zorii zilei, semn că nici stăpînul calului nu-i era indiferent. Desigur că tatăl îi vorbise de mine şi-l determinase să-şi schimbe părerea. Tocmai mă întrebam cum de lipseşte Old Firehand — de obicei atît de atent şi grijuliu — cînd îl zării trecînd gîrla împreună cu Winnetou şi cu încă un vînător.

Winnetou îl salută pe Harry în felul indienilor.

— Fiul Ribannei e puternic ca războinicii de pe malul rîului Gila. Ochiul său va zări mulţi biberi şi braţele sale vor osteni sub povara blănurilor.

Şi, observînd că-mi rotesc privirea peste vale ca să-l descopăr pe Swallow, mă linişti :

— Pleacă, frate ! Winnetou îţi va îngriji calul cu toată dragostea.

Trecurăm rîpa şi o cotirăm spre stînga, în josul rîului, înaintînd pînă la vărsarea lui în Mankizila.

Malurile erau năpădite de mărăciniş des, aproape de nepătruns ; vrejurile de viţă sălbatică se căţărau pe tufe, se lăbărţau peste tot, se încîlceau pe tulpinile alăturate, alcătuind o reţea prin care nu răzbăteai decît cu ajutorul cuţitului.

Sam, pe cît de mărunţel, pe atît de vajnic, mergea mereu în fruntea noastră şi, încărcat cum era de poveri, îmi amintea de tinichigiii slovaci care cutreierau periodic tihnitele tîrguşoare germane. Deşi nimeni nu ne urmărea, totuşi cizmele-i uriaşe ocoleau cu mare dibăcie orice petic de pămînt care ar fi putut păstra vreun semn al pasului său, iar ochişorii veşnic agitaţi scrutau neobosiţi vegetaţia bogată care, în ciuda vremii tîrzii, se putea lua la întrecere cu flora virgină din valea lui Mississippi.

La un moment dat, Sam se aplecă şi se strecură sub nişte vrejuri.

— Veniţi, *sir!* mă chemă Harry, care îl urma pe bătrînul zurbagiu. Aici se despart potecile biberilor.

Într-adevăr, după perdeaua aceea de vrejuri, şerpuia o cărăruie îngustă, pe care înaintarăm un timp paralel cu rîul, printr-un vălmăşag de copaci şi de tufe, pînă ce Sam, auzind un fel de şuier şi mîrîit care veneau dinspre apă, se opri numaidecît şi, întorcîndu-se spre noi, îşi duse un deget la gură.

— Aici! şopti Harry. Biberul de gardă a simţit ceva.

După o vreme, cînd liniştea coborî densă peste împrejurimi, ne strecurarăm pînă la un cot al rîului, unde ni se oferi prilejul să contemplăm o întreagă colonie de biberi.

Pînă hăt, în largul apei, animalele construiseră un fel de stăvilar pe care şi un om sprinten ar fi putut să păşească destul de lesne. Acum se străduiau de zor să fortifice şi să mărească stăvilarul. Dincolo, pe malul opus, un grup de biberi retezau într-una lăstare de copaci pînă le prăbuşeau în apă; alţii se ocupau cu transportul materialului, împingîndu-l cu boturile, în timp ce coechipierii de-ai lor legau şi tencuiau construcţia cu lut gros, adus de pe mal,

potrivindu-l cu labele şi bătîndu-l cu cozile lor groase, transformate în mistrii.

Urmărind cu admiraţie munca acestui mic destoinic popor, îmi atrase luarea aminte un biber neobişnuit de solid, care stătea sus pe stăvilar şi, după toate aparenţele, făcea de gardă. Deodată, biberul îşi ciuli urechile scurte, se învîrti în semicerc, dădu iarăşi un semnal sonor, apoi dispăru sub apă.

Cît ai clipi, îl urmară şi ceilalţi biberi. Era extrem de caraghios să-i vezi cum se afundă cu dosul în sus, plesnind temeinic apa cu cozile şi stîrnind puzderie de stropi jur împrejur.

Fireşte că nu era timp să ne pierdem în consideraţii umoristice. Neaşteptata perturbare în familia biberilor fusese provocată, desigur, de apariţia unui vrăjmaş. Or, cel mai temut duşman al acestor fiinţe atît de rîvnite nu e altul decît omul!

Încă nu dispăruse sub apă ultimul biber, că ne şi culcaserăm la pămînt, cu armele pregătite, camuflaţi de crengile joase ale unor coconari. Pîndeam cu încordare ivirea vreunui musafir nepoftit. Şi iată, peste puţin, ceva mai sus de ascunzătoarea noastră, începu să se agite păpurişul. Cîteva clipe mai tîrziu văzurăm furişîndu-se spre mal doi indieni. Unul ducea în spinare cîteva curse; celălalt căra nişte blănuri. Ambii erau bine înarmaţi şi atitudinea lor vădea că se ştiau în preajma duşmanului.

— *Zounds!* şuieră Sam printre dinţi. Mişeii au dat de capcanele noastre şi au cules fără să fi semănat, dacă nu mă-nşel! Las' că le arăt eu cine-i stăpînul capcanelor şi al blănurilor!

Ridică încet puşca, pregătindu-se să tragă. Eu, însă, îmi ziceam că indienii trebuiesc doborîţi fără zgomot. De aceea îl apucai pe bătrînul *trapper* de braţ. Încă din prima clipă observasem că e vorba de războinici ai poncaşilor; iar vopseaua de pe feţele lor îmi con-

firma faptul că nu porniseră la vînătoare, ci la bătălie. Așadar, nu puteau fi singuri. Orice foc de armă putea să atragă asupra noastră o droaie de alți războinici.

— Stai, Sam, nu trage ! Mai bine scoate cuțitul. Ăștia au dezgropat securea războiului. Cu siguranță că mai sînt și alții pe aproape.

Sam însă, care avea mare poftă să apese pe trăgaci, se cam codea.

— Firește că e mai bine să-i lichidăm fără zgomot. Dar cuțitul mi-e bătrîn și tocit. Cam greu să taie doi vlăjgani dintr-odată.

— Aida-de ! Dumneata sări pe unul, eu pe celălalt. *Come on !* Haide !

— Hm ! Patru capcane dintre cele mai bune ! Trei dolari și jumătate bucata ! Ai naibii hoți ! M-ar bucura, zău, dacă pe lîngă cele furate, ne-ar lăsa și pieile lor proprii.

— Dă-i drumul, *sir,* să nu-i scăpăm !

Ne aflam în spatele indienilor care, cu ochii în pămînt, căutau să descopere vreo urmă. Lepădînd pușca, mă tîrîi ușurel înainte. Cuțitul îl strîngeam între dinți. Deodată, auzii o șoaptă la urechea mea :

— Lăsați-mă pe mine, *sir !* Aranjez eu totul.

Era Harry.

— Mulțumesc, mă descurc singur.

Ajuns la marginea păpurișului, mă săltai odată, și cu stînga îl apucai de ceafă pe unul din indieni, iar cu dreapta îi repezii cuțitul între omoplați, încît omul căzu fără să crîcnească. O făcusem, bineînțeles, din motive de forță majoră. Era vorba de poncași. Nu-i puteam cruța. Dacă ne-ar fi descoperit „fortăreața", ar fi fost vai și amar de noi.

Scosei repede cuțitul din rană, gata să sar, la nevoie, asupra celuilalt poncaș. Dar și acesta zăcea la

pămînt, iar Sam — încălecat pe victimă — îi trăgea cu nădejde pielea de pe cap.

— Așa, băiete ! De-acuma poți să pui capcane în veșnicele plaiuri ale vînătoarei ! Dar pe-ale noastre le lași aici !

Și, tăvălind scalpul însîngerat prin iarbă, adăugă chicotind :

— Prin urmare, ăsta e al meu. Unul la mînă. Old Shaterhand să-l jupoaie pe al doilea.

— Deloc ! îl apostrofai. Încă nu cunoști părerea mea în legătură cu scalparea ? Mă miră mult că te ocupi de asemenea treburi !

— Am motivele mele, *sir*. De cînd ne-am văzut ultima oară, am trecut prin destule necazuri. Am fost obligat să mă lupt în fel și chip cu pieile-roșii. De aceea nu mai am nici o cruțare. Parcă ei s-au purtat cu mănuși ! Uitați-vă !

Își scoase pălăria pleoștită și, odată cu aceasta, peruca lui de pomină. De fapt, îi văzusem eu încă de mult țeasta scalpată, roșie ca sîngele.

— Ce ziceți, *sir,* dacă nu mă-nșel ? Mi-am purtat încă din pruncie, onest și cu drepturi depline, smocul de păr original. Nici cel mai șmecher avocat din lume n-ar fi îndrăznit să-mi conteste acest drept, pînă s-au găsit o duzină sau două de pawnee, care pur și simplu m-au deposedat. A trebuit să mă duc la Tekama, să-mi cumpăr un scalp nou, adică o perucă, dacă nu mă-nșel. M-a costat o avere : trei legături groase de blăni de biberi. Mă rog, n-ar fi nimic. Uneori părul ăsta nou e mai practic decît celălalt. Mai ales vara e o plăcere : îl lepezi și nu mai transpiri. Totuși, nu pot să nu mă răzbun. Le-am plătit-o indienilor nu odată. Vedeți, scalpul ăsta e pentru mine o încîntare. Mă bucură mai mult decît cea mai fină blană de biber.

Acestea zise, își potrivi la loc peruca și pălăria. Dar nu era timp pentru vorbă lungă și amintiri. În orice moment, putea să zbîrnîie o săgeată sau să fulgere vreo pușcă dindărătul unui copac. În plus, era nevoie să dăm cît mai iute alarma în tabără și să-i prevenim pe vînători asupra primejdiei.

— Pune mîna, îl îndemnai pe Sam, să-i facem dispăruți pe indienii ăștia !

— Just, adică necesar vreau să spun. Dar tînărul *sir* ar face bine să treacă nițel în dosul tufelor. Sînt gata să-mi schimb mocasinii pe pantofiori de balet dacă nu ne trezim în curînd cu pieile-roșii.

Harry ascultă de sfatul bătrînului, iar noi aruncarăm repede cadavrele în păpurișul de pe mal. Să le aruncăm în apă, n-ar fi fost prudent.

— Așa, s-a făcut ! se bucură Sam după ce terminarăm operația. Și acum, luați-l pe micul *sir*, mergeți la „fortăreață" și pregătiți-i pe oamenii de acolo. În ce mă privește, vreau să studiez nițel urmele acestor doi poncași. Poate descopăr ceva mai mult decît au apucat ei să ne spună...

— N-ați vrea, Sam Hawkens, să vă duceți dumneavoastră pînă la tata ? interveni Harry. Vă pricepeți grozav la manipularea capcanelor și pe urmă, nu-i așa, patru ochi văd mai bine decît doi.

— Hm ! Cum doriți ! O fac și pe-asta. Dar să nu-mi puneți vină dacă iese vreo dandana.

— Nici o grijă, Hawkens ! Știți doar că-mi place și mie să am satisfacții. Dumneavoastră v-ați ales cu un scalp ; trebuie să mă aleg și eu cu ceva. Haideți, *sir !*

Și băiatul îl părăsi pe Sam, luînd-o prin desiș. Eu îl urmai.

Deși trebuia să fiu atent la eventuala primejdie din jur, nu puteam să nu-l admir pe Harry, care, asemenea unui vînător iscusit, se strecura fără pic de zgomot

prin încîlceala tufelor, dovedind multă pricepere și agilitate.

Era cu neputință ca băiatul să nu fi fost familiarizat încă de mic cu viața din „țara vînatului", să nu fi înregistrat impresii care i-au ascuțit simțurile, i-au călit sufletul și au dat destinului său o direcție atît de neobișnuită.

Merserăm astfel preț de o oră, fără răgaz, pînă dădurăm de o altă colonie de biberi, ai cărei membri, însă, nu-și părăseau de loc vizuinele.

— Aici instalaserăm noi capcanele pe care le-au furat cei doi poncași, mă informă Harry. Iar colo sus se ramifică acel Bee-fork la care voiam să ajungem. Se pare însă că va trebui să renunțăm, căci, vedeți, urmele roșilor vin dinspre pădure. Să mergem după ele.

Era gata să pornească, dar îl oprii.

— Harry !

Stătu și mă privi întrebător.

— N-ar fi mai bine să vă întoarceți și să lăsați restul în seama mea ?

— Ce vi s-a năzărit ?

— Cunoașteți primejdiile la care vă puteți expune mergînd în direcția asta ?

— Și de ce nu le-aș cunoaște ? Imposibil să fie mai mari decît cele prin care am trecut pînă acum.

— Vreau să vă cruț !

— Păi asta vreau și eu ! Știu să mă păzesc. Ori credeți că orice față vopsită mă și bagă în sperieți ?

Ne continuarăm drumul distanțîndu-ne de cursul rîului și înaintînd printre arbori, sub rămurișul bogat și verde al pădurii. Pămîntul era învelit cu mușchi umed pe care, fără multă osteneală, puteai desluși orice urmă de pași.

Deodată, Harry, care mă preceda, se opri în loc. Jos se vedeau urmele nu a doi, ci a patru oameni care

se despărţiseră acolo. După cum se ştie, poncaşii doborîţi de noi erau echipaţi de campanie; presupuneam deci că şi alţi războinici de-ai lor se vor fi aflînd prin preajmă. În acelaşi timp era limpede că numai o acţiune de mare importanţă i-ar fi putut determina să bată atîta drum pe teritoriu inamic. Iată de ce-mi trecu prin gînd că prezenţa lor aici ar fi în legătură cu atentatul nereuşit împotriva trenului şi că s-ar putea să fie vorba de o expediţie de răzbunare, în care indienii pun în joc totul şi nu cruţă nimic.

— Cum procedăm? întrebă Harry. Urmele acestea duc spre tabăra noastră. Indienii nu trebuie s-o descopere cu nici un preţ. Îi urmărim pe cei patru, sau o apucăm fiecare în altă direcţie?

— Oricum, tuspatru sînt iscoade şi au venit încoace dinspre tabăra poncaşilor, care, desigur, aşteaptă înapoierea lor. De aceea e preferabil ca, mai întîi, să reperăm tabăra, să vedem cîţi sînt şi ce planuri urmăresc. În ce priveşte „fortăreaţa", cred că santinela de la intrare ştie ce are de făcut pentru a nu trăda nimănui secretul.

— Aveţi dreptate! Mergem înainte!

Pădurea cobora acum în pantă lungă, prelingîndu-se în vale. Ici şi colo se căscau nişte adîncituri mari asemenea unor bazine împresurate de ferigi şi arbuşti sălbatici.

Tocmai ne apropiam de o astfel de rîpă, cînd un miros suspect îmi atrase atenţia. Scrutînd adîncul pădurii, observai drept înaintea noastră o coloană subţirică de fum, care ba se înălţa, ba dispărea, ba urca iarăşi, jucăuşă, printre coroanele copacilor.

Fumul nu putea proveni decît de la un foc aprins de indieni, şi iată de ce: pe cîtă vreme albii aruncă pe foc crăci întregi, stîrnind astfel flacără mare, înaltă, cu fum mult şi gros, băştinaşii întreţin focul împingînd vreascurile încet, treptat, cu vîrful în jos, provocînd o ardere mai mult mocnită, cu flacără măruntă şi fum abia vizibil. Winnetou obişnuia să spună despre procedeul albilor: „Feţele palide fac atîta căldură cu focul lor, încît nici nu se mai pot apropia de el ca să se încălzească".

Îl oprii pe Harry şi-l făcui atent asupra celor constatate.

— Staţi după tufişul de colo; eu mă duc să-i pîndesc pe indieni.

— Şi eu de ce să nu merg?

— Ajunge unul singur; în doi creşte primejdia de a fi descoperiţi.

Băiatul căzu de acord. Călcînd uşor ca să nu lase nici o urmă, se pitulă după un tufiş, în timp ce eu mă strecurai de la copac la copac în direcţia coloanei de fum.

Într-un bazin din cele pomenite se aflau o mare mulţime de indieni, care şezînd, care culcaţi, încît abia îşi găseau loc. La intrare stătea nemişcat ca o statuie de bronz un flăcău chipeş, cu părul revărsat pe umeri; pe alocuri erau postate străji care, din fericire, nu observaseră apariţia mea.

Dădui să-i număr pe rînd, cîte unul, dar mă oprii deodată uluit. Primul care-mi sări în ochi — cu putinţă oare!? — era căpetenia albă Parranoh sau Tim Finnetey, cum îi zicea Old Firehand. Şi doar îl recunoscusem perfect atunci, noaptea, la lumina lunii, cînd l-am înjunghiat! Să fie numai o iluzie? Imposibil! Nu ştiam ce să mai cred. Şi, culmea — individul avea în cap chica lui întreagă, deşi văzusem cu ochii mei cum l-a scalpat Winnetou. Or, de-atunci apaşul nu şi-a scos nici o clipă scalpul de la brîu.

Pe neaşteptate, una din santinele păru că se îndreaptă spre locul unde mă adăpostisem eu, culcat îndărătul unui bolovan uriaş. A trebuit să mă trag înapoi şi să fac repede cale-ntoarsă.

Ajunsei iarăşi la Harry şi-i făcui semn să vină după mine. Ne înapoiarăm la punctul unde se ramificau urmele iscoadelor. De aci o luarăm pe potecuţa tăiată prin hăţiş de poncaşii doborîţi de noi. Aceasta cobora pînă jos în valea prin care trecuserăm la sosirea noastră şi unde ne întîmpinase santinela.

Ştiam acum precis că poncaşii căpătaseră întăriri şi ne urmăriseră îndeaproape cu intenţia să se răzbune. Popasul nostru în timpul bolii lui Old Firehand le oferise răgazul să-şi adune toate forţele disponibile. Dar de ce era nevoie ca numai pentru trei inşi să mobilizeze atîţia războinici şi de ce nu ne-au atacat mai demult, asta n-o mai înţelegeam — afară de cazul că Parranoh ştia unde se află „fortăreaţa" şi plănuia să atace întreaga aşezare.

Cele două iscoade croiseră o potecă destul de bună, încît coboram relativ repede spre valea ce se întindea înaintea noastră. Cînd, deodată, auzii un zăngănit ca de fiare venind dinspre un desiş de cireşi sălbatici.

Făcîndu-i semn lui Harry să se ascundă, mă lungii repede la pămînt, trăsei cuţitul din teacă şi mă tîrîi în ocol către locul cu pricina. Primul lucru care mă izbi era o grămadă de capcane de fier şi alături — o pereche de picioare subţiri, strîmbe, încălţate în nişte mocasini colosali. Descoperii mai apoi un surtuc vînătoresc de dimensiuni remarcabile, la capătul căruia, sus, odihneau borurile obosite ale unei pălării de pîslă sub care se iţea o barbă cîlţoasă, fără noimă. Şi din haosul bărbii pîndeau doi ochişori vioi, atenţi, sfredelind frunzişul.

Era Sam. Dar ce căuta bătrînul aici cînd eu îl credeam de mult sus, în „fortăreaţă" ? Enigma era în fond lesne de dezlegat : n-aveam decît să-l întreb. Mă furişai deci uşurel în spatele lui, bucurîndu-mă de pe acum de spaima ce avea s-o tragă.

Uşor, cît se poate de uşor, pusei stăpînire pe puşca de lîngă el, preistorica lui Liddy, şi îi ridicai cocoşul ruginit. Auzind clămpănitul, Sam sări atît de iute în picioare, încît îşi agăţă de rămuriş faimoasa pălărie laolaltă cu peruca. Iar cînd văzu propria-i armă îndreptată asupra lui, sub nasul de papagal stropit cu toate culorile curcubeului, i se căscă o gură cît o şură.

— Sam Hawkens, îi şoptii, închide repede gura, că de nu, îţi vîr toate capcanele în ea !

— *Good luck !* Păcatele mele ! M-aţi speriat, *sir*, dacă nu mă-nşel ! răspunse omuleţul care, în pofida spaimei, nu scosese nici măcar o exclamaţie. Şi, potrivindu-şi peruca şi pălăria la locul cuvenit, adăugă : Dracu să vă ia ! Mi-au îngheţat mădularele, vreau să spun... dacă aţi fi fost o piele-roşie, atunci...

— ...atunci mîncarea ce ai înghiţit-o aseară ar fi fost, desigur, ultima. Iată-ţi puşcociul ! Şi spune-mi, te rog, ce ţi-a venit să te culci tocmai aici ?

— Să mă culc ? Adică să dorm ? Ei, asta-i bună ! Nici vorbă de aşa ceva... chiar dacă, întîmplător, nu v-am băgat de seamă. Îmi zburau gîndurile la perechea aia de şobolani pe care voiam să-i vînez şi să le iau pielea. Totuşi, cum să spun, apelez la discreţie. N-are rost să ştie lumea cum l-aţi luat pe bătrînul Sam ca din oală.

— Lasă, nu află nimeni.

— Dar unde-i tînărul *sir ?*

— E aici, mai în spate. Auzisem sunînd fierăria asta şi fusesem, fireşte, curios să ştiu cine trage clopotele.

— Clopote ? Se auzea chiar atît de tare ? Măi, măi, Sam Hawkens, urs idiot şi bătrîn ce-mi eşti ! Stai la pîndă ca un catîr ramolit, cică să mai faci rost de nişte scalpuri, şi cînd colo, te aud pînă şi surzii din Canada, dacă nu mă-nşel ! Dar cum de-aţi nimerit

aici ? Veneați și dumneavoastră pe urmele celor două piei-roșii ?

Confirmai și îi povestii cele văzute.

— Hm ! Va fi mare cheltuială de pulbere, *sir,* mare de tot ! Veneam cu capcanele în susul apei, cînd, deodată, zăresc doi indieni, dacă nu mă-nșel. Se foiau la marginea tufișului, la vreo opt pași de mine. Firește că m-am făcut una cu pămîntul. Unul a luat-o în jos, celălalt în sus, ca să cerceteze valea. Las' că-mi pică ei în mînă, mi-am spus. Am așteptat pînă a trecut unul pe lîngă mine, pe urmă m-am ascuns repede aici. Numai să se întîlnească amîndoi sub nasul meu, c-apoi îi întreb eu de nume !

— Crezi că se poate ?

— Firește că se poate. Dacă sînteți deștept, duceți-vă în partea cealaltă și o să-i prindem în clește. Preveniți-l și pe micul *sir,* să nu facă vreo boroboață.

Procedai după sfatul lui și, întorcîndu-mă la Harry, îl informai, în cîteva cuvinte, asupra situației. Apoi ne postarăm exact în dreptul lui Sam, așteptînd să se întoarcă cei doi indieni.

Răbdarea ne fu supusă la greu examen. Trecură cîteva ore pînă auzirăm pașii unui om care se furișa în direcția noastră. Era unul din poncașii pe care-i așteptam, un hojma de bărbat, dat naibii se vede — pentru că, nemaiavînd loc de cingătoare pentru cîte scalpuri luase în viața lui, își împodobise și pantalonii cu ciucuri din păr de om.

Abia intră în „domeniul" nostru, că se și pomeni înșfăcat de ambele părți și doborît. La fel o păți și celălalt, care apăru după scurt timp. Treaba împlinită, ne înapoiarăm tustrei la „fortăreață".

La intrare îl găsirăm de gardă pe Will Parker, care stătuse pitulat îndărătul unor tufe și trebuie să-l fi văzut pe poncaș spionînd la numai cîțiva pași de el. Sam îl măsură, dezamăgit.

— *Greenhorn* mi-ai fost, *greenhorn* ai să rămîi pînă nu te-or apuca roșii de chică, dacă nu mă-nșel. Crezuși, pesemne, că poncașii umblă după furnici, de n-ai înfipt cuțitul în el ?!

— Ascultă, Sam Hawkens, mai ține-ți limba-n frîu, că altminteri fac cu tine ce n-am făcut adineauri ! Cui îi zici *greenhorn ?* Lui Will Parker ? Păi, numai gluma asta, și ajunge să-ți găuresc mutra, hodorogule ! Oare fiul mumă-ti n-are atîta glagorie în cap ca să știe că pe o iscoadă mai bine o lași să treacă decît s-o dobori fără rost, trădîndu-ți astfel prezența ?

— Fie pe voia ta, omule, dacă nu te îmbie, cum văd, nici un scalp indian...

Și Sam porni țanțoș spre gîrlă. Dar înainte de a dispare după stînci, se mai întoarse odată spre Will Parker și adăugă :

— Cască bine ochii ! Dincolo, în văgăună, e un cuib întreg de arcași. S-ar putea să-și vîre și ei nasul printre picioarele tale. Păcat de tine, dacă nu mă-nșel, mare păcat !

Și ne-o luă iarăși înainte. Mai că nu se zărea de sub capcanele lui. Curînd ieșirăm din rîpă și ne plimbarăm în voie privirea peste întreaga tabără. Bătrînul *trapper* șuieră odată lung, ascuțit, și toată lumea se înfățișă în mare grabă ca să afle ultimele noutăți.

Old Firehand ne ascultă tăcut pînă la capăt. Dar cînd îi comunicai chestiunea cu Parranoh, scăpă o exclamație de mirare și totodată de bucurie.

— Dacă nu v-ați înșelat cumva, *sir,* înseamnă că pot să-mi împlinesc în cele din urmă jurămîntul și să-l prind în pumni pe ticălos. Ani de zile aceasta mi-a fost singura și cea mai arzătoare dorință.

— Dar chica lui mă cam derutează.

— Aș ! Nu e nici o minune. Îl aveți ca exemplu pe Sam Hawkens cu căpățîna și cu peruca lui. Și, totuși, mai că nu-mi vine să cred că nu l-ați ucis

în noaptea aceea. Poate că n-a fost decît rănit şi, găsindu-l, poncaşii l-au transportat de acolo. S-o fi întremat în timpul zăcerii mele. Apoi s-o fi apucat să ne adulmece, să ne urmărească.

— Atunci de ce nu atacă ?

— Nu ştiu. În orice caz, va fi avînd vreun motiv. Aflăm noi mai tîrziu. Sînteţi obosit, *sir* ?

— Nu prea.

— Vreau să-l văd şi eu. Mă însoţiţi ?

— Se înţelege. Dar trebuie să vă atrag atenţia că drumul e primejdios. Indienii îşi vor aştepta zadarnic iscoadele, apoi vor trimite oameni în căutarea lor. Iar aceştia vor da peste cele două cadavre. Ne putem pomeni printre poncaşi şi fără sprijin de nicăieri.

— Posibil, fireşte. Dar nu mă rabdă inima să stau aici, în bună linişte, pînă ne vor ataca. Dick Stone !

Acesta fusese plecat la vînătoare, deci nu mă văzuse pînă atunci. Omul mă salută cordial, după care Old Firehand îl întrebă :

— Ştii ce avem de făcut ?

— Îmi închipui.

— Ia-ţi puşca şi hai după pieile-roşii !

— Sînt gata, *sir* ! Plecăm călare ?

— Nu. Mergem numai pînă la groapa aceea a lor... Şi voi, ăştilalţi, nu staţi cu mîinile în sîn ! Camuflaţi cu verdeaţă *catch*-urile, adăposturile pentru pici ! Nu poţi să ştii ce se mai întîmplă. Dacă indienii trec cumva de stînci şi vin încoace, barem să nu găsească nimic de jefuit. Harry, tu du-te la Will Parker ! Iar tu, Bill Bulcher, vezi să fie ordine în absenţa noastră !

— Ia-mă şi pe mine, tată ! se rugă Harry.

— N-are nici un rost, băiete. Mai bine odihneşte-te. O să-ţi vină şi ţie rîndul la timpul cuvenit.

Harry mai stărui, dar Old Firehand rămase ferm pe poziţie. Pornirăm aşadar în trei, tăind gîrla.

După cîteva instrucţiuni date santinelei, ne îndreptarăm spre locul unde stătuse ascuns Sam Hawkens. Drumul care ducea de acolo spre rîpă era în orice caz mai potrivit : aveam acoperire din ambele părţi şi, în plus, siguranţa că-i vom întîlni pe indienii care, după cum chibzuisem, îşi vor fi părăsit ascunzişul ca să-i caute pe camarazii dispăruţi.

După ce noi plecaserăm, în zori ieşise şi Winnetou din tabără şi, din păcate, încă nu se întorsese. Ne-ar fi fost, desigur, un însoţitor ideal. Pe de altă parte, întîrzierea lui mă cam îngrijora. Nu era deloc exclus să se fi întîlnit cu poncaşii. Or, în acest caz, cu toată vitejia lui, n-ar fi putut scăpa teafăr.

Mă gîndeam, tocmai, la aceste lucruri, cînd, deodată, tînărul şef al apaşilor răsări dintr-un desiş. Mîinile noastre care, la foşnetul crengilor, se încleştaseră pe puşti, reveniră brusc în poziţia normală.

— Winnetou va merge şi el cu oamenii albi ca să-l vadă pe Parranoh şi pe poncaşi, hotărî acesta.

Îl privirăm nedumeriţi. Ştia, va să zică, de prezenţa duşmanului în acele locuri.

— I-a zărit oare fratele meu roşu pe cei mai cruzi dintre războinicii siucşilor ? îl întrebai.

— Winnetou trebuie să-l ocrotească pe fratele său, Old Shatterhand, şi pe fiul Ribannei. De aceea s-a ţinut toată vremea după ei. A văzut şi cum s-au înfipt cuţitele în trupul celor două iscoade. Cît despre Parranoh, acesta şi-a pus pe cap chica unui războinic din neamul osagilor. Are părul mincinos şi gîndul viclean. Winnetou îl va ucide.

— Nu, să nu te atingi de Parranoh ! Lasă-l în grija mea ! protestă Old Firehand.

— Winnetou l-a mai dăruit odată prietenului său alb.

— Acum nu-mi mai scapă, fii sigur, căci...

Restul frazei nu-l auzii, pentru că, în acel moment, observai doi ochi lucind dindărătul unei tufe și, repezindu-mă, dintr-un salt, îl înșfăcai pe spion.

Și cine credeți că era? Parranoh în persoană! Abia îl apucasem însă de beregată, că tufele vecine foșniră amenințător și cîțiva poncași se năpustiră în ajutorul căpeteniei.

Prietenii mei, văzînd ce se întîmplă, săriră la rîndul lor în luptă. Pe șeful alb al poncașilor îl imobilizasem apăsîndu-l cu genunchiul în piept. Cu stînga îl strîngeam de gît, cu dreapta îi încleștam mîna în care ținea cuțitul. Se zvîrcolea ca șarpele și făcea eforturi desperate să se smulgă din strînsoare. Zvîrlea din picioare ca taurul împiedicat, încercînd să se ridice; scalpul de împrumut, bogat și pletos, îi zburase de pe cap; ochii bulbucați mai că-i săreau din orbite; gura îi spumega și țeasta, pe care Winnetou o jupuise de piele, zvîcnea oribil în ritmul pulsului său sălbatic. Parcă aveam de-a face cu un animal turbat. Îi înfipsei nemilos degetele în beregată, încît trupul i se chirci, se cutremură, mădularele i se frînseră fără vlagă și, dînd ochii peste cap, rămase inert la pămînt. Îl biruisem.

Abia acum, în fine, mă uitai în jur și văzui o scenă pe care nici un condei n-ar putea-o descrie. Pentru a nu atrage atenția inamicului, nimeni dintre noi nu se folosise de pușcă, ci numai de cuțit și de tomahawk. Și, totuși nici un poncaș nu mai rămăsese în picioare. Toți se zvîrcoleau pe jos, însîngerați și zdrobiți.

Winnetou tocmai își înfigea cuțitul în pieptul unui poncaș doborît; nu avea nevoie de ajutorul meu. Old Firehand îl strivea pe unul sub genunchi și încerca să-l țină la distanță pe un altul, care-i sfîrtecase brațul. Alergai într-acolo și-l trăsnii pe poncaș cu propria-i secure. Trecui apoi la Dick Stone

care, între două leșuri, se zbătea sub genunchii unui vlăjgan gata să-l omoare. Îl izbii și pe acesta cu tomahawkul unuia dintre morții de alături.

Stone se sculă de jos și-mi strînse mîna.

— *By God*, pe Dumnezeul meu, *sir*, asta zic și eu ajutor venit la timp! Să te bați cu trei inși, cînd nici n-ai voie să tragi cu pușca, e cam mult! Vă mulțumesc.

Old Firehand dădu să-mi întindă și el mîna, dar tocmai atunci îl zări pe Parranoh culcat la pămînt.

— Tim Fin...? Căpetenia? Cine l-a altoit?

— Old Shatterhand, răspunse Winnetou în locul meu. Marele Spirit i-a dat putere de bivol care spintecă pămîntul cu coarnele sale.

— Omule, exclamă Old Firehand, cîte drumuri am bătut, n-am mai întîlnit ființă ca dumneavoastră! Dar Parranoh și ai săi cum de-au reușit să se ascundă aici, cu toate că Winnetou se găsea prin preajmă?

— Eu nu mă aflam în partea asta, lămuri Winnetou. Căpetenia albă descoperise urmele și se luase după ele pe potecă. Desigur că războinicii săi vor fi în curînd aici. Eu zic ca frații mei albi să mă urmeze numaidecît pînă în wigwamul nostru.

— Așa e! întări Dick Stone. Trebuie să ajungem cît mai curînd la „fortăreață".

— Bine, să mergem, aprobă Old Firehand, al cărui braț sîngera din belșug. Dar pînă una alta, trebuie să ștergem urmele luptei. Dick, tu postează-te nițel mai în față și vezi să nu fim surprinși.

— Gata, mă duc, *sir*, dar scoteți-mi mai întîi cuțitul din spate. Nu-i chip să-l ajung cu mîna.

Unul dintre poncași îi împlîntase cuțitul care, în cursul încăierării, intrase și mai adînc în carne. Din fericire, rana era ușoară și, după ce-i smulserăm cuțitul, Dick Stone — cu trupul lui de fier — părea ca și nevătămat.

— Cum îl cărăm de-aici pe prizonier? se interesă Old Firehand.

— Să-l ducem pe sus, îmi dădui cu părerea. Dar cînd o să-și vină în fire, vom mai avea nițel de furcă.

— Adică, îl ducem în spinare? întrebă Stone. De mult nu m-am simțit mai zdravăn ca acum. Hai să-i pregătesc flăcăului ăsta bătrîn o călătorie cît mai plăcută!

Lovi de cîteva ori cu securea, culcă la pămînt niște arbuști, curăță tulpinile, luă pătura lui Parranoh tăind-o fîșii-fîșii, apoi dădu din cap satisfăcut.

— Alcătuim o targă, dacă vreți, un fel de sanie, numele n-are importanță. Îl legăm bine de tot, îl culcăm ca în leagăn și dă-i drumul!

Propunerea fu acceptată și pusă în practică. Apoi ne puserăm în mișcare, lăsînd însă în urma noastră o dîră atît de pronunțată, încît Winnetou, care era ultimul, se tot căznea să o șteargă, cît de cît.

A doua zi, foarte devreme, eram de mult în picioare și urcam pe stînca unde îl revăzusem prima oară pe Harry. Soarele încă nu mijise pe culmi și o pace adîncă domnea peste întreaga tabără.

Jos, în vale, plutea o ceață deasă, învăluind tufele în rotocoale alburii, dar sus văzduhul era clar și o boare proaspătă încă adia în jurul tîmplelor. Un botgros tot sălta printre vrejii de mure, îmbiindu-și parcă, din gușa lui mare, ca de purpur, femeiușca neastîmpărată. Ceva mai încolo, țopăia pasărea poreclită „pisică" pentru țipătul ei caraghios, care aducea a mieunat. Iar jos răsuna viersul măiestru al unei alte minuni zburătoare care, după fiece arpegiu, parcă se aplaudă singură, cu un măcăit zgomotos. Totul era cît se poate de idilic și atrăgător. Însă gîndurile mele stăruiau mai puțin la acest concert matinal și mai mult la întîmplările petrecute în ajun.

După aprecierea unuia dintre vînătorii noștri care cutreierase pădurile și se întorsese în „fortăreață", poncașii erau mult mai numeroși decît presupuneam. Omul mai zărise încă o tabără de-a lor, unde își țineau și caii.

Era deci aproape sigur că acțiunea poncașilor nu viza niște persoane izolate, ci întreaga noastră așezare. Or, punînd în cumpănă numărul covîrșitor al inamicului, situația noastră nu era de invidiat.

Pregătirile în vederea apărării împotriva unui eventual atac ne ocupară toată după-amiaza pînă seara tîrziu. Astfel, nici nu mai avurăm timp să luăm o decizie în legătură cu soarta lui Parranoh. Acesta zăcea, legat fedeleș și bine păzit, într-o mică peșteră scobită în piatră.

Zilele următoare, poate chiar mai repede, aveau să se petreacă evenimente importante. Tocmai meditam cu îngrijorare la această perspectivă, cînd zgomotul unor pași apropiați mă smulse din gînduri.

— Bună dimineața, *sir*! mă salută Harry. S-ar părea că somnul v-a părăsit cam devreme, ca și pe mine, de altfel.

Dădui la rîndul meu binețe și adăugai:

— Vigilența e calitatea cea mai de preț în acest colț de lume plin de primejdii neașteptate.

— V-ați speriat de pieile-roșii? întrebă băiatul zîmbind.

— Știu că glumiți. Totuși, dacă e să judecăm serios, nu sîntem în total decît treisprezece oameni, în timp ce dușmanul numără de vreo zece ori pe-atît. Nu-l putem înfrunta într-o luptă fățișă. Singura noastră speranță ar fi să nu ne descopere.

— Vedeţi lucrurile prea în negru. Treisprezece bărbaţi ca ai noştri sînt în stare să se bată şi să pună pe fugă pieile-roşii.

— Eu judec altfel. Ponçaşii sînt furioşi din pricina atacului nostru neaşteptat şi, mai mult, din pricina pierderilor suferite ieri. În plus, ei ştiu că Parranoh, căpetenia lor, se află în mîinile noastre. Fără îndoială că au şi cercetat terenul, au găsit leşurile şi au constatat lipsa lui Parranoh. Cînd o hoardă ca a lor a bătut atît drum în vederea unui scop, atunci îl va urmări cu cea mai mare dîrzenie şi viclenie.

— Toate bune, *sir*, dar nu văd de ce ne-am înfricoşa. Îi cunosc eu. Sînt laşi, îşi pierd repede cumpătul, atacă numai pe la spate şi pe cei lipsiţi de apărare. Am bătut în lung şi-n lat pămînturile lor, de la Mississippi pînă la Oceanul Pacific, din Mexic pînă în regiunea lacurilor. I-am fugărit şi i-am hărţuit. Uneori, am fost nevoiţi să ne retragem şi să ne ascundem în faţa superiorităţii lor numerice, dar întotdeauna, datorită curajului nostru, am rostit ultimul cuvînt.

Îl priveam atent, fără să-i răspund. Băiatul, însă, citea, probabil, în ochii mei cu totul altceva decît aprobare. De aceea, după o scurtă pauză, reluă:

— Gîndiţi cum vreţi, *sir*, dar uneori numai arma e în stare să slujească anumite simţăminte ale omului, fie el bărbat matur, fie tînăr ca mine. Dacă aţi trece pe la Bee-fork, aţi vedea mormîntul a două fiinţe pe care le-am iubit mai presus de orice. Au fost omorîte de oamenii cu părul întunecat şi pielea arămie, cu toate că şeful bandei era un alb. De atunci, ori de cîte ori zăresc fluturînd o chică de indian, mîna îmi zvîcneşte şi simt nevoia să mă răzbun. Mulţi s-au prăbuşit de pe caii lor, fulgeraţi chiar de pistolul acesta cu care mi-a fost ucisă

mama şi de a cărui precizie v-aţi convins şi dumneavoastră la New Venango.

Scoase pistolul de la brîu şi mi-l ţinu sub ochi.

— Sînteţi un bun ţintaş, *sir*, dar cu această vechitură n-aţi nimeri nici într-un trunchi de copac aflat la numai cincisprezece paşi de aici. Gîndiţi-vă, deci, cît exerciţiu mi-a fost necesar ca să ajung la o asemenea siguranţă...

— De unde aveţi pistolul ? De la Winnetou, nu-i aşa ?

— V-a spus el ?

— Da.

— Va să zică, ştiţi totul ?

— Nu ştiu nimic în plus.

— Da, îl am de la Winnetou. Aşezaţi-vă, *sir !* Să vă istorisesc cîte ceva, deşi situaţia în care ne găsim nu prea îngăduie vorbă multă.

Harry se aşeză şi el lîngă mine şi cercetă o clipă valea ce se întindea sub ochii noştri. Apoi îşi începu povestirea.

— Tatăl meu era inspector silvic, dincolo, în vechiul continent. Îşi trăia zilele paşnic şi mulţumit alături de soţia şi de fiul său ; pînă au început unele evenimente care au răscolit viaţa familiei sale silind-o să plece din patrie. În timpul traversării oceanului, i-a murit soţia, adică mama băiatului. Apoi, în Lumea Nouă, s-a pomenit fără mijloace de trai, fără cunoscuţi. S-a agăţat de prima soluţie ce i s-a oferit, adică a convenit ca băiatul să fie adoptat de o familie înstărită, iar el s-a dus în Vest, ca vînător. Astfel şi-a petrecut destui ani, plini de încercări, afirmîndu-se ca un *westman* destoinic, foarte preţuit de albi şi temut de duşmani. Participînd la o expediţie de vînătoare, a ajuns la Quicourt, în mijlocul triburilor de asineboini, unde l-a întîlnit pentru prima oară pe Winnetou, care urca de pe malurile lui

Colorado ca să aducă de sus, din regiunea Mississippi, argila sfîntă pentru calumetele tribului său. Tata și Winnetou au fost primiți de căpetenia Taceatunga, s-au împrietenit cu el și au cunoscut în wigwamul lui pe fiica acestuia, Ribanna. Era frumoasă ca răsăritul zilei, fermecătoare ca raza munților. Nici una din fetele tribului nu se pricepea ca dînsa la prelucrarea pieilor fine și la cusutul măiestru al strajelor de vînătoare. Cînd ieșea să aducă lemne, făptura ei ca de regină se mlădia cu o grație fără seamăn și păru-i atîrna în cozi grele și lungi pînă la pămînt. Era favorita lui Manitu, a Marelui Spirit, era mîndria neamului ei, și tinerii războinici se grăbeau să-i pună la picioare scalpurile dușmanilor. Dar nici un bărbat roșu nu se bucura de atenția ei, căci Ribanna îl iubea pe vînătorul alb, deși acesta era cu mult mai în vîrstă decît ceilalți adoratori. Dintre aceștia, Winnetou era cel mai tînăr, aproape adolescent. La rîndul lui, musafirul alb îi purta fetei cele mai calde sentimente. Îi călca veșnic pe urme, o veghea cu duioșie și-i vorbea ca unei fete albe. Și iată că, într-o seară, Winnetou veni să-i vorbească: „Omul alb nu seamănă cu ceilalți din neamul său. Din gurile lor curge minciuna ca mațele din burta bivolilor spintecați. El, însă, nu l-a mințit niciodată pe Winnetou, prietenul său." — „Fratele meu roșu are brațe vînjoase de războinic, și la sfat e mai înțelept ca oricare dintre căpetenii. El nu rîvnește la sînge nevinovat. De aceea i-am întins cu drag mîna de prieten. Să vorbească, așadar!" — „Fratele meu alb o iubește pe Ribanna, fiica lui Ta-ciatunga?" — „Mi-e mai scumpă ca toate turmele preriei și ca toate scalpurile oamenilor roșii." — „Și va fi bun cu ea? Nu-i va vorbi cu asprime? Îi va dărui inima? O va păzi de furtunile vieții?" — „Am s-o port pe brațe și am s-o apăr de orice restriște." — „Winnetou cunoaște cerul, știe numele și graiul stelelor; dar steaua vieții lui apune și în inima lui se lasă bezna. El ar fi vrut să culeagă trandafirul din Quicourt, să-l ducă în wigwamul lui, să-și culce capul ostenit la sînul Ribannei de cîte ori se va fi întors de la vînătoare sau din satele vrăjmașe. Dar ochii ei lucesc la vederea fratelui meu alb și buzele ei îi șoptesc numele. Winnetou va părăsi lăcașul fericirii și va rătăci însingurat pe malurile lui Rio Pecos. Nicicînd mîna lui nu va mîngîia capul unei femei, nicicînd glăsciorul unui fiu nu-i va bucura urechea. Dar se va întoarce aici la vremea cînd cerbul ia drumul trecătorilor și va vedea dacă Ribanna, fiica lui Ta-ciatunga, e într-adevăr fericită." Și zicînd acestea, Winnetou se pierdu în noapte. A doua zi nu a mai fost de găsit. Cînd s-a întors în primăvară, a revăzut-o pe Ribanna, și ochii ei aprinși îi mărturisiră mai bine decît orice cuvînt fericirea pe care o trăia. Tînărul apaș luă în brațe pruncul — adică pe mine — (număram pe atunci doar cîteva zile), îl sărută pe gură și, așezîndu-i palma pe creștet, rosti ca într-un legămînt: „Winnetou te va ocroti ca și pomul în crengile căruia dorm păsările și sub care se adăpostesc viețuitoarele preriei cînd le amenință furtuna. Viața lui va fi și a ta, sîngele lui va fi și al tău. Niciodată răsuflarea lui nu se va stinge și brațul nu va osteni cînd va fi să-l apere pe fiul rozei din Quicourt. Fie ca roua dimineții să se aștearnă sub talpa ta și soarele să-ți lumineze drumul spre bucuria fratelui meu alb." Trecură apoi anii și eu crescui mare. Și în aceeași măsură crescu și dorul tatălui meu după primul lui născut. Eu luam parte la joaca băieților de seama mea și-mi plăcea grozav să-i imit pe războinici. Tata nu-și mai putea stăpîni dorul ce-l mistuia. Într-o zi mă

luă cu el și plecarăm amîndoi spre răsărit. Acolo, alături de fratele meu și în mijlocul lumii civilizate, cunoscui o viață nouă de care, la un moment dat, mi se păru că nu voi reuși să mă mai despart. Tata se întoarse singur în Vest și mă lăsă în grija părinților adoptivi ai fratelui meu. Dar curînd, nostalgia Vestului mă răscoli în așa măsură, încît abia de mai putui răbda. O nouă vizită a tatii puse capăt șederii mele în lumea modernă. M-am întors cu el în adevărata mea patrie. Și iată că acolo găsirăm tabăra pustiită și arsă. După multe căutări, dădurăm de un vampum, o anume scoică pe care Ta-ciatunga o crestase pentru ca, la întoarcerea noastră, să putem afla despre cele petrecute. Tim Finnetey, un vînător alb, vizitase încă mai demult, în repetate rînduri, tabăra și se îndrăgostise și el de roza din Quicourt. Dar asineboinii nu-l simpatizau, pentru că era tîlhar și le jefuise nu odată ascunzătorile. Așadar l-au gonit, iar el, la rîndul lui, a jurat să se răzbune. Aflase de la tata, cu care se întîlnise de mai multe ori în Black Hills, la Colinele Negre, că Ribanna devenise soția lui, și apelă la tribul „Picioarele-negre", îndemnîndu-l la război împotriva asineboinilor. Aceștia au năvălit asupra taberei într-un moment cînd războinicii noștri erau plecați la vînătoare. Au prădat, au incendiat totul, au ucis bătrînii și copiii, au răpit femeile și fetele. Cînd s-au întors ai noștri, n-au mai găsit decît cenușă. Repede, s-au luat pe urmele tîlharilor și, cum aceștia plecaseră doar cu cîteva zile înainte, ar fi reușit, probabil, să-i prindă și să le plătească faptele. Între timp, după plecarea lor, am sosit și noi. Dar ca să fiu scurt: în drum l-am întîlnit pe Winnetou, care venea de peste munți să-și vadă prietenii. Aflînd de la tatăl meu ce se întîmplase, viteazul apaș ni se alătură imediat. N-am să uit niciodată imaginea celor doi

bărbați care, tăcuți și cu inimile arzînd, călăreau cu o grabă nestăpînită, ca să-i ajungă din urmă pe oamenii noștri. I-am găsit la Bee-fork. Dibuiseră că „Picioarele-negre" poposesc în valea rîului și așteptau să cadă noaptea, ca să-i atace. Pe mine mă lăsaseră la cai, dar nu m-a răbdat inima să stau deoparte, și în clipa decisivă m-am strecurat pînă la marginea pădurii. Tocmai atunci trosni primul foc de armă. A fost o noapte îngrozitoare. Dușmanul era superior ca număr și vacarmul luptei n-a încetat decît la ivirea zorilor. Asistasem la încleștarea aceea sălbatică, auzisem gemetele muribunzilor și mă ghemuisem înfricoșat în iarba umedă, rugîndu-mă cerului. Pe urmă, m-am întors la caii noștri. Straja de acolo dispăruse. Mă cuprinse o frică teribilă și, cînd răsună urletul de triumf al dușmanilor, am înțeles că sîntem înfrînți. Abia seara, după ce stătusem ascuns întreaga zi, îmi luai inima în dinți și mă furișai pînă la locul bătăliei. Pacea stăpînea împrejurimile și morții se scăldau parcă în lumina lunii. Îngrozit, rătăceam printre cadavre și, deodată, la un pas, o descoperii pe maică-mea, împușcată în piept, cu brațele înlănțuite desperat în jurul surioarei mele abia venită pe lume, ucisă și ea cu o lovitură de cuțit. Priveliștea mă copleși și căzui într-un lung leșin. Cît voi fi stat așa, nu știu. Se făcu ziuă, seară, apoi iarăși zi. Și iată, răsunară niște pași. Mă ridicai de jos și, o, Doamne! îi văzui pe tata și pe Winnetou, amîndoi zdrențuiți, plini de răni. Covîrșiți de numărul mare al dușmanilor, fuseseră prinși, legați și ridicați, dar izbutiră să se elibereze și să fugă...

Respirînd adînc, Harry tăcu și privi aspru în depărtări. Apoi se întoarse brusc spre mine.

— Mama dumneavoastră mai trăiește, *sir?*

— Da.

— Ce-aţi face dac-ar veni cineva şi ar ucide-o ?

— Aş lăsa ca legea să-l pedepsească pe ucigaş.

— Bine. Şi dacă braţul legii e prea slab sau prea scurt, ca, de pildă, aici, în Vest, atunci nu i-aţi veni în ajutor cu propriul dumneavoastră braţ ?

— Pedeapsa nu e totuna cu răzbunarea, Harry ! Prima este răsplata necesară a fărădelegii comise şi e strîns legată de noţiunea de justiţie ; a doua, însă, e odioasă şi-l coboară pe om la treapta pe care se află animalul.

— Vorbiţi aşa, fiindcă prin vinele dumneavoastră nu curge sînge fierbinte de indian. Cînd cineva, în mod conştient, se leapădă de omenie şi devine un pericol pentru ceilalţi, atunci trebuie tratat ca o fiară, adică ucis. În ziua în care am îngropat sub ţărînă cele două fiinţe dragi ca să nu le sfîşie vulturii, inimile noastre nu cunoşteau alt simţămînt decît cel al urii cumplite împotriva ucigaşilor. Răscolitor s-a înălţat jurămîntul pe care Winnetou l-a rostit atunci şi în numele nostru : „Căpetenia apaşilor a scormonit ţărîna şi a găsit săgeata răzbunării. Pumnul lui e ca piatra, piciorul sprinten şi tomahawkul ascuţit ca fulgerul. Winnetou îl va căuta şi-l va prinde pe Tim Finnetey, ucigaşul rozei din Quicourt. Îi va lua scalpul ca să răzbune moartea Ribannei, fiica asineboinilor !"

— Chiar Finnetey a ucis-o ?

— Chiar el. În primele clipe ale luptei, cînd se părea că cei din tribul „Picioarelor-negre", buimăciţi de surpriză, vor fi învinşi, Tim Finnetey a împuşcat-o. Winnetou l-a văzut, a sărit la el, i-a smuls arma şi l-ar fi omorît pe loc, dacă n-ar fi fost împresurat de o ceată întreagă. După o luptă inegală, desperată, apaşul căzu prizonier. Ca să-şi bată joc de el, îi lăsară pistolul golit de gloanţe. Aceasta e arma pe care mi-a dăruit-o mai tîrziu şi de care nu mă despart niciodată, fie că bat caldarîmul oraşelor, fie că umblu prin ierburile preriei.

— Trebuie să vă spun că...

Băiatul făcu un gest hotărît şi-mi tăie vorba.

— Ştiu ce vreţi să-mi spuneţi ! Mi-am spus-o şi eu de mii de ori. Dar se vede că nu cunoaşteţi legenda lui *flatsghost*, strigoiul preriilor, care stîrneşte vîrtejuri sălbatice şi nimiceşte totul în calea lui ?... Prin vinele mele pulsează ceva din acest duh dezlănţuit şi trebuie să mă supun chemării lui, deşi ştiu că mă duce la pierzanie.

Era ca o presimţire gravă. Tăcerea se aşternu apoi, grea de gînduri. Băiatul acesta cugeta, vorbea şi acţiona ca un om în puterea vîrstei. Mi se părea nefiresc, straniu, înfricoşător. Rupsei liniştea şi-l mustrai, căutînd cuvinte aspre. Dînsul mă ascultă clătinînd din cap. În fraze emoţionante îmi istorisi toate amănuntele acelei nopţi de groază, ca şi viaţa lui de mai tîrziu, care-l aruncase între extremele sălbăticiei şi ale civilizaţiei. Şi înţelesei pînă la urmă că nu aveam nici un drept să-l condamn...

Deodată, un şuier ascuţit sfîşie văzduhul.

— Tata îşi cheamă oamenii, mă lămuri Harry. Să coborîm. E timpul să-l judecăm pe prizonier, pe Tim Finnetey.

Mă ridicai de jos şi-l prinsei de mînă.

— Am o rugăminte, Harry.

— V-o îndeplinesc bucuros, dacă se poate.

— Lăsaţi-i pe ceilalţi să se ocupe de judecarea prizonierului.

— Îmi cereţi tocmai imposibilul. De atîta vreme doresc cu ardoare să stau faţă în faţă cu ucigaşul şi să-i vîr moartea în oase ; de mii de ori mi-am zugrăvit acest ceas în toate culorile, cu toată imaginaţia de care sînt capabil. Ceasul acesta a devenit scopul vieţii mele, răsplata tuturor suferinţelor. Şi

acum, tocmai acum, cînd o să-mi ating ținta, vreți să renunț ? Nu, nu, cu nici un preț !

— Dorința dumneavoastră se va împlini și fără să participați direct la judecată. Spiritul cată a năzui spre țeluri mai înalte decît cel pe care vi l-ați propus ; omul poate avea satisfacții mai mari decît cele pe care i le oferă răzbunarea.

— Credeți cum vă place, *sir*, eu rămîn la hotărîrea mea.

— Prin urmare, nu vreți să-mi împliniți rugămintea.

— Chiar dac-aș vrea, nu pot. Veniți.

Precocitatea acestui tînăr atît de dotat îmi inspira un viu interes, dar regretam îndărătnicia și spiritul său vindicativ. Impresionat în chip bizar de convorbirea noastră, coborîi încet în urma lui.

După ce trecui pe la Swallow ca să-i aduc salutul meu matinal, mă îndreptai spre grămada de oameni strînși în jurul unui copac, de care era legat Parranoh.

— Ticălosul ! Trebuie distrus, dacă nu mă-nșel ! își ridica tocmai glasul Sam Hawkens. Numai că eu nu vreau s-o înjosesc pe Liddy a mea cu asemenea însărcinări.

— Firește că trebuie să piară ! aprobă Dick Stone. Tare mi-ar prii să-l văd cum se leagănă pe cracă ! Altceva nu merită. Ce părere aveți, *sir ?*

— De acord ! răspunse Old Firehand. Dar tabăra noastră, aici, frumoasă și îngrijită, nu se cade s-o murdărim cu sînge de fiară. La Bee-fork, unde i-a ucis pe-ai mei, acolo să-și primească pedeapsa. Vreau să-mi împlinesc jurămîntul chiar pe locul unde am jurat.

— Dați-mi voie, *sir*, interveni Stone, atunci, de ce l-am mai cărat degeaba pînă aici ? Credeți că am poftă să-mi las tocmai acum cîrlionții în mîinile indienilor ?

— Să auzim ce crede Winnetou, căpetenia apașilor ! rosti Old Firehand, înțelegînd motivele acestei obiecții a lui Stone.

— Winnetou nu se teme de săgețile poncașilor ; la brîul lui atîrnă scalpul acestui cîine atabaskah ; fratele alb să-i stăpînească în schimb trupul ; i-l dăruiesc, să facă ce-o vrea cu el.

— Și dumneavoastră ?

Întrebarea îmi era adresată mie.

— Isprăviți cu el pe loc ! Firește că nimeni dintre noi nu se sperie din cauza indienilor, dar nu văd de ce ne-am expune inutil primejdiei, trădînd totodată dușmanului că ne aflăm în acest ținut. Individul nu merită un asemenea risc.

— N-aveți decît să rămîneți aici, *sir*, să vă păziți culcușul ! interveni Harry, nemulțumit. În ce mă privește, cer ca sentința să fie neapărat executată la locul crimei. Soarta însăși a vrut așa, scoțîndu-ni-l în cale pe ucigaș tocmai aici și nu în altă parte. Sîntem datori față de morții noștri, cărora le-am jurat să nu avem odihnă pînă în ceasul răzbunării.

Mă depărtai fără să-i răspund.

Prizonierul sta legat de trunchiul copacului, drept, neclintit, fără să se vaite, în ciuda durerii pe care, desigur, i-o pricinuiau funiile intrate în carne și în pofida situației grave în care se găsea. Nici o fibră nu tresărea pe chipul lui mîncat de ani și de patimi. Pe fața-i hîdă parcă se citea întreaga poveste a vieții sale, și țeasta jupuită, pe care jucau reflexe sîngerii, sporea impresia dezgustătoare pe care individul ar fi făcut-o chiar și asupra unui spectator neutru.

După o consfătuire lungă (eu mă ținusem deoparte), cercul se desfăcu și oamenii începură să se echipeze de plecare.

Așadar, Harry își impusese voința, iar eu nu reușeam să-mi alung presimțirea unei nenorociri. Old Firehand se apropie și-mi puse mîna pe umăr.

— Lăsați ca lucrurile să-și urmeze calea, *sir*, și nu judecați greșit niște procedee care ies din tiparele așa-zisei dumneavoastre culturi.

— Eu nu-mi îngădui să condamn procedeele dumneavoastră, *sir*. Crima trebuie pedepsită. Așa e drept. Dar să nu-mi luați în nume de rău dacă nu voi asista la execuție. Plecați la Bee-fork ?

— Plecăm. Și pentru că nu veniți cu noi, mă bucur să vă pot încredința securitatea taberei. Știu că o las pe mîini bune.

— Dacă, totuși, se va întîmpla ceva, nu eu voi fi vinovatul, *sir*. Nu va depinde de mine... Cînd vă întoarceți ?

— Greu de precizat. Să vedem ce ne așteaptă dincolo. Ei, rămîneți cu bine și fiți cu ochii-n patru !

Se îndreptă spre grupul destinat să-l însoțească pe prizonier. Acesta fu dezlegat de copac. Se înapoie și Winnetou, care cercetase în grabă dacă trecerea e sigură și nu constatase nimic suspect. După ce-i îndesară prizonierului un căluș în gură, porniră cu toții spre ieșire.

— Fratele meu alb rămîne aici ? mă întrebă Winnetou înainte de a se alătura celorlalți.

— Căpetenia apașilor îmi știe gîndurile. Nu e nevoie să le mai rostesc.

— Fratele meu e atent ca și piciorul înainte de a călca în apa cu crocodili. Dar Winnetou nu poate să rămînă. El trebuie să meargă împreună cu fiul Ribannei.

Plecă și el. Înțelegeam că-mi împărtășește temerile și că numai din grijă pentru ceilalți, mai ales pentru Harry, se hotărîse să-i urmeze.

Puțini rămaseră cu mine în „fortăreață", printre ei și Dick Stone. Le adusei la cunoștință că mă duc să cercetez împrejurimile.

— Nu cred să fie necesar, observă Stone. Avem un om de strajă. Și apoi, Winnetou a cercetat chiar adineauri terenul. Mai bine stați pe loc și profitați de odihnă. S-ar putea să aveți de lucru mai tîrziu.

— Cum așa ?

— Păi, vreau să zic, indienii ăia n-or fi ei orbi și surzi de-a binelea. Vor dibui ei că e rost de niscai vînat prin preajmă.

— Ai perfectă dreptate, Dick. Tocmai de aceea vreau să-mi rotesc puțin privirea, să văd dacă nu e vreo mișcare pe undeva. Între timp, stați de pază aici cu toată atenția. N-am să lipsesc mult.

Îmi luai carabina și ieșii din „fortăreață". Omul din post mă asigură că nu observase nimic care să-i dea de bănuit. Eu, însă, mă obișnuisem să cred numai ce-mi văd ochii. Mă apucai, deci, să caut printre tufe urme de indieni.

Chiar la intrarea în valea noastră zării cîteva crenguțe frînte și, la o cercetare mai atentă, constatai că acolo stătuse culcat un om și că, la plecare, ștersese cu mare grijă conturul trupului său întipărit în frunzișul de pe jos și în huma moale, afînată.

Fuseserăm, așadar, spionați. „Fortăreața" era descoperită și un atac se putea produce în orice moment. Presupunînd însă că dușmanul își va îndrepta în primul rînd atenția asupra lui Parranoh și a escortei sale, trebuia să-l previn cît se poate de repede pe Old Firehand, și, ca atare, luai hotărîrea să-i ajung din urmă.

Dădui străjii dispozițiile necesare și pornii după convoiul nostru, care o luase pe malul rîului, în sus.

Drumul trecea tocmai pe lîngă locul unde, cu o zi înainte, se desfăşurase bătălia. Ceea ce bănuisem se întîmplase aievea. Poncaşii veniseră la faţa locului şi descoperiseră morţii. Iarba era călcată pe o mare porţiune. Era, deci, de presupus că un număr considerabil de oameni se îndeletniciseră aici cu evacuarea cadavrelor. Nu făcusem decît cîţiva paşi, cînd am dat peste alte urme, venind dinspre tufişuri şi îndreptîndu-se în direcţia unde plecaseră şi vînătorii noştri. Mergeam foarte repede dar cu atenţie. Străbătui astfel o bună bucată de drum şi ajunsei grabnic la locul unde apele lui Bee-fork se varsă în Mankizila.

Cum nu ştiam unde fixaseră ai noştri locul de execuţie, trebuia să-mi dublez atenţia şi, mereu ascuns după verdeaţă, să calc fără greş pe urmele lor.

Acum apa ocolea un luminiş unde aşa-zisa „vegetaţie neagră" făcuse loc ierburilor să crească în voie. Aici, chiar la mijloc, se înălţau un pîlc de molifţi, sub care şedeau vînătorii noştri discutînd aprins, în vreme ce prizonierul stătea legat de un arbore.

Exact înaintea mea, la cel mult trei lungimi de om, cîţiva indieni îi pîndeau pe ai noştri de după tufele de mărăcini. Am înţeles deîndată că ceilalţi poncaşi executaseră o manevră, ocolind pe stînga şi pe dreapta, ca să-i înconjoare pe albi şi, printr-un atac fulgerător, să-i nimicească ori să-i arunce în rîu.

Nu mai era timp de pierdut. Îmi dusei carabina „Henry" la ochi şi trăsei. Cîteva clipe, nu se mişcă nimeni, nici un zgomot nu se făcu auzit. Atît prietenii cît şi duşmanii erau, pesemne, uluiţi de întorsătura neaşteptată pe care o luaseră lucrurile. Dar mai apoi izbucni strigătul de luptă al indienilor, de peste tot, de după fiece tufă ; un nor de săgeţi se abătu asupra luminişului şi, ca la un semn, un furnicar de oameni alergînd, gîfîind, urlînd acoperi cîmpul. Se încinse o bătălie dintre cele mai crîncene.

Aproape în acelaşi timp cu indienii mă aruncai şi eu în luptă şi tocmai bine nimerii peste un poncaş care se năpustise asupra lui Harry, împiedicîndu-l să tragă în Parranoh — pentru că aceasta fusese intenţia băiatului. Fireşte că-l doborîi imediat. Stînd spate la spate sau lipiţi de trunchiurile copacilor, vînătorii noştri se apărau din răsputeri, înconjuraţi de duşmani. Erau *trapper*-i încercaţi, tot unul şi unul, care mai făcuseră faţă multor încercări şi nu cunoşteau frica. Dar era limpede că vor fi înfrînţi de numărul covîrşitor al atacanţilor, cu atît mai mult cu cît — surprinşi într-o poziţie neprielnică — fuseseră aproape toţi răniţi încă din primele clipe.

Cîţiva indieni se repeziră de la bun început la Parranoh ca să-l elibereze şi, în ciuda intervenţiei pline de curaj a lui Old Firehand şi Winnetou, reuşiră pînă la urmă să-şi realizeze planul. Smucindu-se violent şi dezmorţindu-şi repede braţele, Parranoh — înalt şi solid — smulse tomahawkul din mîna unui poncaş şi se repezi la Winnetou :

— Vino-ncoace, cîine Pimo ce-mi eşti ! Vino să-mi plăteşti pielea de pe cap !

Apaşul, insultat cu numele de ocară al tribului său, încercă să-i ţină piept vitejeşte, dar fusese rănit ; pe deasupra, se pomeni atacat şi din altă parte. Old Firehand se afla în plină luptă, încercuit de duşmani,

iar noi, ceilalți, eram atît de încăierați cu poncașii, încît ne-ar fi fost imposibil să sărim în ajutorul cuiva. Să fi continuat, fără nici o șansă, rezistența? Ar fi fost curată nebunie. Trebuia să renunțăm la orice ambiție deșartă. De aceea, smulgîndu-l pe Harry din mijlocul dușmanilor, strigai :

— Săriți în apă, oameni buni ! În apă !

Și, fără a mai sta pe gînduri, mă aruncai cel dintîi. Cu tot vacarmul, oamenii mă auziră și cei care reușeau să scape de împresurare îmi urmau îndemnul. Apa, deși adîncă, era destul de îngustă ; ajungea să vîslești de cîteva ori ca să atingi malul opus. Totuși, eram departe de a fi în siguranță. Eu îmi făcusem planul să ajung pînă la limba de pămînt ce despărțea rîulețul de apele fluviului Mankizila, pe urmă să-l trec înot și pe acesta. Îi făceam tocmai semn lui Harry, indicîndu-i direcția aleasă de mine, cînd crăcănatul de Sam — cu haina leoarcă și cu mocasinii fleșcăiți — ne depăși, sfidînd cu ochișorii lui isteți pe indienii care îl urmăreau. Sări cît putu în lături, luînd-o pieziș și dispărînd într-un zăvoi cu sălcii.

Mă luai numaidecît după el, căci planul lui mi se părea într-adevăr mai ingenios decît al meu.

— Dar tata, ce-i cu tata ? îmi strigă Harry înspăimîntat. Trebuie să mă întorc, nu pot să-l părăsesc !

— Lăsați ! Haideți după mine ! îl îndemnai, trăgîndu-l de mînă. Dacă n-a reușit singur să scape, atunci, în zadar, nu mai putem să-l salvăm !

Într-o grabă febrilă, fugind printre sălcii, ajunserăm în sfîrșit din nou la malul lui Bee-fork și anume ceva mai sus de locul unde ne aruncaserăm noi în apă. Indienii, neînțelegînd manevra, se îndreptau cu toții spre Mankizila. Astfel noi, dincoace, ne puteam

vedea cu oarecare siguranță de drum. Sam Hawkens, însă, se opri locului.

— Vreți puștile alea părăsite, *sir* ? mă întrebă.

— Le-au lepădat indienii cînd au sărit în apă.

— Hi-hi-hi-hi, că proști mai sînt, zău așa ! Ne-au lăsat, va să zică pușcoacele !

— Ai vrea să le iei ? Periculoasă treabă !

— Cum adică, periculoasă ? Credeți că Sam Hawkens e un fricos și un papă-lapte ?

Sărind în zigzag ca un cangur hăituit, Sam strînse puștile grămadă. Mă apucai și eu să tai corzile arcurilor risipite pe jos, scoțîndu-le astfel din uz pentru cîtva timp.

Nimeni nu ne-a împiedicat în această operație. Nici vorbă să le treacă prin cap indienilor că, fugăriți și amenințați cu moartea, am fi avut curajul să ne înapoiem chiar la locul luptei. Hawkens ridică grămada de puști, le privi cu oarecare milă, apoi le slobozi în apă.

— Bune unelte, *sir*, tare bune ! În astfel de țevi s-ar putea cuibări guzganii fără să le pese de nimic, dacă nu mă-nșel. Dar să mergem ! Aici nu prea sîntem la adăpost.

Pornirăm de-a dreptul, fără nici un ocol, ca să ajungem cît mai curînd la tabără. Numai o parte dintre indieni fuseseră la Bee-fork. Avînd în vedere faptul că iscoadele lor ne descoperiseră „fortăreața", era de presupus că ceilalți poncași, profitînd de absența noastră, se vor fi decis la un atac asupra micului grup de apărători.

Mai aveam încă o bună bucată de mers, cînd răsună o împușcătură în vale.

— Înainte, *sir* ! îmi strigă Hawkens, grăbindu-și pașii.

La rîndul lui, Harry, curprins de neliniște, zorea cît îl țineau picioarele. Așadar, temerile mele fuseseră justificate și, chiar dacă acum reproșurile nu-și aveau locul, vedeam limpede că băiatul se mustra în sinea lui.

Împușcăturile se repetară. Nu mai încăpea îndoială că vînătorii rămași în „fortăreață" se apărau împotriva indienilor și că aveau nevoie de ajutor. Deși drumul prin pădure era foarte anevoios, izbutirăm totuși să ajungem relativ repede pînă în preajma taberei. Ne oprirăm chiar în dreptul ieșirii din „fortăreață", acolo unde descoperisem urmele iscoadei. Fără îndoială că poncașii stăteau ascunși la marginea pădurii, amenințînd și blocînd intrarea. Pentru a ne asigura succesul, trebuia deci să ajungem neobservați în spatele lor.

Deodată, îndărătul nostru foșniră niște tufe. Parcă s-ar fi strecurat cineva pe acolo în mare grabă. La un semn al meu, ne ascunserăm tustrei, așteptînd să se ivească cel în cauză. Mare ne fu bucuria cînd recunoscurăm pe Old Firehand, însoțit de Winnetou și de încă doi vînători. Scăpaseră, va să zică ! Și chiar dacă Harry nu-și manifestă zgomotos fericirea de a fi iarăși împreună cu tatăl său, vedeam cît de profund îl mișca faptul acesta și ce mult îi ardea inima. Drept care, mă împăcai definitiv cu el.

— Ați auzit și voi împușcăturile ? întrebă repede Old Firehand.

— Desigur !

— Atunci, haide, să dăm o mînă de ajutor ! Ce-i drept, intrarea e strîmtă de tot ; poate fi apărată și de un singur pușcaș. Totuși, mai știi ce se întîmplă ?

— Nu se întîmplă nimic, *sir*, dacă nu mă-nșel, își dădu cu părerea Sam Hawkens. Roșii ne-au descoperit cuibul și ce și-au zis ? „Hai să vedem ce clocesc albii acolo !" Bill Bulcher, care e de schimb la intrare, trebuie să-i fi împușcat cu ceva plumbi ; așa că, din toată zarva asta, ne-om alege pînă la urmă cu niște pielicele de guzgan.

— Se poate. Dar trebuie să ne convingem la fața locului. Și să nu uităm că urmăritorii vor ajunge în curînd aici ; vom avea deci, împotriva noastră, un număr dublu de indieni.

— Și cu oamenii noștri risipiți cum rămîne ? întrebai eu.

— Hm ! Avem mare nevoie de ei ; nu ne putem lipsi de nici un braț valid. Dar nimeni nu va reuși să treacă de unul singur prin blocajul indienilor și să intre în „fortăreață". Ar trebui, totuși, să vedem dacă nu încearcă vreunul să se strecoare pînă aici.

— Frații albi să rămînă pe loc, interveni Winnetou. Mă duc să văd unde și-au atîrnat poncașii scalpurile.

Fără să mai stea pe gînduri, Winnetou plecă, iar nouă nu ne rămase decît să ne așezăm și să-i așteptăm întoarcerea. Între timp, doi dintre oamenii noștri risipiți reușiră să ni se alăture. Auziseră și ei focurile de armă și se furișară în mare grabă pînă la noi, pentru a ne ajuta în caz de nevoie. Faptul că toți o luaseră drept prin mijlocul pădurii explica împrejurarea norocoasă de a ne fi reunit. Și chiar dacă nici unul nu scăpase teafăr de pe urma atacului, aveam totuși speranța că vom ieși cu bine din această încurcătură. Eram acum în total nouă inși, ceea ce însemna cît de cît o forță.

Trecu destulă vreme pînă se întoarse Winnetou. Purta la cingătoare un scalp proaspăt. Doborîse, deci un poncaș fără să-l fi văzut și simțit nimeni.

Acum însă, vrînd-nevrînd, trebuia s-o luăm din loc; descoperind mortul, poncaşii ar fi avut indicii sigure asupra poziţiei noastre.

După părerea lui Old Firehand, trebuia să ne strecurăm pe lîngă desiş, să cădem în spatele inamicului şi să-l izgonim din ascunziş. Pornirăm deci, după ce ne curăţarăm bine armele scoase din apă. Merserăm astfel preţ de cîteva minute. Apoi toate cele nouă puşti trosniră, nimerind în plin. Un urlet cutremură văzduhul.

Înşiraţi pe o linie destul de lungă şi trăgînd foc după foc, băgarăm spaima în poncaşi. Crezîndu-ne mult superiori ca număr, aceştia o luară la goană. Dar în loc s-o apuce spre valea deschisă, unde ne-ar fi oferit o ţintă sigură, dădură buzna chiar printre trăgătorii noştri şi fugiră fără să se mai sinchisească de morţii lor, pe cînd noi, trecînd de Bill Bulcher şi Dick Stone, care stăteau pitiţi la intrare, ne făcurăm apariţia în „fortăreaţă“ şi furăm numaidecît asaltaţi de micul grup de apărători, dornici să afle cele petrecute.

În clipa aceea, se auzi un tropăit de cal ca al unei cirezi de bivoli. Surprinşi, luarăm imediat poziţie de tragere. Însă mare ne-a fost uimirea, cînd văzurăm nişte cai înşeuaţi şi înaintea lor, călare, un om în costum vînătoresc, rănit la cap şi cu faţa însîngerată. De altfel, tot trupul îi era năpădit de răni. Omul se afla într-o stare vrednică de milă.

Se opri exact la intrare şi păru să-l caute pe omul în post, Bill Bulcher. Cum nu-l zări, clătină nemulţumit din cap şi descălecă în faţa porţii. Atunci răsună pe lîngă mine glasul lui Sam, care se grăbi să-i iasă în întîmpinare.

— Mă las jupuit de viu dacă ăsta nu-i Will Parker ! Are felul lui de a sări din şa, dacă nu mă-nşel !

— Fie cum spui, măgar bătrîn ! răspunse noul venit. Iată-mă, Will Parker în carne şi oase, adică *greenhorn*-ul, mă rog, ştii dumneata... ha-ha-ha !

Iar cînd ieşirăm şi noi în faţa porţii, adăugă :

— Ce-mi văd ochii ? Păi, sînteţi aici toţi, grămadă, vitejilor care, dimpreună cu feciorul mamei mele, aţi rupt-o la fugă din faţa pieilor-roşii ! Ei, *sir*, nu vă fie cu supărare, dar uneori fuga e tare sănătoasă !

— Lasă, omule, ştiu şi eu cum e fuga. Mai bine spune ce-i cu caii ăştia ? întrebă Old Firehand.

— Hm ! Mi-a trăsnit nu ştiu cum prin gînd că pieile-roşii or să mă caute peste tot în afară de propria lor vizuină. Şi m-am vîrît acolo. Nu mai era ţipenie de om. Ei, şi atunci prăpăditul de *greenhorn*, mă asculţi, Sam Hawkens, ha-ha-ha-ha ! ce credeţi că face ? Se furişează frumuşel pînă la locul unde se aflau caii şi unde nu rămăseseră decît doi paznici. Ardeau, pesemne, de dorinţa să-şi lase pielea în mîinile mele. Şi le-am făcut pe plac ! A fost o treabă destul de urîtă. M-am ales şi eu, nu-i vorbă, cu cîteva zgîrieturi, dar nu m-am lăsat. Mi-era că rămîn caii de izbelişte. Pe cei nevolnici i-am gonit în prerie ; pe ăştia buni i-am adus cu mine.

— Zău, zău ? Aşa să fie ? zise Dick Stone mirat de vitejia tovarăşului său.

— Fireşte că-i aşa ! întări Parker. Şi, bagă de seamă, fără cai, poncaşii sînt pierduţi. Nu le mai rămîne, vorba aia, decît „să ia de pe jos“... Vedeţi murgul ăsta, *sir* ? Un asemenea exemplar de soi musai să fi fost chiar al şefului !

— Parranoh ! mormăi Sam zbîrlit de ciudă. Ticălosul pe care l-am dus cu toată pompa la plimbare

în aer liber, dacă nu mă-nşel... Am înghiţit o găluşcă formidabilă, pe cinstea mea !

Old Firehand nu-l luă în seamă. Se apropie de cal şi-l măsură cu admiraţie.

— Marfă rară, conchise, adresîndu-mi-se. Dac-ar fi să aleg între ăsta şi Swallow, nu ştiu, zău, pentru care m-aş hotărî.

— Winnetou vorbeşte cu sufletul cailor şi aude cum le curge sîngele în vine. Tot Swallow e mai bun ! hotărî apaşul.

Şuierînd prin văzduh, o săgeată nimeri pe neaşteptate braţul lui Hawkens, dar ricoşă din mîneca surtucului său de piele, tare ca scîndura. Concomitent răsunară din desiş strigăte asurzitoare „ho-ho-hi". Dar în ciuda acesti demonstraţii războinice, nimeni nu se ivi de nicăieri. Sam Hawkens ridică săgeata de jos şi o privi cu scîrbă.

— Un fleac de nuia, hi-hi-hi-hi ! Se dă la surtucul meu ! Treizeci de ani i-am tot pus petic peste petic şi uite că stau acum în el ca San Iago în sînul lui Avraam, dacă nu mă-nşel !

Cum îşi va fi sfîrşit oda închinată bătrînului surtuc — nu ştiu, pentru că o zbughirăm cu toţii după tufiş, ca să putem răspunde la salutul atît de puţin amical al poncaşilor. Dac-am fi încercat să ne refugiem iarăşi în „fortăreaţă", ar fi durat prea mult, din cauza intrării foarte strîmte ; căutînd să trecem unul cîte unul, puteam fi împuşcaţi pe rînd. Pe de altă parte, ar fi însemnat să abandonăm caii capturaţi de Will, şi care se găseau afară, lîngă intrare, deoarece cu greu i-am fi putut mîna prin trecătoarea îngustă. Faptul că duşmanii nu ne atacau, dovedea că nu erau destul de numeroşi şi că, oricum, lipsa

armelor luate sau distruse de Sam şi de mine îi afecta serios.

De fapt, întreaga larmă nu fusese decît un fel de demonstraţie agitatorică ; practic, nimeni nu întreprinse vreo acţiune agresivă. Poncaşii se retraseră şi amuţiră imediat, aşteptînd întăriri. Iar noi socotirăm mai prudent să ne întoarcem totuşi în „fortăreaţă".

Puserăm de santinelă pe unul dintre vînătorii care nu participaseră la deplasare, fiind deci mai odihnit. Ceilalţi ori îşi oblojeau rănile, ori mîncau, ori îşi vedeau de somn.

Lîngă foc, unde se adunaseră mai ales cei cu mîncărime de limbă, domnea multă însufleţire. Toţi aveau cîte ceva de comentat, toţi aveau cîte o idee. De altfel, nimeni nu se temea de un atac al poncaşilor. Dobîndisem o mulţime de scalpuri ; aventura se încheiase favorabil pentru noi ; rănile erau uşoare. În plus, adăpostul nostru părea să fie sigur ; aveam alimente şi muniţie din belşug. Aşa că duşmanii puteau să ne asedieze mult şi bine sau să-şi spargă capetele în stîncile din jur.

Old Firehand era şi el optimist. Numai Winnetou parcă stătea la îndoială. Se retrase mai la o parte, lîngă calul său, şi părea copleşit de gînduri grave.

— De ce s-a întunecat fratele meu şi grijile îi brăzdează fruntea ? Ce temeri îl apasă ? întrebai, apropiindu-mă.

— Căpetenia apaşilor vede cum coboară moartea din munţi. Valea e cuprinsă de flăcări, apa e roşie ca sîngele. Winnetou vorbeşte cu Marele Spirit. Orbiţi de ură sînt ochii feţelor palide. Pofta de răzbunare alungă înţelepciunea. Va veni Parranoh. Va veni după

scalpurile vînătorilor voştri. Dar Winnetou e gata de luptă ; el îi va prohodi pe duşmani.

— Cum să pătrundă Parranoh aici, în tabără, cînd intrarea e păzită ?

— Fratele meu vorbeşte fără să creadă nici el în propriile sale cuvinte. Poate oare un singur puşcaş să ţină în loc o grămadă de oameni care ar năvăli asupra porţii ?

Avea dreptate Winnetou...

Vorbii mai apoi cu Old Firehand în această privinţă. Dar el mă asigură :

— Dacă ar îndrăzni, i-am împuşca pe rînd, de cum ar ajunge în dreptul rîpei.

Părea să aibă şi el dreptate. De aceea, renunţai să mai stărui, deşi bănuiam că realitatea l-ar putea dezminţi destul de uşor.

Fireşte că odată cu seara, vigilenţa noastră spori simţitor. Deşi mi se împlinise dorinţa de a intra în schimb abia către zori, cînd indienii preferă de obicei să atace — nu-mi găseam deloc liniştea. Vegheam mereu, gata pentru orice eventualitate.

Noaptea era liniştită. Focul învăluia împrejurimile într-o lumină nestatornică. Swallow păştea fără grijă tocmai la capătul văii, unde domnea întunericul. Mă deplasai pînă acolo. Îl găsii chiar lîngă stînci. Mîngîindu-l ca de obicei, dădui să plec, dar încremenii locului : parcă se rostogolise de sus o pietricică. Swallow îşi înălţă repede capul ciulind urechile. Cum şi zgomotul respiraţiei ne putea fi fatal, îl apucai de bot, acoperindu-i cu palma nările dilatate. De sus era greu să ne zărească cineva ; în schimb, de jos, puteam să văd cu uşurinţă orice mişcare profilîndu-se pe bolta limpede a cerului. Priveam încordat. Căutam să descopăr ce anume provocase rostogolirea pietrei.

La început, nu observai nimic suspect. Probabil că şi adversarul auzise zgomotul provocat de piatră şi se oprise un moment. Pe urmă, însă, descoperii cîteva umbre desprinzîndu-se de stînci şi coborînd încet. Mai apoi desluşii un întreg şir de indieni prelingîndu-se de sus, de pe creste, cu paşi măsuraţi. Înaintea lor venea un ins care părea să cunoască foarte bine locul. Acesta nu mai avea mult pînă să ajungă în vale.

Dacă aş fi avut carabina la mine, cu un singur foc mi-ar fi fost uşor să-l arunc în prăpastie, dînd astfel şi semnalul de alarmă. Pierzînd călăuza, ceilalţi n-ar mai fi cutezat să coboare pe un teren atît de primejdios. Din păcate, însă, nu aveam la mine decît pistolul, cu care degeaba aş fi tras la o asemenea distanţă. Să fi tras numai un semnal de alarmă ? Atunci poncaşii m-ar fi încolţit înainte ca tovarăşii să-mi poată veni în ajutor. M-aş fi expus, fără folos, unei primejdii extrem de mari. Atunci, chiar dacă aş fi vrut să mă retrag, ar fi trebuit să părăsesc poziţia mea ferită şi să ajung astfel o ţintă sigură pentru armele indienilor. De aceea mă hotărîi pentru altă soluţie.

Călăuza — probabil Parranoh — care nu bătea, se vedea, întîia oară acest drum, ajunsese tocmai lîngă un stei pe care era nevoit să se caţăre spre a-l ocoli. Dacă reuşeam să ajung acolo înaintea lui, soarta îi era pecetluită. Hotărîi deci să urc cu toată viteza. Dindărătul blocului de piatră puteam, de altfel, să-i înfrunt şi să-i lichidez pe toţi, dacă s-ar fi apropiat de mine.

Dar nu apucai să fac primul pas, cînd la intrarea în „fortăreaţă“ răsună o împuşcătură, urmată cu-

rînd de altele. Era un şiretlic al indienilor, care simulau un atac la intrare, pentru a ne distrage atenţia de la obiectivul propriu-zis al atacului. Eu, cu grabă sporită şi cu îndîrjire, mă căţăram tot mai sus. Mai-mai să-mi ating ţinta, cînd bolovanii de sub mine cedară şi căzui de-a berbeleacul din pietroi în pietroi, rostogolindu-mă pînă jos. Cîtva timp rămăsei fără cunoştinţă.

Cînd îmi revenii, indienii din faţă se aflau la cîţiva paşi de mine. Deşi lovit şi zdrelit peste tot, mă ridicai fulgerător, şi, trăgînd glonţ după glonţ, sării în spinarea lui Swallow, care mă duse în galop către tabără.

Lîngă focul din tabără, sării de pe cal ; vînătorii se aflau încă la intrare, şi abia cînd auziră împuşcăturile mele, veniră grăbiţi, copleşindu-mă cu întrebări.

— Indienii ! Coboară de pe stînci ! strigai eu făcînd semn spre povîrnişul muntelui. Repede în peşteri !

Ţinînd seama de superioritatea lor numerică, singura scăpare ar fi fost peşterile. Dar era prea tîrziu.

Pieile-roşii mă urmaseră îndeaproape şi, contrar obiceiului lor, fără a se mai aduna în prealabil, s-au năpustit asupra grupului de vînători. Aceştia fură atît de surprinşi de apariţia vrăjmaşului în „fortăreaţă" încît n-au apucat să se apere decît în momentul în care armele duşmane îi împroşcară din toate părţile.

Poate că aş fi reuşit totuşi să mă refugiez în peştera mea, dar îi zării pe Harry, Old Firehand şi Winnetou înconjuraţi de duşmani şi mă grăbii să le sar în ajutor.

— Fugiţi spre stîncă, fugiţi ! strigai, năpustindu-mă în grămada încăierată, încît năvălitorii rămaseră o clipă descumpăniţi, exact cît ne trebuia ca să ajungem

la peretele de stîncă ce se ridica abrupt şi care ne-ar fi acoperit cel puţin spatele.

Din fugă am smuls securea din mîna unui indian.

— Dacă nu mă-nşel, postul lui Sam Hawkens e descoperit, aşa-i ! auzii un glas ce venea dintr-o crăpătură de stîncă, lată cît să se strecoare un om prin ea.

Omuleţul acesta şiret a fost singurul care nu şi-a pierdut cumpătul şi a folosit puţinele clipe pentru a se adăposti. Din păcate, îi zădărnicirăm efortul venind tocmai spre ascunzătoarea lui. Acum întinse repede mîna şi-l apucă pe Harry.

— Micul nostru *sir* să poftească înăuntru, în cuib. Se mai găseşte exact atîta loc, dacă nu mă-nşel.

Duşmanii ne împresurau cu furie. Ne aflam într-o situaţie cît se poate de grea. În toată această nenorocire singurul noroc era că vînătorii, cînd se duseseră la intrare în urma atacului simulat, luaseră cu ei armele. Fireşte, puştile nu puteau fi folosite în lupta corp la corp ; cu atît mai vîrtos se mînuiau acum cuţitele şi securile.

Numai Sam Hawkens şi Harry puteau să facă uz de puşti. Sam încărca şi Harry, care se afla în faţă, trăgea foc după foc. Fulgere ţîşneau din crăpătura situată între mine şi Old Firehand.

A fost o luptă cum nici cea mai bogată imaginaţie n-ar putea-o zugrăvi. Focul, pe jumătate stins, îşi arunca reflexele slabe asupra oamenilor, care păreau nişte demoni ieşiţi din infern şi angajaţi într-o teribilă sfîşiere. Printre urlete răzbăteau îndemnurile noastre la luptă şi pocnetele seci, scurte ale pistoalelor. Pămîntul părea să se cutremure sub paşii grei ai morţii.

Nu mai încăpea nici o îndoială că eram pierduţi. Poncaşii ne copleşeau ca număr, şi zadarnic am mai fi sperat să le ţinem piept. O întorsătură în favoarea noastră era tot atît de puţin posibilă ca şi o eventuală încercare de a răzbate printre rîndurile lor. De aceea eram cu toţii convinşi că, peste puţin, vom părăsi această lume. Dar, totodată, eram hotărîţi să ne vindem pielea cît mai scump şi să ne apărăm crîncen, fără istov.

În toiul încăierării, gîndul mă ducea la bătrînii mei de acasă, care nu vor mai primi nici o veste de la fiul lor dispărut. Dar îmi alungam gîndul, mă smulgeam din resemnare, îmi adunam iar şi iar puterile. Situaţia cerea o supremă tărie fizică şi morală.

Ah, de-aş fi avut carabina cu mine!

Dar ea se afla în încăperea la care nu am reuşit să ajung. Era ca un făcut. Prevăzusem că o să se întîmple aşa. La rîndul lui, Winnetou îi prevenise pe toţi. Şi totuşi trebuia să plătim acum pentru greşelile altora. Mă cuprinse o ciudă şi o înverşunare care-mi dublară forţele. Mînuiam tomahawkul ca nicicînd.

— Aşa, *sir*, daţi-i înainte! mă îmbărbăta Sam Hawkens din peştera în care se vîrîse. Noi amîndoi, ca să zic aşa, ne potrivim grozav. Ar fi mare păcat să ne cureţe, dacă nu mă-nşel!

Eu izbeam fără să scot o vorbă; era o luptă surdă şi cu atît mai necruţătoare. Will Parker, sfidînd rănile primite în ajun, îşi rotea de zor patul puştii şi lovea cu nădejde. Auzindu-l pe Sam, îi strigă în bătaie de joc:

— Sam Hawkens, uite-ncoa', măgar bătrîn! Uite cum se face treaba! Ieşi din vizuină, omule, şi spune

dacă *greenhorn*-ul... ha-ha-ha... dacă a învăţat ceva, ori ba!

În dreapta, la nici doi paşi de mine, se afla Old Firehand. Proptit în peretele de piatră şi stropit tot cu sînge, îi snopea în bătaie pe poncaşii grămădiţi în jurul lui. Părul pletos, cărunt, îi era năclăit de sudoare. Picioarele parcă-i prinseseră rădăcini în pămînt. Cu tomahawkul într-o mînă, cu cuţitul în cealaltă, îi ţinea la distanţă pe duşmani. Avea mai multe răni chiar decît mine, dar nimeni nu reuşea să-l doboare. Iar eu, deşi încolţit din toate părţile, nu puteam să nu-i admir din cînd în cînd statura de uriaş.

Deodată, croindu-şi drum prin mulţimea indienilor, apăru Parranoh. Îl fulgeră din ochi pe Old Firehand şi exclamă:

— În sfîrşit, mi-ai căzut în mînă! Gîndeşte-te la Ribanna şi mori!

Dădu să treacă pe lîngă mine ca să ajungă la Old Firehand; dar îl prinsei de umăr şi ridicai tomahawkul să-l ucid. Mă recunoscu imediat, sări în lături şi tomahawkul meu lovi în gol.

— Şi tu? urlă el. Pe tine te vreau de viu! Luaţi-l în primire!

Nici nu avui vreme să mai ridic de jos securea. Cît ai clipi, Parranoh îşi descărcă pistolul în Old Firehand. Acesta îşi desfăcu larg braţele şi, fără a scoate măcar un strigăt, se prăbuşi ca din zbor în mijlocul duşmanilor.

Îmi era de parcă eu însumi aş fi fost împuşcat, într-atît mă răscoli soarta viteazului meu tovarăş. Culcîndu-l la pămînt pe un indian care tocmai se legase de mine, dădui să săr asupra lui Parranoh, cînd observai silueta unui om, întunecată, mlădioasă, stre-

curîndu-se ca şarpele printre duşmani. Şi omul acela se înălţă crunt în faţa ucigaşului.

— Unde-i broscoiul de atabaskah ? Eu, Winnetou, căpetenia apaşilor, voi răzbuna moartea fratelui alb !

— Ha, cîine de Pimo ! Mînca-te-ar iadul !

De rest nu-mi mai dădui seama. Atras cîteva clipe de înfruntarea dintre cele două căpetenii, neglijai propria-mi apărare şi mă pomenii cu un laţ în jurul gîtului. O smucitură puternică, o lovitură în creştet... şi îmi pierdui cunoştinţa...

Cînd îmi revenii, era linişte şi beznă, şi mă căzneam în zadar să ghicesc unde mă aflu şi ce se întîmplase cu mine. O durere groaznică în creştet făcu să-mi amintesc, în sfîrşit, de lovitura ce primisem. Apoi, încet-încet, se limpeziră amănunte, imagini, închegîndu-se într-un tot. Pe lîngă rana de la cap, mă chinuiau celelalte răni ca şi strînsoarea diabolică a funiilor care mă imobilizau complet, muşcîndu-mi adînc din carne. La un moment dat, tresării. Parcă tuşise cineva lîngă mine, slab, înăbuşit.

— E cineva aici ? întrebai.

— De bună seamă că este ! Ca şi cînd Sam Hawkens n-ar fi nimeni, dacă nu mă-nşel...

— Dumneata, Sam ? Spune-mi, omule, unde ne găsim ?

— Păi, cum s-ar zice, sîntem la umbră. Ne-au vîrît în peştera asta, vreau să spun în depozitul de piei. Ştiţi şi dumneavoastră unde le-am îngropat. N-or să găsească o pielicică, vă asigur, nici una !

— Şi ceilalţi ? Ce soartă au ceilalţi ?

— Aşa şi-aşa, *sir*. Old Firehand, stins, Dick Stone, stins, Will Parker, stins (ăsta, domnule, era un *greenhorn*, hi-hi-hi, un *greenhorn* fără leac, dar nu voia s-o

creadă, da, nu voia s-o creadă, dacă nu mă-nşel !), Bill Bulcher, stins, Harry Korner, stins, toţi, toţi pînă la unul. Numai dumneavoastră mai pîlpîiţi, vreau să spun. Şi Winnetou la fel. Şi micul *sir* mai pîlpîie parcă. Şi pe urmă, va să zică, Sam Hawkens, nu-i aşa, pe care nu l-au curăţat încă de tot, hi-hi-hi-hi !

— Ştii precis că Harry mai e în viaţă ? insistai.

— Credeţi că eu, bătrîn colecţionar de scalpuri, nu ştiu ce-mi văd ochii ? L-au aruncat în peştera de alături, împreună cu Winnetou. Aş fi stăruit să mă cazeze şi pe mine acolo : se pare însă că mi-au refuzat audienţa.

— Şi cum se simte Winnetou ?

— E ciuruit tot, *sir*. Dacă scapă de-aici, va arăta ca surtucul lui Sam Hawkens : petic peste petic.

— De scăpare, nici nu poate fi vorba deocamdată. Mă întreb, însă, cum de a căzut viu în mîinile poncaşilor ?

— Ca şi noi. S-a bătut ca un păgîn, nu alta, hm, e al dracului de viteaz, dacă nu mă-nşel ! Mai degrabă s-ar fi lăsat ucis în luptă decît să cadă prizonier şi să fie fript la stîlpul torturii. Însă n-a fost chip. Cînd l-au apucat, era cît pe-aci să-l rupă în două !... Mă rog, şi credeţi că nu-i nici o şansă de scăpare ?... Vă asigur că Sam Hawkens ar avea mare poftă de aşa ceva.

— Degeaba pofta. Sam, cînd n-ai nici o perspectivă !

— Nici una ! Hm ! Sună a Will Parker... Oameni de treabă indienii ăştia, foarte de treabă ! M-au jefuit cum scrie la carte. Mi-au luat şi pistolul, şi pipa, hi-hi-hi-hi, ce-or să se mire de parfumul ei ! Cam duhneşte a hoit, dar o să le placă. S-a dus naibii Liddy, biata mea Liddy ! Cine ştie ce şacal va pune

stăpînire pe ea ! Şi pălăria, şi peruca, minunea de perucă, hi-hi-hi-hi... Am plătit-o atunci, la Dekama, cu trei legături de... Adică, ştiţi, ce să vă mai spun ! Mi-au luat-o şi pe-asta. Însă cuţitul, vedeţi dumneavoastră, cuţitul mi l-au lăsat. Oameni cumsecade ! Văzusem că e lată rău şi mi-l vîrîsem în mînecă, să stea acolo. Şi uite că stă !

— Va să zică, ai cuţitul la tine ? Dar cum îl scoţi din mînecă ?

— Asta, recunosc, e o treabă grea. S-ar cuveni să-l ajutaţi şi dumneavoastră pe fiul mamei mele.

— Hai să încerc. Poate reuşesc să mă dau de-a rostogolul.

Era, de altfel, singura modalitate de a mă urni din loc. Dar nici nu apucai să-mi sfîrşesc bine vorba, că pieile agăţate la intrare se dădură în lături şi în peşteră intră Parranoh, însoţit de cîţiva indieni. Plimbă niţel torţa cu care venise, prinzîndu-ne chipurile în lumina ei. Nu-mi mai luai osteneala să simulez că aş zăcea în nesimţire, dar nici nu-i dădui vreo atenţie.

— În sfîrşit, eşti al meu ! şuieră el printre dinţi. Ţi-am rămas oarecum dator ; acuma, însă, nu vei mai avea motive să te plîngi. Cunoşti asta ?

Şi-mi puse sub ochi un scalp. Era chiar scalpul lui luat de Winnetou. Ştia, deci, că eu îl înjunghiasem atunci ! Să i-o fi spus Winnetou ? Cu neputinţă ! Apaşul, oricîtă străduinţă s-ar fi depus, n-ar fi scos nici o vorbă. S-ar putea însă ca Finnetey însuşi să mă fi recunoscut atunci, la lumina focului, sau chiar în momentul încăierării.

Nu dădui nici un răspuns.

— Veţi simţi şi voi, reluă dînsul, ce înseamnă să-ţi tragă cineva pielea peste urechi. Doar puţină răbdare,

pînă se face ziuă. Atunci vă voi răsplăti cu toată recunoştinţa.

— N-are să vă meargă, dacă nu mă-nşel ! interveni Sam Hawkens, cu gura lui neastîmpărată. Sînt curios ce piele mai găsiţi pe căpăţîna mea, ca să mi-o trageţi peste urechi... Doar mi-aţi luat peruca. Operă de maestru, ce zici, bătrîne Wambarico ?

— Insultă-mă cît pofteşti ! Mai găsim noi ceva piele pe tine ca s-o jupuim !

Şi, după o pauză în care ne controlă legăturile, rînji.

— Credeaţi, desigur, că Tim Finnetey nici nu bănuieşte în ce gaură v-aţi ascuns, ca şoarecii. Eu cunosc valea asta încă înainte s-o fi mirosit cîinele de Firehand, fi-i-ar sufletul blestemat. Eram sigur că vă adăpostiţi aici. Mi-a spus-o unul... uite cine !

Scoase de la brîu un cuţit şi-l vîrî sub nasul lui Sam. Acesta privi mînerul de lemn, citi literele încrustate, şi exclamă :

— Fred Owins ! Hm, toată viaţa lui a fost o pramatie ! Vreau să sper că a simţit şi el gustul cuţitului.

— Nici o grijă, omule ! Credea el că va scăpa vînzîndu-mi secretul, dar degeaba ! I-am luat viaţa şi pielea, cum veţi păţi şi voi, de altminteri, numai că de-a-ndoaselea : întîi pielea şi apoi viaţa.

— Cum vreţi ! Eu, unul, mi-am făcut testamentul. Vă las moştenire peruca, aşa fi zice, dacă nu mă-nşel. O să vă prindă bine, hi-hi-hi-hi !

Parranoh îl izbi cu piciorul şi ieşi împreună cu însoţitorii lui.

Un timp rămaserăm, tăcuţi, nemişcaţi. Pe urmă, crezîndu-ne în oarecare siguranţă, reuşirăm cu multă

trudă să ne apropiem de-a rostogolul unul de celălalt. Deşi cu mîinile strînse ca în menghine, scosei pînă la urmă cuţitul din mîneca lui Sam şi îi tăiai legăturile din jurul braţelor. Astfel, după cîteva clipe, eram amîndoi în picioare, dezmorţindu-ne de zor mădularele.

— Bravo, Sam Hawkens! S-ar părea că nu eşti chiar atît de prost! se felicită omuleţul. Ai mai trecut tu, nu zic ba, prin destule belele, dar asta de-acum le pune capac la toate. Mă întreb pe unde ai să scoţi cămaşa, dacă nu mă-nşel?

— Să vedem mai întîi ce-i pe afară, Sam!

— Cred şi eu! Asta în primul rînd!

— Apoi să facem rost de arme. Dumneata, oricum, ai un cuţit, dar eu sînt cu mîinile goale.

— Găsim noi ceva!

Ne apropiarăm de ieşire şi dădurăm niţel în lături cele două piei ce închipuiau uşa.

Nişte poncaşi îi escortau tocmai pe cei doi prizonieri din peştera vecină, iar dinspre lagăr venea Parranoh. Se crăpase de ziuă, încît puteam cuprinde cu ochii întinsul văii. Aproape de intrare, Swallow al meu se cam războia cu murgul capturat de bietul Will Parker. Zărindu-mi prietenul drag şi neostenit în credinţă, renunţai la o evadare pe jos, de altfel cea mai prielnică în situaţia dată. Puţin mai încolo păştea calul lui Winnetou, căruia cu greu i-ai fi ghicit valoarea după aspectul lui ciolănos şi greoi. Dacă reuşeam să ne facem rost de arme şi să ajungem la cai, aveam oarecari şanse de salvare.

— Observaţi ceva, *sir*? se înveseli Hawkens.

— Ce să observ?

— Colea, flăcăul acela bătrîn care stă lungit în iarbă fără grijă.

— Îl văd.

— Şi obiectul de alături rezemat de un pietroi?

— Ei da.

— Păi asta înseamnă cum s-ar zice pară mălăiaţă în gura bătrînului Sam Hawkens. Să nu-mi spuneţi pe nume dacă puşca de colo nu e Liddy în persoană! Iar dumnealui poncaşul o fi avînd la el şi o pungă cu gloanţe.

Bucuria lui Sam mă afectă destul de puţin, pentru că toată atenţia mea se îndreptase asupra lui Prranoh. Din păcate, nu desluşeam nimic din discuţia lui cu cei doi prizonieri. Trecu o bună bucată de vreme pînă se hotărî să plece de lîngă ei. Totuşi, ultimele cuvinte pe care le rosti cu glas tare ajunseră pînă la urechile mele şi-mi lămuriră conţinutul întregii convorbiri.

— Fii gata, Pimo! Am şi pus să bată stîlpul, iar tu, aruncînd o privire cruntă lui Harry, ai să te prăjeşti alături de el.

Făcu un semn şi ordonă ca prizonierii să fie duşi lîngă focul pe care oamenii săi îl încinseseră din nou şi în jurul căruia făcuseră cerc. Apoi se depărtă ţanţoş, sigur de sine.

Sosise momentul să acţionăm, fără amînare. Dacă Winnetou şi Harry ajungeau în cercul pieilor-roşii, era exclus să-i mai putem salva.

— Ce zici, Sam, mă pot bizui pe dumneata? îl întrebai pe mărunţel.

— Hm! Cum, adică să ştiu eu, cînd nici dumneavoastră nu ştiţi? Hai să încercăm, dacă nu mă-nşel!

— Dumneata îl iei în grijă pe cel din dreapta, eu pe celălalt. Repede de tot, înţelegi, le tăiem curelele.

— Pe urmă o luăm şi pe Liddy, aşa-i?

— Ei, eşti gata ?

Confirmă din cap. Era entuziasmat de perspectiva unei asemenea lovituri.

— Atunci, fii atent, îi dăm drumul !

Uşor, neauziţi de nimeni, îi ajunserăm din urmă pe indienii din escortă care îi tîrau după ei pe prizonieri. Deşi îşi întorceau mereu ochii către victimele lor, nu apucaseră să ne observe.

Înarmat cu cuţitul, Sam îl atacă pe unul din indieni cu atîta dibăcie, încît acesta se prăbuşi surd, ca un bolovan. Eu însă, neavînd armă, sării asupra celuilalt, îi smulsei cuţitul de la brîu şi-i tăiai beregata, încît nici nu apucă să mai strige. Doar sîngele şuieră ţîşnind din rană şi omul căzu la pămînt.

Tăiarăm apoi curelele care-i imobilizau pe tovarăşii noştri, eliberîndu-i. Toată operaţia se desfăşură cu o iuţeală fantastică. Winnetou şi Harry nici nu-şi dădură bine seama ce se petrece.

— Înainte ! Puneţi mîna pe nişte arme ! le strigai eu, căci îmi dădeam seama că altfel evadarea nu era posibilă.

Luînd punga cu gloanţe de la brîul poncaşului ucis, mă repezii după Winnetou, care, înţelegînd imediat situaţia, se năpusti nu înspre ieşire, ci drept în mulţimea de indieni adunaţi în jurul focului.

Cînd e vorba de viaţă sau de moarte, omul e capabil de performanţe uluitoare. Astfel, ştiind ce riscuri prezintă acţiunea noastră, trecurăm glonţ printre indienii surprinşi, buimăciţi, smulgîndu-le armele din mîini.

— Swallow, Swallow ! îmi chemai calul şi, cît ai clipi, mă avîntai în şa.

Winnetou sări pe roibul său, iar Hawkens încălecă primul cal mai acătării care-i căzuse sub ochi.

— Urcă aici, lîngă mine, repede, pentru numele lui Dumnezeu ! îi strigai lui Harry, văzînd cum încearcă zadarnic să încalece mustangul lui Finnetey, care zvîrlea avan.

Îl apucai de braţ, îl săltai în şa şi o întinsei la galop spre ieşirea unde tocmai dispărea Sam.

Se dezlănţui atunci un vacarm nemaipomenit. Urlete umpleau văzduhul, puştile trosneau, săgeţile şuierau jur-împrejur, tropoteau şi nechezau caii pe care se aruncaseră poncaşii gonind sălbatic pe urmele noastre.

Eu fugii ultimul şi mi-e cu neputinţă să descriu în ce fel trecui prin tunelul acela îngust, întortocheat, fără să fiu ajuns din urmă. Hawkens nu se mai zărea ; Winnetou cobora spre dreapta, în valea prin care, cu cîteva zile înainte, ne îndreptasem încoace. Întorcea mereu capul ca să vadă unde sînt. Eram tocmai la curmătură, cînd un foc de armă îl făcu pe Harry să tresară. Fusese lovit.

— Swallow, dragule, iuţeşte pasul ! îmi îndemnai calul.

Neliniştea mă cuprinse. Goneam în galop nebun, ca şi atunci, după explozia de la New Venango.

Întorcînd o clipă capul, îl văzui aproape de tot pe Parranoh, mînîndu-şi cu furie mustangul în urma mea. Pe tovarăşii din faţă nu-i vedeam pentru moment din cauza curmăturii. Nu m-aş fi dat în lături de la o înfruntare cu Parranoh, dar — cu Harry în braţe — aş fi fost, desigur, handicapat. De aceea nu-mi rămînea altă soluţie decît să fug cît mai repede.

Zburam de-a lungul malului ca purtaţi de furtună. Roibul lui Winnetou, cu picioarele-i solide şi

lungi, alerga atît de iute, încît îi scăpărau copitele. O ploaie de pietriș se stîrnea îndărătul lui. Swallow — deși cu doi oameni în spinare — ținea pasul cu colegul său. Și, totuși, simțeam — chiar fără să mă uit înapoi — că Parranoh nu se dă bătut : galopul mustangului său se auzea deslușit, amenințător.

Din plină cursă, îl întrebai pe Harry :

— Sînteți rănit ? Răspundeți !

— Da.

— Grav ?

Sîngele-i cald mi se prelingea pe mîna cu care îl țineam strîns lipit de mine. Prea îl îndrăgisem, ca să nu fiu cuprins de cea mai vie îngrijorare.

— Mai puteți suporta drumul ?

— Sper.

Îmi îndemnai iarăși calul, care zbura ca o rîndunică. Abia de-și atingea copitele de pămînt. Nu degeaba fusese botezat „Swallow".

— Țineți-vă bine, Harry ! Încă puțin, și sîntem salvați !

— Nu-mi prea pasă de soarta mea. Dacă vă stingheresc, lăsați-mă jos !

— Ba nu ! Trebuie să trăiți ! Aveți dreptul la viață !

— Acum, cînd tata e mort, mi-e totuna. Mai bine am fi pierit amîndoi !

Băiatul tăcu. În răstimp, ne continuarăm goana sau mai bine zis zborul.

— Tata s-a stins din vina mea, reluă Harry, căinîndu-se. Dacă vă ascultam, Parranoh ar fi fost ucis la „fortăreață" și tata n-ar fi murit de gloanțele indienilor !

— Nu vă mai gîndiți la ce-a fost ! Să vedem cum ne descurcăm de-aci încolo !

— Eu, în orice caz, trebuie să cobor din șa. Parranoh a cam rămas în urmă ; putem să răsuflăm un pic.

— Bine, să încercăm !

Privii îndărăt, ferm hotărît să-l înfrunt pe dușman. Părăsisem de mult cursul apei și călăream acum peste șesul întins, paralel cu linia pădurii din stînga noastră. Parranoh rămăsese multișor în urmă. Bunul meu Swallow se dovedi net superior mustangului său. După șeful alb al poncașilor, veneau grupuri mici, răzlețe, de războinici care, în ciuda avansului nostru, nu abandonaseră urmărirea.

Dincoace, înaintea noastră, Winnetou coborîse de pe cal. Stătea îndărătul roibului său și-și încărca arma cucerită de la poncași. Mă oprii și eu. Îl ajutai pe Harry să alunece jos, sării apoi din șa și-l culcai în iarbă. Dar iată că, între timp, Parranoh se apropie atît de mult, încît nu mai avui răgazul să-mi încarc pușca. Mă aruncai deci iarăși pe cal și apucai tomahawkul.

Desigur că Parranoh observase mișcarea, dar se lăsă dus de propriul său avînt și se năpusti asupră-mi agitînd securea. Atunci trosni un foc de armă. Trăsese Winnetou. În turbarea lui, Parranoh tresări ca atins de trăsnet. Îl lovii și eu cu tomahawkul. Și nemernicul căzu din șa cu ochii holbați, cu capul zdrobit.

Apropiindu-se, Winnetou răsturnă cu piciorul trupul inert și zise :

— Șarpele de poncaș n-o să mai șuiere. Nici n-o să mai batjocorească pe căpetenia apașilor spunîndu-i Pimo. Fratele meu alb să-și ia înapoi armele.

Într-adevăr, cuțitul, securea, pistolul și carabina mea se aflau asupra lui Parranoh. Le luai din nou

în stăpînire și mă grăbii să văd de Harry. Între timp, Winnetou prinse mustangul rămas fără stăpîn.

Poncașii ajunseseră atît de aproape, încît gloanțele lor ne-ar fi putut ajunge cu ușurință. Încălecarăm deci repede și pornirăm în galop forțat.

Deodată, la stînga noastră luciră parcă niște arme : într-adevăr, dinspre liziera pădurii se apropia o trupă numeroasă de călăreți ; intercalîndu-se între noi și poncași, veneau în goana mare asupra celor din urmă.

Era un detașament de dragoni din fortul Wilke. Văzînd că dragonii vin în ajutorul nostru, Winnetou își răsuci roibul, țîșni ca fulgerul pe lîngă ei și, cu tomahawkul ridicat, se năpusti asupra poncașilor, care abia de-și mai puteau stăpîni caii. Eu rămăsei pe loc, ca să văd de rana lui Harry.

Nu era adîncă. Neavînd altceva la îndemînă, rupsei o fîșie din cămașa mea și improvizai un bandaj ca să opresc cît de cît hemoragia.

— Ce ziceți, o să mai puteți călări împreună cu mine ? îl întrebai pe băiat.

Zîmbi și se apropie de calul lui Parranoh, al cărui frîu Winnetou mi-l trecuse din goană. Și iată-l pe băiat săltîndu-se sprinten în șa.

— Acum, cînd nu-mi mai văd sîngele, parcă nici rana nu mă mai doare. Uitați-vă, indienii se retrag. Haideți după ei, *sir !*

Lipsiți de căpetenia lor, care i-ar fi condus în luptă sau cel puțin le-ar fi organizat retragerea, urmăriți îndeaproape de dragoni, poncașii goneau îndărăt pe drumul ce-l bătusem noi în fuga noastră. Era, deci, de presupus că-și vor căuta un refugiu în „fortăreața" părăsită. Lăsarăm din nou caii să alerge în voie, trecurăm în zbor pe lîngă indienii căzuți

și, grație vitezei cu care călăream, îi ajunserăm pe dragoni încă înainte de gura strîmtorii. Era deosebit de important ca pieile-roșii să nu se poată instala în strîmtoare, ci să pătrundem odată cu ei. Îl îndemnai pe Swallow la o goană nebună, sărind peste obstacole, depășind mulți indieni. Curînd mă aflam alături de Winnetou, care se ținea și el cu străşnicie pe urmele dușmanului.

Într-adevăr, indienii o cotiră spre intrare. Dar tocmai în clipa cînd primul călăreț dădu să treacă înăuntru, un glonț îl prăbuși de pe cal. Alt foc, și încă un indian căzu de-a rostogolul. Ceilalți, constatînd uluiți că intrarea e blocată și că, dintr-o clipă în alta, pot cădea în mîinile noastre, se repeziră spre Mankizila și, urmăriți pas cu pas de dragoni, galopară disperați de-a lungul malului.

Nu mai mică decît a lor era însă mirarea mea în ce privește ajutorul acesta neașteptat și prețios care ne scuti de atîtea alte eforturi. Mă lămurii însă repede asupra identității curajosului pușcaș. Nici nu se stinsese încă bine tropotul cailor pe care goneau dragonii, că se și arătă, dintr-o claie de stuf, un nas enorm deasupra căruia jucau doi ochișori foarte isteți. Apoi, orientîndu-se după nasul trimis în recunoaștere, ieșiră la iveală de după o stîncă, cu precauție, dar și cu încredere, celelalte părți componente ale unui ins cît se poate de caraghios.

— Binecuvîntați să-mi fie ochii, *sir* ! Ce vînt v-a purtat încoace, dacă nu mă-nșel ? întrebă prichindelul, nu mai puțin surprins ca mine.

— Dumneata, Sam ? Cum de-ai ajuns aici ? Doar am văzut cu ochii mei cum ai șters-o călare !

— Am șters-o călare ? Mulțumesc de așa călărie !

Dădui peste o bestie, *sir.* Abia se urnea din loc. Își scutura ciolanele, Doamne, Doamne! Gata să mă împrăștie pe jos, dobitoc bătrîn ce sînt! Am avut inspirația să las bestia în cîmp, blestemata naibii, și m-am întors, hi-hi-hi-hi! Îmi ziceam că roșii luîndu-se grămadă după voi, vor fi lăsat „fortăreața" pustie. Și chiar așa s-a întîmplat, vai de capul lor! Ce s-au mai speriat adineauri! Ce mutre, domnule, ce mutre, vreau să spun!... Dar soldățoii ăștia de unde au mai răsărit, *sir?*

— Aflăm noi mai tîrziu cum de-au picat la momentul oportun tocmai în locul acesta uitat de lume. Apariția lor seamănă cu un miracol. Nu exagerez spunînd că ne-au salvat de la pieire.

— Ba nu sînt de acord. Old Shatterhand, Winnetou, Sam Hawkens, păi ăștia știu să se salveze și singuri! Totuși, ca să zic așa, au sosit taman la țanc. N-o să ne uite poncașii cît or trăi. Sînteți de părere să pornim numaidecît după ei?

— La ce bun! O scot dragonii la capăt și fără noi. Nici Winnetou nu se mai sinchisește de ei; a intrat în „fortăreață" împreună cu Harry. Să vedem mai bine de morții noștri!

Pășind din nou în această vale care ne pusese la grele încercări, îi văzurăm pe Winnetou și pe Harry chiar la locul bătăliei, aplecați asupra trupului lui Old Firehand. Băiatul plîngea în hohote, lipindu-și de piept capul tatălui său, în timp ce apașul cerceta rana. În clipa cînd ajunserăm și noi, Winnetou exclamă fericit:

— Iuf, iuf, iuf! Nu e mort... trăiește!

Cuvintele lui ne-au electrizat pe toți. Harry chiui de bucurie. Participarăm laolaltă, plini de nădejde, la eforturile apașului de a-l readuce pe Old Firehand în simțiri. Și mare fu satisfacția cînd, după un timp, acesta deschise într-adevăr ochii. Ne recunoscu, îi surîse băiatului, dar nu putu scoate nici o vorbă și căzu iarăși în nesimțire.

Îl examinai la rîndul meu. Glonțul îi găurise plămînul drept și ieșise prin spate; o rană foarte gravă, care îi provocase multă pierdere de sînge. Și totuși, în ciuda faptului că mai fusese rănit destul de recent în bătălia de la calea ferată, nădăjduiam amîndoi — Winnetou și cu mine — că, grație organismului său extrem de viguros și, firește, cu o îngrijire atentă, va izbuti să-și revină. Îl pansarăm după metoda verificată a lui Winnetou și îi așternurăm un culcuș cît se poate de bun, în raport cu locul și cu împrejurările.

În sfîrșit, aveam răgazul să ne îngrijim și de noi. Nimeni nu scăpase neatins, totuși ne cîrpirăm de bine, de rău rănile. Ceilalți tovarăși, însă, plătiseră cu viața, fiindcă nu luaseră în seamă avertismentul meu.

Către amiază, sosiră și dragonii. Îi urmăriseră pe poncași cu atîta perseverență, încît nu le scăpase nici unul. Comandantul — un ofițer — ne declară că apariția detașamentului său n-a fost întîmplătoare. Aflînd că poncașii încercaseră să provoace deraierea trenului, el hotărîse să-i pedepsească. Pornise, deci, pe urmele lor, fără să-i slăbească o clipă. Aceasta cu atît mai mult, cu cît, între timp, fusese informat și asupra campaniei lor de răzbunare împotriva noastră.

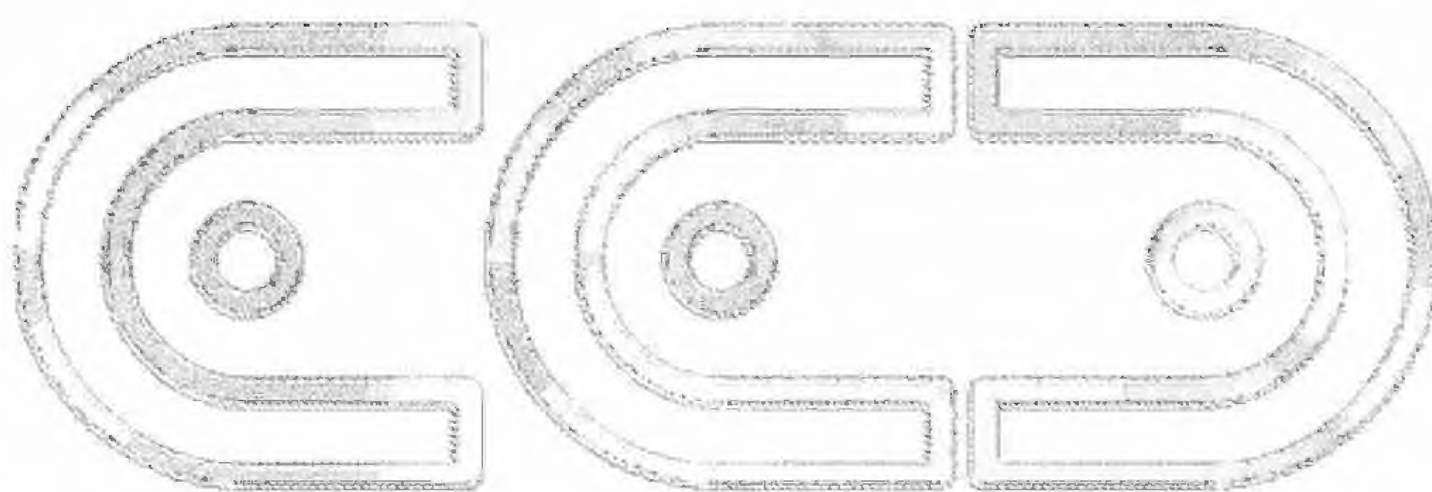
Pentru a-și odihnii caii, ofițerul și trupa rămaseră trei zile cu noi în „fortăreață", timp în care avurăm grijă să-i înmormîntăm pe cei căzuți. Apoi ne adresă invitația că, de îndată ce Old Firehand va putea să suporte drumul, să-l transportăm la fortul Wilke

unde, chiar dacă nu se va bucura de o atenţie atît de frăţească, va fi, în schimb, supus unui tratament medical corespunzător. Îi făgăduirăm, fireşte, să răspundem invitaţiei.

Că bătrînul şoltic Sam Hawkens deplînse cu profund regret moartea lui Dick Stone şi a lui Will Parker se înţelege de la sine. Ne asigură într-una că, pe viitor, nici un poncaş nu va mai scăpa de răzbunarea lui. Eu, însă, nu-mi schimbai de loc atitudinea. Cine fusese acest Parranoh? Un alb! Iată încă un argument care-mi întărea convingerea că numai datorită „feţelor palide" indianul a devenit aşa cum arată azi...

CUPRINS

Scanare și prelucrare digitală

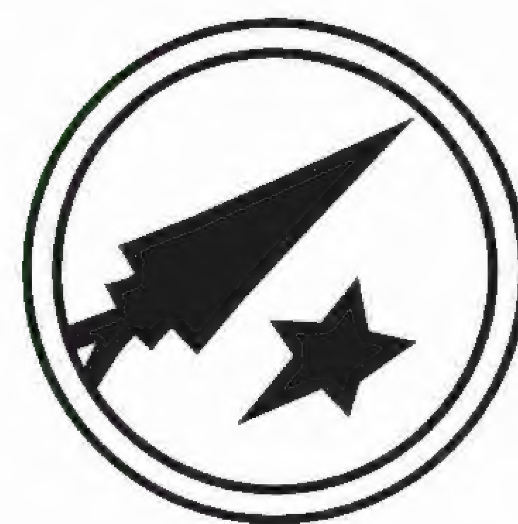
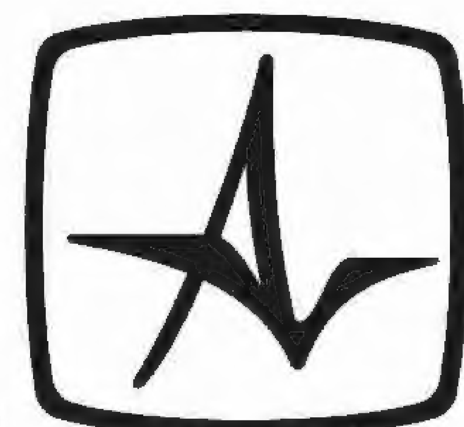
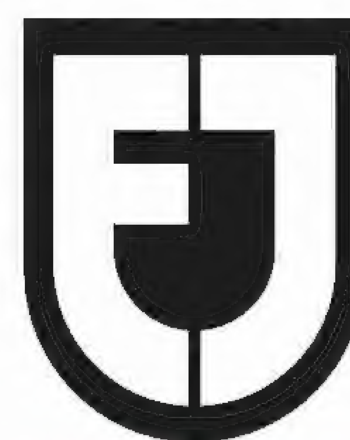
de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2024